

รายงาน สรุปการฝึกอบรม หลักสูตร วิชาชีพเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. รุ่นที่ 10

ระหว่าง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2567
ถึงวันที่ 13 ธันวาคม 2567

โดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมแบบผสมผสาน
ระหว่างการฝึกอบรมแบบออนไลน์ผ่าน
โปรแกรม Zoom Meetings และแบบ
ห้องเรียนปกติ ณ ห้องฝึกอบรม ชั้น 14
สำนักงาน ป.ป.ท. อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค

สมหมาย เรืองกิจ

คำนำ

รายงานฉบับนี้ ได้รวบรวมเนื้อหาที่ได้รับจากการบรรยาย การถ่ายทอดองค์ความรู้จากวิทยากร ในโครงการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพ “เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.” รุ่นที่ ๑๐ ดำเนินการโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรม แบบผสมผสาน ระหว่างการฝึกอบรมแบบออนไลน์ และแบบห้องเรียนปกติ ระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน - ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ ห้องฝึกอบรม ชั้น ๑๔ สำนักงาน ป.ป.ท. อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย (รามอินทรา) กองร้อยลาดตระเวนระยะไกลที่ ๑ (ร้อย.ลว.ไกล ๑) และโรงเรียนจิตอาสา ๙๐๔ กรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลในรายงานสรุปการฝึกอบรมหลักสูตร “วิชาชีพเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. รุ่นที่ ๑๐” ตลอดการ ฝึกอบรม ประกอบด้วย การฝึกอบรมภาควิชาการ การฝึกอบรมภาคเสริมสร้างสมรรถนะและระเบียบวินัย การฝึกอบรมภาคฝึกปฏิบัติทักษะการทำงาน การแสวงหา ได้สวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และการศึกษาดูงาน เป็นต้น วัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ ตรวจสอบและการได้สวนข้อเท็จจริง ตลอดจนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การปฏิบัติตนตาม แนวทางธรรมาภิบาล และประมวลจริยธรรม สร้างคุณภาพมาตรฐานในการปฏิบัติงานภายใต้บทบัญญัติ ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ให้เกิดขึ้นกับประชาชน ต่อไป

คณะผู้จัดทำ ขอขอบคุณวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะในการ ปฏิบัติงาน คำแนะนำ อีกทั้ง แบ่งปันประสบการณ์ที่มีคุณค่า อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในการประยุกต์ใช้ได้จริง ท้ายนี้ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้ จะให้ความรู้ และเป็นประโยชน์ ต่อบุคลากร สำนักงาน ป.ป.ท. รวมถึง บุคคลที่สนใจ ได้อ่าน ศึกษา สามารถนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับงาน ในหน้าที่ เป็นพลังขับเคลื่อนภารกิจองค์กรต่อไป

คณะผู้จัดทำ

๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. พิธีเปิดการอบรม.....	๑
๒. หัวข้อบรรยาย วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
- วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของสำนักงาน ป.ป.ท. และการขับเคลื่อนนโยบาย และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและมาตรการในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต.....	๒
- อนุสัญญาระหว่างประเทศและพันธกรณีระหว่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.....	๘
- วินัย จรรยาบรรณ และการดำรงตน ของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ท.....	๑๓
๓. หัวข้อบรรยาย วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
- กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.....	๒๔
- กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.....	๓๐
๔. หัวข้อบรรยาย วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
- ระเบียบและมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยการแสวงหาและไต่สวนข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐาน.....	๕๙
๕. หัวข้อบรรยาย วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
- ระเบียบและมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยการแสวงหาและไต่สวนข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐาน.....	๖๙
๖. หัวข้อบรรยาย วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
- กฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ :	
(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	
(๒) การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	
(๓) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.....	๘๑
- กฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การดำเนินการและวิธีปฏิบัติ สำนวนคดีที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.....	๘๙

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

๗.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และระเบียบที่เกี่ยวข้อง.....	๙๓
	- กฎหมายปกครอง และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ.....	๑๐๑
๘.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การตั้งศาลอาญา และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	๑๑๐
๙.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- กฎหมายว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย.....	๑๒๑
๑๐.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน (DSI).....	๑๕๐
	- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน (ปปง.).....	๑๕๖
๑๑.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ.....	๑๖๓
	- กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารและแนวทางปฏิบัติในการขอข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ท.....	๑๗๑
	- การตีความกฎหมายและการให้เหตุผลทางกฎหมาย.....	๑๗๙
๑๒.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- เทคนิคการรวบรวมและวิเคราะห์พยานหลักฐาน.....	๑๘๔
๑๓.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- หลักพื้นฐานในการซักถามและบันทึกถ้อยคำ.....	๑๘๖
๑๔.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์: ตรวจพิสูจน์พยานอิเล็กทรอนิกส์.....	๑๙๑
	- การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์: ตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร.....	๑๙๖
๑๕.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- กฎหมายว่าด้วยการกระทำผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่	
	(๑) ความผิดอาญาต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ	
	(๒) กฎหมายว่าด้วยความรับผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ.....	๒๐๑

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

๑๖.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- การคุ้มครองพยานบุคคลและการข่าว.....	๒๑๖
	- เทคนิคการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ.....	๒๓๐
๑๗.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	
	- วัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต: การปลูกฝังค่านิยมในองค์กร ..	๒๓๘
	- การพัฒนาบุคลากรและทักษะการสื่อสาร.....	๒๔๐
๑๘.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗	
	- วัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต	
	: การสร้างสุขในองค์กร Happy Workplace.....	๒๔๒
๑๙.	หัวข้อบรรยาย วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗	
	- เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ..	๒๗๐
๒๐.	รายชื่อผู้รับผิดชอบ.....	๒๗๔
๒๑.	รายชื่อกลุ่มวิชาการ.....	๒๗๕

พิธีเปิดโครงการ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตร “วิชาชีพเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.” รุ่นที่ ๑๐

๑)	นางสาวชุตติกาญจน์ อรรถศิริปัญญา	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	สังกัด สลธ.
๒)	นางสาววันวิสาข์ ไชยพันธ์	นิติกรชำนาญการ	สังกัด กกม.
๓)	นางสาวปรัชญาพร บุญทูล	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ	สังกัด กตท.
๔)	นางสาวกฤษฎกร สีหะวงษ์	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ	สังกัด กบค.
๕)	นางสาววารี แสงคำ	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ	สังกัด กบค.
๖)	นางสาวลลิตตา พานิชผล	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด กบค.
๗)	นางสาวเกศรารัตน์ บุณนท์	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด กปก.
๘)	นางสาวกนกพร บุตรรักษ์	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด กปก.
๙)	นายจิราวัฒน์ ตู่มไผ่	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สังกัด กยผ.
๑๐)	พ.ต.ท. ชวฤทธิ์ คงเหล้าสมบูรณ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ	สังกัด กอท.
๑๑)	นางสาวปภาวี พึ่งพินิจ	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	สังกัด กอท.
๑๒)	นายประดับ วาหมงคล	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ	สังกัด ศทส.
๑๓)	นายสรพงษ์ กุ้ยบำรุง	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ	สังกัด กนป.
๑๔)	นายรัชพล เอี่ยมนาว	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด กบท
๑๕)	นายเกริกเกียรติ กอบผื่น	นิติกรปฏิบัติการ	สังกัด กบท.
๑๖)	นางสาวลินจง ดาวเรือง	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ	สังกัด กบท.
๑๗)	นางสาวศิริวิมล พิมพ์โคตร	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ	สังกัด กบท.
๑๘)	นายกริธา พิทักษ์วงศ์	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ	สังกัด กบท. ๔
๑๙)	นางสาวจุฑามาศ เกิดหนู	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	สังกัด กบท. ๕
๒๐)	นางสาวสุตาภรณ์ จิตต์ถวิล	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด ปปท.
			เขต ๓
๒๑)	นางสาววรทอง เนียนเฮียน	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	สังกัด ปปท.
			เขต ๖
๒๒)	นางสาวสุทมาภา โพธิ์เก่า	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ	สังกัด ปปท.
			เขต ๗

หัวข้อบรรยาย : วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของสำนักงาน ป.ป.ท. และการขับเคลื่อนนโยบาย และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิทยากร : นางสาววาสนา จัตุพร นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ และคณะ
กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๐.๓๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวชุตติกาญจน์ อรรถศิริปัญญา เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักเลขาธิการฯ (สสธ.)

ป.ป.ท. ในฐานะส่วนราชการ

ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง

ป.ป.ท. ในฐานะหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน CPI

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- ขับเคลื่อนผ่านกลไก ศอตช.
- จัดทำแผนระยะสั้น และ แผนระยะปานกลาง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รับทราบแนวทางขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง การมองการณ์ไกล

เป็นการตั้งเป้าหมายขององค์กรที่องค์กรนั้นอยากจะเป็นหรือจุดมุ่งหมายที่องค์กรจะไปให้ถึงในอนาคต วิสัยทัศน์เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางขององค์กร ทำให้องค์กรมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนใน “ทิศทางที่จะไป” หรือ “จุดที่องค์กรจะเป็น”

พันธกิจ (Mission) หมายถึง กรอบหรือขอบเขตการดำเนินงานของหน่วยงาน

เป็นการบอกถึงภารกิจที่องค์กรจะทำ และแสดงถึงสิ่งที่องค์กรตอบสนองต่อทุก ๆ ส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นในสิ่งที่องค์กรต้องการจะเป็นอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ (Strategies) หมายถึง แนวทางหรือมาตรการเชิงรุก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เป็นการกำหนด แนวทาง มาตรการ หรือวิธีการดำเนินงานที่สำคัญ อันถือเป็นกุญแจสำคัญต่อการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

แผน คือ ข้อกำหนดที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการดำเนินการ เช่น สำนักงาน ป.ป.ท. จะต้องทำอะไรต่อไป และจะต้องทำอะไรในอีก ๕ ปี ข้างหน้า ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

แผนมีอยู่ ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ

ระดับ ๒ ๑. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (อยู่ในขั้นตอนจัดทำ) ๒. แผนปฏิรูปประเทศ ด้าน (หมดอายุไปแล้วอยู่ระหว่างติดตามผล) ๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (เสร็จแล้ว) ๔. แผนความมั่นคง (อยู่ในขั้นตอนการจัดทำ)

ระดับ ๓ ๑. แผนแม่บทด้าน ๒. แผนพัฒนา ๓. แผนปฏิบัติการด้าน...ระยะที่...(พ.ศ. ...) ๔. แผนอื่น ๆ

แผนระดับ ๓ เป็นแผนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ สำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่ง พ.ร.ก.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๖ กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการ ๕ ปี

วิสัยทัศน์ประเทศไทย ๒๕๘๐ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

มีความยืดหยุ่นสูง แต่ไม่ชัดเจน มี ๖ ด้าน โดยที่เกี่ยวข้องกับ สำนักงาน ป.ป.ท. คือ ด้านที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ มี ๔ เป้าหมาย สำนักงาน ป.ป.ท. คือ ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยมีตัวชี้วัดที่กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ท. รับผิดชอบ คือ CPI ซึ่งเป็นตัวชี้วัดสากล CPI เป็นตัวชี้วัดการรับรู้การทุจริต ที่เกิดจากการประเมินแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ๙ แหล่ง ที่น่าเชื่อถือ

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (๑๓ หมายเหตุ)

สำนักงาน ป.ป.ท. อยู่ในหมายเหตุที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน กลยุทธ์ที่ ๒ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการและโครงสร้างของภาครัฐให้ยืดหยุ่น เชื่อมโยงเปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ (๒.๒) สร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในการทำงานของภาครัฐ ซึ่งจำเป็นต่อการจัดทำโครงการ เพราะโครงการต้องยึดโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แต่ก่อนอื่น สำนักงาน ป.ป.ท. ต้องรู้ก่อนว่า ภารกิจ สำนักงาน ป.ป.ท. อยู่ในส่วนไหนของแผนระดับ ๓ และระดับ ๒ ตามลำดับ ทั้งนี้ ยังสำนักงาน ป.ป.ท. มีภารกิจอยู่ในแผนต่าง ๆ หลาย ๆ แผน ก็ยิ่งดี เพราะถือว่าทำน้อยได้มาก

แผนมั่นคง (ร่าง)

มี ๑๗ นโยบาย สำนักงาน ป.ป.ท. อยู่ในนโยบายที่ ๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ โดยเกี่ยวข้องในเชิงพื้นที่ คือ ป.ป.ท. เขต ๙ อยู่ในกลยุทธ์หลัก ข้อ ๔ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาครัฐและการประสานความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

สภาพัฒนาฯ เป็นผู้ถอดยุทธศาสตร์ชาติออกมาเป็นแผนแม่บท ๒๑ ประเด็น สำนักงาน ป.ป.ท. เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ ๑ ความมั่นคง และ ประเด็นที่ ๒ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นที่ ๑ ความมั่นคง มีแผนย่อย ๕ แผน สำนักงาน ป.ป.ท. เกี่ยวข้องในแผนย่อยที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

เป้าหมาย : ภาคใต้มีความสงบสุขร่มเย็น

ตัวชี้วัด : ดัชนีสงบสุขภาคใต้ (เจ้าภาพแผนมั่นคงเป็นผู้ไปเก็บผลตัวชี้วัด)

แนวทางการพัฒนาที่ ๙ : ป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ปลอดการทุจริต วิทยาการเห็นว่าตั้งเป้าสูงเกินไป) ซึ่งมี สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นเจ้าภาพ ทั้ง ๓ ระดับ (เจ้าภาพ มี ๓ ระดับ จ.๑ จ.๒ และ จ.๓) และมีสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นผู้ขับเคลื่อน ฉะนั้นในการวัดตัวชี้วัดก็จะวัดที่ สำนักงาน ป.ป.ท.

ดัชนีตัวชี้วัด มี ๒ ตัวชี้วัด

๑. ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย อันดับคะแนน ๒๕๗๐, ๒๕๗๕ และ ๒๕๘๐ โดยมีสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นผู้ขับเคลื่อนตัวชี้วัดตัวนี้

๒. คะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ของประเทศไทยในภาพรวม (สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนดตัวชี้วัดนี้ขึ้นเพื่อทดแทนตัวชี้วัด CPI ที่รัฐบาลมอบหมายให้ สำนักงาน ป.ป.ท. ขับเคลื่อน) ทั้งนี้ ตัวชี้วัดดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ส่วนสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นผู้รับผิดชอบเฉพาะในส่วนราชการระดับ กรม โดยมี กปก. เป็นผู้รับผิดชอบเรื่อง ITA

ประเด็นที่ ๒๑ มีแผนย่อย ๒ แผน คือ

๑. แผนป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป้าหมาย มี ๒ เป้าหมาย คือ

๑) ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต

๒) คดีทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง

ตัวชี้วัด แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. สัดส่วนเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตต่อเด็กและเยาวชนไทยทั้งหมด (ร้อยละต่อปี)
๒. สัดส่วนประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบต่อประชาชนทั้งหมด (ร้อยละต่อปี)
๓. สัดส่วนของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA ต่อหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด โดยมีคะแนนร้อยละต่อปี คือ ไม่น้อยกว่า ๘๕ คะแนน และ ไม่น้อยกว่า ๙๐ คะแนน

๒. แผนการปราบปรามการทุจริต

เป้าหมาย : การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

ตัวชี้วัด แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. สัดส่วนกระบวนการดำเนินคดีทุจริตที่จำเป็นต้องขอขยายระยะเวลาเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนดต่อกระบวนการดำเนินคดีทุจริตทั้งหมด (ร้อยละต่อปี)
๒. สัดส่วนคดีอาญาที่หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตถูกฟ้องกลับต่อคดีที่ส่งฟ้องทั้งหมด (ร้อยละต่อปี)

แนวทางการพัฒนาตามประเด็นที่ ๒๑ มีดังนี้

แผนป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ แบ่งเป็น ๗ แนวทาง คือ

แนวทางที่ ๑ ปลุกและปลุกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีวัฒนธรรมสุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรม ในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัย ทุกระดับ

แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาด ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต เป็นภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

แนวทางที่ ๓ พัฒนาค่านิยมของนักการเมืองให้มีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ในการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

แนวทางที่ ๔ ปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ

แนวทางที่ ๕ ปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

แนวทางที่ ๖ สนับสนุนกลไกและบูรณาการทำงานเพื่อการป้องกันการทุจริต

แนวทางที่ ๗ สนับสนุนมาตรการ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการป้องกันการทุจริต

ทั้งนี้ ในแนวทางทั้ง ๗ ข้อนั้น มีข้อความสำคัญสำหรับนำไปใช้อ้างในการจัดทำโครงการต่าง ๆ รวมอยู่ด้วย โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับภารกิจและโครงการส่วนราชการต่าง ๆ ในสำนักงาน ป.ป.ท.

แผนการปราบปรามการทุจริต แบ่งเป็น ๓ แนวทาง คือ

แนวทางที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกการปราบปรามการทุจริต

แนวทางที่ ๒ ปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

แนวทางที่ ๓ พัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปรามการทุจริต

วิสัยทัศน์ สำนักงาน ป.ป.ท. : ขับเคลื่อนธรรมาภิบาล บูรณาการการป้องกันเชิงรุก ทุจริตภาครัฐ ลดลง ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธา

พันธกิจ สำนักงาน ป.ป.ท.

๑. ส่งเสริมและขับเคลื่อนธรรมาภิบาลในภาครัฐเชิงรุกแบบบูรณาการและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาชนรวมตัวกันเฝ้าระวังการทุจริตทุกรูปแบบ

๒. กำกับ ขับเคลื่อน และยกระดับการดำเนินการทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างรวดเร็ว จริงจัง

๓. บูรณาการเพื่ออำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากระบบราชการ

๔. บริหารจัดการคดีทุจริตด้วยความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

๕. เสริมสร้างสมรรถนะองค์กรและบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ

สำนักงาน ป.ป.ท. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ๕ ปี แบ่งเป็น ๕ เรื่อง ดังนี้

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๑ ขับเคลื่อนธรรมาภิบาลประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ปลุกจิตสำนึก สร้างการรับรู้ และพัฒนาระบบงานป้องกันการทุจริตเชิงรุก

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๒ พัฒนาและยกระดับมาตรการกำกับการลงโทษวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๓ บูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๔ พัฒนาระบบการบริหารจัดการคดีให้รวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส

แผนปฏิบัติการเรื่องที่ ๕ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรและบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

ขั้นตอน

สำนักงาน ป.ป.ท. ทำแผน ๕ ปี เสร็จแล้ว > ทำแผนปี > ทำของงบประมาณตามปฏิทินงบประมาณ > กรณีถูกปรับลดงบประมาณ ให้แจ้งเจ้าของโครงการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ > ส่งแผนการดำเนินโครงการให้กลุ่มติดตามไปทำแผนติดตามการดำเนินโครงการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

หมายเหตุ : ผู้รับผิดชอบกรอกข้อมูลลงในระบบ eMENSCR ทุกโครงการ ตั้งแต่ M๑ – M๗ (M๗ เลขานุการ ป.ป.ท. อนุมัติโครงการ สิ้นสุดโครงการรายงานใน M๖ หรือ รายงานผลการติดตามเป็นรายไตรมาส)

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

- การจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี
- การชี้แจงคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- การบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปี

นิยามงบประมาณ

“งบประมาณรายจ่าย” หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้ใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์และภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

“ปีงบประมาณ” หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่ ๑ ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

“งบประมาณรายจ่ายข้ามปี” หมายความว่า งบประมาณที่มีระยะเวลาการใช้ได้เกินปีงบประมาณตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

“เงินนอกงบประมาณ” หมายความว่า บรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรณีพิเศษตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใด ที่ต้องนำส่งคลังแต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง

“เงินจัดสรร” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของงบประมาณที่จ่ายหรือแบ่งสรรให้จ่าย หรือก่อหนี้ผูกพันระยะเวลาหนึ่ง

วงจรงบประมาณ (Budget Cycle)

๑. การทบทวนงบประมาณ
๒. วางแผนงบประมาณ
๓. การจัดทำงบประมาณ
๔. การอนุมัติงบประมาณ
๕. การบริหารงบประมาณ
๖. การติดตามและประเมินผล

หัวข้อบรรยาย : อนุสัญญาระหว่างประเทศและพันธกรณีระหว่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิทยากร : นางสาวปัทมา ประสิทธิ์วงษ์ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ

ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกองนวัตกรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาววารี แสงคำ นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ กองบริหารคดี (กบค.)

๑. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption : UNCAC)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต UNCAC มีผลบังคับใช้กับประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ปัจจุบันมีภาคีรวม ๑๘๖ ประเทศ โดยประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาลำดับที่ ๑๔๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรฐานสากลเกี่ยวกับมาตรการและกฎเกณฑ์ที่ประเทศต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อเสริมสร้างระบบกฎหมายภายในของตนเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น แบ่งเป็นทั้งหมด ๘ หมวด ๗๑ ข้อบท ดังนี้

หมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป (ข้อ ๑ – ๔) กล่าวถึง ความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญา บทนิยาม ขอบเขตการใช้บังคับของอนุสัญญา และหลักการเคารพอธิปไตยแห่งรัฐ

หมวด ๒ มาตรการป้องกัน (ข้อ ๕ - ๑๔) พันธกรณีของรัฐภาคีที่จะต้องจัดทำนโยบายป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่การจัดตั้งองค์กรพิเศษเพื่อการต่อต้านการทุจริตนโยบายและแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมธรรมาภิบาลหลักนิติธรรม ความโปร่งใสตรวจสอบได้

หมวด ๓ การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย (ข้อ ๑๕ - ๔๒) กำหนดให้การกระทำบางอย่างที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีเป็นความผิดทางอาญา เพื่อให้ครอบคลุมการทุจริตได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งการกระทำความผิดอาญาบางประการภายใต้ข้อบทแห่งอนุสัญญานี้กำหนดให้รัฐภาคีต้องกำหนดให้เป็นฐานความผิดเพิ่มเติม

หมวด ๔ ความร่วมมือระหว่างประเทศ (ข้อ ๔๓ - ๕๐) กำหนดให้รัฐภาคีกำหนดรูปแบบความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างกันในการรวบรวมและนำส่งพยานหลักฐาน การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การติดตามอายัด ยึด และริบทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต

หมวด ๕ ความร่วมมือระหว่างประเทศ (ข้อ ๔๓ - ๕๐) กล่าวถึง ความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือระหว่างรัฐภาคีในการคืนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้แก่รัฐภาคีที่ร้องขอ ตลอดจนพิจารณา

ถึงผลประโยชน์หรือส่วนได้ส่วนเสียของผู้เสียหายและเจ้าของโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

หมวด ๖ ความช่วยเหลือทางวิชาการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (ข้อ ๖๐ - ๖๒) กล่าวถึง มาตรการในการฝึกอบรม วิจัย และการแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างรัฐภาคีและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๗ กลไกในการปฏิบัติตามอนุสัญญา (ข้อ ๖๓ - ๖๔) กำหนดให้มี ที่ประชุมใหญ่ของรัฐภาคีอนุสัญญา การประชุมของรัฐภาคี รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการในที่ประชุมใหญ่ของรัฐภาคี

หมวด ๘ บทบัญญัติสุดท้าย (ข้อ ๖๕ - ๗๑) กล่าวถึง การปฏิบัติตามอนุสัญญาการระงับข้อพิพาท การลงนามการให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ และการภาคยานุวัติ การมีผลใช้บังคับ การแก้ไขเพิ่มเติม การบอกเลิกผู้เก็บรักษาและภาษาที่ใช้ในการจัดทำอนุสัญญา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นหน่วยงานหลักของไทยในการอนุวัติกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับอนุสัญญา UNCAC โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานร่วมสนับสนุนการดำเนินการตามอนุสัญญาดังกล่าว

ข้อมูลของสำนักงาน ป.ป.ท. ที่เกี่ยวข้องตามข้อมติที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา UNCAC ว่าด้วยการเสริมสร้างประสิทธิภาพของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตสำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการของประเทศไทย ข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามข้อมติที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา UNCAC ตามข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๖๕ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ มีดังนี้

บทบัญญัติอนุสัญญา ข้อ ๕ นโยบายและแนวปฏิบัติเชิงป้องกันเพื่อต่อต้านการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ท. ได้พิจารณาถึงภารกิจและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ซึ่งอาจมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับข้อ ๕ ของอนุสัญญา ดังนี้

๑. การสร้างทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และความโปร่งใส ให้กับกลุ่มนักศึกษาปสุตท้ายของสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาในระดับวิชาชีพ

๒. การสร้างเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อสนับสนุนและร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ โดยสำนักงาน ป.ป.ท. กำหนดประเภทเครือข่ายไว้ ๓ ประเภท ได้แก่ เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคเอกชน และเครือข่ายภาคประชาสังคม

๓. การสร้างศูนย์ประสานงานเครือข่ายภาคประชาสังคม สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายภาคประชาสังคมในระดับเขตพื้นที่ทั้ง ๙ เขตพื้นที่ และพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการทุจริต โดยเป็นการทำงานเชิงรุก ๓ มิติ คือ มิติด้านการป้องกันการทุจริต มิติด้านการป้องปรามการทุจริต และมิติด้านการประชาสัมพันธ์

บทบัญญัติอนุสัญญา ข้อ ๖ องค์การต่อต้านการทุจริตเชิงป้องกันอนุสัญญาฯ ได้กำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีต้องประกันความมีอยู่ขององค์กรในการป้องกันการทุจริต และต้องอนุญาตให้องค์กรดังกล่าวมีอิสระตามความจำเป็นเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปราศจากอิทธิพลในทางมิชอบใด ๆ

บทบัญญัติอนุสัญญา ข้อ ๖๑ การรวบรวม การแลกเปลี่ยน และการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริต อนุสัญญาฯ ได้กำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องพิจารณาดำเนินการวิเคราะห์แนวโน้มการทุจริตในดินแดนของตน ตลอดจนสถานการณ์ที่มีการกระทำทุจริตโดยการหารือกับผู้เชี่ยวชาญ และต้องพิจารณาพัฒนาและแบ่งปันซึ่งกันและกันโดยผ่านทางข้อมูลสถิติขององค์กรระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาคในความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการทุจริตและข้อมูลข่าวสาร โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช. ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MOU) แลกเปลี่ยนข้อมูลคดีทุจริตผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ เป็นบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับคดีการทุจริต

บทบัญญัติอนุสัญญา ข้อ ๖๕ การปฏิบัติตามอนุสัญญา อนุสัญญาฯ ได้กำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่จำเป็น ซึ่งรวมถึงมาตรการทางกฎหมายและทางบริหารปกครอง ตามหลักการพื้นฐานของกฎหมายภายในของตน เพื่อประกันว่าจะมีการดำเนินการตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้ โดยอาจรับเอามาตรการที่เคร่งครัดหรือเข้มงวดกว่ามาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตก็ได้

๒. สมาชิกเครือข่ายการปฏิบัติการสากลของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต (Global Operational Network for Anti-Corruption Law Enforcement Authorities : Globe Network)

เป็นเครือข่ายพื้นที่ปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการปราบปรามและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้รับการตอบรับการเข้าเป็นสมาชิก GLOBE (เป็นหน่วยงานที่ ๒๑๖ จาก ๑๑๘ ประเทศ) เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

๓. องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD)

เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลวิจัย คำปรึกษา แลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อส่งเสริมความมั่นคง ความเท่าเทียม ความเป็นอยู่ที่ดี และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามวิสัยทัศน์ “Better Policies for Better Lives”

ความสำคัญของไทยในการเข้าเป็นสมาชิก OECD

๑. Pros and Cons ของการเข้าเป็นสมาชิก OECD

Pros	Cons
- ผลักดันให้เกิดการปฏิรูปโครงสร้างหลายมิติ และมีมาตรฐานเทียบเท่าสากล - เพิ่มการแข่งขันทางการค้า และโอกาสเข้าถึงตลาดประเทศสมาชิก - GDP ของไทยจะเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๖ คิดเป็นมูลค่า ๒.๗ แสนล้านบาท ในปี ๒๕๖๓ - เข้าถึงฐานข้อมูลเศรษฐกิจโลกมากขึ้น - ได้รับคำปรึกษาและความช่วยเหลือทางวิชาการจาก OECD อย่างใกล้ชิด - สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและส่งเสริมบทบาทไทยในเวทีโลก	- ต้องเสียค่าสมาชิกรายปี ประมาณ ๓ – ๗ ล้านยูโรต่อปี ขึ้นอยู่กับขนาดเศรษฐกิจของประเทศ - การเข้าเป็นสมาชิกอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในบางเรื่อง อาทิเช่น ความจำเป็นในการเปิดเผยข้อมูล และการไม่สามารถเลือกปฏิบัติได้ (non-discrimination)

๒. การเข้าเป็นสมาชิก OECD แตกต่างจากการเข้าเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ดังนี้

๒.๑ OECD เปรียบเสมือน think tank ที่เป็นแหล่งรวม (platform) ของผู้เชี่ยวชาญและคลังข้อมูลหลากหลาย ซึ่งประเทศต่าง ๆ สามารถขอรับคำปรึกษาหรือใช้เป็นแหล่งความรู้ในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้

๒.๒ จุดเด่นของ OECD คือการทำงานในลักษณะ Committee ที่จะมีผู้เชี่ยวชาญครอบคลุมหลายสาขา เน้นการพัฒนาศักยภาพใหม่ตามบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

๒.๓ ไม่มีระบบลงโทษประเทศสมาชิกในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานร่วมกัน แต่จะใช้กลไก peer review ในการประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐาน และให้ความเห็นเชิงวิชาการ

๒.๔ ไม่มีการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศสมาชิก แต่จะเน้นการหารือเพื่อกำหนดมาตรฐานและสนับสนุนนโยบายเพื่อช่วยพัฒนาความอยู่ดีกินดี เสริมสร้างโลกที่แข็งแกร่ง สะอาด และยุติธรรมมากขึ้น ตาม motto ที่ว่า “Better policies for better lives”

กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD

กระบวนการเข้าเป็นสมาชิก OECD แบ่งเป็น 2 ระยะหลัก ได้แก่ กระบวนการสมัครเข้าเป็นสมาชิก (Pro-accession Process) และกระบวนการเข้าเป็นสมาชิก (Accession Process)

หัวข้อบรรยาย : วินัย จรรยาบรรณ และการดำรงตน ของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ท.

วิทยากร : นายประยงค์ ปรียาจิตต์ กรรมการอำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.)

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวเกศรารัตน์ บุณนธ์ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ (กปก.)

งานราชการ คือ งานของแผ่นดิน

“งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่องโดยตรงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนทุกคน. ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องทำความเข้าใจถึงความสำคัญในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนให้ถ่องแท้ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันทำ ด้วยความอุตสาหะ เสียสละ และด้วยความสุจริตจริงใจ โดยถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่. งานของแผ่นดินทุกส่วนจักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมกัน และสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือยังความเจริญมั่นคงให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป.” พระบรมราโชวาทเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๐

๑. เจตนารมณ์ในการตั้ง ป.ป.ท.

การประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายสำคัญและเร่งด่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ยังไม่มีส่วนราชการในส่วนของฝ่ายบริหารที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง ทำให้รัฐบาลไม่สามารถกำกับดูแลและผลักดันเพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวนมาก สมควรที่จะมีส่วนราชการในฝ่ายบริหารที่รับผิดชอบในการดำเนินการด้านนโยบายดังกล่าว และเป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในฝ่ายบริหารสามารถดำเนินการในลักษณะบูรณาการและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. วิธีการปฏิบัติของข้าราชการ

๑. หลัก “ครองตน ครองคน ครองงาน” ครองตน คือ การมีความประพฤติและการปฏิบัติตัวประกอบด้วยคุณธรรมควรแก่การยกย่อง ครองคน คือ การมีความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นสามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือ ครองงาน คือ การมีความสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดี

๒. เศรษฐกิจพอเพียง ทางสายกลาง คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ คือ รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรม คือ ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติปัญญา และแบ่งปัน

๓. สัปปริสธรรม ๗ หมายถึง ธรรมของคนดี ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดีประกอบด้วย สัปปริสธรรม มี ๗ ประการ

- ๑) เป็นผู้รู้จักเหตุ (ธัมมัญญตา)
- ๒) เป็นผู้รู้จักผล (อัตถัญญตา)
- ๓) เป็นผู้รู้จักตน (อัตตัญญตา)
- ๔) เป็นผู้รู้จักประมาณ (มัตตัญญตา)
- ๕) เป็นผู้รู้จักกาล (กาลัญญตา)
- ๖) เป็นผู้รู้จักบริษัท (ปริสสัญญตา)
- ๗) เป็นผู้รู้จักบุคคล (ปุคคลัญญตา)

วิธีทำให้ข้าราชการมีวินัย เป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชา

๑. เสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย
๒. ป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย
๓. ควบคุมการรักษาวินัยข้าราชการ

หน้าที่ของผู้บังคับบัญชา

๑. รักษาวินัยของตนเอง โดยกระทำการตามข้อปฏิบัติ ไม่ฝ่าฝืนข้อห้าม ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรม และเที่ยงธรรม

๒. รักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา โดยเสริมสร้างแรงจูงใจให้เป็นคนดี เสริมสร้างและพัฒนาให้มีวินัย ป้องกันมิให้กระทำผิดวินัย กำกับดูแลให้กระทำการตามข้อปฏิบัติ ไม่ฝ่าฝืนข้อ ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำผิด

ความรับผิดชอบของผู้ไต่บังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เป็นผู้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นการกระทำผิดวินัยตามมาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๔ จะถูกโทษทางวินัย

ผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบ

๑. กระทำผิดเอง โดย

- ไม่รักษาวินัย
- ไม่มีคุณธรรม ไม่เที่ยงธรรมต่อผู้ไต่บังคับบัญชา
- ไม่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ไต่บังคับบัญชามีวินัย
- ป้องกันมิให้ผู้ไต่บังคับบัญชากระทำผิดวินัย
- ไม่ควบคุมดูแลผู้ไต่บังคับบัญชาให้มีวินัย
- ไม่ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ไต่บังคับบัญชาที่กระทำผิดวินัย

๒. ผู้ไต่บังคับบัญชากระทำผิด เพราะ

- ผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่กำกับดูแล
- ผู้บังคับบัญชาไม่เสริมสร้างและพัฒนา
- ผู้บังคับบัญชาไม่ป้องกัน

กลไกภาครัฐจะปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

๑. คนต้องพร้อม

๒. ระบบงานการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ

๓. ต้องมีกลไกประสาน/ติดตาม เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติ (อย่างครบวงจร)

พระบรมราโชวาท

“ในบ้านเมื่อนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้” พระบรมราโชวาท ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ปีพุทธศักราช ๒๕๑๒

หลักการแก้ปัญหา

๑. วิเคราะห์ปัญหา
๒. กำหนดวิธีการแก้ปัญหา
๓. กำหนดผู้แก้ปัญหา

คิตประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นหลัก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓ วรรคสอง รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง

๑. เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรมหรือไม่ ?
๒. เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมหรือไม่ ?

สภาพปัญหา

๑. โครงสร้างหลักอ่อนแอ (การเมือง เศรษฐกิจ ภาครัฐ)
๒. กลไกภาครัฐ (ไม่อยู่ในกรอบธรรมาภิบาล ไม่ใช้มาตรการทางปกครอง/วินัย)
๓. ทุจริตรุนแรง

การปฏิบัตินิติราชการ

หน่วยงานของรัฐ

- แก้ไขปัญหา
- รักษาความสงบเรียบร้อย
- พัฒนาประเทศ

กลไกมาตรการการปฏิบัติ

- ต้องอยู่ในกรอบธรรมาภิบาล
- ออกนอกกรอบธรรมาภิบาล มีความผิดวินัย อาญา

รูปแบบการทุจริต

๑. การทุจริตเชิงนโยบาย
๒. การทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน
๓. การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. การทุจริตในการให้สัมปทาน
๕. การทุจริตที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน/เปิดโอกาสในการกระทำผิดได้อย่างง่าย
๖. การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ
๗. การมีผลประโยชน์ทับซ้อน
๘. การทุจริตโดยการปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้อง
๙. การทุจริตโดยการใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์
๑๐. การทุจริตโดยการใช้ทรัพยากรของรัฐไปในทางมิชอบ
๑๑. การทุจริตโดยแม้กระทำการตามหน้าที่
๑๒. การทุจริตโดยการให้และการรับสินบน
๑๓. การทุจริตโดยการยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้อง

สถานการณ์จริง

ระบบราชการ ไม่อยู่ในกรอบธรรมาภิบาล

- ไม่ทำ
- ทำไม่ถูกต้อง
- ไม่มีการระงับยับยั้งปัญหา

ยังมีข้าราชการไม่ดี อยู่ในระบบเกือบทุกระดับ

- ทำงานไปวัน ๆ ให้ครบขั้นตอน
- แสวงหาผลประโยชน์
- ทุจริตทันทีที่มีโอกาส

ยังมีการทุจริตต่อเนื่อง

- ไม่เกรงกลัวการตรวจสอบ

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทุจริต

๑. เจ้าหน้าที่ขาดภูมิคุ้มกัน
๒. การบริหาร/กลไกมีช่องว่าง
๓. การปราบปรามไม่ได้ผล

การแก้ไขปัญหายั่งยืน

๑. ต้องเสริมกลไกภาครัฐให้เข้มแข็ง และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกรอบธรรมาภิบาล
๒. ต้องเสริมกลไกภาคประชาชน/เอกชน/ประชาสังคม ให้เข้มแข็ง มีศักยภาพในการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแส
๓. ต้องมีมาตรการ/วิธีการกระตุ้น/ผลักดันการทำงานภาครัฐ และสนับสนุนภาคประชาชน/ภาคประชาสังคม/ภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

การขับเคลื่อนประเทศ ประเด็นการปฏิรูป

๑. การป้องกัน

- เสริมสร้างภูมิคุ้มกันในทุกภาคส่วนให้เข้มแข็ง
- รู้เท่าทันการทุจริตและความเสียหาย
- ร่วมกันต่อต้านการทุจริต

๒. การเฝ้าระวัง

- เปิดเผยข้อมูลและรณรงค์ให้ช่วยกันเฝ้าระวัง
- ไม่เปิดโอกาสให้ทุจริตและแจ้งเบาะแส

- ติดตามการแก้ไขของส่วนราชการ

๓. การป้องกัน

- แจ้งเรื่องร้องเรียนให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับไปแก้ไข
- เร่งรัดการปฏิบัติงานภาครัฐให้รับแก้ไขและอยู่ในกรอบธรรมาภิบาล
- ใช้มาตรการทางปกครอง วินัย กระตุ้นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุก

๔. การปราบปราม

- เร่งรัดการดำเนินคดีให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็ดขาด เป็นธรรม
- มีมาตรการที่สอดคล้องและมีกฎหมายที่เท่าทันต่อการปราบปรามการทุจริต
- สร้างฐานข้อมูลคดีทุจริต/เปิดเผยความคืบหน้าคืบหน้า

๕. การบริหารจัดการ

- สร้างกลไกการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปราม
- บริหารจัดการ/บูรณาการทุกมาตรการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับทั้งระบบ

เป้าหมายการแก้ไขปัญหาทุจริต

๑. การลดปัญหา
๒. การควบคุมปัจจัยปัญหา
๓. การเฝ้าระวังปัญหา
๔. การขับเคลื่อนกลไก/การปฏิบัติ

สถานการณ์และแนวโน้มปัญหาในการพัฒนาประเทศ

๑. ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์
๒. เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด
๓. การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การรวมกลุ่มภายในภูมิภาค การเปิดเสรีด้านต่าง ๆ
๔. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ

๖. COVID - ๑๙

๗. สงครามยูเครน ฉนวนกาซา ทะเลจีนใต้ ฯลฯ

แนวโน้มการทุจริต

- โอกาสทุจริตมีสูงขึ้น
- ผลกระทบต่อประเทศมีมากขึ้น
- กลไกภาครัฐยังไม่เข้มแข็ง

หลักการปฏิบัติราชการ

๑. ข้าราชการต้องทำหน้าที่และทำให้ถูกต้อง
๒. ถ้าทำไม่ถูก ต้องถูกลงโทษ (เป็นหน้าที่ผู้บังคับบัญชา)
๓. ผู้บังคับบัญชาไม่ดำเนินการ ก็ถือเป็นการไม่ทำหน้าที่

๔. พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

- กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐในฝ่ายบริหารใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ
- กำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำประมวลจริยธรรม
- กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรม (ก.ม.จ.)
- การรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ และนำจริยธรรมไปใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคล

มาตรฐานทางจริยธรรม

๑. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่
๓. การตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
๔. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ
๕. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

๖. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

๗. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

- มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔

- ใช้กับข้าราชการพลเรือน

- ให้กรรมการ พนักงานราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงานอื่นยึดถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนนี้ด้วย

ข้าราชการพลเรือนพึงปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรม ดังต่อไปนี้

๑. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการแสดงออกถึงความภูมิใจในชาติและรักษาผลประโยชน์ของชาติ ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ เคารพในความแตกต่างของการนับถือศาสนา ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และเทิดทูนรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

๒. ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความพร้อมรับการตรวจสอบและรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดี โดยคำนึงถึงสังคม สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๓. กล้าตัดสินใจและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม กล้าคัดค้านในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กล้าเปิดเผยหรือรายงานการทุจริตประพฤติมิชอบต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยปราศจากอคติ และไม่ยอมกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพียงเพื่อรักษาประโยชน์หรือสถานภาพของตนเอง

๔. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เสียสละ มีจิตสาธารณะ สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน ไม่กระทำการอันมีลักษณะ เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และไม่ประกอบกิจการหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๕. มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเวลา และสถานการณ์ คำนึงถึงประโยชน์และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของรัฐ รักษามาตรฐาน การทำงานที่ดี พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เชื่อมั่นในระบบการทำงานเป็นทีม ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความเต็มใจ และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง

๖. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึก หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะ

ทางเศรษฐกิจสังคม และต้องรักษาความเป็นกลางทางการเมืองโดยไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการให้คุณให้โทษแก่นักการเมืองและพรรคการเมือง

๗. ดำรงตนเป็นแบบอย่างด้วยการเป็นข้าราชการที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ พึงปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ประชาชน ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่อ้างหรือใช้อำนาจโดยปราศจากเหตุผล ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง พระบรมราโชวาท หลักคำสอนทางศาสนามาใช้ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีด้วย การเคารพกฎหมายและมีวินัย

ปัญหาการบังคับใช้มาตรการผลประโยชน์ขัดกัน

๑. ผลประโยชน์ขัดกันเป็นพฤติกรรมที่เป็นเหตุสำคัญ
 - ให้มีการทุจริตในภาครัฐ
 - การทุจริตขยายตัวอย่างรวดเร็ว
๒. เป็นพฤติกรรมที่ผิดทั้งจริยธรรมหรือวินัยหรืออาญา หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง
 - การฝ่าฝืนจริยธรรมบางอย่างไม่มีบทกำหนดโทษชัดเจน
 - วินัย อาญา มีบทกำหนดโทษ แต่มีปัญหาการบังคับใช้
๓. มีสถานะและสภาพบังคับชัดเจนหรือไม่
 - มีสถานะ
 - มีการบังคับใช้
 - การรณรงค์เพื่อต่อต้านการทุจริต คือ ให้เกิดทั้งหิริโอตตัปปะ

รูปแบบการกระทำที่เข้าข่ายการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

๑. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
๒. การทำธุรกิจกับตัวเองหรือเป็นคู่สัญญา
๓. การทำงานหล้งออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ
๔. การทำงานพิเศษ
๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน
๖. การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

๘. ความสัมพันธ์ การเอื้อประโยชน์กับทางเครือญาติ

๙. การใช้อิทธิพลเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง

การบังคับใช้มาตรฐานทางจริยธรรมตามรัฐธรรมนูญ

- ศาลฎีกา รับคำร้อง ป.ป.ช. ที่ขอให้ศาลวินิจฉัยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

- ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ใน ๒ ข้อหา คือ

- เป็น สส. กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม โดยทางตรงหรือทางอ้อมและ
- เป็น สส. กระทำการใดที่ ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- ศาลฎีกาสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ (โทษตามกฎหมาย ป.ป.ช. - พ้นจากตำแหน่งและให้เพิกถอนสิทธิสมัครฯ และสิทธิเลือกตั้งฯ ไม่เกิน ๑๐ ปีด้วยก็ได้)

คำนิยาม ๔ ประการ อุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. บุญคุณนิยม

๒. อำนาจนิยม

๓. พวกพ้องนิยม

๔. สุขนิยม

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิทยากร : นางสาวชียา ศิริรักษ์ ผู้อำนวยการกองปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๔

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : พันตำรวจโทชวฤทธิ์ คงเหล้าสมบูรณ์ นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ กองอำนาจการต่อต้านการทุจริต (กอท.)

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมรายนามตรา

๑) มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ฉบับที่มีผลบังคับใช้แล้ว

- ฉบับที่ ๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๑
- ฉบับที่ ๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙
- ฉบับที่ ๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

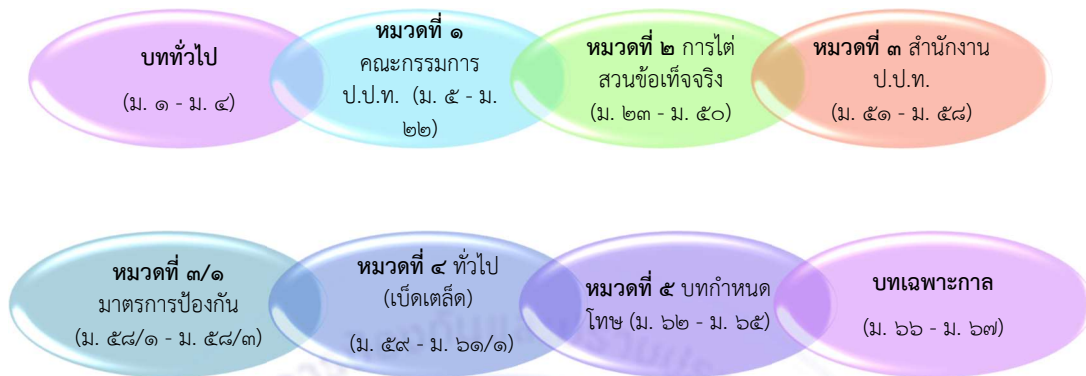
ฉบับที่อยู่ระหว่างการแก้ไขปรับปรุง

• ฉบับที่ ๔ วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่...) พ.ศ. ...อยู่ระหว่างนายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติฯ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

๒) เหตุผลความจำเป็นต้องตรากฎหมาย ป.ป.ท. และจัดตั้งสำนักงาน ป.ป.ท.

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายสำคัญและเร่งด่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ยังไม่มีส่วนราชการในส่วน of ฝ่ายบริหารที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง ทำให้รัฐบาลไม่สามารถกำกับดูแลและผลักดันเพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่มีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวนมาก สมควรที่จะมีส่วนราชการในฝ่ายบริหารที่รับผิดชอบในการดำเนินการด้านนโยบายดังกล่าว และเป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในฝ่ายบริหารสามารถดำเนินการในลักษณะบูรณาการและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓) โครงสร้างกฎหมาย ป.ป.ท. พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

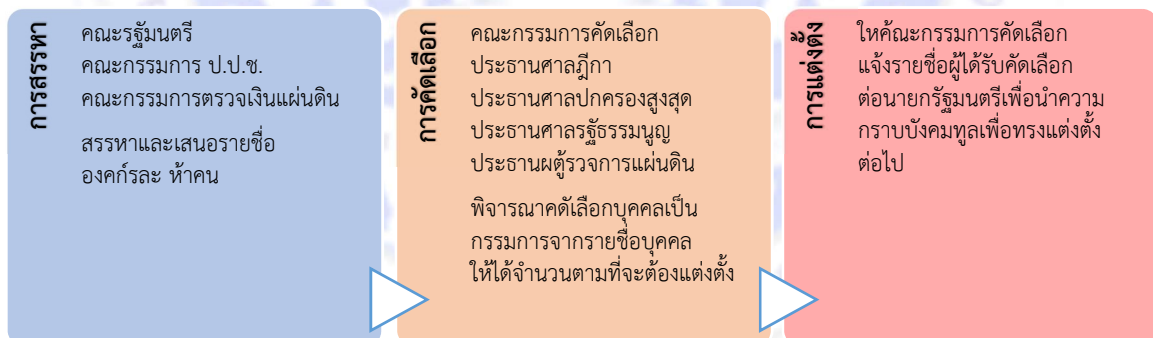

๔) องค์ประกอบคณะกรรมการ ป.ป.ท.

มีทั้งหมด ๗ คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกห้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และมีเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นเลขานุการ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๕) การสรรหาและคัดเลือกกรรมการ ป.ป.ท.

๖) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

(๑) ด้านการเสนอแนะและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การเสนอนโยบาย มาตรการ แผนการพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยเฉพาะในกรณีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หากปรากฏว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือมาตรการใด ล้าสมัย ขาดประสิทธิภาพ หรือขาดการบังคับใช้อย่างทั่วถึง เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริต

ในภาครัฐ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้ หรือในกรณีที่น่าปรากฏว่าการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่บรรลุผล เพราะไม่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย หรือมาตรการที่จำเป็น ให้เสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาครัฐ

(๒) ด้านการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

(๒.๑) การกำกับดูแลสำนักงานในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒.๒) การดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ปรับปรุงแก้ไขวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ หรือเป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้บริการหรือประชาชน หรือเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

(๒.๓) การแจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการ กรณีที่มีโครงการใดมีการกำหนดวงเงินสูงเกินที่เป็นจริงหรือไม่คุ้มค่า

(๓) ด้านการปราบปรามการทุจริต

(๓.๑) ใต้สวนข้อเท็จจริงและข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๓.๒) ใต้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๗) ตัวบทมาตราที่สำคัญ

๗.๑ มาตรา ๓ คำนิยาม

“ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤตินิষอบในภาครัฐ

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง หรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

“ประพฤตินิষอบ” หมายความว่า ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

๗.๒ มาตรา ๒๓

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการใต้สวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

(๑) เมื่อได้รับการกล่าวหาตามมาตรา ๒๔

(๒) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ

(๓) เมื่อได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๓๐

(๔) เมื่อได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนด้วย

๗.๓ มาตรา ๒๓/๑

ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าจะรับหรือไม่รับ หรือสั่งจำหน่ายเรื่องตาม ม. ๒๗ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สั่งให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือนนับแต่วันที่ได้รับเรื่องกล่าวหา

ก่อนดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๓ คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้เลขาธิการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องกล่าวนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปก็ได้ ในการนี้ เลขาธิการอาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

๗.๔ มาตรา ๒๓/๒

ในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๓ คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้เลขาธิการไต่สวนข้อเท็จจริงเป็นเบื้องต้นแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วนำเสนอสำนวนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาตามมาตรา ๓๔ ต่อไป

เลขาธิการอาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้เลขาธิการมีอำนาจตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมอบหมายให้ไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. และการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงของเลขาธิการและพนักงาน ป.ป.ท. ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

๗.๕ มาตรา ๒๗

คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะไม่รับหรือสั่งจำหน่ายเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) เรื่องที่ไม่ระบุพยานหลักฐานหรือระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำที่ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

(๒) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา และเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

(๓) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าไม่ใช่เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๔) เรื่องที่องค์กรบริหารงานบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐกำลังพิจารณาอยู่ หรือได้พิจารณาเป็นที่ยุติแล้ว และไม่มีเหตุแสดงให้เห็นว่าการพิจารณานั้นไม่ชอบ

๗.๖ มาตรา ๓๖

ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ถ้อยคำประกอบการชี้แจง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการชี้แจงข้อกล่าวหาและการให้ถ้อยคำ ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำทนายความ/บุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าฟังการชี้แจงหรือให้ถ้อยคำของตนได้

๗.๗ มาตรา ๔๐

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีที่มีความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ แล้วแต่กรณี

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๗.๘ มาตรา ๔๑

เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๔๐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาลงโทษภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องและให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าว ไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง

๗.๙ มาตรา ๔๕

ในกรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔๐ เป็นความผิดทางอาญาด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป โดยให้ถือว่า การดำเนินการและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวน และสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นว่าข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร หรือความเห็น ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่ได้รับยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้พนักงานอัยการแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะร่วมกับอัยการสูงสุด ตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นควรยังไม่ฟ้อง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้อง ให้ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดวินิจฉัย คำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้เป็นที่สุด

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่พนักงานอัยการยื่นอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้อง
ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา โดยอนุโลม

๗.๑๐ หมวด ๓/๑ มาตราการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ (ม. ๕๘/๑ - ม. ๕๘/๓)

มาตรา ๕๘/๑ การดำเนินการตามมาตรา ๑๗ (๒)

กฎหมายล้าสมัย ขาดประสิทธิภาพหรือขาดการบังคับใช้อย่างทั่วถึง เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของ
รัฐกระทำการทุจริตในภาครัฐ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

ไม่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย หรือมาตรการที่จำเป็น

มาตรา ๕๘/๒ หน่วยงานของรัฐมีวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินงานไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการ
อำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้บริการหรือประชาชน

เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

มาตรา ๕๘/๓

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือสำนักงานพบว่าการดำเนินโครงการใด มีการกำหนดวงเงิน
สูงเกินที่เป็นจริงหรือไม่คุ้มค่า ให้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๗.๑๑ มาตรา ๖๔

ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้
โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. และมิใช่การกระทำตามหน้าที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่
การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหาร ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิทยากร : นายนิติธร สิริธนาชัยกุล ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย สังกัดกองกฎหมาย

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : พันตำรวจโทชวฤทธิ์ คงเหล้าสมบูรณ์ นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ กองอำนาจการต่อต้านการทุจริต (กอท.)

กองกฎหมาย ประกอบด้วย

- * กลุ่มงานกฎหมาย
- * กลุ่มงานความเห็นแย้ง
- * กลุ่มงานคดี
- * ฝ่ายบริหารทั่วไป

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา

๑) มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

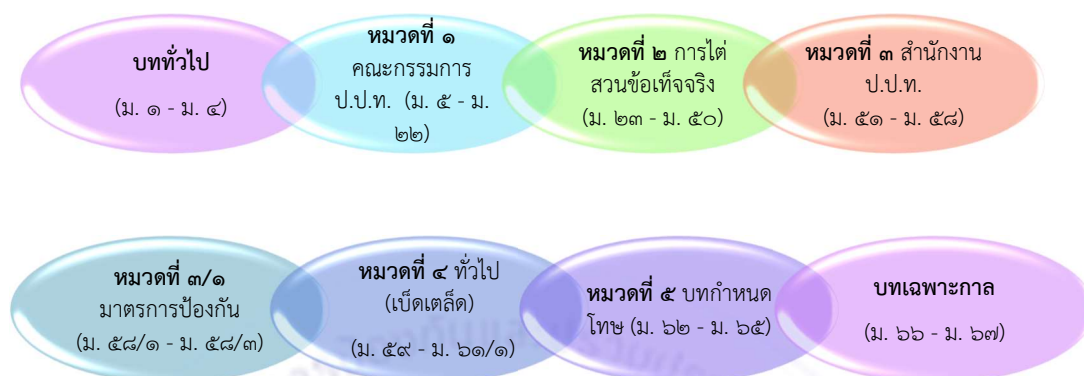
ฉบับที่มีผลบังคับใช้แล้ว

- ฉบับที่ ๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๑
- ฉบับที่ ๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙
- ฉบับที่ ๓ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ฉบับที่อยู่ระหว่างแก้ไขปรับปรุง

• ฉบับที่ ๔ วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่...) พ.ศ. ... อยู่ระหว่างนายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติฯ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

๒) โครงสร้างกฎหมาย ป.ป.ท. พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓) บททั่วไป (ม. ๑ - ม.๔) คำนียามตามมาตรา ๓ ได้แก่

“ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติดมิชอบในภาครัฐ

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่ง หรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ โดยชอบ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

“ประพฤติดมิชอบ” หมายความว่า ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ไม่รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้บริหารระดับสูง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๒) ผู้พิพากษาและตุลาการ
- (๓) พนักงานอัยการ
- (๔) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของศาล รัฐสภา องค์การตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระจากการควบคุมหรือกำกับของฝ่ายบริหารที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ

(๖) เจ้าหน้าที่ของรัฐในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

(๗) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.เห็นสมควรดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๘) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งร่วมกระทำความผิดกับบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗)

“ผู้กล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้พบเห็นการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐและได้กล่าวหาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาหรือมีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าได้กระทำการทุจริตในภาครัฐอันเป็นมูลที่จะนำไปสู่การไต่สวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดด้วย

“ไต่สวนข้อเท็จจริง” หมายความว่า แสวงหา รวบรวม และการดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ในการที่จะทราบรายละเอียดและพิสูจน์เกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐด้วย

“พนักงาน ป.ป.ท.” หมายความว่า เลขาธิการ รองเลขาธิการ และผู้ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐแต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับไม่ต่ำกว่าหัวหน้างานหรือเทียบเท่าให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐแต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานราชการให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

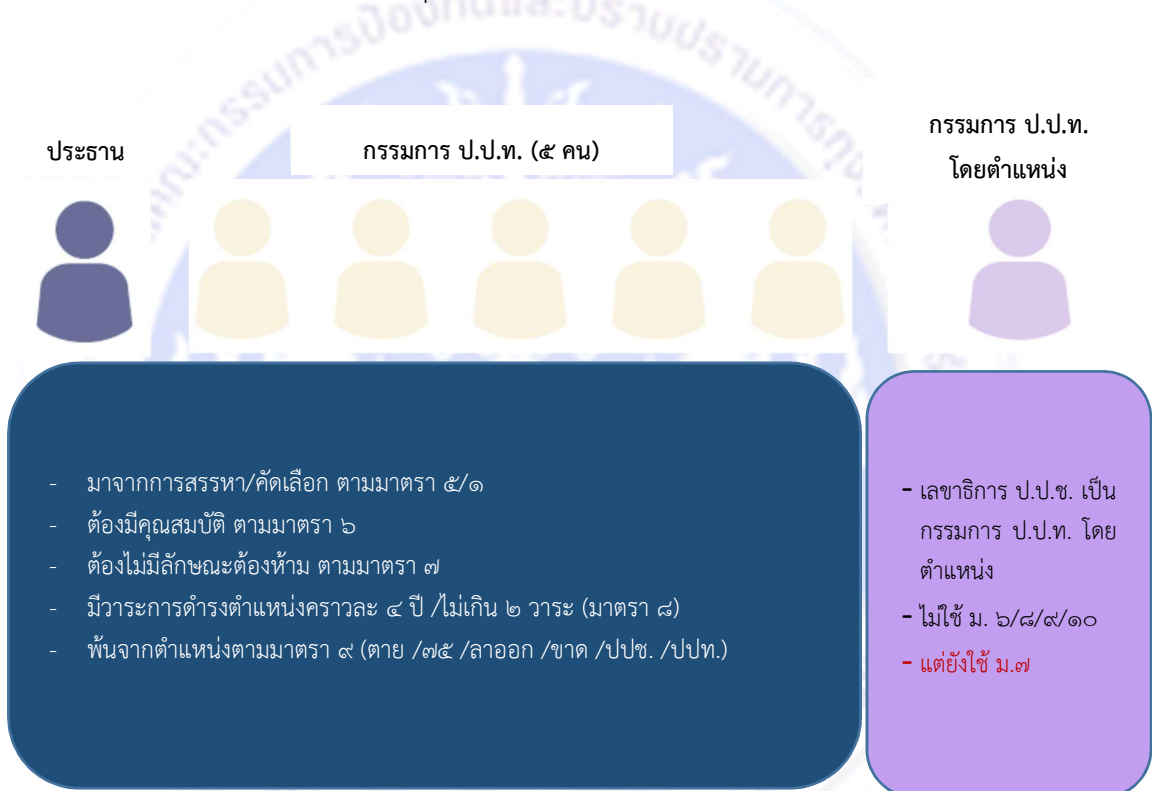
“รองเลขาธิการ” หมายความว่า รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

๔) หมวด ๑ คณะกรรมการ ป.ป.ท. (ม. ๕ – ม. ๒๒)

๔.๑ มาตรา ๕

ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ท.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกห้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมาตรา ๕/๑ และมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มิให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับ เลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

มาตรา	คำอธิบาย	กฎหมายลำดับรอง
มาตรา ๑๒	องค์ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท.	ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวน กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
มาตรา ๑๓	การนัดประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ท.	หลัก : ทำเป็นหนังสือ + แจ้ง ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วัน ข้อยกเว้น : ทราบนัดในที่ประชุม / เหตุจำเป็นเร่งด่วน
มาตรา ๑๔	อำนาจประธานกรรมการ ป.ป.ท. ในการประชุม	ดำเนินการประชุม และรักษา ความเรียบร้อยในการประชุม
มาตรา ๑๕	การลงมติที่ประชุม คณะกรรมการ ป.ป.ท.	เสียงข้างมาก
มาตรา ๑๖	การจัดทำรายงานการประชุม คณะกรรมการ ป.ป.ท.	เป็นหนังสือ + บันทึกความเห็น แย้งพร้อมทั้งเหตุผล มาตรา ๑๑

๔.๒ มาตรา ๑๘ อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการไต่สวนข้อเท็จจริง

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อไต่สวนหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อไต่สวนหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมาย...เพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสารทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใด ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง

(๔) ขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือสนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามข้อได้ตามสมควรแก่กรณี

วรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ท. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการมอบหมายให้อนุกรรมการ
พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการตามมาตรา ๑๘ แห่ง พ.ร.บ.มาตรการฯ ๒๕๕๑

๔.๓ มาตรา ๑๘ การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่น

วรรคหนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะแจ้งให้หน่วยงานใด ดำเนินการจัดให้กรรมการ เลขาธิการ หรืออนุกรรมการหรือพนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งได้รับมอบหมายให้ไต่สวนข้อเท็จจริง เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า จะเกี่ยวข้องในเรื่องที่กล่าวหา เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้

วรรคสอง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรรมการ เลขาธิการ อนุกรรมการ หรือพนักงาน ป.ป.ท. จะขอเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานใดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด แต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานนั้น

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเข้าถึงข้อมูล
ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๕

๔.๔ มาตรา ๒๐ การมีมติไม่ให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

ในกรณีที่กรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ผู้ใดมีส่วนได้เสียไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องใด คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมีมติให้ผู้ผู้นั้นเข้าร่วมดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง พิจารณา หรือวินิจฉัยเรื่องนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ท. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การมีมติให้กรรมการ
อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เข้าร่วมดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

๔.๕ มาตรา ๒๑ กรรมการ ป.ป.ท. ถูกกล่าวหาว่าทุจริตต่อหน้าที่ หรือร้ายวยผิดปกติฯ

๔.๖ มาตรา ๒๒

เงินเดือน/เงินประจำตำแหน่ง/ประโยชน์ตอบแทน กรรมการ ป.ป.ท. และกรรมการ ป.ป.ท.
โดยตำแหน่ง

เบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทน อนุกรรมการ

- พระราชกฤษฎีกา เงินเดือนเงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น ของกรรมการ ป.ป.ท. ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ๒๕๕๕
- ระเบียบว่าด้วยเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของกรรมการ ป.ป.ท. โดยตำแหน่ง ๒๕๕๕
- ระเบียบว่าด้วยเบี้ยประชุมของอนุกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. ๒๕๕๕

๕) หมวด ๒ การไต่สวนข้อเท็จจริง ประกอบไปด้วยมาตรา ๒๓ - มาตรา ๕๐ ดังนี้

๕.๑ มาตรา ๒๓

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

- (๑) เมื่อได้รับการกล่าวหาตามมาตรา ๒๔
- (๒) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ
- (๓) เมื่อได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๓๐
- (๔) เมื่อได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนด้วย

ระเบียบไต่สวนฯ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ

- การไต่สวนข้อเท็จจริง
- การแจ้งข้อกล่าวหา
- การจัดทำสำนวน
- การปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ

ระเบียบฯ ฉบับที่ ๑ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีผลใช้บังคับวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔

ระเบียบฯ ฉบับที่ ๒ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ มีผลใช้บังคับวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

ระเบียบฯ ฉบับที่ ๓ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ มีผลใช้บังคับวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ระเบียบฯ ฉบับที่ ๔ และฉบับที่ ๕ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๔

ขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการแจ้งคำสั่งแต่งตั้ง (ระเบียบไต่สวนฯ ฉบับที่ ๓ ยกเลิกการแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ในชั้นเมื่อมีการออกคำสั่งฯ โดยให้ส่งคำสั่งพร้อมแจ้งสิทธิคัดค้านเมื่อมีการแจ้งข้อกล่าวหาแทน)

(๒) การแจ้งข้อกล่าวหา (ระเบียบไต่สวนฯ ฉบับที่ ๒ ได้แก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งข้อกล่าวหา เพื่อให้รวดเร็วขึ้น)

(๓) การไต่สวนข้อเท็จจริง (ระเบียบไต่สวนฯ ฉบับที่ ๒ - ๕ ได้ปรับปรุงกระบวนการไต่สวนในหลายประการ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และสอดคล้องกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ)

(๔) การจัดทำสำนวนการไต่สวน

(๕) การพิจารณาชี้มูล

(๖) การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

๕.๒ มาตรา ๒๓/๑ แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

ในการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าจะรับหรือไม่รับ หรือสั่งจำหน่ายเรื่องตาม ม. ๒๗ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. สั่งให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือนนับแต่วันที่ได้รับเรื่องกล่าวหา

ก่อนดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๓ คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้เลขาธิการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องกล่าวนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปก็ได้ ในการนี้ เลขาธิการอาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริง
และรวบรวมพยานหลักฐาน พ.ศ. ๒๕๕๙

๕.๓ มาตรา ๒๓/๒ ไต่สวนข้อเท็จจริงเป็นเบื้องต้น

ในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๓ คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้เลขาธิการไต่สวนข้อเท็จจริงเป็นเบื้องต้นแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วนำเสนอสำนวนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาตามมาตรา ๓๙ ต่อไป

เลขาธิการอาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้เลขาธิการมีอำนาจตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมอบหมายให้ไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. และการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงของเลขาธิการและพนักงาน ป.ป.ท. ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริง
และรวบรวมพยานหลักฐาน พ.ศ. ๒๕๕๙

๕.๔ มาตรา ๒๔ การกล่าวหา

การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐ จะทำด้วยวาจาหรือ ทำเป็นหนังสือก็ได้

ในกรณีที่กล่าวหาด้วยวาจา ให้พนักงาน ป.ป.ท. /เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. บันทึกคำกล่าวหาและจัดให้ลงลายมือชื่อผู้กล่าวหาในบันทึกการกล่าวหานั้นไว้ และในกรณีที่ผู้กล่าวหาไม่ประสงค์จะเปิดเผยตน ห้ามไม่ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ รวมทั้งหลักฐานอื่นใดที่เป็นการสำแดงตัวของผู้กล่าวหา

ในกรณีที่กล่าวหาเป็นหนังสือ ผู้กล่าวหาจะต้องลงชื่อและที่อยู่ของตน แต่หากผู้กล่าวหาจะไม่ลงชื่อและที่อยู่ของตน ต้องระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งถูกกล่าวหาและพยานหลักฐานเบื้องต้นไว้ให้เพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

๕.๕ มาตรา ๒๕ เรื่องกล่าวหาที่ต้องส่ง ป.ป.ช.

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องกล่าวหาที่รับไว้ดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไป

- (๑) เรื่องกล่าวหาบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (๒) เรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่ากระทำความผิดร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
- (๓) เรื่องกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาในกรณีเรื่องกล่าวหาตาม (๓) ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือจะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงใหม่ก็ได้

๕.๖ มาตรา ๒๖ เรื่องที่ห้ามรับ/พิจารณา

ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับหรือพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้พิจารณา หรือได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว
- (๒) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว และไม่มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งคดี
- (๓) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาถูกฟ้องเป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกัน และศาลประทับฟ้องหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้วโดยไม่มีกรณฟ้อง หรือทั้งฟ้อง หรือเป็นกรณีที่ศาลยังไม่ได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี
- (๔) เรื่องที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนถูกกล่าวหาเกินกว่า ๕ ปี

๕.๗ มาตรา ๒๗ เรื่องที่อาจไม่รับ/ส่งจำหน่าย

คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะไม่รับหรือส่งจำหน่ายเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) เรื่องที่ไม่ระบุนายหลักฐานหรือระบุนายผิดการณ์แห่งการกระทำที่ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

(๒) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา และเป็นเรื่องที่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

(๓) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าไม่ใช่เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๔) เรื่องที่องค์กรบริหารงานบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐกำลังพิจารณาอยู่ หรือได้พิจารณาเป็นที่ยุติแล้ว และไม่มีเหตุแสดงให้เห็นว่าการพิจารณานั้นไม่ชอบ

**** ต้องสั่งภายใน ๓ เดือน ตาม มาตรา ๒๓/๑ ****

๕.๘ มาตรา ๒๘ แจ้งผู้บังคับบัญชาดำเนินการ

เรื่องใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่รับหรือสั่งจำหน่ายตาม มาตรา ๒๗ (๑) (๒) (๓) ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาเห็นสมควรให้แจ้งผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเร็ว และแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบ

๕.๙ มาตรา ๒๙ มอบเลขาธิการรับ/ไม่รับ

คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้เลขาธิการเป็นผู้พิจารณา รับหรือไม่รับเรื่องใดไว้พิจารณาตามมาตรา ๒๖ หรือ มาตรา ๒๗ แล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริง
และรวบรวมพยานหลักฐาน พ.ศ. ๒๕๕๙

๕.๑๐ มาตรา ๓๐ รับ/ส่งเรื่องกับพนักงานสอบสวน

ในกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ อันเนื่องมาจากการกระทำการทุจริตในภาครัฐ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป ในการนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสียก่อน และส่งสำนวนการสอบสวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะถือว่าสำนวนการสอบสวนดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องทำความตกลงกับสำนักงาน โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำสำนวนการสอบสวน การควบคุมตัว การปล่อยชั่วคราว และการดำเนินการอื่น ๆ เพื่อถือปฏิบัติร่วมกัน

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางอาญาอื่นที่ไม่ใช่การกระทำการทุจริตในภาครัฐรวมอยู่ด้วย และคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าหากให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีไปตามอำนาจหน้าที่จะเป็นประโยชน์กว่าจะส่งเรื่องคืนให้ พงส. ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้รับเรื่อง และขอให้ พงส. ดำเนินการ

ตามอำนาจหน้าที่ต่อไปก็ได้ โดยให้นำขั้นตอนและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งหมด ที่ได้กำหนดไว้ตามวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งจำหน่ายเรื่องนั้น ในกรณีนี้ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรจะแจ้ง ผบช. ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปด้วยก็ได้

๕.๑๑ มาตรา ๓๐/๑ พนักงานสอบสวนส่งสำนวนมีตัว

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามมาตรา ๓๐ โดยได้มีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้แล้ว ให้พนักงาน ป.ป.ท. มีอำนาจควบคุมและพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกควบคุมตัวนั้นได้เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ.

การปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ ป.วิ.อ. กำหนด

ในกรณีที่จำเป็นต้องควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการฟ้องคดี พนักงาน ป.ป.ท. อาจยื่นคำร้องขอหมายจับผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลได้ หากกรณีที่มีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ในอำนาจของศาลแล้ว ให้พนักงาน ป.ป.ท. มีอำนาจขอให้ศาลควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้ต่อไป โดยให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี

๕.๑๒ มาตรา ๓๑ ส่งเรื่องกลับพนักงานสอบสวน

เรื่องที่พนักงานสอบสวนส่งมายังคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามมาตรา ๓๐ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้ว เห็นว่าเป็นกรณีดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องกลับไปยัง พงส. เพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

(๑) เรื่องที่ไม่ใช่กรณีตามมาตรา ๒๓

(๒) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องห้ามมิให้รับหรือพิจารณาตาม มาตรา ๒๖ (๑) (๒) และ (๓)

(๓) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องห้ามมิให้รับหรือพิจารณาตาม มาตรา ๒๖ (๔)

ในกรณีตาม (๑) และ (๓) ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการต่อไป

๕.๑๓ มาตรา ๓๒ คณะอนุกรรมการไต่สวน

คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแทนหรือมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการแสวงหาข้อมูลและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิดก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและระดับและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาด้วย

คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่นั้น

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

การแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

คำสั่งแต่งตั้ง

ประกอบด้วย

- ชื่อของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการ
- ชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- คีตกล่าวหา
- สาระสำคัญตามแบบที่คณะกรรมการป.ป.ท. กำหนด (แบบพิมพ์ ปปท. ๕๐๑/๕๕)

ข้อสังเกต

- เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแล้ว ยังไม่ต้องแจ้งแก่ผู้ถูกกล่าวหาโดยทันที แต่ให้ส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพร้อมแจ้งสิทธิคัดค้านในชั้นการแจ้งข้อหา

คณะกรรมการข้อเท็จจริง

ประกอบด้วย

- ประธานอนุกรรมการ
- อนุกรรมการ
- อนุกรรมการและเลขานุการ อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (อาจมีก็ได้)

ข้อสังเกต

- เลขานุการ/ผู้ช่วยเลขานุการ ให้แต่งตั้งจากพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.
- คำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา

การพ้นจากการเป็นอนุกรรมการ

หลักเกณฑ์

- คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติให้พ้นจากการเป็นอนุกรรมการ
- ไม่กระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

ผล

- จะไม่แต่งตั้งอนุกรรมการแทนก็ได้
- ให้อนุกรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้
- ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยอนุกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

ข้อสังเกต : ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้ด้วยโดยอนุโลม

- บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งขอถอนตัว / ลาออก / ตาย
- บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ในระหว่างเป็นอนุกรรมการด้วย

การเปลี่ยน เพิ่ม หรือลด จำนวนคณะกรรมการ

หลักเกณฑ์ : คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่ามีเหตุอันสมควรหรือจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยน เพิ่ม หรือ ลดจำนวนคณะอนุกรรมการ

ผล : ให้ดำเนินการได้โดยให้แสดงเหตุแห่งการสั่งนั้นไว้ด้วย

๕.๑๔ มาตรา ๓๕ เหตุคัดค้าน

ห้ามมิให้แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีเหตุดังต่อไปนี้เป็นอนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ในการไต่สวนข้อเท็จจริง

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ หรือเคยสอบสวนหรือพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหาในฐานอื่น ที่มีไว้ในฐานะพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มาก่อน

(๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๔) เป็นผู้กล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหา หรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานหรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานญาติ หรือเป็นหุ้นส่วน หรือมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดแย้งกันทางธุรกิจกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

ผู้มีส่วนได้เสียจะคัดค้านอนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ซึ่งมีเหตุตามวรรคหนึ่งก็ได้ โดยยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. วินิจฉัยโดยพลัน ในระหว่างที่รอการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ซึ่งถูกคัดค้านระงับการปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อน

เหตุคัดค้าน อนุกรรมการต้องไม่เป็นบุคคลที่มีเหตุดังนี้

- รู้เห็นเหตุการณ์หรือเคยสอบสวนหรือพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหาในฐานอื่นมาก่อน
- มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา
- มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา
- เป็นผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา เป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานญาติกับผู้กล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหา
- เป็นหุ้นส่วน หรือมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือขัดแย้งกันทางธุรกิจกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

การคัดค้าน สามารถทำได้ ๒ วิธี

- วิธีที่ ๑ อนุกรรมการคัดค้านตนเอง โดยมีบันทึกแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เสนอผ่านผู้บังคับบัญชา เหนือตนขึ้นไปโดยเร็ว
- วิธีที่ ๒ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านอนุกรรมการ โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.

ข้อสังเกต : ในระหว่างนั้น ให้อนุกรรมการซึ่งถูกคัดค้านระงับการปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อน จนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายจะวินิจฉัย

ขั้นตอนดำเนินการเมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้าน

(๑) แจ้งผู้ถูกคัดค้านทราบทันที

- ให้ผู้ถูกคัดค้านระงับการปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อน
- อนุกรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

(๒) การพิจารณาและสั่งคำร้องคัดค้าน

- อาจให้อาสาผู้ถูกคัดค้านชี้แจงและตอบข้อซักถาม และอาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม

- สั่งยกคำร้องคัดค้าน
- สั่งให้ผู้ที่ถูกคัดค้านพ้นจากการแต่งตั้งหรือพ้นจากการ ปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องนั้น ๆ
- ผลการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้ถือเป็นที่สุด

(๓) การแจ้งคำสั่งคำร้องคัดค้าน

- ให้มีหนังสือแจ้งผู้คัดค้านและผู้ถูกคัดค้านทราบ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติ

๕.๑๕ มาตรา ๓๔ ที่ปรึกษา / ผู้เชี่ยวชาญ

คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจแต่งตั้งบุคคลเป็นที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะอนุกรรมการได้สวนข้อเท็จจริงหรือดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย แล้วแต่กรณี

การแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ค่าเดินทาง ค่าที่พัก และสิทธิประโยชน์อื่นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

๕.๑๖ มาตรา ๓๖ การแจ้งข้อกล่าวหา

ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ถ้อยคำประกอบการชี้แจง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

ในการชี้แจงข้อกล่าวหาและการให้ถ้อยคำ ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำทนายความ/บุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจเข้าฟังการชี้แจงหรือให้ถ้อยคำของตนได้

การแจ้งข้อกล่าวหา

เมื่อปรากฏว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีหนังสือเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

บันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา

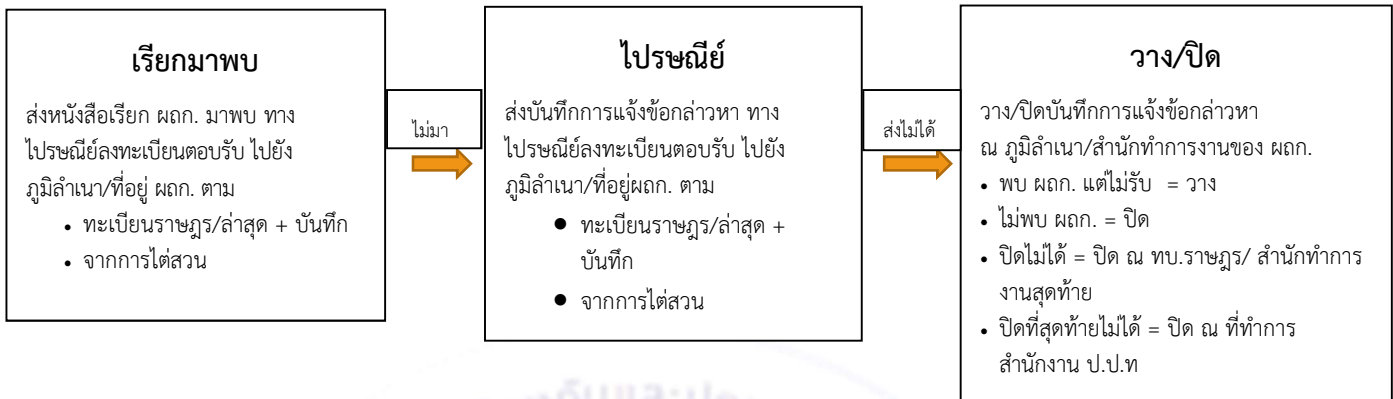
แบบบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิคัดค้านอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง (แบบพิมพ์ ปปท. ๖๒๕/๕๕)

สรุปสาระสำคัญของข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่มีรายละเอียดเพียงพอเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี

ต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิ ดังนี้

- สิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำ ถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา นั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
- มีสิทธิที่จะนำทนายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจไม่เกิน ๒ คน เข้าฟังการให้ถ้อยคำของตนได้
- แจ้งสิทธิการคัดค้าน
- แจ้งสิทธิเช่นเดียวกับสิทธิของผู้ต้องหา ตาม ป.วิ อ. ด้วยโดยอนุโลม

วิธีการแจ้งข้อกล่าวหา

การชี้แจง แก่ข้อกล่าวหา

(๑) ระยะเวลา ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องชี้แจงฯ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับทราบ ข้อกล่าวหา / ขยายได้ แม้ระยะเวลาสิ้นสุดลง ผู้ถูกกล่าวหาอาจยื่นคำชี้แจงฯ ได้ (ข้อ ๒๕)

(๒) การชี้แจงและอ้างพยานหลักฐาน ผู้ถูกกล่าวหาจะแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือหรือมาชี้แจงด้วยวาจาก็ได้ ผู้ถูกกล่าวหาจะนำพยานหลักฐานมาเอง หรือจะอ้างพยานหลักฐาน โดยขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เรียกมาก็ได้ ก่อนการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาอาจยื่นคำร้องขอเป็นหนังสือ เพื่อขอตรวจพยานหลักฐานในสำนวนเพื่อประกอบ การชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้ ข้อ (๒๕/๑)

(๓) การชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาด้วยวาจา ให้บันทึกถ้อยคำตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด ก่อนเริ่มถามคำให้การ ให้แจ้งสิทธิ + ถาม/จัดทนาย ให้นำความในข้อ ๓๕ การสอบปากคำพยาน มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

๕.๑๗ มาตรา ๓๗ พักการ/พักงาน/ให้พ้นจากตำแหน่งไว้ก่อน

ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ต่อไปจะเป็นอุปสรรคต่อการไต่สวนข้อเท็จจริง สมควรสั่งพักการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่ง หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาไว้ก่อน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา ดำเนินการสั่งพักการ พักงานหรือให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ แล้วแต่กรณี ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลเพื่อพิจารณา เมื่อนายกรัฐมนตรีวินิจฉัย ประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น

ในกรณีที่ผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่มติดี และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกลับเข้ารับราชการหรือกลับเข้าทำงาน ตามกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

๕.๑๘ มาตรา ๓๘

ห้ามมิให้กรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. กระทำการใด ๆ อันเป็นการ ล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำใด ๆ ในเรื่องที่ไต่สวน ข้อเท็จจริง ถ้อยคำใดที่ได้มาโดยฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

๕.๑๙ มาตรา ๓๙ ส่วนงานการไต่สวนข้อเท็จจริง

เมื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเสร็จแล้ว ให้จัดทำส่วนงานการไต่สวนข้อเท็จจริงเสนอต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะสั่งให้มีการไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงใหม่ก็ได้

การจัดทำส่วนงานการไต่สวน แบบรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริง (แบบพิมพ์ ปปท. ๖๓๙/๒๕๕๕)

- (๑) จัดทำส่วนงานฯ ตามแบบที่คณะ กรรมการ ป.ป.ท. กำหนด
- (๒) รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เข้าไว้ เป็นสำนวน + ทำบัญชีคุมตามแบบ
- (๓) จะถือว่าสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ อ. เป็นสำนวนการไต่สวน ข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก็ได้

๕.๒๐ มาตรา ๔๐ การชี้มูลความผิดวินัย

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณี มีมูลความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย ของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น ๆ แล้วแต่กรณี

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและ เอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๕.๒๑ มาตรา ๔๑ การลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชา

เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๔๐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องและให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าว ไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง

๕.๒๒ มาตรา ๔๒ (ผู้บังคับบัญชาละเลย ไม่ลงโทษ วินัย)

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ใด ละเลยไม่ดำเนินการ ตามมาตรา ๔๑ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือกฎหมาย ตามกฎหมายระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ

๕.๒๓ มาตรา ๔๓ (ผู้บังคับบัญชาละเลย ไม่ลงโทษ วินัย)

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๔๑ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๔๑ ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร หรือในกรณีที่จำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไปก็ได้

๕.๒๔ มาตรา ๔๔ สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษ

ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกลงโทษตามมาตรา ๔๑ จะใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ ต้องใช้สิทธิดังกล่าวภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว

๕.๒๕ มาตรา ๔๕ การชี้มูลความผิดอาญา

ในกรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔๐ เป็นความผิดทางอาญาด้วยให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป โดยให้ถือว่า การดำเนินการและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวน และสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นว่าข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร หรือความเห็น ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่ได้รับยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้พนักงานอัยการแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีจำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะร่วมกับอัยการสูงสุด ตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นควรร้องไม่ฟ้อง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้อง ให้ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดวินิจฉัย คำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้เป็นที่สุด

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่พนักงานอัยการยื่นอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้องถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา โดยอนุโลม

๕.๒๖ มาตรา ๔๖ การนำตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาล

ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและจำเป็นต้องนำตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาล ให้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาพบพนักงานอัยการตามเวลาที่กำหนด และในกรณีมีความจำเป็นต้องจับตัวผู้ถูกกล่าวหาให้พนักงานอัยการแจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ผู้ถูกกล่าวหา มีภูมิลำเนา หรือที่อยู่เป็นผู้ดำเนินการ และเพื่อการนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจดังกล่าว มีอำนาจร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้นให้ออกหมายจับได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติเรื่องการจับ การขัง และการปล่อย ตาม ป.วิ.อ. มาใช้บังคับ

ในกรณีที่มีการจับกุม ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจส่งตัวผู้ถูกจับ พร้อมทั้งบันทึกการจับไปยังศาลแล้วแจ้งให้พนักงานอัยการทราบภายใน ๔๘ ชั่วโมง

๕.๒๗ มาตรา ๔๗ การนำตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาล

กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ในการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอัยการทหาร ในกรณีเช่นนั้น อำนาจของอัยการสูงสุดตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม ให้เป็นอำนาจของเจ้ากรมพระธรรมนูญ

๕.๒๘ มาตรา ๔๘ คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นควรตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา

๕.๒๙ มาตรา ๔๙ แจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานพิจารณาดำเนินการสั่งยกเลิก/เพิกถอนการอนุมัติอนุญาต ออกเอกสารสิทธิ/ให้สิทธิประโยชน์/การสั่งการใด ๆ

๕.๓๐ มาตรา ๕๐ การไต่สวนข้อเท็จจริง ผู้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว

๖) หมวด ๓ สำนักงาน ป.ป.ท. (ม. ๕๑ - ม. ๕๘)

๖.๑ มาตรา ๕๑

- เป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นกรม
- ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง
- ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี
- มีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบ มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการ ป.ป.ท.
- (๒) ประสานงานและให้ความร่วมมือกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต
- (๓) ประสานงานและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓/๑) ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมตลอดทั้งรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส รวมทั้งเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

(๔) รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต

(๕) จัดให้มีหรือให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่นในการศึกษาอบรมและพัฒนาความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย

๖.๒ มาตรา ๕๑/๑ เลขาธิการ ป.ป.ท.

(๑) เลขาธิการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ แต่งตั้งตามผลการคัดเลือกของคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยความเห็นชอบของวุฒิสภา

(๒) สำนักงาน ป.ป.ท. มีคณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง โดยให้ถือว่าประธานกรรมการมีฐานะเป็นประธาน เลขาธิการมีฐานะเป็นรองประธาน

๖.๓ มาตรา ๕๑/๒ คณะกรรมการประจำสังคม

- คณะกรรมการ ป.ป.ท. แต่งตั้ง ประกอบด้วย
- เลขาธิการ ป.ป.ท. เป็นประธานกรรมการ
- รองเลขาธิการ ป.ป.ท. เป็นกรรมการ
- ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไม่เกิน ๔ คน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน ๓ คน เป็นกรรมการ
- ให้เลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน เป็นเลขานุการ ๑ คน และผู้ช่วยเลขานุการ ไม่เกิน ๒ คน

๖.๔ มาตรา ๕๒ เงินเพิ่ม

พนักงาน ป.ป.ท. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. และข้าราชการ ในสำนักงานเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งในทำนองเดียวกันกับค่าตอบแทนพิเศษประจำตำแหน่งพนักงานได้ส่วน และผู้ช่วยพนักงานได้ส่วน ตาม พ.ร.ป. ป.ป.ท.

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งพนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๕๒/๑ (๑)

ตรี กม. + เนติ + ประสบการณ์
ไม่น้อยกว่า ๖ ปี

หลักสูตรวิชาชีพ “เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.” รุ่นที่

มาตรา ๕๒/๑ (๕)

มาตรา ๕๒/๑ (๒)

มาตรา	คำอธิบาย	กฎหมายลำดับรอง
มาตรา ๕๓	มาตรการคุ้มครองเบื้องต้น	ระเบียบ คกก.ปปท. ว่าด้วย มาตรการคุ้มครองเบื้องต้น ตามกฎหมายว่าด้วย
มาตรา ๕๔	การคุ้มครองพยานในคดีอาญา	มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ๒๕๕๔
มาตรา ๕๕	รางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใด แก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือ ผู้ที่แจ้งเบาะแส	ระเบียบคกก.ปปท. ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการให้รางวัล ตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๒๕๕๔
มาตรา ๕๖	การเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ	
มาตรา ๕๖	ตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ	
มาตรา ๕๗	การให้ความคุ้มครองกลับแก่หลังหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหา หรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส	

มาตรา ๕๘ การกันบุคคลไว้เป็นพยาน

เงื่อนไข ในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้
เป็นพยาน โดยไม่ดำเนินคดี ๒๕๖๐

๗) หมวด ๓/๑ มาตรการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ (ม. ๕๘/๑ - ม. ๕๘/๓)

๗.๑ มาตรา ๕๘/๑ การดำเนินการตามมาตรา ๑๗ (๒)

กฎหมายล้าสมัย ขาดประสิทธิภาพหรือขาดการบังคับใช้อย่างทั่วถึง เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตในภาครัฐ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

ไม่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย หรือมาตรการที่จำเป็น

๗.๒ มาตรา ๕๘/๒ หน่วยงานของรัฐมีวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินงานไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใช้บริการ หรือประชาชน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

๗.๓ มาตรา ๕๘/๓

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือสำนักงานพบว่าการดำเนินโครงการใด มีการกำหนดวงเงินสูงเกินที่เป็นจริงหรือไม่คุ้มค่า ให้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๘) หมวด ๔ เบ็ดเตล็ด (ม. ๕๙ - ม. ๖๑/๑)

๘.๑ มาตรา ๕๙

จัดทำบัญชีเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. รับไว้พิจารณา และผลการดำเนินการ เพื่อส่งให้สำนักงาน ป.ป.ช

๘.๒ มาตรา ๖๐

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการดำเนินการได้ส่วนข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ อนุกรรมการ และพนักงาน ป.ป.ท. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยให้มีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนด้วย เว้นแต่อำนาจในการจับและคุมขัง ให้แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ดำเนินการ

๘.๓ มาตรา ๖๑

ค่าใช้จ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้ รวมทั้งวิธีการเบิกจ่าย ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง การได้ส่วนข้อเท็จจริง การแสวงหาข้อมูลและการรวบรวมพยานหลักฐาน การมาช่วยปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๑๘ (๔) การดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นแก่การป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามพระราชบัญญัติ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยค่าใช้จ่ายและวิธีการเบิกจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหาร
ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๕

๘.๔ มาตรา ๖๑/๑

ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดี หรือระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยหลบหนี รวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๘ มาใช้บังคับ

๙) หมวด ๕ บทกำหนดโทษ (ม. ๖๒ - ม. ๖๑๕)

๙.๑ มาตรา ๖๒

ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือไม่ดำเนินการใด ๆ ตามมาตรา ๑๘ (๑) (๒) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๙.๒ มาตรา ๖๓

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่สั่งตามมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๙.๓ มาตรา ๖๔

ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. และมีใช้การกระทำตามที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๙.๔ มาตรา ๖๕

กรรมการ อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

กฎหมายลำดับรองที่สำคัญในการปฏิบัติงาน

๑๐) มติคณะกรรมการ ป.ป.ท. และหนังสือเวียนสั่งการที่สำคัญ

๑๐.๑ สถานะความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐของลูกจ้างตามสัญญาจ้าง (เหมา) บริษัท ไปรษณีย์ไทย

จำกัด

ลูกจ้างตามสัญญาจ้าง (เหมา) ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ตามบทนิยามคำว่า “พนักงาน” ตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงาน ในองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ ดังนั้น ลูกจ้างเหมาตามสัญญาจ้าง (เหมา) ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ถือได้ว่ามีสถานะเป็นลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มติคณะกรรมการการ ป.ป.ท. ครั้งที่ ๖๙/๒๕๖๔ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔
มติคณะอนุกรรมการที่ปรึกษากฎหมายฯ ครั้งที่ ๑๑-๗/๒๕๖๔ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔
หนังสือตอบข้อหารือคณะกรรมการ ป.ป.ช.ด่วนที่สุด ที่ ปช ๐๐๒๖/๐๑๑๐ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔

๑๐.๒ สถานะความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

เมื่อธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน ซึ่งมีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ถือหุ้นในธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เกินกว่าร้อยละห้าสิบ และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ยังอยู่ภายใต้ภายใต้อำนาจในการกำกับดูแลของรัฐ จึงมีสถานะเป็น หน่วยงานของรัฐตามคำนิยาม “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มติคณะกรรมการการ ป.ป.ท. ครั้งที่ ๔๒/๒๕๖๔ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๔
มติคณะอนุกรรมการที่ปรึกษากฎหมายฯ ครั้งที่ ๙-๕/๒๕๖๔ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔
หนังสือแจ้งเวียน กกม. ที่ ปป ๐๐๐๒/ว ๓๘ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๔

๑๐.๓ ผู้ใหญ่บ้านในฐานะประธานกรรมการหมู่บ้าน มิได้จัดประชุมราษฎร แต่ปลอมเอกสารรายงาน เเท็จ และเบิกค่าใช้จ่ายประชุมจากทางราชการ

ตำแหน่งประธานกรรมการหมู่บ้านนั้น เป็นตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งโดยกฎหมาย และการจัดให้มี หรือเรียกประชุม คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ฯ ซึ่งได้กำหนดไว้ อย่างชัดเจนในมาตรา ๒๗ (๙) และมาตรา ๕๑ วรรคสอง ดังนั้น แม้ผู้ใหญ่บ้านจะมีฐานะเป็น ประธานกรรมการหมู่บ้าน แต่การกระทำความผิดกล่าวเป็นการกระทำในฐานะผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มติคณะกรรมการการ ป.ป.ท. ครั้งที่ ๓๒/๒๕๖๖ วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๖
มติคณะอนุกรรมการที่ปรึกษากฎหมายฯ ครั้งที่ ๒๔-๑/๒๕๖๖ วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๖
หนังสือแจ้งเวียน กกม. ที่ ปป ๐๐๐๒/ว ๒๔๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖

**๑๐.๔ มติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง
แจ้งข้อกล่าวหากับผู้ถูกกล่าวหา กรณีเป็นบุคคลที่ไม่ทราบชื่อ สกุล ที่อยู่ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์**

ในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลที่ไม่ทราบชื่อ สกุล ที่อยู่ สำนวนคดีมีขั้นตอนปฏิบัติในการแจ้งข้อกล่าวหาที่แตกต่างกัน จึงให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหากับผู้ร่วมกระทำผิด ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกำหนดและมีความเห็นในส่วนของผู้ร่วมกระทำผิด หรือสนับสนุนในคดีรายนั้นให้ครบถ้วนสมบูรณ์

มติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ครั้งที่ ๓๕/๒๕๖๖ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖

หนังสือแจ้งเวียน กกม. ที่ ปป ๐๐๐๔/ว ๓๘๑๐ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๖

๑๐.๕ สถานะความเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ของลูกจ้าง

การจะพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐรายนั้นเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ ตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- (๑) เป็นบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน
- (๒) เป็นบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำ หรือครั้งคราว
- (๓) ไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

มติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ครั้งที่ ๖๐/๒๕๖๕ วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕

มติคณะอนุกรรมการที่ปรึกษากฎหมายฯ ครั้งที่ ๒๐-๘/๒๕๖๕ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

หนังสือแจ้งเวียน กกม. ที่ ปป ๐๐๐๒/ว ๔๑๕ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๕

๑๑) การขยายระยะเวลาดำเนินการแสวงหาและไต่สวนข้อเท็จจริง

๑๑.๑ แสวงหาข้อเท็จจริง

- ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่สำนักงาน ป.ป.ท. ได้รับเรื่อง
- ถ้าเกิน ๑๘๐ วัน ให้ขอขยายต่อผู้อำนวยการ/สำนัก ขยายได้อีก ๙๐ วัน (เท่ากับ ๒๗๐ วัน)
- ถ้าเกินระยะเวลาที่ขยายแต่ไม่แล้วเสร็จให้เสนอขอขยายต่อเลขาธิการ พร้อมเหตุผลความจำเป็น และผู้รับผิดชอบต้องเสนอรายงานผลการแสวงหาข้อเท็จจริง (แบบ ๒๑๓) ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา ภายใน ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่สำนักงาน ป.ป.ท. ได้รับเรื่อง (ข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติม ลว. ๒๔ มี.ค. ๖๓)

๑๑.๒ ไต่สวนข้อเท็จจริง เบื้องต้น

- ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่เลขาธิการมีคำสั่งมอบหมายไต่สวนเบื้องต้น
- ถ้าเกิน ๑๘๐ วัน ให้ขอขยายต่อเลขาธิการ ได้ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๖๐ วัน (เท่ากับ ๓๐๐ วัน)

- ถ้าเกินระยะเวลาที่ขยายแต่ไม่เสร็จให้เสนอเหตุผลความจำเป็น ขอย้ายต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. แต่ไม่เกิน ๓ ปี เว้นแต่คดีต่างประเทศ (ข้อ ๑๐) โดยต้องขอย้ายก่อนครบกำหนดไม่น้อยกว่า ๑๕ วันทำการ (ข้อ ๖)

*คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่ ๕๒๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

๑๑.๓ คณะอนุไต่สวนข้อเท็จจริง

- ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑ ปี ๙ เดือน นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติรับไว้ไต่สวนข้อเท็จจริง

- ถ้าเกินระยะเวลาที่กำหนดแต่ไม่เสร็จให้เสนอเหตุผลความจำเป็น ขอย้ายต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. แต่ต้องไม่เกิน ๓ ปี เว้นแต่คดีต่างประเทศ (ข้อ ๑๒) โดยต้องขอย้ายก่อนครบกำหนดไม่น้อยกว่า ๑๕ วันทำการ (ข้อ ๖) (คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่ ๕๒๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒)

๑๑.๔ ระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

- แสวงข้อเท็จจริง ๑ ปี นับตั้งแต่สำนักงานได้รับเรื่อง แต่ไม่เกิน ๒ ปี จะต้องเสนอรายงานแสวงฯ (ข้อ ๑)

- ไต่สวนข้อเท็จจริงต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี หากเกินต้องรายงานเหตุและขอย้ายได้ไม่เกิน ๓ ปี เว้นแต่คดีต่างประเทศ (ข้อ ๒) ประกาศสำนักงาน ป.ป.ท. เรื่อง กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๖

- ให้ผู้อำนวยการมีหน้าที่กำกับ ดูแล ให้การแสวงหาข้อเท็จจริง การไต่สวนข้อเท็จจริง เป็นไปตามกรอบระยะเวลา ที่คำสั่งนี้กำหนดอย่างเคร่งครัด หากไม่เป็นตามนี้ให้พิจารณาสอบสวนและลงโทษวินัยกับผู้เกี่ยวข้อง (ข้อ ๑๓)

๑๑.๕ การกันบุคคลไว้เป็นพยานไม่ต้องถูกดำเนินคดี

สรุปหลักเกณฑ์สำคัญ กรณีการกันบุคคลไว้เป็นพยานไม่ต้องถูกดำเนินคดี

- พยานที่จะกัน คือ บุคคลหรือผู้ที่ถูกกล่าวหา รายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด (ข้อ ๔)

- กันไว้เป็นพยานได้ทั้งในชั้นแสวงหาข้อเท็จจริง และในชั้นไต่สวนข้อเท็จจริง (ข้อ ๕)

- กันไว้ทั้งในชั้นที่เป็นพยานหรือในชั้นที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาในคดีแล้ว

- บุคคลที่จะกันได้ นั้น ต้องมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์อันเป็นสาระสำคัญจนใช้เป็นหลักฐานชี้มูลความผิดตัวการรายสำคัญได้ต้องสมัครใจจะให้ถ้อยคำ และเต็มใจจะเป็นพยานในชั้นศาล และหากไม่กันบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพยานจะไม่มีพยานหลักฐานหรือหลักฐานที่มีอยู่จะไม่เพียงพอพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหา รายสำคัญได้ (ข้อ ๖ และข้อ ๗)

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ท. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานโดยไม่ต้องดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๒) การจ่ายและการงดจ่ายเงินเพิ่ม

๑๒.๑ การจ่ายเงินเพิ่ม

- (๑) การจ่ายเงินเพิ่ม ให้จ่ายเป็นรายเดือนในลักษณะจ่ายควบกับเงินเดือน
- (๒) ห้ามไม่ให้นำเงินเพิ่มไปรวมกับเงินเดือนเพื่อกำหนดบำเหน็จบำนาญ
- (๓) กรณีมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษหลายตำแหน่ง ให้เลือกรับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษได้เพียงตำแหน่งเดียว
- (๔) ให้จ่ายได้ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีมติแต่งตั้งและได้เข้าปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งแต่ต้องไม่ก่อนวันที่มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะมีสิทธิได้รับเงินเพิ่ม
- (๕) กรณีที่มีการเลื่อนชั้นหรือระดับของตำแหน่ง ให้จ่ายเงินเพิ่มในชั้นหรือระดับตำแหน่งที่เลื่อนตั้งแต่วันที่คำสั่งเลื่อนชั้นหรือระดับของตำแหน่งมีผลบังคับ
- (๖) กรณีเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ซึ่งอยู่ระหว่างการทดลองปฏิบัติหน้าที่ก่อนการแต่งตั้งเป็นพนักงาน ป.ป.ท. ขั้นที่สูงขึ้น ให้ได้รับเงินเพิ่มในตำแหน่งหรือชั้นเดิมจนกว่าจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือชั้นใหม่
- (๗) การจ่ายเงินเพิ่มกรณีพ้นจากการเป็นพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ให้จ่ายได้ถึงวันก่อนวันที่มีคำสั่งให้บุคคลนั้นพ้นจากการเป็นพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.
- (๘) กรณีพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ถึงแก่ความตายให้จ่ายเงินเพิ่มได้ถึงวันที่บุคคลนั้นถึงแก่ความตาย

๑๒.๒ การจ่ายเงินเพิ่ม

- (๑) ปฏิบัติหน้าที่ในเดือนใดไม่เต็มเดือน ให้จ่ายเงินเพิ่มตามส่วนของจำนวนวันที่ได้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่ง ถ้าเดือนใดไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่ง ไม่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มในเดือนนั้น
- (๒) กรณีที่ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ซึ่งไม่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มตามระเบียบนี้ และไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่ง ให้งดจ่ายเงินเพิ่มในระหว่างวันที่มิได้ปฏิบัติหน้าที่หลักดังกล่าว
- (๓) กรณีเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ และอยู่ระหว่างได้รับอนุญาตให้ลาเพื่อรักษาตัว ให้มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มในช่วงเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ลาเพื่อรักษาตัวดังกล่าว ไม่เกิน ๑๘๐ วัน
- (๔) ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้งดจ่ายเงินเพิ่มในเดือนถัดไป จนกว่าผู้นั้นจะผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ให้ประเมินอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง)
- (๕) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมพนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ให้คณะกรรมการมอบหมายเลขาธิการเป็นผู้พิจารณาสั่งงด จ่ายเงินเพิ่ม ตามควรแก่กรณี เป็นเวลาไม่เกิน ๓ เดือน นับแต่วันที่มิคำสั่ง
- (๖) กรณีถูกสั่งพักราชการ หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้งดจ่ายเงินเพิ่มนับแต่วันที่ถูกลงสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน หากต่อมาได้รับอนุญาตให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่หรือกลับเข้ารับราชการ ให้จ่ายเงินเพิ่มตามส่วนเช่นเดียวกับการได้รับเงินเดือนในช่วงเวลาดังกล่าว
- (๗) ถูกสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ให้งดจ่ายเงินเพิ่มเป็นเวลา ๑ เดือน นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ลงโทษ
- (๘) ถูกสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนให้งดจ่ายเงินเพิ่มเป็นเวลา ๓ เดือน นับแต่วันที่ถูกลงโทษ

(๙) ถูกสั่งพักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนและผู้ที่อยู่ระหว่างการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้งดจ่ายเงินเพิ่มไว้จนกว่าพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ผู้นั้นจะได้กลับปฏิบัติราชการปกติ

(๑๐) การได้รับเงินเพิ่มระหว่างลา ลาป่วย ให้ได้รับเงินเพิ่มระหว่างลาไม่เกิน ๖๐ วันทำการ

(๑๐.๑) ลาคลอดบุตร ให้ได้รับเงินเพิ่มระหว่างลาไม่เกิน ๙๐ วัน

(๑๐.๒) ลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร ให้ได้รับเงินเพิ่มเฉพาะวันลาที่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามกฎหมาย

(๑๐.๓) ลาภิกษส่วนตัว ให้ได้รับเงินเพิ่มระหว่างลาไม่เกิน ๔๕ วันทำการ

(๑๐.๔) ลาพักผ่อนประจำปี ให้ได้รับเงินเพิ่มระหว่างลา ไม่เกินระยะเวลาที่ผู้นั้นมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปี

(๑๐.๕) ลาอุปสมบทในพระพุทธศาสนาหรือลาไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย และตั้งแต่เริ่มรับราชการยังไม่เคยอุปสมบทในพระพุทธศาสนา หรือยังไม่เคยประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ให้ได้รับเงินเพิ่มระหว่างลาได้ไม่เกิน ๖๐ วัน

(๑๐.๖) ลาไปรับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพล ให้ได้รับเงินเพิ่มระหว่างลาได้ไม่เกิน ๖๐ วัน แต่ถ้าพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้นั้นไปรายงานตัวเพื่อเข้าปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งภายใน ๗ วัน ให้ได้รับเงินเพิ่มในช่วงระยะเวลาดังกล่าวด้วย

(๑๐.๗) ลาไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน หรือปฏิบัติการวิจัย ให้ได้รับเงินเพิ่มระหว่างลาได้ไม่เกิน ๖๐ วัน ลาอุปสมบทในพระพุทธศาสนาตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเป็นกรณีพิเศษโดยไม่ถือเป็นวันลาของข้าราชการ ให้ได้รับเงินเพิ่มระหว่างเวลาดังกล่าวได้ไม่เกิน ๖๐ วัน

(๑๐.๘) ลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ให้ได้รับเงินเพิ่มเฉพาะวันลาที่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาตามกฎหมาย

หัวข้อบรรยาย : ระเบียบและมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยการแสวงหา

และไต่สวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

วิทยากร : ๑. นายนิติธร สิริธนาชัยกุล ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย สังกัดกองกฎหมาย
๒. นางสาวอรรพรรณ ทูลมณี ผู้อำนวยการกลุ่มงานความเห็นแย้ง สังกัดกองกฎหมาย
๓. นายปิติคุณ อุตะเภา นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานคดี สังกัดกองกฎหมาย

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

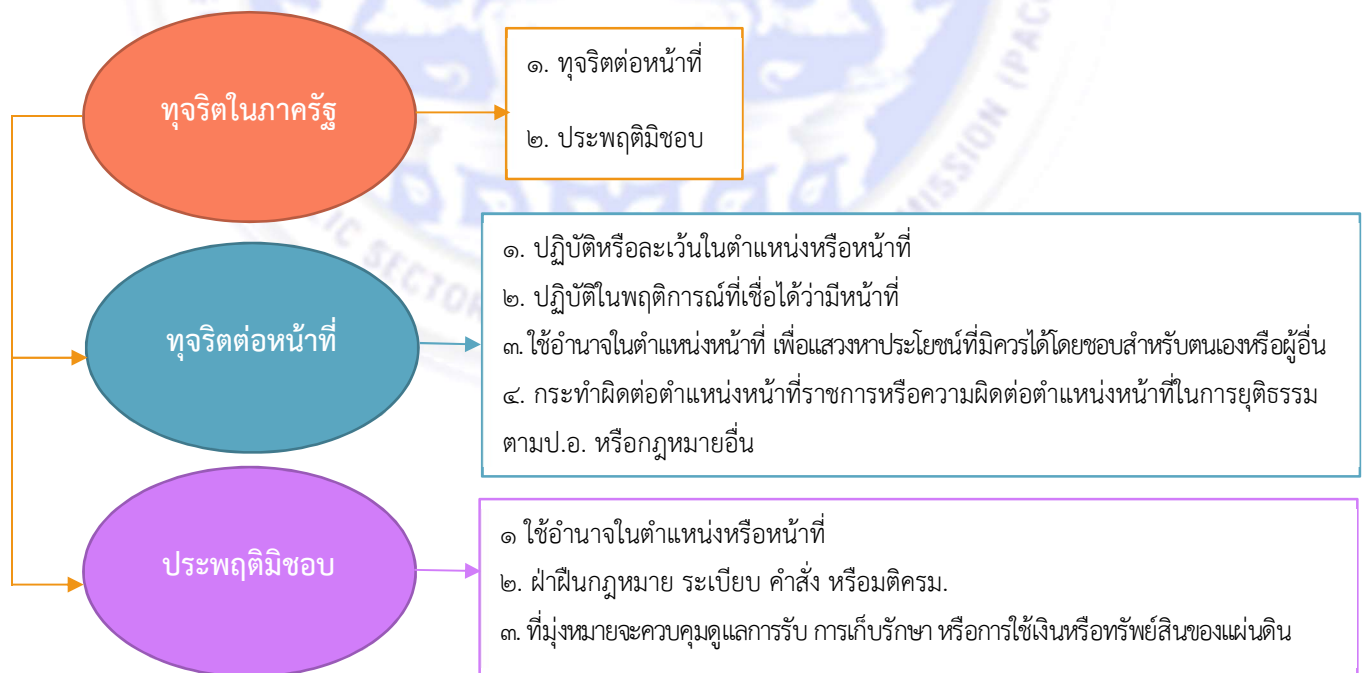
ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาววันวิสาข์ ไชยพันธ์ นิติกรชำนาญการ กองกฎหมาย (กกม.)

โครงสร้างของสำนักงาน ป.ป.ท. : สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นส่วนราชการไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยงานของรัฐเทียบเท่ากับกระทรวง เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เทียบได้กับข้าราชการ C๑๑

การจัดแบ่งภารกิจภายในหน่วยงาน แบ่งตาม Function

- กองปราบ ๑ – ๕
- เขตพื้นที่ ๑ – ๙
- หน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ

หัวใจของกฎหมาย ป.ป.ท. อยู่ที่มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กฎหมายสำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๑. ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน พ.ศ. ๒๕๕๙

๒. ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ เกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ปัจจุบันแก้ไขถึง ฉบับที่ ๓)

๓. ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมอบหมายให้เลขาธิการไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๕๙ (ปัจจุบันแก้ไขถึง ฉบับที่ ๒)

๔. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. ประกาศสำนักงาน ป.ป.ท. เรื่อง กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๖. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยค่าใช้จ่ายและวิธีการเบิกจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของ ฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๕

ระเบียบเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการปฏิบัติงาน เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. แล้ว ก็จะมี อำนาจหน้าที่ในการไต่สวนได้ทั้งหมด แม้ไม่ได้มีตำแหน่งเป็นนักสืบก็อาจถูกตั้งเป็นคณะอนุกรรมการไต่สวน ข้อเท็จจริงได้

การไต่สวนข้อเท็จจริง

ศาลอาญาปกติ ใช้ระบบกล่าวหา

ศาลอาญาทุจริต ใช้ระบบไต่สวน

ระบบไต่สวน คือการแสวงหาพยานหลักฐานได้ตลอด ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท. คือ การแสวงหาพยานหลักฐานได้ตลอดจนกว่าจะมีการชี้มูลความผิด

รูปแบบการไต่สวนข้อเท็จจริง

๑. การไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นโดยพนักงาน ป.ป.ท.

๒. การไต่สวนข้อเท็จจริงโดยคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง

๓. คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไต่สวนข้อเท็จจริงด้วยตนเอง

๔. คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ไต่สวนข้อเท็จจริง

กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง

(๑) ช่องทางการรับเรื่อง (ม. ๒๓ (๕) * ปัจจุบันกรณีเป็นคดีทุจริตตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ต้องรับจาก ป.ป.ช. ตามมาตรา ๖๒ พรป. ว่าด้วยการปราบปรามการทุจริตฯ

(๒) คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาเรื่อง รับ/ไม่รับ (มาตรา ๒๓/๑, ม. ๒๖, ม. ๒๗, ม.๒๙)

(๓) กรณีรับก็เริ่มกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง (ตั้งคณะอนุฯ/มอบหมายฯ)

(๔) สรุปสำนวนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. ขึ้นสู่ตาม ม. ๑๗ (๔), (๕)

(๕) คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา ไม่มีมูล/ชี้มูล

(๖) กรณีชี้มูล

- วินัย : ส่งหน่วยงานต้นสังกัด

- อาญา : ส่งพนักงานอัยการ * ปัจจุบันคดีที่รับจากป.ป.ช. ต้องรายงาน ป.ป.ช. ด้วย

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคดีทุจริต

๑. สถานะความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ก.พ. ๗, คำสั่งแต่งตั้ง)
๒. อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำสั่งแต่งตั้ง ฯลฯ)
๓. การกระทำอยู่ในอำนาจหน้าที่ หรือ แสดงตนให้คนอื่นเชื่อว่ามีอำนาจหน้าที่ (Point อยู่ที่ ผู้เสียหาย เชื่อว่าคนนั้นมีหน้าที่)
๔. ความเสียหาย/ผลประโยชน์ที่ได้รับ

การแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น

การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน คือ การตรวจรับเรื่อง การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเรื่องกล่าวหา เพียงพอต่อการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป

ขั้นตอนการไต่สวน (กรณีเป็นคณะอนุฯ)

๑. ประชุมกำหนดแนวทางและระยะเวลาการไต่สวนข้อเท็จจริง (ครั้งที่ ๑)
๒. รวบรวมพยานหลักฐาน
๓. ประชุม (ครั้งที่ ๒) พิจารณาแจ้งข้อกล่าวหา – แจ้งข้อกล่าวหา
๔. ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา (ประชุมครั้งที่ ๓) สอบพยาน/รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม

๕. ประชุมพิจารณาวินิจฉัยคดี (ประชุมครั้งที่ ๔) และจัดทำรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริง/ทำบัญชีคุมสำนวน

๖. คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูล

๗. ส่งหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการทางวินัย/ส่งพนักงานอัยการดำเนินคดีอาญา

***กลุ่มงานความเห็นแย้ง**

การจัดทำความเห็นแย้ง

๑) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน พ.ศ. ๒๕๕๙

๑.๑) กลุ่มงานความเห็นแย้ง มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับความเห็นแย้งกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีไม่อุทธรณ์ หรือไม่ฎีกา หรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ หรือถอนฎีกา เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.

(๒) ทำความเห็นประกอบสำนวนไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเสนอเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาจัดทำความเห็นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท.

(๓) ทำความเห็นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรณีพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องและคณะกรรมการมีความเห็นแย้งกับพนักงานอัยการ

(๔) ดำเนินการพิจารณาประเด็นหรือดำเนินการตั้งคณะทำงานร่วมกับอัยการสูงสุด กรณีพนักงานอัยการแจ้งให้ไต่สวนเพิ่มเติม

(๕) ทำความเห็นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. กรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่อุทธรณ์และฎีกา และคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีความเห็นแย้งกับอัยการ

(๖) งานอื่น ๆ ตามที่ผู้อำนวยการกองกฎหมายมอบหมาย

๑.๒) ข้อกฎหมาย

(๑) พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตในภาครัฐ และเป็นกรณีมีมูลความผิดทางวินัยให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก

ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ แล้วแต่กรณี

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๔๑ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๔๐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน พิจารณาโทษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องและให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าวไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่ง

มาตรา ๔๒ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ใดละเลยไม่ดำเนินการตามมาตรา ๔๑ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือกฎหมาย ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาไม่ดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๔๑ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๔๑ ไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจ สั่งการตามที่เห็นสมควร หรือในกรณีที่จำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะส่งเรื่องให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการ ที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้มีการดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไปได้

มาตรา ๔๔ ผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกลงโทษตามมาตรา ๔๑ จะใช้สิทธิอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษ ของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ ได้ ทั้งนี้ ต้องใช้สิทธิดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ในกรณีการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔๐ เป็นความผิด ทางอาญาด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง รายงานเอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป โดยให้ถือว่ากรรมการดำเนินการ และสำนวน การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นการสอบสวนและสำนวนการสอบสวน ของพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นว่าข้อเท็จจริง รายงาน เอกสาร หรือความเห็น ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่ได้รับยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้พนักงานอัยการแจ้งให้คณะกรรมการ

ป.ป.ท. ทราบ เพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะร่วมกับอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้องแต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติยืนยันให้ฟ้อง ให้ส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดวินิจฉัย คำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้เป็นที่สุด

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่พนักงานอัยการยื่นอุทธรณ์ฎีกา หรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา โดยอนุโลม

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและจำเป็นต้องนำตัวผู้ถูกกล่าวหาไปศาล ให้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาพบพนักงานอัยการตามเวลาที่กำหนด และในกรณีมีความจำเป็นต้องจับตัวผู้ถูกกล่าวหา ให้พนักงานอัยการแจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ผู้ถูกกล่าวหา มีภูมิลำเนา หรือที่อยู่เป็นผู้ดำเนินการ และเพื่อการนี้ให้ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ถูกกล่าวหา พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดังกล่าว มีอำนาจร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้น ให้ออกหมายจับได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติเรื่องการจับ การขังและการปล่อยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับ

ในกรณีที่มีการจับกุม ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจส่งตัวผู้ถูกจับพร้อมทั้งบันทึกการจับ ไปยังศาลแล้วแจ้งให้พนักงานอัยการทราบภายในสี่สิบแปดชั่วโมง

มาตรา ๕๗ กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ในการดำเนินคดีอาญา ตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอัยการทหาร ในกรณีเช่นนั้นอำนาจของอัยการสูงสุด ตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม ให้เป็นอำนาจของเจ้ากรมพระธรรมนูญ

มาตรา ๕๘ ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นควรตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา และเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้มาให้ตรวจสอบได้ แต่ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้เป็นผู้ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามรายการและภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนดได้

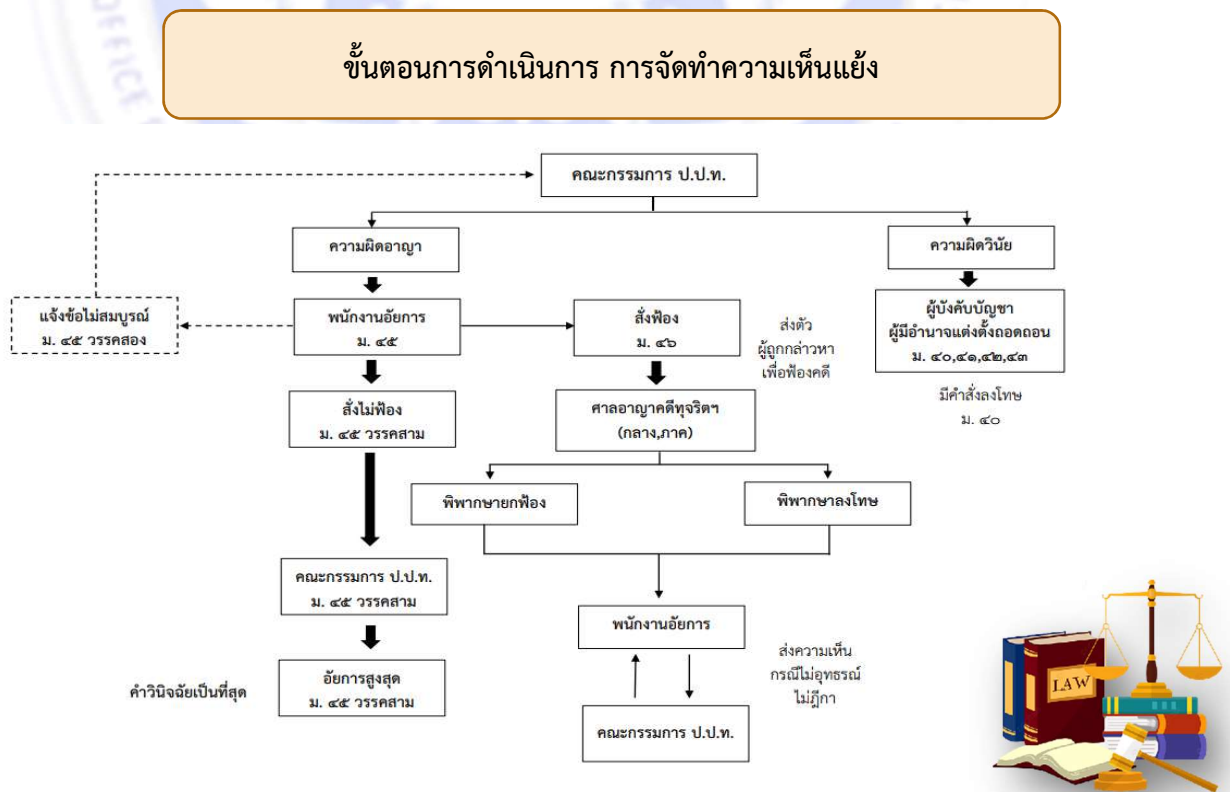
ในการไต่สวนตามวรรคหนึ่งหรือในกรณีอื่นใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีเหตุอันควรสงสัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ส่งเรื่องทั้งหมดพร้อมทั้งสำนวนการไต่สวนและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ในกรณีเช่นนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะถือเอาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยจะไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมด้วยหรือไม่ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นมิได้ร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ แต่มีกรณีต้องดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องคืนให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หรือจะไต่สวนและชี้มูลตามอำนาจหน้าที่ของตนต่อไปก็ได้

มาตรา ๔๙ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูลนอกจากดำเนินการตามมาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๕ แล้ว หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาได้อนุมัติ อนุญาต ออกเอกสารสิทธิ ให้สิทธิประโยชน์หรือการสั่งการใด ๆ แก่บุคคลใดโดยมิชอบ หรืออาจเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนการอนุมัติ อนุญาต ออกเอกสารสิทธิ ให้สิทธิประโยชน์ หรือการสั่งการใด ๆ นั้น ต่อไปด้วย

มาตรา ๕๐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตในภาครัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติรับไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้ แม้ภายหลังเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วด้วยเหตุอื่นไม่เกินห้าปี นอกจากตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจดำเนินการต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือวันที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ในกรณีที่มีการกล่าวหาเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งกระทำการทุจริตในภาครัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในกรณีที่การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการตามมาตรา ๔๕

๑.๓) กรณีศึกษา ส่วนงานการไต่สวน กรณีศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษ

กรณีตามมาตรา ๕๐ พรบ. มาตรการฯ

ความเห็นของพนักงานอัยการที่สั่งไม่ฟ้อง

คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมส่งผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้ว การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. จึงไม่ชอบด้วยตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑

ความเห็นแย้ง

มาตรา ๕๐ เป็นบทบัญญัติบังคับผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนให้ต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. หากใช้ระยะเวลาอายุความอาญาหรือบทบัญญัติตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท. แต่อย่างใด (เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๕/๒๕๕๐)

คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ : กำหนดเวลา ๒ ปี ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ กฎหมายมีเจตนารมณ์เพียงต้องการเร่งรัดการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้เป็นไปโดยรวดเร็วเท่านั้น ไม่ใช่กำหนดอายุความฟ้องร้องอันจะมีผลให้คดีขาดอายุความหรือทำให้ฟ้องโจทก์เป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่จำเลยอุทธรณ์

*กลุ่มงานคดี

บทบาทหน้าที่กลุ่มงานคดี กองกฎหมาย

หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘ (๓)

(๑) ด้านการจัดการข้อพิพาท

๑.๑ ดำเนินการเกี่ยวกับงานนิติกรรมและสัญญาเกี่ยวกับคดีแพ่ง คดีอาญา และด้านการตรวจสอบความรับผิด

๑.๒ ดำเนินการเกี่ยวกับงานความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

(๒) ด้านการสนับสนุนทางกฎหมาย

ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย แก่ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในสังกัดของสำนักงาน ป.ป.ท.

การจัดการข้อพิพาท

- (๑) การฟ้องคดี คดีทางแพ่ง/ทางปกครอง ความรับผิดตามสัญญา ความรับผิดทางละเมิด
- (๒) การแก้ต่างคดี คดีอาญา คดีแพ่ง คดีปกครอง
- (๓) กระบวนการในการแก้ต่างคดี (คดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง)

กระบวนการแก้ต่างคดีศาลปกครอง (คดีส่วนใหญ่มักเป็นคดีปกครอง)

ขั้นตอนที่ ๑ ศาลมีหมายเรียก

- ศาลจะมีหมายเรียกมาให้ผู้ถูกฟ้องคดี/จำเลย ทำคำให้การ
- ผู้ถูกฟ้องคดี/จำเลย ส่งเรื่องมาที่กลุ่มงานคดี กองกฎหมาย เพื่อให้ช่วยเหลือทางคดี

ขั้นตอนที่ ๒ จัดทำคำให้การ

- กลุ่มงานคดี ประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้รู้ถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ
- กลุ่มงานคดี จัดทำร่างคำให้การ/คำแถลงการณ์ พร้อมทั้ง เอกสารหลักฐานตลอดจนใบมอบอำนาจ

ขั้นตอนที่ ๓ ส่งเรื่องให้อัยการ

- กลุ่มงานคดี ดำเนินการส่งร่างคำให้การ/คำแถลงการณ์ พร้อมทั้ง เอกสารหลักฐานตลอดจนใบมอบอำนาจ ไปยังอัยการ เพื่อให้ดำเนินการแก้ต่างคดีให้/แทนผู้ถูกฟ้องคดี/จำเลย

ทั้งนี้ ในการขอความช่วยเหลือทางคดีเนื่องจากถูกฟ้องนั้นต้องเป็นเหตุที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามตำแหน่งของตนเอง หรือ เป็นกรณีที่กระทำไปเพื่อประโยชน์ในการปราบปรามทุจริต หากเป็นเรื่องที่กระทำในฐานะส่วนตัวไม่สามารถขอความช่วยเหลือทางคดีได้

ประเภทของคดีปกครองที่ถูกฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- (๑) มาตรา ๙ (๑) เป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ
- (๒) มาตรา ๙ (๒) เป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมาย หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้า
- (๓) มาตรา ๙ (๓) เป็นกรณีที่เกิดความเสียหายจากการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

กรณีศึกษาเกี่ยวกับงานด้านคดีประเด็นข้อพิพาทที่พบจากการถูกฟ้องคดีปกครอง

- (๑) การแจ้งข้อกล่าวหา
 - ไม่แจ้งข้อกล่าวหาความผิดทางวินัย
 - ไม่แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดในภาครัฐ
- (๒) ดุลพินิจในการชี้มูลความผิด
 - ขาดพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา
- (๓) การชี้มูลความผิด
 - ชี้มูลความผิดวินัยฐานอื่นนอกจากฐานทุจริต (คณะกรรมการ ป.ป.ท. ไม่มีอำนาจ ชี้มูลความผิดวินัยฐานอื่นที่มีใช้ฐานทุจริตต่อหน้าที่และประพฤติมิชอบ)
 - บรรยายข้อเท็จจริงไม่ครบองค์ประกอบความผิด
- (๔) กระบวนการไต่สวนไม่ชอบ
 - แจ้งข้อกล่าวหาไม่ถูกต้องตามระเบียบ
 - แจ้งสิทธิตามกฎหมายให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ครบถ้วน

สรุปกระบวนการในชั้นศาลปกครองโดยสังเขป

๑. การยื่นคำให้การ	๒. การยื่นคำให้การเพิ่มเติม	๓. การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล	๔. การนั่งพิจารณาคดี	๕. การพิพากษาคดี
ศาลมีคำสั่งให้ยื่นคำให้การ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย	เมื่อยื่นคำให้การแล้ว ศาลจะให้โอกาสผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การ ถ้าผู้ฟ้องคดีคัดค้าน ศาลก็จะมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การเพิ่มเติมโต้แย้งต่อไป	ศาลปกครองเป็นระบบไต่สวน จึงมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงเอง หากศาลเห็นว่า มีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิพากษาได้แล้ว ก็จะกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง	เมื่อสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว ศาลจะกำหนดให้มีการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกก่อนที่จะมีคำพิพากษาต่อไป	ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี

หัวข้อบรรยาย : ระเบียบและมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยการแสวงหา และไต่สวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

วิทยากร : ๑. ผอ.นิติธร สิริธนาชัยกุล ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย สังกัดกองกฎหมาย

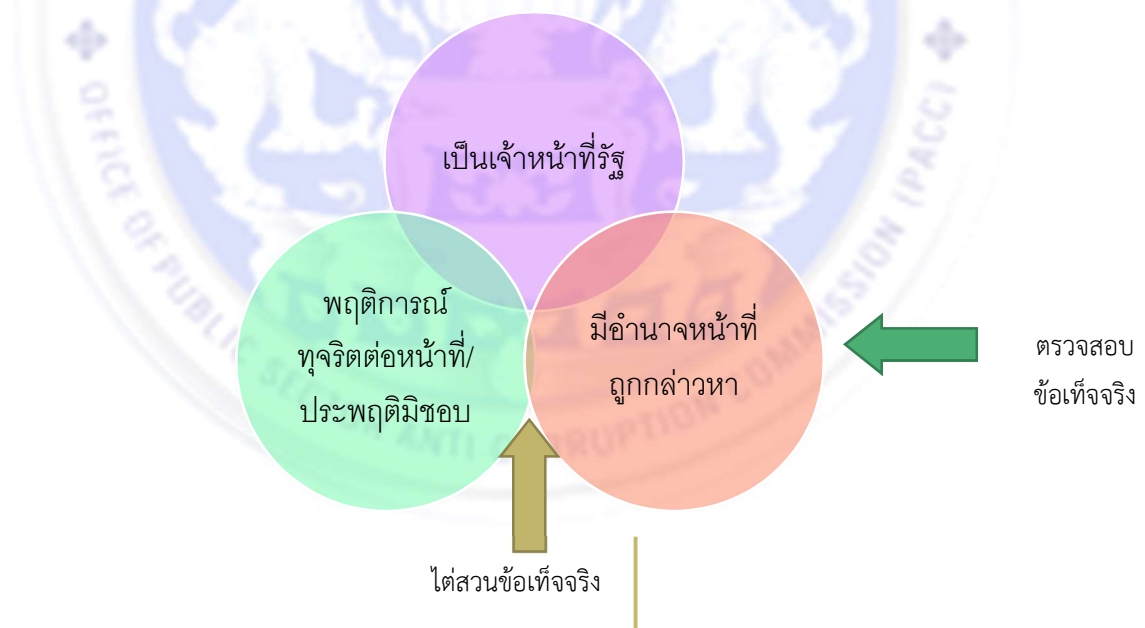
๒. นางสาวปริญทร์ธาดา กลิ่นขจร นักสืบสอบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ กองบริหารคดี

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวสุทธาภา โพธิ์เก่า นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ (ปปท. เขต ๗) และนายกรัทยา พิทักษ์วงศ์ นักสืบสอบสวนสอบสวนปฏิบัติการ (กปท. ๔)

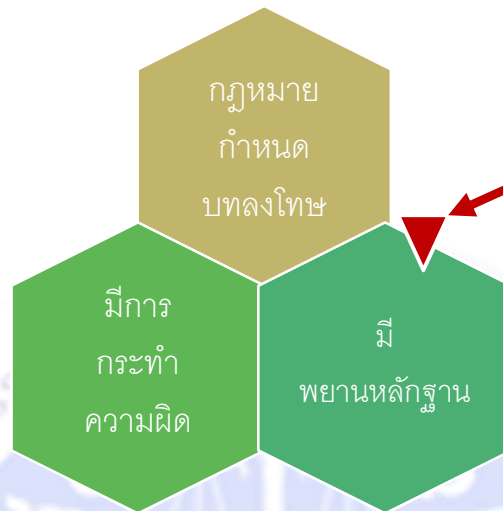
การพิจารณาความผิดของเจ้าหน้าที่รัฐ

- ใครคือพนักงานสอบสวน
- ความผิดมีอะไรบ้างแจ้งให้ครบถ้วน
- ทุจริตต่อหน้าที่ = มีหน้าที่/แสดงให้คนอื่นเห็นว่าตนมีหน้าที่
- คนที่ไต่สวนข้อเท็จจริงจะต้องเป็นพนักงาน ป.ป.ท. เท่านั้น

แผนผังที่ ๑ แสดงองค์ประกอบการพิจารณาความผิดของเจ้าหน้าที่รัฐ

เป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา ๑๕๗ “ผู้ใดเป็นเจ้าของ
พนักงานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติ
หน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความ
เสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือ
ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้อง
ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี
หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่น
บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

แผนผังที่ ๒ การพิจารณาความผิดของเจ้าหน้าที่

ประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๒ ความผิดต่อส่วนตัว

- ❖ トラバタイที่มีคนกระทำความผิด ย่อมทิ้งหลักฐานไว้เสมอ
- ❖ พนักงานไต่สวนข้อเท็จจริง = พนักงาน ป.ป.ท. เท่านั้น
- ❖ ขณะอบรมเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. สามารถเป็นอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงได้เพื่อเก็บประสบการณ์และเรียนรู้กระบวนการทำงาน แต่เมื่อใดที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น พนักงาน ป.ป.ท. ต้องรับผิดชอบสำนวนเพียงคนเดียว หรือพนักงาน ป.ป.ท. ๑ คน และมีคู่ปฏิบัติงาน (Buddy) ๑ คน และเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด เจ้าของสำนวนต้องยอมรับความผิดนั้น ๑๐๐% สำหรับคู่ปฏิบัติงาน (Buddy) รับผิดชอบ ๕๐%

สาระสำคัญของการกันบุคคลเป็นพยาน

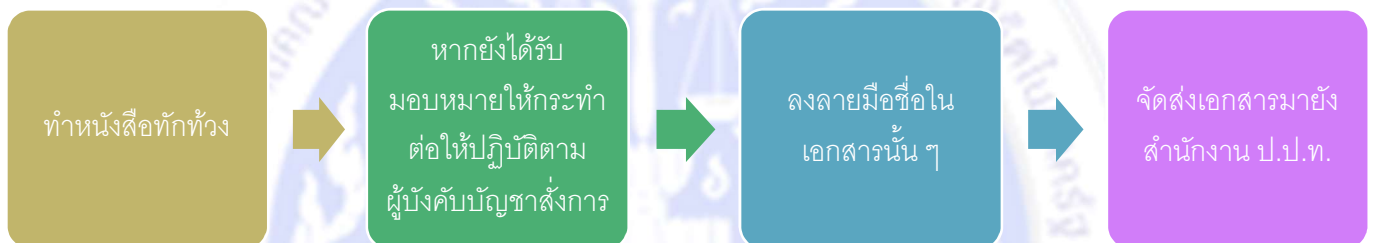
ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ท. เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการ
กันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยาน โดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๐

แนวคิด : เราจะตัดหัวผู้บงการแต่ช่วยตัวเล็ก ๆ ไว้ // ผู้กระทำความผิดมีสิทธิที่จะขอใช้สิทธินี้หรือไม่ก็ได้

...

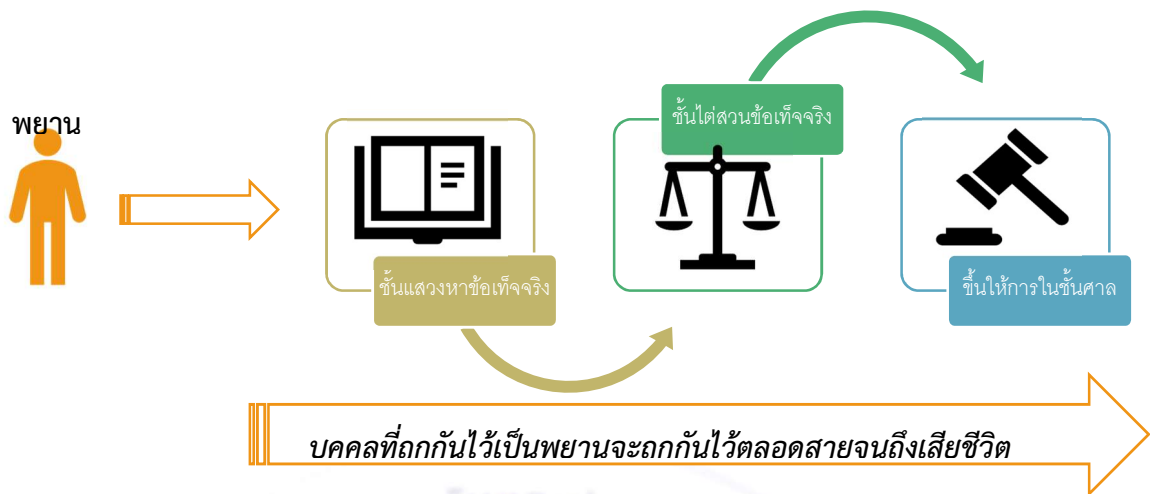
แต่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเท่านั้น // ถ้าไม่ใช่ให้กันบุคคลนั้นออกเป็น “พยาน”

ทั้งนี้ กรณีผู้บังคับบัญชาสั่งให้ทำเอกสารหรือการกระทำอื่นใดที่ผิด ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นปฏิบัติดังนี้

แผนผังที่ ๓ การกันบุคคลเป็นพยาน

เมื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามลำดับขั้นต้นแล้วจะถูกกันเป็นพยานบุคคลและไม่ต้องรับความผิดแต่อย่างใด แต่ทั้งนี้การกันเป็นพยานบุคคลจะต้องทำตั้งแต่ในชั้นแสวงหาข้อเท็จจริง ก่อนการแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือได้มากกว่าในขั้นต่อไป สำหรับบุคคลที่จะสามารถกันไว้เป็นพยานบุคคลนั้นจะขึ้นอยู่กับ การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นผู้ชี้ขาด ดังนั้นพนักงาน ป.ป.ท. ไม่ควรรับปากหรือกระทำการใดก่อน การพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และเมื่อถูกกันเป็นพยานแล้วจะถูกเพิกถอนจากการเป็นพยาน เมื่อมีกรณีไม่ให้ปากคำ ไม่ให้ร่วมมือในการให้ถ้อยคำ หรือให้ถ้อยคำที่เป็นปรักปรำ ให้ถือว่าการเป็นพยานนั้น สิ้นสุดลงโดยแจ้งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เพิกถอนการเป็นพยาน

แผนผังที่ ๔ การกันบุคคลเป็นพยาน

เทคนิคการสอบข้อเท็จจริง

สำหรับเทคนิคในการสอบข้อเท็จจริง คือ การตั้งคำถามแบบอ้อมค้อม โดยมีการพุดคุยตั้งคำถามไปเรื่อย ๆ เช่น เรียนอะไร จบการศึกษาอะไร มีเพื่อนร่วมรุ่นกี่คน รู้จักคนที่กระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความผิดนี้หรือไม่ และให้พิมพ์คำถามก่อนไปสอบถามพยาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนทุกครั้ง เพื่อให้ตรงประเด็น ไม่หลุดไม่หลงประเด็นที่กำหนดไว้

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ท. เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการ
มอบหมายให้อนุกรรมการ พนักงาน ป.ป.ท. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการ
ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ยกตัวอย่าง ➡ “กรณีข้าราชการตำแหน่งนักวิชาการคอมพิวเตอร์ เข้าไปย่องเบาขโมยคอมพิวเตอร์
ถือเป็นความผิดทางอาญาทั่วไปไม่ถือเป็นความผิดเจ้าหน้าที่รัฐแต่อย่างใด...ยกเว้นเจ้าหน้าที่นั้นเป็นเจ้าหน้าที่
ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุม ดูแลคอมพิวเตอร์ มีลูกกุญแจเปิดปิดตู้เก็บคอมพิวเตอร์แล้วมีการย่องเบาขโมย
คอมพิวเตอร์ดังกล่าว จะถือว่าใช้อำนาจหน้าที่ในการกระทำความผิด”

ข้อควรปฏิบัติในการสอบข้อเท็จจริง

- ❖ หน่วยงานที่รับตรวจต้องไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรับตรวจนั้น ๆ
- ❖ ห้ามมิให้ไปสอบปากคำในบ้านพักอาศัยของผู้ถูกกล่าวหา ควรใช้สถานที่ของราชการเท่านั้น

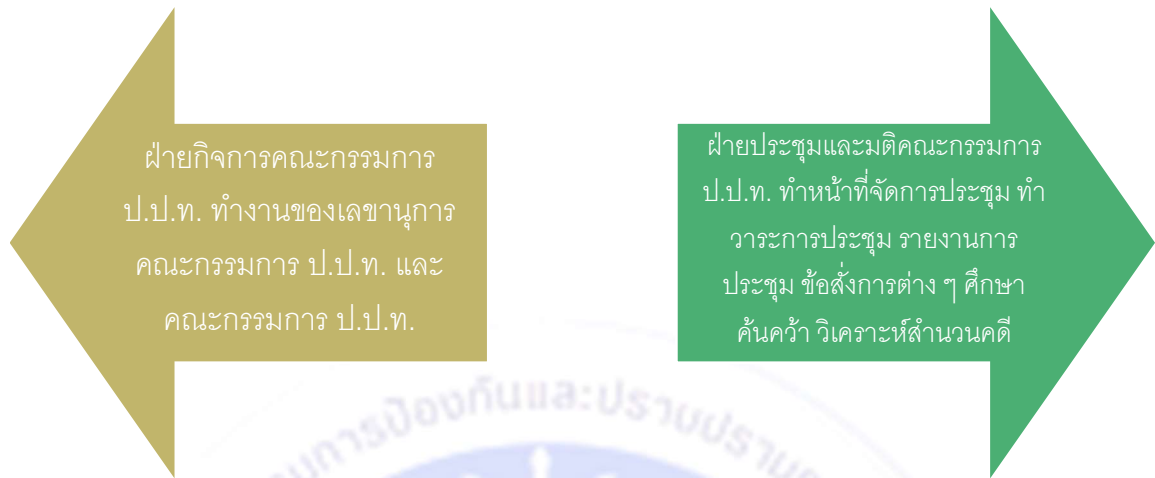
- ❖ ควรติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่จะทำการสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้น แล้วจึงทำหนังสือราชการแจ้งรายละเอียดส่งต่อไปในภายหลัง แต่ถ้ามีเหตุการณ์เฉพาะหน้าจำเป็นเร่งด่วน เช่น ต้องมีเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมปฏิบัติการ หรือมีความอันตรายในการปฏิบัติหน้าที่สามารถติดต่อประสานงานได้เลย โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๘ (๓) และ (๔)
- ❖ กรณีมีปัญหาในการสอบหาข้อเท็จจริงพนักงาน ป.ป.ท. สามารถปรึกษากองกฎหมาย เพื่อให้นำส่งปัญหาดังกล่าวไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาต่อไป
- ❖ สำหรับระยะเวลาในการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ ภายในกำหนด ๒ ปี นับแต่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติรับเรื่องไว้ให้ทำการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือวันที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีคำสั่งทั้งนี้ระยะเวลาในการสอบข้อเท็จจริงต้องรีบทำให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๒ ปี หากเกินกว่านี้ถือว่า “ล่าช้า” หรือในกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติรับเรื่องไว้ให้ทำการไต่สวนข้อเท็จจริงต้องรีบทำให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๓ ปี หากเกินกว่านี้ถือว่า “ล่าช้า” เช่นเดียวกัน
- ❖ ในอนาคตผู้ร้องหรือผู้กล่าวหาสามารถเข้าใช้สถานะเรื่องร้องเรียนได้ด้วยตนเอง
- ❖ กรณีมีค่าใช้จ่ายในการสอบหาข้อเท็จจริงหรือในการทำคดีเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถทำงานได้สะดวก รวดเร็ว ไม่ติดขัดสามารถยึด “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยค่าใช้จ่ายฯ ผู้ปฏิบัติงานสามารถยืมเงินฎีกาใหม่ได้เรื่อย ๆ ตามจำนวนคดี ทั้งนี้ฎีกายืมเงินฉบับเก่ายังมีได้หักล้างเงินยืมก็สามารถขอยืมเงินฎีกาใหม่ได้ แต่ถ้ากรณียืมเงินแล้วไม่ใช้ก็ถือเป็นความผิดได้เช่นเดียวกัน ตามมาตรา ๑๘ (๔) ค่าใช้จ่ายในการมาช่วยปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐอื่น ๆ สามารถใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง โดยมีหน่วยงานของรัฐร่วมปฏิบัติงานเท่าที่จ่ายจริง ตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายฯ ไม่เกิน ๕๐๐๐,๐๐๐ บาท
- ❖ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกไล่ออกจากราชการโดยสำนักงาน ป.ป.ช. หรือสำนักงาน ป.ป.ท. ข้อมูลจะไม่มีสิทธิกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนอีกครั้ง

เรามีหน้าที่สอบข้อเท็จจริง ให้สอบ.....

คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีหน้าที่ชี้มูล ให้ชี้.....

ส่วนราชการมีหน้าที่ลงโทษ ให้ลงโทษ.....

ลักษณะการปฏิบัติงานของกองบริหารคดี แบ่งออกเป็น ๒ งาน ได้แก่

แผนผังที่ ๕ การปฏิบัติงานของกองบริหารคดี

สำหรับการปฏิบัติงานของกองบริหารคดีเป็นไปตาม พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร
ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕ วรรค ๒

กองบริหารคดีแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มงาน

๑. กลุ่มงานบริหารคดีและบริหารทั่วไป

กลุ่มงานบริหารคดีและบริหารทั่วไป มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

๑. การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารคดี จัดทำระบบทะเบียนควบคุมรายงานการแสวงหาข้อเท็จจริง
และการรวบรวมพยานหลักฐาน และจัดทำสถิติรายงานผลการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ รวมถึงจัดทำระบบ
การจัดเก็บข้อมูลสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงาน ป.ป.ท.

๒. การพิจารณาตรวจสอบสำนวนคดีเบื้องต้น พร้อมวิเคราะห์สำนวนคดี

เพื่อประกอบการสั่งการของผู้อำนวยการกองบริหารคดี

๓. การพิจารณาตรวจสอบสถานะสำนวนคดีและความคืบหน้าของคดี เพื่อรายงานผู้บังคับบัญชา และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

๔. การดำเนินการเกี่ยวกับการประมวลและวิเคราะห์สถิติเรื่องร้องเรียน สถิติคดีทุจริตในภาครัฐและสถิติอื่น
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาระบบ การบริหารคดี

๕. การประสานงานเพื่อการบริหารคดีกับหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง

๖. งานด้านเลขานุการผู้อำนวยการกองบริหารคดี

๗. งานด้านสารบรรณของกองบริหารคดี
๘. งานด้านบริหารและพัฒนาบุคลากรของกองบริหารคดี
๙. งานด้านแผน ยุทธศาสตร์ และงบประมาณของกองบริหารคดี
๑๐. งานด้านการเงิน พัสดุ และการบริหารพัสดุของกองบริหารคดี
๑๑. งานด้านตัวชี้วัด การประเมิน และสนับสนุนข้อมูลในการประเมินด้านต่าง ๆ ตามภารกิจของกองบริหารคดี
๑๒. งานด้านประสานงานของกองบริหารคดี
๑๓. งานด้านธุรการและงานบริหารทั่วไปของกองบริหารคดี

๒. ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน

ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

๑. การรับเรื่องร้องเรียนหรือเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตในภาครัฐ รวมถึงตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนหรือกล่าวหาดังกล่าว
๒. การตรวจกลั่นกรอง เรื่องร้องเรียนหรือเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ากระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตในภาครัฐ เพื่อส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามหน้าที่และอำนาจ หรือเสนอความเห็นประกอบการพิจารณามอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ แก้ไขอาชญากรรม การ ป.ป.ท.
๓. การรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานด้านคดีต่อผู้ร้องและผู้ที่เกี่ยวข้อง
๔. การวิเคราะห์และประมวลผลสถานการณ์เรื่องร้องเรียน หรือเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตในภาครัฐ เพื่อประกอบการพัฒนาระบบการรับเรื่องร้องเรียน
๕. การตรวจสอบกลั่นกรองข้อมูลคดี กรณีศาลคดีอาญาทุจริต และประพฤติมิชอบ หรือหน่วยงานภายในหรือหน่วยงานภายนอกร้องขอ
๖. การตรวจสอบประวัติบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ตามที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๗. การจัดเก็บสำนวนคดีที่แล้วเสร็จ และการจัดทำระบบทะเบียน เพื่อควบคุมสำนวนคดีที่แล้วเสร็จ

๓. กลุ่มงานคณะกรรมการ

แบ่งลักษณะงานออกเป็น ๒ ฝ่าย

ฝ่ายกิจการคณะกรรมการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

๑. การดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของประธานกรรมการ ป.ป.ท. และกรรมการ ป.ป.ท.

๒. การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ประสานงาน รวบรวมข้อมูลด้านกฎหมาย และด้านต่าง ๆ และเสนอความเห็น เพื่อสนับสนุนและประกอบการพิจารณาของประธานกรรมการ ป.ป.ท.และกรรมการ ป.ป.ท.ในการบริหารงาน และการดำเนินการด้านคดี

๓. การตรวจสอบ กลั่นกรองเรื่อง ประสานงาน รวบรวมข้อมูล และเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของประธานกรรมการ ป.ป.ท.และกรรมการ ป.ป.ท.

๔. การจัดทำรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ท.รวมถึงหนังสือแจ้งผู้มีอำนาจพิจารณาลงโทษทางวินัย พร้อมจัดทำทะเบียนควบคุม และฐานข้อมูล

๕. ดำเนินการ ประสานงาน และปฏิบัติงานตามที่ประธานกรรมการ ป.ป.ท.และกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย

ฝ่ายการประชุมและมติคณะกรรมการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

๑. การดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท.ประสาน รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท.

๒. การจัดทำมติการประชุมและรายงานการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท.รวมทั้งประสาน และแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท.

๓. การจัดทำร่างคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ท.และข้อสั่งการต่าง ๆ ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท. พร้อมจัดทำทะเบียนควบคุมและฐานข้อมูล

๔. การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ และสนับสนุนข้อมูลด้านกฎหมาย และด้านต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

๕. การรายงานและติดตามการดำเนินการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ท.เบื้องต้น

๔. กลุ่มงานบริหารติดตามคดี

กลุ่มงานบริหารติดตามคดี มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

๑. การจัดทำศูนย์ข้อมูลคดี และจัดทำสารบบการบริหารจัดการข้อมูลคดี เพื่อสนับสนุนงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

๒. การจัดทำข้อมูลสถิติเกี่ยวกับคดีการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนงานของสำนักงาน ป.ป.ท.และคณะกรรมการ ป.ป.ท.

๓. การประมวล มติ คำสั่ง และข้อสั่งการของคณะกรรมการ ป.ป.ท.รวมถึงคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับสำนวนคดีของสำนักงาน ป.ป.ท.เพื่อสนับสนุนงานของคณะกรรมการ ป.ป.ท.และสำนักงาน ป.ป.ท.

๔. การดำเนินการเกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินการตามมติ คำสั่ง และข้อสั่งการ คณะกรรมการ ป.ป.ท.รวมถึงตรวจสอบและติดตามความเคลื่อนไหวคดีที่อยู่ระหว่างตรวจสอบข้อเท็จจริงได้สวนข้อเท็จจริง และหลังการได้สวนข้อเท็จจริง

กระบวนการงานเลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ท.

มาตรา ๕ วรยศอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ท.แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการกองบริหารคดี และผู้อำนวยการกองกฎหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ท.ในการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท. นั้น มีกองบริหารคดีเป็นกองหลักในการทำหน้าที่ เป็นผู้กำกับ ติดตาม อำนวยการงานเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตั้งแต่ขั้นตอนรับสำนวน การจัดวาระการประชุม การดำเนินการประชุม การจัดทำมติ รายงานการประชุม คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ท.และรายงานการได้สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

เมื่อผู้รับผิดชอบสำนวนคดีเสนอรายงานผลการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ และรายงานการได้สวนข้อเท็จจริง ต่อประธานกรรมการ ป.ป.ท.ผ่านเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.เพื่อพิจารณาแล้ว ประธานกรรมการ ป.ป.ท. จะเกียยณสั่งให้กองบริหารคดีดำเนินการส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองเรื่องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือคณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองเรื่องการได้สวนข้อเท็จจริง แต่ละชุดพิจารณาก่อน โดยคณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองเรื่องแสวงหาข้อเท็จจริง มีจำนวน ๓ คณะ

คณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองเรื่องแสวงหาข้อเท็จจริง ชุดที่ ๑ ดูแลรับผิดชอบ กปท.๒, กปท.๔, ปปท.เขต ๒, ปปท.เขต ๗ และ ปปท.เขต ๘

คณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองเรื่องแสวงหาข้อเท็จจริง ชุดที่ ๒ ดูแลรับผิดชอบ กปท.๓, กปท.๕, ปปท.เขต ๑, ปปท.เขต ๔ และ ปปท.เขต ๙

คณะอนุกรรมการพิจารณากลับกรองเรื่องแสวงหาข้อเท็จจริง ชุดที่ ๓ ดูแลรับผิดชอบ กปท.๑, กอท., ปปท.เขต ๓, ปปท.เขต ๕ และ ปปท.เขต ๖

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.พิจารณารายงานผลการแสวงหาข้อเท็จจริงฯ จะมีมติดังนี้

๑. ไม่รับไว้ได้สวนข้อเท็จจริง

๒. รับไว้ได้สวนข้อเท็จจริง

กรณีรับไว้ได้สวนข้อเท็จจริง กลุ่มงานคณะกรรมการจะต้องทำคำสั่ง ให้แล้วเสร็จภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ท.มีมติ หรือวันที่ได้รับเอกสารครบถ้วน

คณะกรรมการ ป.ป.ท.พิจารณารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริง

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๔๔ คณะกรรมการ ป.ป.ท.พิจารณาสำนวนไต่สวนข้อเท็จจริง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำนวน เว้นแต่มีเหตุจำเป็น

ข้อ ๔๕ คณะกรรมการ ป.ป.ท.สั่งไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือตั้งคณะกรรมการเพื่อไต่สวนใหม่

ข้อ ๔๖ การพิจารณา ให้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล หรือไม่

ข้อกล่าวหาไม่มีมูล

อาญา ส่งพนักงานอัยการ

วินัย ส่งผู้บังคับบัญชา/ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน

ยกเลิก/เพิกถอน ส่งหัวหน้าหน่วยงาน

ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป

แจ้ง (๑) ผู้กล่าวหา (๒) ผู้ถูกกล่าวหา (๓) ผู้บังคับบัญชา

มติที่สำคัญของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

แนวทางปฏิบัติการเสนอรายงานผลการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐาน (๒๑๓)

๑. ประเด็นหัวข้อการรับเรื่อง

หากเป็นการรับเรื่องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๒ ให้ระบุเลขเรื่องกล่าวหา (เลข ต.) และครั้งที่ประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๒. ชื่อผู้กล่าวหาหรือร้องเรียน

ให้ระบุว่า ปกปิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๓. ผู้ถูกกล่าวหาหรือร้องเรียน

ให้ระบุ ชื่อ-ชื่อสกุล หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ตำแหน่ง และสังกัดขณะเกิดเหตุให้ชัดเจน

 แนวทางการเสนอความเห็นกรณีร้องเรียนหน่วยงานของรัฐ ไม่ระบุตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา และไม่ปรากฏพยานหลักฐาน

กรณีเป็นการร้องเรียนกล่าวหาหน่วยงานของรัฐ โดยไม่ระบุตัวหรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ให้ผู้รับผิดชอบสำนวนดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานให้ชัดเจน หากพบว่าเป็นการร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

และการกระทำตามที่ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่าไม่ปรากฏพฤติการณ์และพยานหลักฐานเพียงพอว่า เป็นการกระทำทุจริตในภาครัฐหรือไม่ปรากฏพฤติการณ์และพยานหลักฐานเพียงพอที่จะรับไว้ ใต้สวนข้อเท็จจริง ให้ผู้รับผิดชอบสำนวนเสนอความเห็นต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท.ผ่านผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้น โดยไม่ต้องส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป (มติคณะกรรมการ ป.ป.ท.ครั้งที่ ๙๘/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒)

กรณีการรับเรื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช. ตามมาตรา ๖๒

ในกรณีเรื่องที่รับจากสำนักงาน ป.ป.ช. ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และมีกฎหมายห้ามมิให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาไว้ หรือในกรณีที่ผู้กล่าวหาไม่ประสงค์จะเปิดเผยตัวตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ภายในสำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการปกปิดข้อมูลของผู้กล่าวหาไว้เป็นความลับในสำนวนคดี โดยมีให้ปรากฏในเอกสาร ดังต่อไปนี้

๑. รายงานการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้น
๒. รายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง
๓. รายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นของพนักงาน ป.ป.ท.
๔. มติการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท.

(มติคณะกรรมการ ป.ป.ท.ครั้งที่ ๖๗/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒)

 รายงานผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๕ตามมาตรา ๖๕

ให้ผู้รับผิดชอบสำนวนดำเนินการรายงานผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๕มาตรา ๖๕ ด้วย (มติคณะกรรมการ ป.ป.ท.ครั้งที่ ๖๙/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๓)

มติคณะกรรมการ ป.ป.ท.เกี่ยวกับสถานะความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ไม่ว่าจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล หรือไม่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลไม่เป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่อยู่ในอำนาจการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ท.ตามแนวนิติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(มติคณะกรรมการ ป.ป.ท.ครั้งที่ ๗๕/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๒)

๑. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) ตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒. คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่มีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓. คณะกรรมการหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ไม่มีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่อย่างไรก็ดี หากต่อไปปรากฏว่า กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไป กรณีเช่นว่าก็มีความจำเป็นจะต้องพิจารณา สถานะความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐของคณะกรรมการหมู่บ้านอีกครั้งหนึ่ง

๔. คณะกรรมการบริหารกิจการและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๘

๕. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านและชุมชน และคณะกรรมการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบระเบียบคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑

๖. คณะกรรมการหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗

๗. คณะกรรมการตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๘. คณะกรรมการตามโครงการอยู่ดีมีสุข ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารโครงการและการใช้จ่ายเงินสำหรับการดำเนินงานภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (๒) การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ (๓) กฎหมายประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิทยากร : นายณัฏฐพ ตุลยกุลโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักไต่สวนการทุจริตรัฐวิสาหกิจ ๑ สำนักงาน ป.ป.ช.

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นายจิราวัฒน์ ตูมไ้ป่า นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน (กยผ.)

๑. หลักการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๑ การตรวจสอบภายในองค์กร ได้แก่ การควบคุมโดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแล การอุทธรณ์ หรือการร้องทุกข์

๑.๒ การตรวจสอบภายนอกองค์กร ได้แก่ การควบคุมและตรวจสอบในทางการเมือง การควบคุม และตรวจสอบโดยองค์กรฝ่ายบริหาร การควบคุมและตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ และการควบคุมและ ตรวจสอบโดยองค์กรฝ่ายตุลาการ

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ได้กำหนดคุณสมบัติ หน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนี้

๒.๑ คุณสมบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาตรา ๒๓๒ กำหนดให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติประกอบด้วย กรรมการจำนวน เก้าคน ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหาร ราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็น ประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระ ธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

ทั้งนี้ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

๒.๒ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาตรา ๒๓๔ กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนี้

(๑) ได้สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

๓. หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

เป็นการกำหนดสาระสำคัญในการกำหนดหน้าที่และอำนาจ วิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๓.๑ ด้านการป้องกันการทุจริต ได้แก่ การปรับปรุงการปฏิบัติราชการ วางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตในภาครัฐและเอกชน เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับหรือมาตรการ ส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวเพื่อมีส่วนร่วมในการต่อต้านหรือชี้เบาะแส จัดให้มีช่องทางแจ้งข้อมูลเบาะแสหรือพยานหลักฐาน เสริมสร้างทัศนคติค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือนกรณีพบว่ามีทุจริตในหน่วยงาน ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทุจริต รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ

๓.๒ ด้านการปราบปรามการทุจริต ได้แก่ ใ้ส่วนและมีความเห็นกรณีกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งองค์กรอิสระ ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ใ้ส่วนและวินิจฉัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ใ้ส่วนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นตามที่ พ.ร.บ. นี้กำหนด หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช.

๓.๒.๑ ความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจการใ้ส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แก่

(๑) ประมวลกฎหมายอาญาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา ๑๔๗ - ๑๖๖ และความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา ๒๐๐ - ๒๐๕

(๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒

(๓) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๔) ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๓.๒.๒ การรับเรื่องกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะกระทำได้อีกต่อเมื่อ

(๑) ต้องเป็นการกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐ หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๒) ต้องเป็นการกล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๓) ผู้กล่าวหาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เสียหาย

(๔) แม้ไม่มีผู้กล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจยกเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจหน้าที่ก็ได้

(๕) กรณีพนักงานสอบสวนรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานของรัฐในความผิดที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้รวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งสำนวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน

๓.๒.๓ บุคคลที่อยู่ในอำนาจการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีดังนี้

(๑) เจ้าพนักงานของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น เจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ กรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ บุคคลหรือคณะบุคคลที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้น ในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

(๓) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

๓.๒.๔ เรื่องที่ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกขึ้นพิจารณา

(๑) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาหรือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันเป็นสาระสำคัญแก่คดี ซึ่งอาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป

(๒) เรื่องที่เป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลประทับฟ้องหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่คดีนั้นได้มีการถอนฟ้องหรือทิ้งฟ้อง หรือเป็นกรณีที่ศาลยังมิได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี

(๓) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตาย เว้นแต่เป็นกรณีร้ายแรงผิดปกติ

(๔) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินสิบปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา

(๕) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหา ตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม

(๖) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาไปแล้วเกินห้าปี ในกรณีที่มีการพิจารณาเรื่องภายในกำหนดเวลา แม้จะพ้นกำหนดเวลาห้าปีแล้ว ก็ให้มีอำนาจดำเนินการต่อไปได้

๓.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑) ขั้นตอนการตรวจรับคำกล่าวหา คือ พิจารณาว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีข้อเท็จจริง พยานหลักฐานเพียงพอที่จะรับไว้พิจารณาหรือไม่ และเห็นสมควร

(๒) ขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริง

(๓) ขั้นตอนไต่สวน การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มี ๓ รูปแบบ คือ (๑) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเองทั้งคณะ (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวน และ (๓) ผู้ไต่สวนเบื้องต้น โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายเลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน ดำเนินการไต่สวน ทั้งนี้ รูปแบบที่ (๑) และ (๒) เป็นกรณีที่เป็นเรื่องสำคัญมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง หรือเป็นการไต่สวนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

๓.๒.๖ ผลของการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๑) ความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนวนการไต่สวนเอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันเพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนวนการไต่สวนเอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

- ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

- ต้องสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิด

- หากมีพยานหลักฐานใหม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ทำผิดหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้แจ้งและส่งพยานหลักฐานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนมติได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- ถ้าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุอันควรถือว่าจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมาย หรือกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล

- ถ้าลงโทษทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการหรือคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้น เพื่อให้พิจารณาดำเนินการให้ถูกต้อง เหมาะสมต่อไป

- ผู้ถูกลงโทษตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะฟ้องต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน โดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมายก็ได้หรือจะอุทธรณ์ดุลพินิจการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชาก็ได้

๓.๒.๗ การมอบหมายให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทน

(๑) ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๖๑ ซึ่งเป็นเรื่องพนักงานสอบสวนสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่อำนาจ หรือเรื่องที่ไม่ร้ายแรง

(๒) ส่งเรื่อง มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการตามมาตรา ๖๒ เนื่องจากเป็นกรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อำนาจการระดับสูงหรือ เทียบเท่าลงมา หรือเป็นเรื่องที่มีใช้เป็นความผิดร้ายแรง

(๓) ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๖๓ ซึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรง

(๔) ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนของผู้ถูกร้อง ดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๖๔ ซึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องที่มีการกล่าวหาใช้เป็นความผิดร้ายแรง หรือกล่าวหาในเรื่องที่มีได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๕) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจของตนและรายงานผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

๓.๓ ด้านการตรวจสอบจริยธรรมผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระ

มีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

(๑) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนและมีความเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

(๒) การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกา และการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาเป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวน และให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว

(๓) ให้ศาลฎีกานำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณา แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

(๔) ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

๓.๔ ด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

๓.๔.๑ การตรวจสอบทรัพย์สินของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการใน ๒ กรณี คือ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินกรณีร่ำรวยผิดปกติ

๓.๔.๒ การแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

(๑) ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ข้าราชการตุลาการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป ข้าราชการตุลาการศาลปกครองซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป ข้าราชการอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่น ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด เจ้าพนักงานของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดแล้วเผยแพร่ให้ประชาชนทราบและแจ้งหน่วยงานต้นสังกัดทราบ

(๒) การแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต้องแสดงทั้งของตนเอง /คู่สมรส /บุตรยังไม่บรรลุนิติภาวะ ที่มีอยู่จริงในวันที่เข้ารับตำแหน่ง หรือวันที่พ้นจากตำแหน่ง ยื่นพร้อมหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๙๐, ๙๑) ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องทุกหน้า จัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่น ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศที่อยู่ในความครอบครองดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

๓.๔.๓ กำหนดเวลาการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ยื่น ๒ ครั้งเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

(๒) ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการอัยการ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่น เจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งทุก ๓ ปีที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ประธานกรรมการ/รองประธานกรรมการ/กรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการ /กรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลขาธิการวุฒิสภา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด อธิบดีอัยการภาค อัยการจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินสาขา ผู้อำนวยการทณฑลสถาน ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษ ผู้บัญชาการเรือนจำกลาง ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด อธิการบดีรองอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด ปลัดเทศบาล (นักบริหารงานท้องถิ่น ระดับสูง) ผู้อำนวยการสำนักช่าง (นักบริหารงานช่าง ระดับสูง) ฯลฯ

(๔) ระยะเวลาและวิธีการยื่น เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน อาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ อาจขอขยายระยะเวลาในการยื่นได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน เมื่อยื่นบัญชีฯ แล้วเอกสารประกอบไม่ครบถ้วนหรือข้อมูลคลาดเคลื่อนโดยไม่มีพฤติการณ์ปกปิดทรัพย์สินและหนี้สินให้แจ้งบุคคลดังกล่าวดำเนินการครบถ้วนหรือถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

๓.๔.๔ การเปิดเผยและการตรวจสอบบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน

(๑) เพื่อประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์และเอกสารประกอบ และต้องเปิดเผยภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีทรัพย์สิน

(๒) ผู้ที่ต้องเปิดเผยบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน โดยการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน และหนี้สินที่ยื่นไว้ ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีครั้งต่อไป ให้ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน ให้เปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ว่าผิดปกติหรือไม่ แต่ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะตรวจสอบภายหลัง หากมีเหตุอันควรสงสัย

๓.๔.๕ ความผิดและบทลงโทษ เกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน

(๑) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

(๒) จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ

(๓) ปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

(๔) มีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาของทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น

(๕) หากเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ส่งเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณา

(๖) เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งอื่น ให้เสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบวินิจฉัย

(๗) ถ้าศาลฯ ประทับฟ้องแล้วให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นและหากศาลมีคำพิพากษาว่ามีการกระทำความผิดให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่เกิน ๑๐ ปีด้วยก็ได้

(๘) เป็นความผิดทางอาญาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือ ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การดำเนินการและวิธี

ปฏิบัติ

สำนวนคดีที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วิทยากร : นางสาวณพัสดร์ ศรีสมเกียรติ ผู้อำนวยการกองบริหารคดี

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นายรัชพล เอี่ยมนาว นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ (กบท.)

การรับสำนวนคดีจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

- การแสวงหาข้อเท็จจริง
- การไต่สวนข้อเท็จจริง

มอบหมายเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามมาตรา ๒๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการฯ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการฯ

การแสวงหาข้อเท็จจริง

ขั้นตอนการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖

- สำนักงาน ป.ป.ท. รับเรื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
- ระยะเวลาดำเนินการ ๑๕๐ วัน
- หน่วยงาน ป.ป.ท./เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงรวบรวมพยานหลักฐานภายใน ๑๒๐ วัน
- เสนอผลการดำเนินการต่อเลขาธิการ ป.ป.ท. ภายใน ๓๐ วัน ๙๐ วันขอขยายระยะเวลาการดำเนินการ ต่อผู้อนุญาตของกรม/สำนักงาน ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๙๐ วัน ไม่เกิน ๒ ปี
- กรณีที่ต้องใช้เวลานานเกินกำหนด ให้ผู้เกี่ยวข้องขยายระยะเวลาเพิ่มเติมได้ตามข้อกำหนด โดยไม่เกิน ๒ ปี (แต่ระยะเวลารวมทั้งหมดต้องไม่เกิน ๒ ปี)
- แจ้งผลให้ กอง/สำนักงาน ดำเนินการตามมติ

- ไม่รับไว้ดำเนินการ
- คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา
- รับไว้ดำเนินการ ตามมาตรา ๓๑/๖
- คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีกำลังแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงเลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายพนักงาน ป.ป.ท. ไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง

มติคณะกรรมการ ป.ป.ท. ที่สำคัญ

๑. คราวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท. ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ระเบียบวาระที่ ๖.๒ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีมติว่า ในกรณีเรื่องที่สำนักงาน ป.ป.ท. รับจากสำนักงาน ป.ป.ช. ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้นมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบสำนวนระบุช่องทางการรับเรื่องของสำนักงาน ป.ป.ช. ว่าเป็นการรับเรื่องจากผู้กล่าวหาหรือเป็นการรับเรื่องจากหน่วยงานใด ไว้ในรายงานแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน (แบบ ๒๑๓) ให้ครบถ้วนและชัดเจน ให้ระบุด้วยว่าเป็นการรับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมติครั้งใด วันที่เท่าใด วาระใด และระบุเลขที่ติดตามให้ครบถ้วนระบุวันที่สำนักงาน ป.ป.ท. รับเรื่องไว้

๒. คราวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ท. ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ระเบียบวาระที่ ๖.๓ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้มีข้อสั่งการและมติว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายเรื่องตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับต่ำกว่าตำแหน่งอำนาจการระดับสูง และต่อมาจากการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดอยู่ในระดับตำแหน่งอำนาจการระดับสูง คณะกรรมการ ป.ป.ท. ย่อมสามารถดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

แนวทางการรับสำนวนคดีจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

การไต่สวนข้อเท็จจริง

- มอบหมาย

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามมาตรา ๒๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการฯ

- การแต่งตั้ง

คณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการฯ

ภาพรวมการไต่สวนข้อเท็จจริง

๑) การไต่สวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น (ตามมาตรา ๒๓/๒):

- ระยะเวลา ๑๘๐ วัน
- สามารถขยายเวลา ๖๐ วัน/ไม่เกิน ๒ ครั้ง ตามความจำเป็น
- ระยะเวลารวมต้องไม่เกิน ๓ ปี

๒) การไต่สวนข้อเท็จจริง (ตามมาตรา ๓๒):

- ระยะเวลา ๑ ปี ๙ เดือน
- สามารถขยายเวลาได้ตามความจำเป็น
- ระยะเวลารวมต้องไม่เกิน ๓ ปี

การรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

(กรณีการรับสำนวนจาก ป.ป.ช. ตามมาตรา ๖๒)

มาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งอำนวยการระดับสูงหรือต่ำกว่า หรือในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง: หากมีการกล่าวหาว่ากระทำความผิด คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการแทน ขั้นตอนการส่งต่อเรื่อง: เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง สำนักงาน ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ท. ดำเนินการต่อไป ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับเรื่อง

การเทียบตำแหน่ง: การกำหนดตำแหน่งที่เข้าข่ายให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การกำหนดหลักเกณฑ์: เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและประสิทธิภาพ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจกำหนดหลักเกณฑ์การไต่สวน และการชี้มูล ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และสำนักงาน ป.ป.ท. ให้สอดคล้องกับกระบวนการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ระยะเวลาในการดำเนินการ: คณะกรรมการ ป.ป.ท. ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับที่กำหนดสำหรับคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๖๕ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๖๑, ๖๒, ๖๓ และ ๖๔ แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตน และรายงานผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด รวมถึงภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ด้วยมาตรา ๖๖

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วยกับผลการดำเนินการตามรายงานตามมาตรา ๖๕ หรือมีกรณีเห็นว่าผู้ถูกร้องอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเรียกสำนวนการไต่สวนหรือสอบสวนมาเพื่อดำเนินการได้ โดยสามารถดำเนินการไต่สวนใหม่ทั้งหมด หรือนำผลการไต่สวนหรือสอบสวนของหน่วยงานของรัฐนั้นทั้งหมด หรือบางส่วนมาถือเป็นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

เทคนิคการนำเสนอรายงานสำนวนคดีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.

- ทำความเข้าใจเนื้อหาในสำนวนคดี:
- ศึกษาพฤติกรรมที่ถูกกล่าวหาและหาข้อมูลเพื่อชี้ให้เห็นความผิด
- ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานอย่างละเอียด

- มองสำนวนคดีเป็นภาพหรือละคร: ลำดับเหตุการณ์ เช่น ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เพื่อให้เข้าใจบริบทของคดี

- จัดทำแผนประทุษกรรม:

- วางแผนการกระทำผิดและระบุรายละเอียดที่สำคัญในสำนวนคดี

นำเสนอแบบเล่าเรื่อง: สรุปเฉพาะประเด็นที่สำคัญ โดยไม่อ่านทุกตัวอักษร เพื่อลดความน่าเบื่อหน่าย และทำให้การนำเสนอมีประสิทธิภาพ

การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน: พิจารณาความน่าเชื่อถือและความสำคัญของพยานหลักฐานแต่ละชิ้นอย่างละเอียด

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

วิทยากร : นายสามารถ แสงรินทร์ นิติกรชำนาญการ กองการพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง
วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.
ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวกฤษฎกร สีหะวงษ์ นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ กองบริหารคดี (กบค.)

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับเมื่อพ้น ๑๘๐ วัน (๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐) และให้ยกเลิกบทบัญญัติ เกี่ยวกับการพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีมาตราสำคัญดังนี้

บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การจัดซื้อจัดจ้าง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน และนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“พัสดุ” หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษา งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สินค้า” หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ รวมถึงงานบริการที่รวมอยู่ในสินค้านั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่าของมูลค่า “สินค้า” นั้น

“บริการ” หมายความว่า งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของและการรับขน

“งานก่อสร้าง” หมายความว่า งานก่อสร้าง งานก่อสร้างอาคารสาธัญบุโณค หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใด และการซ่อมแซม ต่อเติม ปรับปรุง รื้อถอน หรือการกระทำอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับอาคารสาธัญบุโณค

หรือสิ่งปลูกสร้างนั้น รวมถึงงานบริการที่รวมอยู่ในงานก่อสร้างนั้นด้วย แต่มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่า ของงานก่อสร้างนั้น

“อาคาร” หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างถาวรที่บุคคลเข้าอยู่หรือใช้สอยได้ เช่น อาคารที่ทำการ โรงพยาบาล โรงเรียน สนามกีฬา หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน รวมถึงงานอื่นๆ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยสำหรับ “อาคาร” นั้น เช่น เสาธง รั้ว ท่อระบายน้ำ รางน้ำ ถนน ประปา ไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ ลิฟท์ หรือเครื่องตกแต่ง

“สาธารณูปโภค” หมายความว่า งานที่เกี่ยวกับการประปา การไฟฟ้า การสื่อสาร การโทรคมนาคม การระบายน้ำ การขนส่งทางท่อ ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ทางราง หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

“งานจ้างที่ปรึกษา” หมายความว่า งานจ้างบริการจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเพื่อเป็น ผู้ให้ คำปรึกษา หรือแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในด้านวิศวกรรม สถาปัตยกรรม ผังเมือง กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม การศึกษาวิจัย หรือด้านอื่นที่อยู่ในภารกิจของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐ

“งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง” หมายความว่า งานจ้างจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เพื่อออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

“การบริหารพัสดุ” หมายความว่า การเก็บ การบันทึก การเบิกจ่าย การยืม การตรวจสอบ การบำรุง รักษา และการจำหน่ายพัสดุ

“ราคากลาง” หมายความว่า ราคาเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาที่ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเสนอไว้ ซึ่งสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้จริงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) ราคาที่ได้มาจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลางกำหนด
- (๒) ราคาที่ได้มาจากการฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ
- (๓) ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด
- (๔) ราคาที่ได้มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด
- (๕) ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งล่าสุดภายในระยะเวลาสองปีงบประมาณ
- (๖) ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

ในกรณีที่มีราคาตาม (๑) ให้ใช้ราคาตาม (๑) ก่อน ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) แต่มีราคาตาม (๒) หรือ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๒) หรือ (๓) ก่อน โดยจะใช้ราคาใดตาม (๒) หรือ (๓) ให้คำนึงถึงประโยชน์ ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๔) (๕) หรือ (๖) โดยจะใช้ราคาใดตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการ

ของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ หรือผู้ที่ได้รับ มอบหมาย จากผู้มีอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

“คณะกรรมการวินิจฉัย” หมายความว่า คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

“คณะกรรมการราคากลาง” หมายความว่า คณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ

“คณะกรรมการ ค.ป.ท.” หมายความว่า คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

“คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ หลักการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด แก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

(๑) คุ่มค่า พัส্তুต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนอง ในการใช้งาน มีราคาที่เหมาะสม และมีแผน การบริหารพัสดุที่เหมาะสมและชัดเจน

(๒) โปร่งใส การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสม เพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐาน ชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลในทุกขั้นตอน

(๓) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ล่วงหน้าเพื่อให้เป็นไป อย่างต่อเนื่องและมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

(๔) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ ในการตรวจสอบ

ถ้าไม่เป็นไปตามหลักการ แต่ไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ หรือกรณีจำเป็นเร่งด่วน หรือมีเหตุผล ความจำเป็นอย่างอื่น การจัดซื้อจัดจ้างนั้นให้ใช้ได้

มาตรา ๙ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐ คำนึงถึง คุณภาพ เทคนิค และวัตถุประสงค์ของการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุนั้น และห้ามมิให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะ เว้นแต่พัสดุที่จะทำ การจัดซื้อจัดจ้างตาม วัตถุประสงค์นั้นมียี่ห้อเดียวหรือจะต้องใช้ชื่อหรือชื่อของยี่ห้อใด ก็ให้ระบุยี่ห้อนั้นได้

มาตรา ๑๐ ห้ามไม่ให้หน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อเสนอที่เป็นสาระสำคัญ และเป็นข้อมูลทางเทคนิคของผู้ยื่นข้อเสนอ ซึ่งทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ ระหว่างผู้ยื่นข้อเสนอด้วยกัน หรือต่อผู้ซึ่งมิได้เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นหรือผู้ยื่นรายอื่น แผนจัดซื้อจัดจ้างประจำปี

มาตรา ๑๑ ให้หน่วยงานของรัฐ จัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และประกาศเผยแพร่ในระบบสารสนเทศของกรมบัญชีกลางและของหน่วยงานของรัฐ ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด และให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานภาครัฐ เว้นแต่

๑. การซื้อการจ้างโดยวิธีคัดเลือก กรณีจำเป็นเร่งด่วน หรือเป็นพัสดุที่ใช้ในราชการลับ
๒. การซื้อการจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง กรณีที่มีวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือมีความจำเป็นต้องใช้พัสดุโดยฉุกเฉิน หรือเป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาด
๓. งานจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง กรณีงานจ้างที่ปรึกษาที่มีวงเงินค่าจ้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือ เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ
๔. งานออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง กรณีงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ การมีส่วนได้เสีย

แนวทางการเปิดเผยราคากลาง

๑. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๓ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๖๒ ให้หน่วยงานของรัฐประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลางและการคำนวณราคากลางในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด”
๒. กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือแจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยราคากลาง ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๓๓.๒/ว ๒๐๖ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

มาตรา ๕๕ การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุอาจกระทำได้โดยวิธี ดังต่อไปนี้

- ๑) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป เชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไปที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ โดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป สามารถกระทำได้ ๓ วิธี ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๙ กรณีดังต่อไปนี้
 - วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market :e-Market) ได้แก่ การจัดหาพัสดุดวงเงิน เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปที่เป็นสินค้าไม่ซับซ้อน มีมาตรฐานซึ่งได้กำหนดประเภทสินค้าไว้ใน e-Catalog
 - วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-Bidding) ได้แก่ จัดหาพัสดุดวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป เป็นสินค้าที่ไม่ได้กำหนดไว้ใน e-Catalog โดยหลักเกณฑ์วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย
 - ๑) หลักเกณฑ์การพิจารณา
 - ๒) หลักเกณฑ์ราคา (PRICE)
 - ๓) หลักเกณฑ์ประเมินค่าประสิทธิภาพต่อราคา (PRICE PERFORMANCE)

- วิธีสอบราคา ได้แก่ จัดหาพัสดุดวงเงิน เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้กระทำได้เฉพาะกรณีหน่วยงานของรัฐที่มีตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตทำให้ไม่สามารถดำเนินการด้วยวิธี e-Market/ e-Bidding โดยให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นไว้ด้วย

๒) วิธีคัดเลือก เชิญชวนเฉพาะผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓ ราย ให้เข้ายื่นข้อเสนอ เว้นแต่ในงานนั้นมีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่า ๓ ราย

๓) วิธีเฉพาะเจาะจง เชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดรายใด รายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอหรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคากับหน่วยงานของรัฐโดยตรง การจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ ต้องให้เลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่ (มาตรา ๕๖)

มาตรา ๕๖ ให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปก่อน เว้นแต่ กรณีดังต่อไปนี้

(๑) วิธีคัดเลือก ให้ใช้ในกรณีต่อไปนี้

- ประกาศเชิญชวนแล้ว แต่ไม่มีผู้เสนอ หรือไม่ได้รับการคัดเลือก
- เป็นพัสดุที่มีคุณลักษณะพิเศษหรือซับซ้อน หรือต้องผลิต ก่อสร้าง หรือที่มีฝีมือโดยเฉพาะ หรือมีความชำนาญพิเศษ หรือมีทักษะสูง และผู้ประกอบการมีจำนวนจำกัด
- จำเป็นเร่งด่วน หากใช้วิธีประกาศเชิญชวนแล้วไม่ได้ผล
- มีข้อจำกัดที่จำเป็นต้องระบุให้
- จำเป็นต้องซื้อจากต่างประเทศ
- พักตร์ที่ต้องปกปิดหรือใช้ในราชการลับ
- งานซ่อมที่จำเป็นต้องถอดตรวจ
- กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) วิธีเฉพาะเจาะจง ให้ใช้ในกรณีต่อไปนี้

- ใช้ทั้งวิธีประกาศเชิญชวนและวิธีคัดเลือก หรือใช้วิธีคัดเลือกแล้ว แต่ไม่มีผู้ยื่นเสนอ หรือ ข้อเสนอไม่ได้รับการคัดเลือก
- การจัดซื้อจัดจ้างในวงเงินครั้งหนึ่งไม่เกินวงเงินที่กำหนดในกฎกระทรวง
- มีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติโดยตรงเพียงรายเดียว หรือเป็นตัวแทนจำหน่ายโดยชอบด้วยกฎหมายเพียงรายเดียวในประเทศและไม่มีพัสดุอื่นใดที่จะใช้ทดแทนได้
- มีความจำเป็นเร่งด่วน เนื่องจากภัยธรรมชาติ หรือเกิดโรคติดต่อร้ายแรง และใช้วิธีประกาศ เชิญชวน หรือวิธีคัดเลือกอาจล่าช้าก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง
- เป็นพัสดุที่เกี่ยวข้องกับพัสดุที่ซื้อจ้างไว้ก่อนแล้ว และมีความจำเป็นต้องเพิ่มเติม โดยมูลค่าพัสดุที่เพิ่มเติมต้องไม่สูงกว่ามูลค่าพัสดุที่ได้ซื้อจ้างไว้ก่อนแล้ว
- เป็นพัสดุที่จะขายทอดตลาดโดยหน่วยงานภาครัฐ
- เป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งจำเป็นต้องซื้อเฉพาะแห่ง
- กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- เมื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้ความเห็นชอบรายงานขอซื้อหรือขอจ้างแล้ว ให้คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือก ดำเนินการดังต่อไปนี้

หน้าที่คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือก

- จัดทำหนังสือเชิญชวนไปยังผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไม่น้อยกว่า ๓ ราย โดยให้คำนึงถึงการไม่มีผลประโยชน์ร่วมกันของผู้ที่เข้ายื่นข้อเสนอ และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการที่เชิญชวน
- การยื่นซองข้อเสนอ จำหน่ายถึงประธานคณะกรรมการ และยื่นโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐ พร้อมรับรองเอกสารหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับซองใบเสนอราคา
- หน่วยงานของรัฐรับซองข้อเสนอเฉพาะรายที่คณะกรรมการได้มีหนังสือเชิญชวนเท่านั้น พร้อมจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มายื่นข้อเสนอ
- เมื่อพ้นกำหนดเวลายื่นซองข้อเสนอ ห้ามรับเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และพัสดุตัวอย่างตามเงื่อนไขที่กำหนดเพิ่มเติม
- เมื่อถึงกำหนดวัน เวลาการเปิดซองข้อเสนอ ให้คณะกรรมการเปิดซองข้อเสนอและตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของผู้ยื่นข้อเสนอทุกราย และกรรมการทุกคนลงลายมือชื่อกำกับเอกสารทุกแผ่น
- ตรวจสอบการมีผลประโยชน์ร่วมกัน และเอกสารหลักฐานการเสนอราคาต่าง ๆ ของผู้ยื่นข้อเสนอราคาที่ถูกตัดตามที่กำหนดไว้ในเอกสารเชิญชวน และพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอตามที่กำหนด โดยจัดเรียงลำดับผู้เสนอราคาต่ำสุดหรือได้คะแนนรวมสูงสุด ไม่เกิน ๓ ราย ในกรณีราคาที่คัดเลือกไว้ไม่ยอมเข้าทำสัญญาหรือข้อตกลงให้พิจารณาผู้เสนอราคาต่ำรายถัดไป หรือผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงสุดรายถัดไปตามลำดับ
- จัดทำรายงานผลการพิจารณาเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่

มาตรา ๖๕ วรรคสาม

“...ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเลือกใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งหรือหลายเกณฑ์ก็ได้ ประกอบกับเกณฑ์ราคา และต้องกำหนดน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ให้ชัดเจน แต่หากหน่วยงานของรัฐไม่อาจเลือกใช้เกณฑ์อื่นประกอบและจำเป็นต้องใช้เกณฑ์เดียวในการพิจารณาคัดเลือก ให้ใช้เกณฑ์ราคารวมทั้งการให้คะแนนพร้อมด้วยเหตุผลของการให้คะแนนในแต่ละเกณฑ์”

มาตรา ๖๕ วรรคสี่

“เมื่อพิจารณาข้อเสนอประกอบเกณฑ์ที่หน่วยงานของรัฐใช้ในการพิจารณาแล้ว การพิจารณาเลือกข้อเสนอให้จัดเรียงลำดับตามคะแนน ข้อเสนอใดมีคะแนนสูงสุดให้หน่วยงานของรัฐเลือกข้อเสนอของผู้เสนอรายนั้น และให้บันทึกผลการพิจารณาดังกล่าว”

มาตรา ๖๕ วรรคห้า

“ให้หน่วยงานของรัฐประกาศเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกและน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ไว้ในประกาศเชิญชวนหรือหนังสือเชิญชวน แล้วแต่กรณีด้วย”

หลักเกณฑ์ประเมินค่าประสิทธิภาพต่อราคา (PRICE PERFORMANCE) ประกอบด้วย

- ๑) ต้นทุนของพัสดุนั้นตลอดอายุการใช้งาน
- ๒) มาตรฐานของสินค้าหรือบริการ

- ๓) บริการหลังการขาย
- ๔) พัสตุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน
- ๕) การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ
- ๖) ข้อเสนอแนะด้านเทคนิคหรือข้อเสนออื่น ในกรณีที่กำหนดให้มีการยื่นข้อเสนอแนะด้านเทคนิคหรือข้อเสนออื่นก่อนตามวรรคหก

การแบ่งซื้อแบ่งจ้าง

ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ ๒๐

“การแบ่งซื้อหรือแบ่งจ้างโดยลดวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างในครั้งเดียวกันเพื่อให้วิธีการซื้อหรือจ้างหรืออำนาจในการสั่งซื้อจ้างเปลี่ยนแปลงไป จะกระทำมิได้

กรณีใดจะเป็นการแบ่งซื้อหรือแบ่งจ้างให้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการซื้อหรือจ้างครั้งนั้นและความคุ้มค่าของทางราชการเป็นสำคัญ”

เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอสำหรับการซื้อหรือจ้าง

วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไปหรือวิธีคัดเลือก ให้พิจารณาถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐและวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญ ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- ๑) การซื้อหรือจ้างพัสดุที่มีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่เป็นมาตรฐาน มีคุณภาพดีเพียงพอตามความต้องการใช้งาน และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐแล้ว ให้ใช้เกณฑ์ราคา โดยคัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดเป็นผู้ชนะ
- ๒) การซื้อหรือจ้างพัสดุที่มีความซับซ้อน มีเทคโนโลยีสูง หรือมีเทคนิคเฉพาะ จำเป็นต้องคัดเลือกพัสดุที่มีคุณภาพดีตามความต้องการใช้งานของหน่วยงานของรัฐนั้น และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐสามารถใช้เกณฑ์ราคาประกอบเกณฑ์อื่นโดยพิจารณาคัดเลือกผู้ยื่นข้อเสนอที่มีคุณภาพและคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนซึ่งได้คะแนนรวมสูงสุดเป็นผู้ชนะหากไม่อาจเลือกเกณฑ์อื่นประกอบและจำเป็นต้องใช้เกณฑ์เดียวให้ใช้เกณฑ์ราคา
- ๓) การซื้อหรือจ้างที่มีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่จะต้องคำนึงถึงเทคโนโลยีของพัสดุหรือคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ ซึ่งอาจจะมีข้อเสนอที่ไม่อยู่ในฐานเดียวกันเป็นเหตุให้มีปัญหาในการพิจารณาให้หน่วยงานของรัฐกำหนดเป็นเงื่อนไขให้มีการยื่นข้อเสนอทางด้านเทคนิคหรือข้อเสนออื่นแยกมาต่างหากและให้พิจารณาคัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนข้อเสนอแนะด้านเทคนิคหรือข้อเสนออื่นที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนดแล้วให้พิจารณาตามข้อ ๑ หรือ ๒

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๐ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่/หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุ ปฏิบัติละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ออกใน พรบ. กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศนี้ โดยมีขอบ เพื่อให้เกิด

ความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒ หมื่นบาท ถึง ๒ แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใช้/หรือผู้สนับสนุน ต้องรับโทษเช่นเดียวกันกับตาม ข้อ ๑

มาตรา ๑๒๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการวินิจฉัย ตามมาตรา ๓๑ (เรียกให้ถ้อยคำ/ส่งเอกสาร) หรือคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา ๔๕ (เรียกให้ถ้อยคำ/ส่งเอกสาร) และคณะกรรมการวินิจฉัยหรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา ให้ดำเนินคดี แก่ผู้นั้นต่อไป

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายปกครอง และความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

วิทยากร : นายยอดยิ่ง เกตุใหญ่ ผู้อำนวยการสำนักอธิบดีศาลปกครอง

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวกฤษฎกร สีหะวงษ์ นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ กองบริหารคดี (กบค.)

กฎหมายปกครอง และความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

กฎหมายปกครองเป็นกฎหมายมหาชน กฎหมายมหาชน เป็นกฎหมายเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง ในฐานะที่หน่วยงานรัฐมีอำนาจเหนือบุคคล

การแบ่งแยกอำนาจ

องค์กรที่ใช้อำนาจมีเนื้อหาอำนาจภาระหน้าที่ ได้แก่

- ฝ่ายนิติบัญญัติ มีอำนาจ/ภาระหน้าที่ราชการทางนิติบัญญัติ โดยการตรากฎหมาย และราชการทางนิติบัญญัติไม่ใช่งานของฝ่ายปกครอง
- ฝ่ายตุลาการ มีอำนาจ/ภาระหน้าที่ทางตุลาการ โดยการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี (ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลทหาร) ศาลไม่ใช่งานของฝ่ายปกครอง
- ฝ่ายบริหาร มีอำนาจหน้าที่ทางบริหาร โดยการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ งานทางการเมือง งานทางปกครอง

ราชการทางการเมือง มีหน่วยงานราชการประจำ เป็นฝ่ายปกครอง มีดังนี้

- ๑) พระมหากษัตริย์และคณะรัฐมนตรี ทรงมีพระราชอำนาจหลายประการ ทรงเป็นจอมทัพไทย การประกาศกฎอัยการศึก และประกาศสงคราม การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนและทหาร การตราพระราชกฤษฎีกา การพระราชทานอภัยโทษ การสถาปนาฐานันดรศักดิ์
- ๒) นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่าง ๆ การใช้อำนาจทางการเมือง และทางปกครอง
- ๓) กระทรวง ทบวง กรม ที่เรียกว่าราชการส่วนกลาง
- ๔) ราชการส่วนภูมิภาค
- ๕) ราชการส่วนท้องถิ่น
- ๖) ราชการส่วนอิสระในฝ่ายปกครอง เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทหนึ่ง ทำกิจการสาธารณประโยชน์ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ๗) รัฐวิสาหกิจ เกิดมาตามกฎหมายเฉพาะ โดยพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓

“หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

(๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ

(๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตาม (๑) และ (๒)

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยข้อพิพาทคดีและหน้าที่ตามกฎหมาย

“ตุลาการศาลปกครอง” หมายความว่า ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

“ก.ศป.” หมายความว่า คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

“ก.บ.ศป.”๒ หมายความว่า คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง

“ก.ขป.”๓ หมายความว่า คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี และให้หมายความรวมถึงบุคคล

หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องสอด ไม่ว่าจะโดยความสมัครใจเอง หรือโดยถูกคำสั่งศาลปกครองเรียกเข้ามาในคดี ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นและเพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนการพิจารณา ให้รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนด้วย

“คำฟ้อง” หมายความว่า การเสนอข้อหาต่อศาลไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลปกครองชั้นต้น หรือศาลปกครองสูงสุด ไม่ว่าจะได้เสนอในขณะที่เริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำฟ้องเพิ่มเติมหรือแก้ไข หรือฟ้องแย้ง หรือโดยสอดเข้ามาในคดีไม่ว่าด้วยความสมัครใจ หรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณาใหม่

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“สัญญาทางปกครอง” หมายความว่า สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทานสัญญาที่ให้อำนาจบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

“ประโยชน์แก่ส่วนรวม”หมายความว่า ประโยชน์ต่อสาธารณะหรือประโยชน์อันเกิดแก่การจัดทำบริการสาธารณะหรือการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากการดำเนินการหรือการกระทำที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริม หรือสนับสนุนแก่ประชาชนเป็นส่วนรวม หรือประชาชนส่วนรวมจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินการหรือการกระทำนั้น

มาตรา ๔

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ศาลปกครองและคดีปกครอง

รัฐธรรมนูญ

- ระบบศาลคู่ ระบบหลายศาล
- ศาลทั่วไป (มีเขตอำนาจทั่วไป)/ ศาลพิเศษ (มีเขตอำนาจเฉพาะ)
- ศาลชำนาญพิเศษ
- เขตอำนาจของศาลปกครอง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ฯ

- หลักการสำคัญของวิธีพิจารณาคดีปกครอง
- ประเภทของข้อพิพาททางปกครอง
- เงื่อนไขการฟ้องคดีปกครอง
- วิธีพิจารณาคดีปกครองที่สำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๑๙๗

“ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรอิสระซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระนั้น ๆ การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ศาลยุติธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๑๙๔ “ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๑๙๕ วรรคหนึ่ง “ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา

ศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๙ คน ตามที่บัญญัติไว้ใน พรป. ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ศาลทหาร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๑๙๙ “ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ศาลรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๑๐ “ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ (๑) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือ ร่างกฎหมาย (๒) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภา ผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ (๓) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ”

ข้อพิพาททางปกครอง

๑) เกณฑ์การกระทำ

การกระทำทางปกครอง ตรงข้ามกับการกระทำทางนิติบัญญัติ การกระทำทางรัฐสภา การกระทำทางตุลาการ การกระทำทางแพ่ง การกระทำทางอาญา

๒) เกณฑ์องค์กร

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ต่างจาก ๒๕๕๐ และ ๒๕๔๐
- โดยหลักองค์กรของรัฐ = ฝ่ายปกครอง
- องค์กรเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครอง

เกณฑ์องค์กร “ฝ่ายปกครอง”

๑) หน่วยงานทางปกครอง

- ราชการส่วนกลาง
- ราชการส่วนภูมิภาค
- ราชการส่วนท้องถิ่น
- รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือ พระราชกฤษฎีกา
- หน่วยงานอื่นของรัฐ
- หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครอง

๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง
- คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล
- บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)

หลักการสำคัญของวิธีพิจารณาคดีปกครอง

- ๑) วิธีพิจารณาในระบบไต่สวนและกระบวนการพิจารณาทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- ๒) ศาลและตุลาการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในคดีปกครอง
- ๓) พ้องง่าย ไม่ต้องมีทนายความ และโดยหลักไม่เสียค่าธรรมเนียมศาล
- ๔) มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองให้คำปรึกษาในการดำเนินคดี
- ๕) มีระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลการพิจารณาพิพากษาคดี
- ๖) การตัดสินคดียึดหลักประโยชน์ส่วนสาธารณะและประโยชน์เอกชนควบคู่กัน

ประเภทของข้อพิพาททางปกครอง

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๑๙๗ วรรคหนึ่ง “คดีปกครอง อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง”

๒) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- (๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร
- (๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น
- (๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง
- (๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้ฝ่ายปกครองฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้น
กระทำ
- (๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

เหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจาก

- ๑) กระทำการโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือ
- ๒) กระทำการโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือ
- ๓) กระทำการโดยโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือ
- ๔) กระทำการโดยโดยไม่สุจริต หรือ
- ๕) กระทำการโดยมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือ
- ๖) กระทำการโดยมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือ

๗) กระทำการที่เป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๑ ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้

๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท ตามที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด

๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาหรือกฎที่ออกโดย คณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

๓) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด

๔) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

เรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๑๙๗ วรรคสาม

“การวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรอิสระซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ”

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๙ วรรคสอง เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษอื่น

เงื่อนไขการฟ้องคดีปกครอง

๑) ความเป็นผู้เสียหาย

๒) ดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือ เสียหายก่อนฟ้องคดี

๓) ศาลมีอำนาจออกคำสั่ง

๔) ระยะเวลาในการฟ้องคดีปกครอง

๕) ค่าธรรมเนียมศาล

การปรับปรุงวิธีพิจารณาคดีของศาลปกครอง

๑) การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๒) คดีปกครองสิ่งแวดล้อม

๓) การบังคับคดีปกครอง

๔) วิธีพิจารณาคดีทางอิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

- ๑) เจตนารมณ์และการบังคับใช้กฎหมาย
- ๒) หลักการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของฝ่ายปกครอง
- ๓) การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก
- ๔) การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงานของรัฐ
- ๕) สิทธิเรียกร้องระหว่างหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

๖) การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เจตนารมณ์และการบังคับใช้กฎหมาย

- ๑) หลักประกันการทำงานของเจ้าหน้าที่
- ๒) เป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่
- ๓) ให้รัฐรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นแทนเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิด
- ๔) ควบคุมให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังเอาใจใส่คุ้มครองผู้เสียหายและเจ้าหน้าที่ (ม. ๕ ม.๘ และ ม.๑๐)
- ๕) หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลละเมิดที่เจ้าหน้าที่กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ละเมิดจากความไม่ตั้งใจ หรือความผิดพลาดเล็กน้อย
- ๖) เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะกรณีละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
 - (๑) คำนึงถึงความเป็นธรรม
 - (๒) คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ
 - (๓) มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ
 - (๔) หักส่วนความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม

เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่จากการปฏิบัติหน้าที่

การกระทำละเมิดที่ไม่ใช่จากการปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา ๖)

“ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้”

ตัวอย่างการกระทำละเมิดที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เช่น การกระทำละเมิดนอกเวลางาน การกระทำละเมิดด้วยมูลเหตุจงใจส่วนบุคคล เป็นต้น

เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อบุคคลภายนอกจากการปฏิบัติหน้าที่

๑) การกระทำความผิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา ๘)

“ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง”

๒) ค่าสินไหมทดแทน

“สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง จะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้”

“ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย”

“ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น”

เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง “ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้ บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

๑) การกระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่

หลัก “ความผิดในหน้าที่” (la faute de service) ตามกฎหมายฝรั่งเศส ต้องเป็นกรณีที่เป็นหน้าที่ตามที่กฎหมายมิใช่เป็นการปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่โดยทั่วไป ตัวอย่าง กรณีการดูแลต้นไม้และถนน กรณีแพทย์รักษาคนไข้

๒) การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(๑) กรณีเจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐ

(๑.๑) การแจ้งเหตุและการรายงาน เมื่อเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งเหตุต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้าและ รายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๑.๒) การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีเหตุอันควรเชื่อว่าการกระทำความผิด เกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้า หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจำนวนไม่เกิน ๕ คน ในการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ไว้ด้วย

(๑.๓) การเสนอความเห็นของคณะกรรมการฯ เมื่อคณะกรรมการฯ พิจารณาเสร็จแล้ว ให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้งพิจารณาโดยมีข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่สนับสนุน

ประกอบด้วย แต่ความเห็นของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้ง นอกจากนี้ ผู้แต่งตั้งยังสามารถขอให้คณะกรรมการฯ ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมได้

(๑.๔) การวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผล การพิจารณาของคณะกรรมการฯ แล้วให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนและเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งให้ผู้รับผิดชอบ

(๑.๕) การส่งสำนวนไปยังกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบภายใน ๗ วัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ

(๑.๖) การสั่งการของหน่วยงานตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และการสั่งการให้ชำระค่าสินไหมทดแทน : เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง เว้นแต่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาหรือ ผู้กำกับดูแลวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้แต่งตั้งออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลภายในอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้แต่งตั้ง แจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

(๑.๗) การกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระ ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย และในการให้ผ่อนชำระต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

(๒) กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

(๒.๑) ใช้วิธีเดียวกับข้อ (๑.๑) – (๑.๗) โดยอนุโลม

(๒.๒) ถ้าผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล และความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

(๒.๓) แต่หากความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดี และถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นคู่ความในคดีอยู่แล้ว ก็ให้อัยการแถลงต่อศาลเพื่อให้เจ้าหน้าที่พ้นจากการเป็นคู่ความในคดี

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายวิธีพิจารณาคดีทุจริต การจัดตั้งศาลทุจริต และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

วิทยากร : ๑. พันตำรวจเอก ธงชัย กীরติธรรมมาร ตำแหน่ง อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
สังกัด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๓ สำนักงานอัยการสูงสุด
๒. นายอรินทัต ศรีขจรลาภ ตำแหน่ง อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
สังกัด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๓ สำนักงานอัยการสูงสุด

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวศิริวิมล พิมพ์โคตร นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ กองบริหารทรัพยากรบุคคล (กบท.)

๑. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มีดังนี้

- (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
- (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐
- (๓) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๔) พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑
- (๕) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙
- (๖) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๕๙
- (๗) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- (๘) ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙
- (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. บทนิยาม

“ข้าราชการการเมือง” จะปรากฏความหมายอยู่ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และการดำเนินการก็ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ สำหรับบางตำแหน่งที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น ที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี ตำแหน่งนี้แต่งตั้งเพื่อให้บุคคลนั้นมาช่วยปฏิบัติงานตามภารกิจของนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีใช้ข้าราชการการเมือง เป็นต้น

“เจ้าพนักงานของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔)

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔)

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น (ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔)

“คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า คดีดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะมีข้อหาหรือความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกัน รวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

(๑) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือความผิดอื่นอันเนื่องมาจากการประพฤติมิชอบ

(๒) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับความผิดตาม (๑) หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ หรือกฎหมายอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๓) คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ ยอมจะรับ หรือให้ ขอให้ รับว่าจะให้ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชื้ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้อิทธิพลเพื่อบุญใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น

(๔) คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๕) คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลตาม (๑) ถึง (๔) ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ

(๖) คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีและเอกสารดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

(๗) คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอตาม (๑) ถึง (๗)

ความในวรรคหนึ่ง มีให้รวมถึง

(๑) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

(ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓)

“ประพฤติมิชอบ” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดโดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน (ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓)

๓. เขตอำนาจศาล

๓.๑ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

(พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐)

๓.๒ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๗)

๔. ผู้มีอำนาจฟ้องคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้แก่

๔.๑ อัยการสูงสุดฟ้องคดีจะพิจารณาสำนวนการไต่สวนที่มาจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๔.๒ พนักงานอัยการฟ้องคดีจะพิจารณาสำนวนการไต่สวนที่มาจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือพนักงานสอบสวน

๔.๓ ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฟ้องอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๕

๔.๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐตามตำแหน่งที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔

๔.๕ ผู้เสียหายโดยนิตินัย

๕. เอกสารในการยื่นฟ้องศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบ

๕.๑ คำฟ้อง และเอกสารท้ายคำฟ้อง ต้นฉบับ ๑ ชุด

๕.๒ สำเนาคำฟ้อง ในวันยื่นฟ้องหรือกรณีศาลมีคำสั่งแก้ฟ้องให้ยื่นต้นฉบับคำฟ้องและสำเนาคำฟ้องจำนวน ๓ ชุด และให้ยื่นสำเนาคำฟ้องสำหรับทุกฝ่ายตามที่กฎหมายกำหนด ในวันที่ศาลมีคำสั่งรับคดีไว้ไต่สวนมูลฟ้อง

๕.๓ ใบแต่งตั้งทนายความ

๕.๔ เอกสารชี้ช่องพยาน

๕.๕ กรณีอัยการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ในวันยื่นฟ้องให้ดำเนินการ ดังนี้

๕.๕.๑ ส่งตัวจำเลยหรือคุมตัวจำเลยมาศาล

๕.๕.๒ ให้ส่งรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง

๕.๕.๓ ให้ส่งสำเนาอิเล็กทรอนิกส์คำฟ้องและรายงานสำนวนการสอบสวน

๖. ขั้นตอนการดำเนินคดีในศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบ

๖.๑ กรณีอัยการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์

๖.๑.๑ ยื่นคำฟ้อง

- ต้องทำเป็นหนังสือ มีข้อความครบถ้วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ มีข้อความที่เป็นกรกล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิดพร้อมชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้

- ศาลอาจสั่งให้โจทก์แก้ไขฟ้องให้ถูกต้องสมบูรณ์
 - ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล ให้โจทก์ส่งรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง พร้อมด้วยสำเนาอิเล็กทรอนิกส์
 - คดีที่พนักงานอัยการ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้อง
 - คดีที่อัยการสูงสุด หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ศาลจะประทับฟ้องโดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง
- ๖.๑.๒ นัดสอบคำให้การของจำเลย

(๑) จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลจะพิพากษา หรือนัดสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ และให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๖.๑.๖ และข้อ ๖.๑.๗ ตามลำดับ

(๒) จำเลยให้การปฏิเสธ ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๖.๑.๓ ข้อ ๖.๑.๔ ข้อ ๖.๑.๕ ข้อ ๖.๑.๖ และข้อ ๖.๑.๗ ตามลำดับ

๖.๑.๓ นัดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานโดยเจ้าพนักงานคดี เพื่อให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐาน รวมทั้งข้อโต้แย้งเกี่ยวกับพยานหลักฐานของคู่ความ ๑ – ๓ นัด

๖.๑.๔ นัดตรวจพยานหลักฐานโดยศาล ซึ่งศาลทำการกำหนดประเด็นที่ต้องการไต่สวนพยาน และกำหนดวันนัดสืบพยาน

๖.๑.๕ นัดสืบพยาน

๖.๑.๖ นัดฟังคำพิพากษา

๖.๑.๗ คู่ความใช้สิทธิอุทธรณ์ภายในกำหนด ๑ เดือน

๖.๒ กรณีราษฎร เป็นโจทก์

๖.๒.๑ ยื่นคำฟ้อง

ต้องทำเป็นหนังสือ มีข้อความครบถ้วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ ระบุพฤติการณ์พร้อมชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้

๖.๒.๒ นัดฟังคำสั่งหรือคำพิพากษาชั้นตรวจฟ้อง ศาลอาจมีคำสั่งให้โจทก์แก้ไขฟ้องให้ถูกต้องสมบูรณ์

(๑) ศาลยกฟ้อง โจทก์ใช้สิทธิอุทธรณ์ภายใน ๑ เดือน นับตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งหรือคำพิพากษานั้น

(๒) ศาลมีคำสั่งนัดไต่สวนมูลฟ้อง ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๖.๒.๓ ข้อ ๖.๒.๔ ข้อ ๖.๒.๕ ข้อ ๖.๒.๖ ข้อ ๖.๒.๗ ข้อ ๖.๒.๘ ข้อ ๖.๒.๙ ข้อ ๖.๒.๑๐ และข้อ ๖.๒.๑๑ ตามลำดับ

๖.๒.๓ นัดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานโดยเจ้าพนักงานคดี

๖.๒.๔ นัดพร้อมเพื่อกำหนดพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

๖.๒.๕ นัดไต่สวนมูลฟ้อง

(๑) ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ/คดีมีมูล ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา และให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๖.๒.๖ ข้อ ๖.๒.๗ ข้อ ๖.๒.๘ ข้อ ๖.๒.๙ ข้อ ๖.๒.๑๐ และข้อ ๖.๒.๑๑ ตามลำดับ

(๒) คดีไม่มีมูลศาลยกฟ้อง โจทก์ใช้สิทธิอุทธรณ์ภายในกำหนด ๑ เดือน นับตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษานั้น

๖.๒.๖ นัดสอบคำให้การจำเลย

(๑) จำเลยให้การรับสารภาพ ให้ศาลพิพากษา หรือนัดสืบพยานประกอบคำรับสารภาพให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๕.๒.๑๐ และข้อ ๕.๒.๑๑ ตามลำดับ

(๒) จำเลยให้การปฏิเสธ ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๖.๒.๗ ข้อ ๖.๒.๘ ข้อ ๖.๒.๙ ข้อ ๖.๒.๑๐ และข้อ ๖.๒.๑๑ ตามลำดับ

๖.๒.๗ นัดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานโดยเจ้าพนักงานคดี เพื่อให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐาน รวมทั้งข้อโต้แย้งเกี่ยวกับพยานหลักฐานของคู่ความ ๑ - ๓ นัด

๖.๒.๘ นัดตรวจพยานหลักฐานโดยศาล ซึ่งศาลทำการกำหนดประเด็นที่ต้องการไต่สวนพยานและกำหนดวันนัดสืบพยาน

๖.๒.๙ นัดสืบพยาน

๖.๒.๑๐ นัดฟังคำพิพากษา

๖.๒.๑๑ คู่ความใช้สิทธิอุทธรณ์ภายในกำหนด ๑ เดือน

๗. การตรวจพยานหลักฐานในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา...” โดยมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่ยังอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นอันเนื่องมาจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้นเอง หลังจากนั้นให้คู่ความแถลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อศาล และให้ศาลสอบถามคู่ความถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือมีการโต้แย้งแต่ไม่มีเหตุแห่งการโต้แย้งโดยชัดแจ้ง ศาลจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใดหรือเมื่อศาลเห็นเอง ให้ศาลดำเนินการสืบพยานหลักฐานนั้น โดยกำหนดวันนัดสืบพยานและแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน” และมาตรา ๒๒ บัญญัติว่า “ในคดีที่อัยการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ให้ศาลนำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ มาเป็นหลักในการแสวงหาความจริง และอาจสืบพยานเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ตามที่เห็นสมควร” จะเห็นได้ว่า แม้กฎหมายจะบัญญัติให้ศาลนำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ ไม่ว่าจะเป็นสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานสอบสวน

คดีพิเศษ หรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. มาเป็นหลักในการแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นใดนอกเหนือจากพยานหลักฐานที่คู่ความอ้างอิงได้ตามที่ศาลเห็นสมควร เพราะพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. หน่วยงานหรือบุคคลใดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม แล้วรายงานให้ศาลทราบและจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด” วรรคสอง บัญญัติว่า “ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ศาลมอบหมาย” และวรรคสาม บัญญัติว่า “พยานหลักฐานที่ได้มาตามวรรคหนึ่งต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและไม่ตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะโต้แย้งพยานหลักฐานดังกล่าว” และมาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความตามสมควรในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว” นอกจากนี้ ยังมีข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๕ กำหนดว่า “ในการพิจารณาพิพากษาคดี ให้ศาลนำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ มาเป็นหลักในการแสวงหาความจริงแต่ไม่ผูกพันศาลว่าจะต้องฟังข้อเท็จจริงเป็นเช่นนั้น ศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นใดนอกเหนือจากพยานหลักฐานที่คู่ความอ้างอิงได้ตามที่ศาลเห็นสมควร” ข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือในชั้นพิจารณาคดี หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อให้ได้ความแน่ชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ศาลอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นประเด็นแห่งคดี การตรวจสอบกรณีการรับทรัพย์สิน หรือมีหนังสือเรียกให้หน่วยงานหรือบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือจัดส่งพยานหลักฐาน รวมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การไต่สวนมูลฟ้องพิจารณาและพิพากษาคดี” วรรคสอง กำหนดว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานคดีอาจแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลที่เป็นหรือมีหนังสือเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาให้ข้อมูลหรือทำหนังสือชี้แจงจัดส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการดำเนินการ แล้วจัดทำรายงานเสนอต่อศาล โดยอาจจะระบุถึงพยานหลักฐานที่ศาลสมควรเรียกมาสืบเพิ่มเติมตามมาตรา ๒๒ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลสมควรรับฟังความเห็น

เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีตามมาตรา ๒๖” ข้อ ๑๗ กำหนดว่า “พยานหลักฐานหรือความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตามรายงานของเจ้าพนักงานคดีตามข้อ ๑๖ ให้ศาลแจ้งให้คู่ความทราบก่อนการสืบพยานนั้นตามสมควร เพื่อให้คู่ความมีโอกาสโต้แย้งพยานหลักฐานดังกล่าวหรือเรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมได้” และข้อ ๒๓ กำหนดว่า “ก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร ซึ่งรวมทั้งการเรียกพยานที่สืบแล้วมาสืบใหม่ด้วยโดยไม่ต้องมีฝ่ายใดร้องขอก็ได้” การที่ศาลนำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์มาเป็นหลักในการแสวงหาความจริง เป็นโอกาสของจำเลยที่จะได้เห็นพยานหลักฐานรวมทั้งคำให้การพยานบุคคลที่ปรากฏอยู่ในสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงดังกล่าวของฝ่ายโจทก์ เป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยที่จะได้ทราบสิ่งต่าง ๆ ล่วงหน้าก่อนที่จะมีการพิจารณาคดีต่อไป และเปิดโอกาสให้จำเลยสามารถเตรียมการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ใช่เป็นการบีบบังคับให้

จำเลยต้องให้การต่อสู้คดีอย่างไรก็ตาม จำเลยจะมีแนวทางในการต่อสู้ เพื่อให้ศาลเห็นว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ จำเลยควรต้องโต้แย้งโดยชัดเจน คู่ความต่างมีเวลาเพียงพอในการตรวจพยานหลักฐานและมีโอกาสแถลงถึงเหตุผลของการโต้แย้งเพื่อให้ศาลพิจารณาสืบพยานหลักฐานนั้น ๆ กรณีจำเลยไม่ได้แย้งหรือโต้แย้งแล้วแต่เหตุแห่งการโต้แย้งไม่ชัดเจน กฎหมายบัญญัติให้มีผลเพียงให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้โดยไม่ต้องไต่สวนเท่านั้น หาใช่เป็นการรับข้อเท็จจริงหรือเป็นคำรับของจำเลย และมีได้เป็นการบีบบังคับให้จำเลยต้องให้การปฏิเสธและต้องแถลงรายละเอียดแห่งการปฏิเสธโดยชัดเจนแต่อย่างไรก็ตาม ศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นใดนอกเหนือจากพยานหลักฐานที่คู่ความอ้างได้ตามที่ศาลเห็นสมควร หรือหากศาลเห็นเองศาลจะดำเนินการสืบพยานหลักฐานนั้นโดยกำหนดวันนัดสืบพยานและแจ้งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วัน หรืออาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ โดยที่คู่ความทุกฝ่ายทราบและมีโอกาสตามสมควรที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามหลักค้นหาความจริง หลักการพิจารณาโดยเปิดเผย และหลักการรับฟังความสองฝ่าย

๘. การอุทธรณ์ ฎีกา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

๘.๑ การอุทธรณ์ (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๘ - ๔๓)

(๑) กำหนดเวลาอุทธรณ์ : ยื่นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

(๒) อุทธรณ์ต่อใคร :

- ยื่นต่อศาลชั้นต้น
- เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์หรือเมื่อมีการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นให้ศาลชั้นต้นส่งอุทธรณ์หรือคำร้องเช่นว่านั้นพร้อมสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยเร็ว

(๓) ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ : คู่ความทุกฝ่าย

(๔) เงื่อนไขการอุทธรณ์ : ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

(๕) การวินิจฉัยอุทธรณ์ของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ :

- ให้ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโดยมิชักช้า และภายใต้บังคับมาตรา ๔๔ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นที่สุด

๘.๒ การฎีกา (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๔ - ๔๘)

(๑) กำหนดเวลาฎีกา : - ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

- ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

(๒) ฎีกาต่อใคร : ให้ผู้ฎีกายื่นคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาตามมาตรา ๔๖ พร้อมคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้น

(๓) ผู้มีสิทธิฎีกา : คู่ความทุกฝ่าย

(๔) เงื่อนไขการฎีกา :

- ศาลฎีกามีอำนาจรับฎีกาตามมาตรา ๔๔ ไว้พิจารณาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย

- ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้พิจารณา ให้แสดงผลประกอบด้วย และให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำสั่งไม่รับฎีกานั้น

- ในกรณีที่อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกา

(๕) การวินิจฉัยของศาลฎีกา :

- ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาหนึ่งคนและผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน

- การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรรับฎีกา

๘.๓ การอุทธรณ์ในศาลฎีกาแผนกคดีอาญานักการเมืองฯ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐ - ๖๔)

(๑) กำหนดเวลาอุทธรณ์ : ให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

(๒) อุทธรณ์ต่อใคร : ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

(๓) ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ : - คู่ความทุกฝ่าย

- คดีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ศาลมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีดังกล่าวต่อไปให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๓

(๔) เงื่อนไขการอุทธรณ์ : ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

(๕) การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา :

- ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกา ซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน โดยให้เลือกเป็นรายคดี

- คำวินิจฉัยอุทธรณ์ขององค์คณะให้ถือว่าเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

(๖) การวินิจฉัยปัญหาโดยประชุมใหญ่ศาลฎีกา :

ในการพิจารณาอุทธรณ์ หากมีปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะของศาลฎีกานั้น หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็ได้

๙. ปัญหาและอุปสรรค และวิธีแก้ไขปัญหา ในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

๙.๑ ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่พนักงานอัยการพบของสำนักงาน ป.ป.ท.

๙.๑.๑ ฝ่ายโจทก์

(๑) สำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

(๒) ระยะเวลาเร่งรัดในการพิจารณาคดีและยื่นฟ้อง เพราะเหตุส่งสำนวนใกล้เคียงอายุความ ทำให้การพิจารณาสำนวนไม่รอบคอบเท่าที่ควร

(๓) การส่งตัวจำเลยในวันยื่นฟ้อง เช่น กรณีจำเลยหลายคน บางคนมาตามนัดแต่บางคนขอเลื่อน ทำให้มีการปรับฟ้องใหม่ แล้วเมื่อฟ้องหลายครั้งเป็นหลายคดีก็ต้องยื่นคำร้องขอรวมการพิจารณา

(๔) การติดตามพยานและทำบันทึกถ้อยคำ ของพยานซึ่งพยานบุคคลบางคน ในชั้นไต่สวนได้ให้การไว้นานแล้ว จะจำเหตุการณ์ไม่ได้ การทำบันทึกถ้อยคำดังกล่าวพยานจึงไม่ยอมลงลายมือชื่อและจะมาให้การต่อหน้าศาล ทำให้กระบวนการพิจารณาล่าช้า และพยานอาจให้การใหม่ทำให้เสียรูปคดี

๙.๑.๒ ฝ่ายจำเลย

(๑) ระยะเวลาในการดำเนินคดีของจำเลยมีจำกัด เนื่องจากต้องสอบข้อเท็จจริง และหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลย ซึ่งการยื่นคำให้การต้องแสดงเหตุผลชัดเจนรวมถึงแนวทางเสนอพยานหลักฐานต่อผู้คดี

(๒) การตรวจสอบเอกสารฝ่ายโจทก์ เนื่องจากเอกสารโจทก์มีเป็นจำนวนมาก การตรวจสอบพยานหลักฐานเพื่อเตรียมแนวทางต่อสู้คดีไม่มีสิทธิประสิทธิภาพ

(๓) การขอเอกสารเพิ่มเติมและคัดค้านเอกสารโจทก์ โดยเอกสารที่จำเลยมีประเด็นต่อสู้คดีอาจอยู่ที่บุคคลภายนอก จึงต้องขอศาลออกหมายเรียกพยานเอกสารมาซึ่งใช้ระยะเวลานานไม่อาจเสนอประเด็นต่อสู้คดีได้ครบถ้วน

๙.๒ แนวทางแก้ไขปัญหาในมุมมองของผู้ปฏิบัติงาน

๙.๒.๑ ฝ่ายโจทก์

(๑) ควรมีการประชุมร่วมหารือระหว่างกรรมการผู้แทนฝ่ายคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับผู้แทนอัยการสูงสุด

(๒) ควรมีการประสานงานคดีกับพนักงานไต่สวนและพยานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่เนิ่น ๆ เพื่อหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น คดีใกล้เคียงอายุความ โดยให้เจ้าของสำนวนมาพบและสรุปประเด็นตามทางการไต่สวนข้อเท็จจริง เพื่อสะดวกต่อการทำความเข้าใจของพนักงานอัยการ

๙.๒.๒ ฝ่ายจำเลย

(๑) ควรดำเนินการสอบข้อเท็จจริงจากตัวความและจัดเตรียมพยานหลักฐานตั้งแต่วันที่รับแต่งตั้งหรือดำเนินการโดยเร็วที่สุด

(๒) เจ้าของสำนวนควรเตรียมคดีตั้งแต่วันที่รับสำเนาคำฟ้อง เพื่อกำหนดประเด็นต่อสู้คดีได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย

วิทยากร : ๑. นายมานนท์ วงศ์มั่งคุ่น นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักงาน ก.พ.

๒. นางสาวหนึ่งฤทัย สุนทรพงษ์ นิติกรชำนาญการ สำนักงาน ก.พ.

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

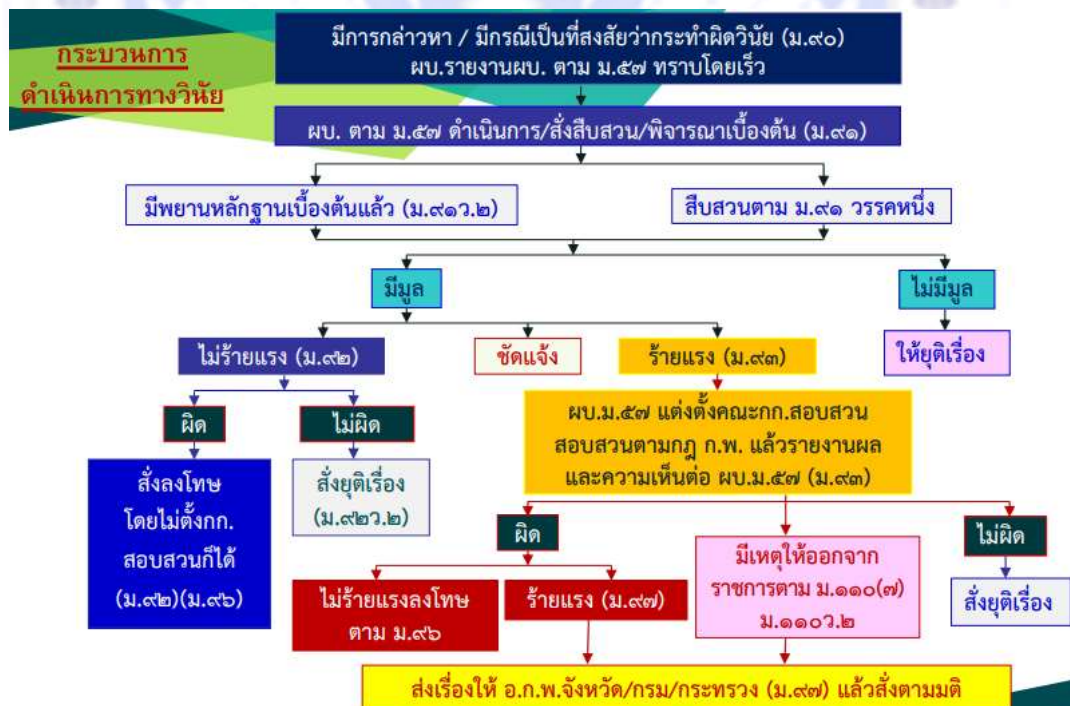
ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวลินจง ดาวเรือง นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ กองบริหารทรัพยากรบุคคล (กบท.)
และนางสาวภาวิ พึ่งพินิจ นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต (กอท.)

กฎหมายว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)

หมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย

มาตรา ๙๕ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ในกรณีที่เป็นการผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้

กระบวนการดำเนินการทางวินัย

“ที่มา” ของการดำเนินการทางวินัย

มูลกรณี

๑. ร้องเรียน/บัตรสนเท่ห์
๒. ตรวจเห็นเอง
 - สืบสวน/พิจารณาเบื้องต้น
 - สอบสวน
๓. สื่อมวลชน

๔. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๕. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) / สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ลงโทษตามฐานความผิดที่ ป.ป.ช./ป.ป.ท. ชี้มูล

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ (๕) และหมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย ตามมาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๗ มาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกฎ ก.พ. ฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกอบด้วย ๑๐ หมวด และบทเฉพาะกาล รวมทั้งสิ้น ๙๘ ข้อ ดังนี้

หมวด ๑	การดำเนินการเมื่อมีการกล่าวหาหรือกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการกระทำผิดวินัย
หมวด ๒	การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น
หมวด ๓	การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
หมวด ๔	การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
หมวด ๕	กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง
หมวด ๖	การสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ หรืองดโทษ
หมวด ๗	การมีคำสั่งใหม่กรณีมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ
หมวด ๘	การสั่งพักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน
หมวด ๙	การนับระยะเวลา
หมวด ๑๐	บทเบ็ดเตล็ด

บทเฉพาะกาล

หมวด ๑

การดำเนินการเมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการกระทำความผิดวินัย

สาระสำคัญ

๑) กรณีมีการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยตามข้อ ๓ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

การกล่าวหา คือ การร้องเรียนกล่าวโทษระบุว่าข้าราชการพลเรือนสามัญมีพฤติการณ์หรือมีการกระทำที่เป็นความผิดทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง ซึ่งการกล่าวหาได้ทั้งการกล่าวหาที่เป็นหนังสือ และการกล่าวหาด้วยวาจา แต่การกล่าวหาทั้งสองวิธีดังกล่าวต้องเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาในระดับใดก็ได้ ถึงจะเป็นการกล่าวหาเพื่อให้ดำเนินการต่อไปตามหมวดนี้ การกล่าวหาเป็นหนังสือตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง นั้น ต้องมีรายละเอียดอันได้แก่ การระบุชื่อและลงลายมือชื่อผู้กล่าวหาระบุชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา หรือข้อเท็จจริงที่เพียงพอให้ทราบว่าเป็นการกล่าวหาข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด นอกจากนี้ยังต้องมี ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเบื้องต้นเพียงพอที่จะให้เข้าใจได้ว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือการกระทำความผิดอย่างไร หรือเพียงพอที่จะสามารถสืบสวนเพื่อค้นหาความจริงต่อไปได้ การกล่าวหาด้วยวาจาตามข้อ ๓ วรรคสอง นั้น ผู้บังคับบัญชาผู้ที่ได้รับฟังการกล่าวหานั้นจะต้องจัดทำบันทึกคำกล่าวหาโดยให้มีรายละเอียดเพียงพอ เช่นเดียวกับการกล่าวหาเป็นหนังสือและให้ผู้กล่าวหาดังกล่าวลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้เพื่อให้ปรากฏ หลักฐานการกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษร

๒) กรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยตามข้อ ๔ ของ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการ ดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกล่าวหาว่าข้าราชการ พลเรือนสามัญกระทำความผิดวินัยแต่ไม่ปรากฏตัวผู้กล่าวหาและรวมทั้งกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้พบเห็นข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์อันเป็นที่สงสัยว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยซึ่งทั้งสองกรณีจะต้องปรากฏพยานหลักฐาน เพียงพอที่จะสืบสวนสอบสวนต่อไปได้ว่ามีข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำความผิดวินัยหรือไม่ โดยรายละเอียด แต่ละกรณีมีดังต่อไปนี้

๒.๑) กรณีเป็นที่สงสัยตามข้อ ๔ (๑) นั้น เป็นกรณีที่มีการกล่าวหาโดยไม่ได้ระบุชื่อหรือลงลายมือ ชื่อของผู้กล่าวหา แต่ระบุเพียงชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา หรือข้อเท็จจริงที่เพียงพอให้ทราบว่าเป็น การกล่าวหาข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดโดยมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะให้เข้าใจได้ว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ หรือการกระทำความผิดอย่างไร หรือเพียงพอที่จะสามารถสืบสวนสอบสวนเพื่อค้นหาความจริงต่อไปได้ ซึ่งการกล่าวหาในกรณีนี้คือการร้องเรียนกล่าวหาโดย “บัตรสนเท่ห์” ดังนั้น บัตรสนเท่ห์ก็อาจเป็นที่มาที่ทำให้ มีการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ที่ได้ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าบัตรสนเท่ห์นั้น มีหลักฐาน หรือมีกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ตลอดจนชี้พยานบุคคลแน่นอน

๒.๒) กรณีเป็นที่สงสัยตามข้อ ๔ (๒) นั้น เป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ได้ปรากฏ ต่อผู้บังคับบัญชาเอง ทำให้เป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัย และมีพยานหลักฐานเพียงพอ ที่จะสืบสวนสอบสวนต่อไปได้ โดยกรณีนี้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจึงไม่ได้เป็นผู้กล่าวหาตามข้อ ๓ ทั้งนี้ กรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ใดกระทำความผิดวินัยตามข้อ ๔ (๑) และ (๒) เป็นเพียงแค่การกำหนดบางลักษณะของกรณีเป็นที่สงสัยเท่านั้น

ซึ่งก็อาจมีลักษณะอื่น ๆ ได้อีก หากลักษณะนั้นเป็นกรณีที่ได้ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ว่ามีข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสืบสวนสอบสวนต่อไปได้

๓) การรายงานของผู้บังคับบัญชาไปยังผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ตามข้อ ๒ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ เมื่อความปรากฏกับผู้บังคับบัญชาว่ามีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยตามรายละเอียดข้างต้นแล้ว หากผู้บังคับบัญชาที่รับทราบเรื่องนั้นไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ผู้บังคับบัญชาดังกล่าว ก็มีหน้าที่ต้องรายงานตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับข้อ ๒ โดยการรายงานต้องจัดทำเป็นหนังสือที่ระบุชื่อผู้กล่าวหา (ถ้ามี) ชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวหาหรือกรณีที่เป็นที่สงสัยและรายงานตามลำดับชั้นไปจนถึงผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ให้รับทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป แต่หากผู้บังคับบัญชาที่ทราบเรื่องนั้นเป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวก็ต้องรับดำเนินการตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ นี้ต่อไปโดยเร็ว

การสืบสวนทางวินัย หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อจะทราบรายละเอียดของเรื่องใด ๆ เพื่อพิจารณาว่ากรณีนี้มีมูลที่ควรกล่าวหา ผู้ใดกระทำความผิดวินัยหรือไม่

วิธีการสืบสวน

- ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ สืบสวนเอง
- ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา/เจ้าหน้าที่ของรัฐ* สืบสวน
- แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

หมวด ๒

การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น

สาระสำคัญ

การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการดำเนินการที่สอดคล้องกับบทบัญญัติตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ กล่าวคือ

๑) ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาว่า เรื่องที่กล่าวหาหรือกรณีเป็นที่สงสัยนั้น มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชานั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ส่วนในการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ เพื่อพิจารณาในเรื่องดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ตามที่กำหนดในข้อ ๕ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนี้

๑.๑) ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏในเบื้องต้นเพียงพอแก่การพิจารณาแล้วตามข้อ ๕ (๑) ก็ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาว่ากรณี นั้นมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่อย่างไร โดยจะไม่ทำการสืบสวนก็ได้

๑.๒) ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่มีนั้นยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาได้ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการสืบสวนตามข้อ ๕ (๒) เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม

ทั้งนี้ จะดำเนินการด้วยตนเอง หรือจะให้ข้าราชการพลเรือนสามัญหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น เป็นผู้ดำเนินการสืบสวน แล้วรายงานมาเพื่อพิจารณาต่อไปก็ได้

๒) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นกระทำความผิดวินัย กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ได้พิจารณาและเห็นว่ากรณีปรากฏพยานหลักฐานเพียงพอที่เชื่อได้ว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๖ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนี้

๒.๑) ในกรณีที่เห็นว่ามีมูลเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง (ตามมาตรา ๘๑-๘๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑) ก็ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการตาม “หมวด ๓ การดำเนินการ ในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง” ต่อไป

๒.๒) ในกรณีที่เห็นว่ามีมูลเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (ตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑) ก็ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการตาม “หมวด ๔ การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” ต่อไป

๓) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัย โดยอาจเป็นกรณีตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ กล่าวคือ ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะทราบได้ว่าข้าราชการผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดวินัยหรือน่าเชื่อได้ว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นกระทำความผิดวินัย ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไปได้หรือการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดวินัย เช่นนี้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ต้องให้ยุติเรื่องดังกล่าว

วิธีการตามหมวดนี้ถือว่ามีความสำคัญมากเช่นกัน เพราะหากดำเนินการไม่ถูกต้องตามวิธีการที่บัญญัติไว้นี้ก็อาจเป็นเหตุให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ได้ เช่น กล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยและดำเนินการสอบสวนพิจารณาความผิดโดยไม่ได้สืบสวนหรือพิจารณาให้เห็นว่ากรณีมีมูลหรือไม่เสียก่อน เช่นนี้ข้าราชการผู้นั้นก็อาจร้องทุกข์ก่อนถูกลงโทษหรืออุทธรณ์เมื่อถูกลงโทษแล้วก็ได้

หมวด ๓

การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

สาระสำคัญ

“หมวด ๓ การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง” ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้ชัดเจนและรวดเร็วขึ้น โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใหม่ที่สำคัญ เช่น กำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการสอบสวน วิธีการสอบสวน การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และการคัดค้านกรรมการสอบสวน เป็นต้น นอกจากนี้ยังกำหนดให้ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหา และให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับรายละเอียดของหมวดนี้มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑) การดำเนินการทางวินัยหรือการสอบสวนตามหมวดนี้ผู้บังคับบัญชาซึ่ง มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะดำเนินการสอบสวนด้วยตัวเองหรือมอบหมายให้ ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้สอบสวนทางวินัยเพื่อรวบรวม

พยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาว่า กรณีเป็นความผิดวินัยหรือไม่ ตามมาตราใด และควรได้รับโทษสถานใด โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ดังนี้

๑.๑) การสอบสวนโดยไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๙ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการสอบสวนด้วยตัวเองหรือมอบหมายให้ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้สอบสวนให้รับดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่พิจารณาเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ **ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน**ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ถูกกล่าวหาทราบ รวมทั้งต้อง**ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา**ภายในเวลาที่กำหนดด้วย

๑.๒) การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๑๒ ของกฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ให้ดำเนินการโดยนำ “หมวด ๔ การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง” ในเรื่ององค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ (โดยกรรมการสอบสวนจะไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนิติกร หรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยก็ได้) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๑๙ การเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๐ การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๑ และการคัดค้านกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างกันหรือต่างกรม หรือต่างกระทรวงกัน ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร่วมกัน ก็ให้เป็นไปตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๑๖ (ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน) และข้อ ๑๗ (การร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน) ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้

คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการตามข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง โดยต้องดำเนินการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบการรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา การรวบรวมข้อเท็จจริง รวบรวมข้อกฎหมาย และรวบรวม พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเก็บไว้ในสำนวนแล้วจัดทำรายงานการสอบสวนพร้อมความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนเสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ประธานกรรมการรับทราบคำสั่ง ในกรณีที่ไม่สามารถสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในเวลาที่กำหนด ให้ประธานกรรมการรายงานต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อขอขยายระยะเวลาตามความจำเป็นตามข้อ ๑๓ วรรคสอง ในการนี้ ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอาจพิจารณาขยายระยะเวลา หรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ จะสั่งให้ยุติการดำเนินการเพื่อพิจารณาดำเนินการสอบสวนเองก็ได้ เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับรายงานข้างต้นแล้ว หากเห็นว่าดำเนินการไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ก็ให้สั่งการตามข้อ ๑๔ (๑) หรือ (๒) โดยหากเห็นว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอ ก็สามารถกำหนดประเด็นให้คณะกรรมการสอบสวนกลับไปดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนกลับไปดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว

๒) เมื่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาผลการสอบสวนแล้ว ก็ให้ดำเนินการสั่งการตามข้อ ๑๑ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนี้

๒.๑) หากเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการสั่งยุติเรื่อง

๒.๒) หากเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ก็ให้สั่งลงโทษ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือน ตามควรแก่กรณี หรือหากเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษก็สามารถสั่งงดโทษและให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนแทนก็ได้

๒.๓) หากเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้ดำเนินการตามหมวด ๔ การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงต่อไป

หมวด ๔

การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น เป็นกระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ความจริงว่าข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ หากข้าราชการผู้นั้นกระทำความผิดก็ต้องถูกลงโทษตามความเหมาะสมแก่กรณี ซึ่งการดำเนินการในเรื่องนี้โดยปกติจะเริ่มต้นเมื่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้พิจารณาตามมาตรา ๙๑ แล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ใต้บังคับบัญชามีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวก็มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้นั้นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๗ จุดมุ่งหมายการดำเนินการตาม “หมวด ๔ การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้น มีหลักการสำคัญในการดำเนินการ ดังนี้

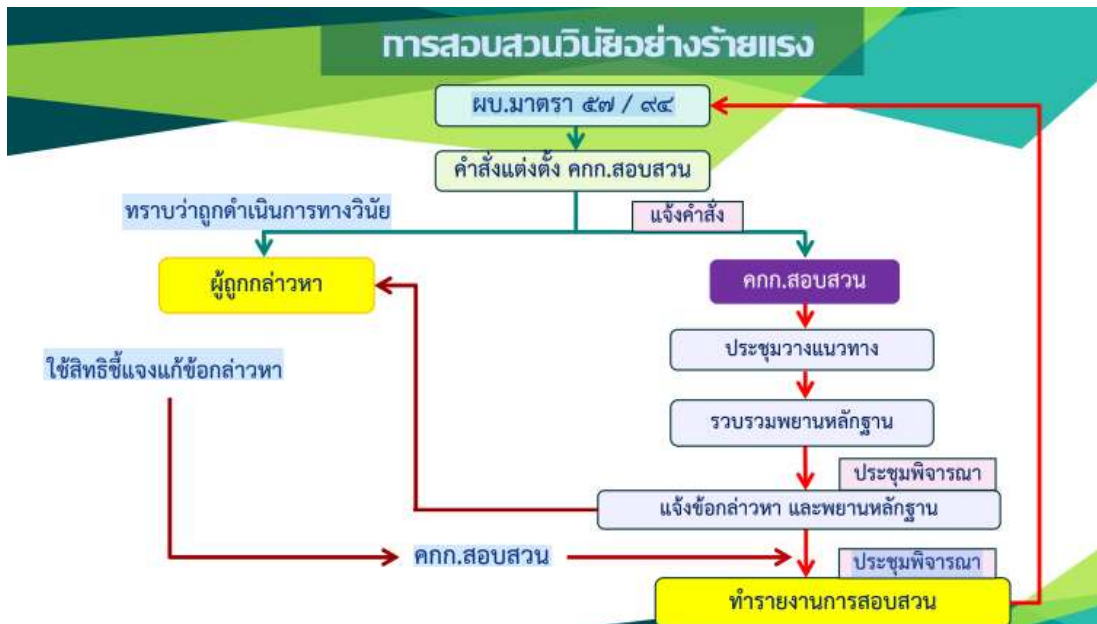
๑) ผู้ดำเนินการต้องเป็นผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด

๒) ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

๓) ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

๔) ต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และ

๕) หากการสอบสวนปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ส่งเรื่อง ให้ อ.ก.พ. สามัญ (ได้แก่ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง) ที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เพื่อพิจารณามีมติ โดยหลักการข้างต้นล้วนเป็นการให้หลักประกันความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาและทางราชการทั้งสิ้น เนื่องจากการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงอาจส่งผลให้ข้าราชการผู้ถูกดำเนินการต้องพ้นจากราชการก็ได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการที่ป้องกันไม่ให้ผู้มีอำนาจใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง จนเป็นเหตุให้ข้าราชการที่ไม่ได้กระทำความผิดต้องถูกกลั่นแกล้งและถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ หรือช่วยเหลือให้ข้าราชการผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษทางวินัย สำหรับกระบวนการหรือหลักเกณฑ์วิธีการและระยะเวลาการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง ได้กำหนดรายละเอียดไว้ตั้งแต่ข้อ ๑๕ - ข้อ ๖๓ “หมวด ๔ การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ “การดำเนินทางวินัยรวดเร็ว ยุติธรรม และปราศจากอคติ” อีกทั้งยังสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

สาระสำคัญ

๑) ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้บัญญัติไว้ดังนี้

๑.๑) มาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ของผู้ถูกกล่าวหา เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอันได้แก่

- รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ตามมาตรา ๕๗ (๑) (๔) และ (๗)
- ปลัดกระทรวง หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๕๗ (๒) (๓) (๕) และ (๘)
- อธิบดีตามมาตรา ๕๗ (๖) (๙) และ (๑๐)
- ผู้ว่าราชการจังหวัด ตามมาตรา ๕๗ (๑๑)

๑.๒) มาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีที่ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหา มีตำแหน่งต่างกัน หรือต่างกรม หรือต่างกระทรวงกัน ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกันซึ่งได้บัญญัติให้ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้การสอบสวนในกรณีที่มีข้าราชการร่วมกระทำความผิดนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันและพิจารณาจากพยานหลักฐานเดียวกันอีกด้วย ซึ่งจะทำให้ผลการสอบสวนและพิจารณาเป็นไปอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาทั้งหมด โดยผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้แก่

- นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล สำหรับข้าราชการต่างกระทรวงถูกกล่าวหาและมีผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงร่วมด้วย (มาตรา ๙๔ (๓))

- รัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับข้าราชการกรมเดียวกันถูกกล่าวหา และมีปลัดกระทรวงร่วมด้วย (มาตรา ๙๔ (๑)) และสำหรับข้าราชการต่างกรมในกระทรวงเดียวกันถูกกล่าวหาและมีปลัดกระทรวงร่วมด้วย (มาตรา ๙๔ (๒))

- ปลัดกระทรวง สำหรับข้าราชการกรมเดียวกันถูกกล่าวหาและมีอธิบดีร่วมด้วย (มาตรา ๙๔ (๑)) และสำหรับข้าราชการต่างกรมในกระทรวงเดียวกัน ถูกกล่าวหา (มาตรา ๙๔ (๒))

- ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสำหรับข้าราชการต่างกระทรวงกันถูกกล่าวหา (มาตรา ๙๔ (๓))

สำหรับกรณีอื่นตามมาตรา ๙๔ (๔) ก็ได้กำหนดไว้ในข้อ ๑๖ แห่งกฎ ก.พ. นี้ ดังนี้

ข้อ ๑๖ (๑) อธิบดีหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุที่มีตำแหน่งเหนือกว่าเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน สำหรับในกรณีที่ข้าราชการกรมเดียวกันแต่ดำรงตำแหน่งต่างกันถูกกล่าวหาว่าร่วมกันกระทำผิดและผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ต่างกัน

ข้อ ๑๖ (๒) และ (๓) ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ของผู้ถูกกล่าวหาแต่ละคน ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน สำหรับในกรณีดังนี้

- กรณีข้าราชการในสำนักงานรัฐมนตรีหรือส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรม แต่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นอธิบดี ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร่วมกับข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการอื่น

- กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวง แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี หรือในส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือต่อรัฐมนตรีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร่วมกับข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการอื่น เว้นแต่ปรากฏว่าในกรณีดังกล่าวมีผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร่วมด้วยให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ข้อ ๑๖ (๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน กรณีข้าราชการในราชการบริหารส่วนภูมิภาคจังหวัดเดียวกัน แต่ต่างกรม หรือต่างกระทรวง ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดร่วมกัน และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ทุกสาย

๑.๓) ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๙๗ วรรคสาม ซึ่งได้บัญญัติ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาไม่ใช้อำนาจตามมาตรา ๙๓ หรือมาตรา ๙๔ ก็ให้ผู้บังคับบัญชา ระดับเหนือขึ้นไปมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้อีกด้วย

๒) การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยปกติต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ดังนั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงว่าผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้ว โดยคำสั่งดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญอันประกอบไปด้วย

(๑) ชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา

(๒) เรื่องที่กล่าวหา (พฤติการณ์ที่เป็นการกระทำผิดวินัย)

(๓) ชื่อคณะกรรมการสอบสวน

ทั้งนี้ รายละเอียดเป็นไปตามข้อ ๑๙ และแบบคำสั่งตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด (ดว.๑)

ส่วนรายละเอียดตำแหน่งของคณะกรรมการสอบสวนและสิทธิคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน กำหนดให้ทำเป็นเอกสารแนบท้ายคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ในคราวเดียวกันตามข้อ ๒๑ (๑) (โดยให้ระบุแต่ชื่อของประธานกรรมการ และกรรมการ ไม่ต้องระบุตำแหน่ง แต่ให้แจ้งตำแหน่งไปพร้อมกับคำสั่งฯ พร้อมแจ้งสิทธิในการคัดค้าน*)

เมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว จะต้องมีการแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาและคณะกรรมการสอบสวนทราบตามข้อ ๒๑ ด้วย เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบว่า

(๑) ตนถูกดำเนินการทางวินัยอย่างไรร้ายแรงในเรื่องใด

(๒) ผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการทางวินัยแก่ตน

เพื่อจะได้ใช้สิทธิคัดค้านหากผู้นั้นมีเหตุตามกฎหมายที่อาจทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรม ซึ่งในการคัดค้านกรรมการสอบสวน กฎ ก.พ. นี้ ยังได้กำหนดว่าหากผู้ถูกกล่าวหาได้คัดค้านโดยถูกต้อง ตามกฎหมายแล้ว ให้กรรมการสอบสวนผู้ที่ถูกคัดค้านนั้นต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนด้วย และเพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนทราบว่า

(๑) ตนได้รับแต่งตั้งเป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการทางวินัย

(๒) ทราบเรื่องที่กล่าวหาอันเป็นกรอบในการดำเนินการ และ

(๓) ประธานกรรมการเตรียมจัดให้มีการประชุมนัดแรก

๓) องค์ประกอบและคุณสมบัติคณะกรรมการสอบสวน ได้กำหนดไว้ใน ข้อ ๑๘ โดยคณะกรรมการสอบสวนจะประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ

(๒) กรรมการอย่างน้อย ๒ คน

(๓) กรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

(๔) ผู้ช่วยเลขานุการ (กรณีจำเป็น)

สำหรับคุณสมบัติคณะกรรมการสอบสวนได้กำหนดให้กรรมการสอบสวนต้องแต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนสามัญ เว้นแต่มีเหตุผลจำเป็นจะแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่ไม่ใช่ข้าราชการการเมืองก็ได้ ขณะแต่งตั้งประธานกรรมการต้องดำรงตำแหน่งตามที่ ก.พ. กำหนด โดยมีรายละเอียดตามหนังสือสำนักงาน ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และต้องมีนิตกร/ ผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย/ ผู้ผ่านการฝึกอบรมฯ/ ผู้มีประสบการณ์ฯ

๔) การคัดค้านคณะกรรมการสอบสวน “การคัดค้านกรรมการสอบสวน” เป็นสิทธิที่สำคัญข้อหนึ่งของผู้ถูกล่ามโซ่ที่จะทำให้การสอบสวนเป็นไปอย่างยุติธรรมและปราศจากอคตินอกจากนี้กรรมการสอบสวนหากเห็นว่าตนมีเหตุแห่งการคัดค้านก็สามารถแจ้งเรื่องให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาสั่งการได้เช่นกัน ซึ่งกฎ ก.พ. ฉบับนี้ได้กำหนดไว้ในข้อ ๒๑ - ๒๕ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๔.๑) เหตุแห่งการคัดค้านกรรมการสอบสวน ได้กำหนดไว้ในข้อ ๒๒ ดังนี้

- เป็นผู้กล่าวหาตามข้อ ๓
- เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหาตามข้อ ๓
- เป็นญาติของผู้กล่าวหาตามข้อ ๓ คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางการสมรสนับได้เพียงสองชั้น
- เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้กล่าวหาหรือกับคู่หมั้นหรือคู่สมรสของผู้กล่าวหา
- เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องที่สอบสวน
- เป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะกระทำผิดตามเรื่องที่กล่าวหา
- เป็นผู้ที่มีเหตุอื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวน ไม่เป็นกลางหรือเสียความเป็นธรรม

๔.๒) วิธีการคัดค้านกรรมการสอบสวน การคัดค้านต้องทำเป็นหนังสือโดยมีเงื่อนไขตามที่กำหนดในข้อ ๒๓ ดังนี้

- ต้องดำเนินการคัดค้านภายในเวลา ๗ วันนับแต่วันที่ผู้ถูกล่ามโซ่ทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือภายในเวลา ๗ วันนับแต่วันที่ผู้ถูกล่ามโซ่ ทราบเหตุแห่งการคัดค้าน
- ต้องระบุข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์อันเป็นเหตุแห่งการคัดค้าน โดยให้ระบุว่าพฤติการณ์แห่งการคัดค้านดังกล่าวจะทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรมอย่างไร ในกรณีที่คำคัดค้านไม่เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. นี้ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำคัดค้านสั่งไม่รับคำคัดค้านและแจ้งให้ผู้ถูกล่ามโซ่ทราบ

๔.๓) ผู้มีอำนาจพิจารณาคำคัดค้าน การคัดค้านนั้นจะต้องยื่นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวได้พิจารณาและอาจมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนอันเป็นอำนาจของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งเมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับคำคัดค้านแล้ว ให้แจ้ง ๑) ประธานกรรมการ และ ๒) กรรมการสอบสวนผู้ถูกคัดค้าน เพื่อให้กรรมการสอบสวนผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่และดำเนินการชี้แจงภายใน ๗ วัน โดยในการพิจารณาคำคัดค้านสามารถสั่งการได้ดังนี้

- เห็นว่าคำคัดค้านฟังไม่ขึ้น ให้ยกคำคัดค้านโดยแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาประธานกรรมการ และกรรมการสอบสวนผู้ถูกคัดค้านทราบ

- เห็นว่าคำคัดค้านฟังขึ้น ให้กรรมการสอบสวนผู้ถูกคัดค้านพ้นจากหน้าที่ และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวน ตามข้อ ๒๐ โดยอาจลดหรือเปลี่ยนกรรมการสอบสวนก็ได้ ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ต้องมีองค์ประกอบและคุณสมบัติเป็นไปตามข้อ ๑๘ ด้วย

การพิจารณาสั่งการคำคัดค้านนี้จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน ตามข้อ ๒๔ โดยนับตั้งแต่วันที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับคำคัดค้าน โดยในกรณีที่ไม่มีคำสั่งการใดภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่ากรรมการสอบสวนผู้ที่ถูกคัดค้านพ้นจากหน้าที่ และให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๐ ในกรณีที่กรรมการสอบสวนเห็นว่าตนมีเหตุแห่งการคัดค้าน ก็ให้ยื่นเป็นหนังสือต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๒๕ เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป สำหรับการคัดค้านของผู้ช่วยเลขานุการให้หน้าข้อ ๒๒ - ข้อ ๒๕ มาใช้โดยอนุโลมด้วย

๕) หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาการสอบสวน “การสอบสวน” คือ การรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อแสวงหาความจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหาเพื่อให้การพิจารณาดำเนินการทางวินัยเป็นไปด้วยความยุติธรรม โดยการสอบสวนเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำตามที่มีการกล่าวหาหรือไม่ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการเพื่อพิสูจน์ความจริงให้ปรากฏก็ได้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความยุติธรรม แก่ทั้งผู้ถูกกล่าวหาและทางราชการ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑) การประชุมนัดแรก

จุดมุ่งหมาย เพื่อกำหนดแนวทางในการสอบสวน เพื่อทราบถึงประเด็นว่าจะสอบสวนเรื่องใดควรที่จะต้องสอบสวนผู้ใด และรวบรวมพยานหลักฐานอะไรบ้าง

เมื่อประธานกรรมการได้รับเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เอกสารหลักฐานเบื้องต้น และหลักฐานการรับทราบคำสั่งของผู้ถูกกล่าวหา) และคณะกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแล้ว ตามข้อ ๒๗ ได้กำหนดให้ประธานกรรมการมีหน้าที่นัดประชุมครั้งแรกภายในเจ็ดวัน เพื่อกำหนดประเด็นและวางแนวทางการสอบสวน โดยในการกำหนดประเด็นและวางแนวทางการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนจะร่วมพิจารณาว่าจากเรื่องที่ถูกกล่าวหาตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและพยานหลักฐานที่ปรากฏในเบื้องต้นนั้น คณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานใดและด้วยวิธีการใด นอกจากนี้ยังอาจกำหนดกรอบระยะเวลาในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปอย่างรวดเร็วและอยู่ภายในระยะเวลาที่กฎ ก.พ. ฉบับนี้กำหนดไว้

ประเภทของพยานหลักฐาน

๑. พยานวัตถุ
๒. พยานเอกสาร
๓. พยานบุคคล
๔. พยานผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ชำนาญการพิเศษ

๕.๒) การรวบรวมพยานหลักฐาน การรวบรวมพยานหลักฐานมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ห้ามบุคคลอื่นอยู่หรือร่วมทำการสอบสวน (ข้อ ๒๖)
- ให้สอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานคราวละ ๑ คน
- จำนวนกรรมการสอบสวนในการสอบปากคำต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เว้นแต่ในกรณีที่กึ่งหนึ่งมากกว่า ๓ คน ให้กรรมการสอบสวน ๓ คนทำการสอบปากคำได้ (ข้อ ๓๐)
- การลงชื่อในบันทึกถ้อยคำ และการแก้ไขข้อความ (ข้อ ๓๑)
- ห้ามบุคคลอื่นอยู่ในที่สอบปากคำ เว้นแต่เพื่อประโยชน์ต่อการสอบสวน และผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำทนายหรือที่ปรึกษาเข้าร่วมการสอบปากคำ (ข้อ ๓๒)
- ห้ามให้ทำคำมั่นสัญญาขู่เชิญ หลอกลวง บังคับ หรืออื่นใดโดยไม่ชอบ เพื่อจูงใจให้ ให้ถ้อยคำ (ข้อ ๓๓)
- บันทึกการได้มาของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ (ข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง)
- พยานเอกสารให้ใช้ต้นฉบับ หรือสำเนาที่รับรองโดยผู้มีอำนาจหน้าที่หรือกรรมการสอบสวน หากไม่มีต้นฉบับให้สืบจากสำเนาหรือพยานบุคคล (ข้อ ๓๔ วรรค ๒,๓)
- พยานบุคคลที่ไม่มาหรือไม่ยอมชี้แจง คณะกรรมการสอบสวนอาจพิจารณาตัดพยานได้ (ข้อ ๓๕)
- พยานที่อาจทำให้การสอบสวนล่าช้าหรือไม่จำเป็นต่อการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนอาจพิจารณาดสอบสวนได้ (ข้อ ๓๖)
- สอบสวนพยานที่อยู่ต่างท้องที่ ให้ประธานกรรมการร้องขอให้ผู้สั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเพื่อส่งประเด็น (ข้อ ๓๗)

๕.๓) การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา มาตรา ๙๓ บัญญัติว่า “...ในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา...” อันสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๐ ที่คู่กรณีต้องมีโอกาสรับทราบข้อเท็จจริงที่จะนำมาพิจารณาเพื่อทำคำสั่งทางปกครองจากข้อกฎหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า “การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน” เป็นกระบวนการที่เป็นสาระสำคัญที่คณะกรรมการสอบสวนจะต้องดำเนินการ ซึ่งกฎ ก.พ. นี้ได้กำหนดไว้ในข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๓

๕.๔) การประชุมเพื่อพิจารณาเพื่อลงมติ (ข้อ ๓๘) คณะกรรมการสอบสวนต้องจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาพยานหลักฐาน โดยหากพยานหลักฐานรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย ก็ให้แจ้ง

ข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ทั้งนี้ องค์ประชุมต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่าสามคน และไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสอบสวนทั้งหมด ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัยก็ให้คณะกรรมการสอบสวน ทำรายงานการสอบสวนตามข้อ ๕๔ เสนอต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต่อไป

๕.๕) บันทึกรการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (ข้อ ๔๐) เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาแล้วเห็นว่าจากพยานหลักฐานที่ได้ดำเนินการรวบรวมมานั้น ฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยตามที่เรื่องที่กล่าวหา ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนจัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยสำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดแบบบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา (ดว.๕) อันมีสาระสำคัญประกอบด้วย

- ระบุข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร เป็นความผิดวินัยในกรณีใด

- สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาโดยจะระบุชื่อพยานด้วยหรือไม่ก็ได้

- แจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ สิทธิที่จะแสดงพยานหลักฐานหรือจะอ้างพยานหลักฐาน เพื่อขอให้เรียกพยานหลักฐานนั้นมาได้ โดยทำบันทึกเป็น ๒ ฉบับเพื่อเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวน ๑ ฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหา ๑ ฉบับ นอกจากนี้ ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา นั้น ก็ควรจะมีการสอบถามผู้ถูกกล่าวหาว่าจะยอมรับสารภาพว่ากระทำความผิดตามที่ปรากฏพยานหลักฐานหรือไม่ หากรับสารภาพ คณะกรรมการสอบสวนจะพิจารณาลงมติเพื่อทำรายงานการสอบสวนก็ได้แต่หากผู้ถูกกล่าวหาไม่รับสารภาพก็ต้องแจ้งวิธีการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย

๕.๖) วิธีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

- แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยตรงตามข้อ ๔๑ คือ ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่เพื่อแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา มาเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหา นั้น แล้วจึงให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อในบันทึกทั้ง ๒ ฉบับเพื่อเป็นหลักฐาน แต่หากผู้ถูกกล่าวหา รับทราบข้อกล่าวหาแล้วแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อ ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ และถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาแล้ว จากนั้นจึงส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา ๑ ฉบับไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่อาศัยที่ปรากฏตามหลักฐานของทางราชการของผู้ถูกกล่าวหา

- แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ตามข้อ ๔๓ จะใช้สำหรับในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาตามวัน เวลาและสถานที่ที่คณะกรรมการสอบสวนเรียก ก็ให้ส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา จำนวน ๑ ฉบับไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่อาศัยที่ปรากฏตามหลักฐานของทางราชการของผู้ถูกกล่าวหา เมื่อล่วงพ้น ๑๕ วันนับแต่วันที่ดำเนินการดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาแล้ว

๕.๗) สรุปกระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน

๕.๘) การให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา การให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา นั้น เป็นกระบวนการสืบเนื่องมาจากการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตลอดจนให้สิทธิในการนำสืบหรืออ้างพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อหักล้างพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาได้โดยข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนต้องทำการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการชี้แจงให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ในกรณีที่ไม่สามารถชี้แจงได้ภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวผู้ถูกกล่าวหา อาจขอให้คณะกรรมการสอบสวนพิจารณากำหนดใหม่ก็ได้ตามข้อ ๔๔ ทั้งนี้ ผู้ถูกกล่าวหาต้องร้องขอก่อนครบกำหนดระยะเวลา

สำหรับในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ชี้แจงภายในระยะเวลาที่กำหนด ก็ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรให้โอกาสชี้แจงเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรมตามข้อ ๔๗ ทั้งนี้ ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะชี้แจงด้วยวาจาเป็นหนังสือหรือวิธีการอื่นใดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา โดยผู้ถูกกล่าวหาอาจกล่าวอ้างพยานหลักฐานเพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการรวบรวมมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

๕.๙) การทำรายงานการสอบสวน (ข้อ ๕๒ และข้อ ๕๓) เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยรวบรวมพยานหลักฐาน และรับฟังคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหาเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการสอบสวนจะต้องทำการประชุมเพื่อพิจารณาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้ครบทุกข้อกล่าวหา และทุกประเด็นเพื่อพิจารณาและมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดตามข้อกล่าวหาหรือไม่ หากเป็นความผิดวินัยจะเป็นความผิดวินัยตามบทบัญญัติใดและควรได้รับโทษสถานใดจากนั้น จึงจัดทำรายงานการสอบสวนเพื่อเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ องค์ประชุมในการพิจารณากรณีนี้ ต้องไม่น้อยกว่าสามคนและไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสอบสวนทั้งหมด

รายงานการสอบสวน สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดแบบรายงานการสอบสวน (ดว.๖) โดยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (๑) สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
- (๒) วินิจฉัยเปรียบเทียบพยานหลักฐาน
- (๓) ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน

ทั้งนี้ ในรายงานการสอบสวน กรรมการสอบสวนต้องลงลายมือชื่อทุกคน เว้นแต่ มีเหตุความจำเป็นก็ให้ประธานกรรมการบันทึกเหตุนั้นไว้ และสำหรับในกรณีที่กรรมการใดมีความเห็นแย้งก็ให้ระบุความเห็นนั้นไว้ในรายงานการสอบสวนด้วย ซึ่งความเห็นโดยละเอียดจะทำเป็นบันทึกแนบท้ายรายงานการสอบสวนก็ได้

๕.๑๐) ระยะเวลาในการสอบสวน (ข้อ ๕๔) กฎ ก.พ. ฉบับนี้ได้กำหนดระยะเวลาการสอบสวน โดยเร่งรัดให้การสอบสวนแล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วันนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมครั้งแรก

ตามข้อ ๒๗ และขยายได้ไม่เกินครั้งละ ๖๐ วัน โดยในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวน จะไม่มีการกำหนดระยะเวลาไว้เพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนสามารถวางกรอบระยะเวลาได้ตามความเหมาะสม ในกรณีที่การสอบสวนไม่แล้วเสร็จได้ภายใน ๑๘๐ วัน ก็ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน รายงานไปยัง อ.ก.พ. กระทรวงที่ผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่เพื่อเร่งรัดการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

๖) การพิจารณาของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับ รายงานการสอบสวนแล้ว ก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๕ และข้อ ๕๖ ดังนี้

๖.๑) ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนยังไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนก็ให้สั่ง หรือดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เห็นว่ายังไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาหรือการแจ้งข้อกล่าวหายังไม่ครบถ้วน ให้สั่งให้ คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหา หรือแจ้งข้อกล่าวหาให้ครบถ้วนโดยเร็ว

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าควรรวบรวมข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติม ให้กำหนดประเด็น หรือข้อสำคัญที่ต้องการให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยไม่ต้องทำความเข้าใจ

(๓) ในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินการใดไม่ถูกต้องให้สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว

๖.๒) ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้พิจารณา มีความเห็นเพื่อสั่งหรือดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัย หรือกระทำความผิดวินัย อย่างไม่ร้ายแรง ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง หรือ ไม่ได้กระทำความผิดวินัย ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ดำเนินการตาม (๒)

(๒) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้สั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ และไม่ว่าผู้สั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนจะเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนหรือไม่ก็ตาม ให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ตามที่กำหนดในข้อ ๕๘ แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาต่อไป

(๓) ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผลการสอบสวนยังไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษ เพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาหยาบความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือมีมลทิน หรือมีหมอง ในกรณีที่ถูกลงโทษ ถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ถ้าผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน ให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๑๑๐ (๖) หรือ (๗) ต่อไป แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดวินัย หรือกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป และถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ดำเนินการตาม (๒)

๗) การส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.สามัญ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.สามัญ

ทั้งนี้ เมื่อ อ.ก.พ. สามัญพิจารณามิมติเป็นประการใดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๕๗ สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น โดยมีอำนาจที่จะลงมติให้ลงโทษทางวินัยได้ทุกสถานโทษ ตลอดจนแก้ไขกระบวนการสอบสวนหรือให้สอบสวน เพิ่มเติมได้ด้วย

หมวด ๕

กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

สาระสำคัญ

กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

๑) กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (ข้อ ๖๔) ข้าราชการที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้รับ สรรภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาหรือให้ถ้อยคำรับสารภาพ และมีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือ หรือมีหนังสือรับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือคณะกรรมการสอบสวน ตามกฎ ก.พ. นี้ ซึ่งการรับ สารภาพนั้น ต้องรับโดยสิ้นเชิงไม่มีการยกข้อต่อสู้เป็นประเด็นใหม่ขึ้นมา ถือว่าเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง จึงเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๕๗ ที่จะพิจารณาให้ดำเนินการทางวินัย โดยไม่ต้องทำการสอบสวน ซึ่งถ้าเห็นว่าการรับสารภาพในกรณีดังกล่าวเพียงพอจะวินิจฉัยได้ว่าการกระทำนั้น เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อกล่าวหา หรือหากในระหว่างการสอบสวนทางวินัยผู้ถูกกล่าวหาได้รับ สรรภาพต่อผู้มีหน้าที่สอบสวนหรือต่อคณะกรรมการสอบสวน ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๕๗ อาจพิจารณาให้งดการสอบสวนนั้นก็ได้ โดยไม่ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหาตลอดจนรับฟังคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา

๒) กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (ข้อ ๖๕) กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่เป็นกรณีความผิด ที่ปรากฏชัดแจ้ง มี ๓ กรณี ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๕๗ หรือผู้มีอำนาจตาม มาตรา ๙๔ ใน กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างกัน หรือต่างกรม หรือต่างกระทรวงกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย

ร่วมกัน ทำให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งที่ต่างกัน จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวน หรืองดการสอบสวน ก็ได้ ได้แก่

(๑) กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานกว่าสิบห้าวัน โดยไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ ได้ดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

(๒) กรณีกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก โดยต้องถูกจำคุกจริง ๆ ไม่ใช่รอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๓) กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำรับสารภาพ และมีการบันทึกไว้เป็นหนังสือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวน ผู้มีหน้าที่สอบสวน หรือคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมาย ก.พ. นี้

หมวด ๖

การสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ หรืองดโทษ

การสั่งยุติเรื่อง หมายถึง กรณีที่มีการกล่าวหาว่าข้าราชการกระทำผิดวินัย และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ได้ดำเนินการสืบสวน หรือพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีมีมูลจึงได้ดำเนินการสอบสวนทางวินัยตามมาตรา ๙๒ หรือมาตรา ๙๓ แล้วแต่กรณี แต่ผลการสอบสวนยังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยแต่อย่างใด จึงสั่งยุติเรื่องส่วนกรณีที่มีการกล่าวหาว่าข้าราชการกระทำผิดวินัยและผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีไม่มีมูลตามที่มีการกล่าวหา นั้น กฎหมายบัญญัติให้ยุติเรื่องตามมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง กรณีจึงไม่ต้องรายงานการดำเนินการทางวินัยดังกล่าวไปยัง อ.ก.พ. กระทรวง เพื่อพิจารณาการสั่งยุติเรื่อง ลงโทษ หรืองดโทษ มีการกำหนดรูปแบบโดยต้องมีการทำเป็นคำสั่งระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาเรื่องที่ถูกละเมิด และผลการพิจารณาตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๖๖ ข้อ ๖๙ ข้อ ๗๑ และข้อ ๗๒

การลงโทษ ความในหมวดนี้ได้กำหนดอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ โดยแบ่งออกเป็น ๒ กรณีดังนี้

๑) กรณีสั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญที่กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง (ข้อ ๖๗) ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งลงโทษ ดังนี้

๑.๑) ภาคทัณฑ์

๑.๒) ตัดเงินเดือนได้ครั้งหนึ่งในอัตราร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษเป็นเวลาหนึ่งเดือน สองเดือน หรือสามเดือน

๑.๓) ลดเงินเดือนได้ครั้งหนึ่งในอัตราร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษ หากเป็นกรณีสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือน ถ้าจำนวนเงินที่จะต้องตัดหรือลดมีเศษไม่ถึงสิบบาทให้ปัดเศษทิ้ง

๒) กรณีสั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง (ข้อ ๖๘) ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งลงโทษตามมติ ของ อ.ก.พ. สามัญ ดังนี้

๒.๑) ปลดออก

๒.๒) ไล่ออก

วิธีการสั่งลงโทษ การสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน ปลดออก หรือไล่ออก ต้องทำ คำสั่งเป็นหนังสือระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกลงโทษ แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญว่าผู้ถูกลงโทษกระทำ ผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีใด ตามมาตราใด พร้อมทั้งให้แจ้งสิทธิในการ อุทธรณ์และระยะเวลาในการอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๔ ไว้ในคำสั่งลงโทษดังกล่าวด้วย ตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและตำแหน่งของผู้สั่งและวันเดือนปีที่ออกคำสั่งดังกล่าวด้วย

กำหนดเวลาที่มีผลของคำสั่งลงโทษ (ข้อ ๗๐) แบ่งเป็น ๓ กรณีได้แก่

๑) การสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ให้สั่งให้มีผลตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่ง

๒) การสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือน ให้สั่งให้มีผลตั้งแต่เดือนที่มีคำสั่ง

๓) การสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้สั่งให้มีผลตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด ตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง

การสั่งดโทษ การสั่งดโทษแก่ข้าราชการผู้ถูกดำเนินการทางวินัยจำแนกออกได้เป็น ๒ กรณีได้แก่

๑) กรณีข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ ให้ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งดโทษ โดยทำเป็นคำสั่งและระบุในคำสั่งว่าให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนตามมาตรา ๙๖ วรรคสาม ตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด

๒) กรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้ว แต่มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรงอยู่ก่อนตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง และผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่า ผู้นั้นกระทำผิดวินัย อย่างไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งดโทษ ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง ตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด เมื่อได้มีคำสั่งยุติเรื่อง ลงโทษหรืองดโทษแล้ว ต้องดำเนินการแจ้งคำสั่ง ให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วตามข้อ ๗๓ โดยให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อ และวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้หนึ่งฉบับด้วย ถ้าผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง ให้ทำบันทึกลงวันที่และสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบคำสั่ง ในกรณีที่เมื่อแจ้งให้ผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาทราบคำสั่งยุติเรื่องลงโทษ หรืองดโทษได้หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ตามข้อ ๗๓ วรรคสอง กำหนดให้ส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกลงโทษหรือ ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกลงโทษ หรือผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณี ส่งในประเทศ หรือเมื่อครบสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ

หมวด ๗

การมีคำสั่งใหม่กรณีมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ จดโทษ หรือยกโทษ

การดำเนินการในหมวดนี้คือการมีคำสั่งใหม่สำหรับกรณีที่มีการเพิ่มโทษ ลดโทษ จดโทษ หรือยกโทษ ตามมติของ อ.ก.พ.กระทรวง หรือของ ก.พ. หรือคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. หรือคำพิพากษาของศาล หรือขององค์กรตามกฎหมายอื่นแล้วแต่กรณีที่มีอำนาจพิจารณาและมีมติวินิจฉัยพิพากษาหรือสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ โดยกฎ ก.พ. ฉบับนี้ ได้ระบุวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งใหม่ โดยการอ้างถึงคำสั่งลงโทษเดิม การอ้างถึงมติคำวินิจฉัยคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ให้เพิ่มโทษ ลดโทษ จดโทษ หรือยกโทษ รวมไปถึงวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับโทษที่ได้รับไปแล้วด้วย นอกจากนี้ หมวดนี้ยังได้เปลี่ยนหลักการเกี่ยวกับคำสั่งลงโทษ ที่เดิมระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยวิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ การสั่งเพิ่มโทษ หรือลดโทษ เป็นลดขั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน หรือภาคทัณฑ์ ให้ส่งย้อนหลังไปถึงวันที่ คำสั่งลงโทษเดิมใช้บังคับ แต่หลักการใหม่ไม่ได้กำหนดให้ส่งย้อนหลัง เนื่องจากการสั่งให้มีผลย้อนหลังเป็นการสั่งที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และทำให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติอีกทั้งบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ได้บัญญัติให้มีการยกเลิกคำสั่งเดิมด้วย จึงไม่มีคำสั่งลงโทษเดิมที่จะต้องสั่งให้มีผลย้อนหลังอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ที่จะต้องถูกสั่งเพิ่มโทษ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือน กฎ ก.พ. ฉบับนี้ จึงกำหนดให้มีการคิดคำนวณเงินของผู้นั้น ณ วันที่มีการลงโทษ ตามคำสั่งเดิม วิธีการ กฎ ก.พ. ฉบับนี้ ได้แบ่งส่วนของการดำเนินการตามหมวด ๗ การมีคำสั่งใหม่ กรณีมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ จดโทษ หรือยกโทษ ตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง หรือของ ก.พ. หรือคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. หรือคำพิพากษาของศาลหรือขององค์กรตามกฎหมายอื่น แล้วแต่กรณีเอาไว้ดังนี้

๑) แบบของคำสั่งใหม่ คำสั่งใหม่ตามข้อ ๗๔ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑) อ้างถึงคำสั่งลงโทษเดิมก่อนมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ จดโทษ หรือยกโทษ

๑.๒) อ้างถึงมติของ อ.ก.พ.กระทรวง หรือของ ก.พ. หรือคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. หรือคำพิพากษาของศาล หรือขององค์กรตามกฎหมายอื่นแล้วแต่กรณีที่ให้เพิ่มโทษ ลดโทษ จดโทษ หรือยกโทษ โดยการสรุปสาระสำคัญของมติคำวินิจฉัย หรือคำพิพากษา นั้นไว้ด้วย

๑.๓) สั่งให้ยกเลิกคำสั่งเดิม และมีคำสั่งใหม่ตามมติคำวินิจฉัยคำพิพากษาที่ให้เพิ่มโทษ ลดโทษ จดโทษ หรือยกโทษ นั้น

๑.๔) ระบุวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับโทษที่ได้รับไปแล้ว

๒) การดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่ง ตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง หรือของ ก.พ. หรือคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค. หรือคำพิพากษาของศาลหรือขององค์กรตามกฎหมายอื่นแล้วแต่กรณี อาจแยกพิจารณาในแต่ละกรณีได้ดังนี้

๒.๑) กรณีที่คำสั่งเดิมเป็นคำสั่งลงโทษไล่ออก หรือปลดออก กรณีที่ลดโทษเป็นปลดออกหรือเพิ่มโทษเป็นไล่ออก (ข้อ ๗๕) จะสั่งให้มีผลย้อนหลังให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง สำหรับกรณีที่คำสั่งเดิมเป็นคำสั่งลงโทษไล่ออก หรือปลดออก ถ้ามีการลดโทษเพื่อจะสั่งลงโทษใหม่ในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจดโทษ หรือยกโทษ นอกเหนือจากคำสั่งใหม่ จะต้องดำเนินการตามข้อ ๗๔ ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในคำสั่งยังต้องมีการดำเนินการตามข้อ ๗๖ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการ โดยให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งตามเดิม หรือตำแหน่งอื่นในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกัน หรือตำแหน่งอื่นในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกันหรือในตำแหน่งประเภทและระดับที่ ก.พ. กำหนด ทั้งนี้ ผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นด้วย

(๒) กรณีที่ไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการได้เพราะเหตุที่ก่อนที่จะมีคำสั่งใหม่ผู้นั้นได้พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตาย หรือออกจากราชการเนื่องจากเหตุอื่นก็ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งงดโทษ หรือสั่งยุติเรื่อง แล้วแต่กรณี พร้อมแสดงเหตุที่ไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการได้ในคำสั่งด้วย

(๓) ให้ระบุไว้ในคำสั่งใหม่ด้วยว่าเงินเดือนระหว่างที่ถูกไล่ออก หรือปลดออก ให้เบิกจ่ายให้ผู้นั้นตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น

๒.๒) กรณีที่คำสั่งเดิมเป็นคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือน (ข้อ ๗๗) มีรายละเอียด ดังนี้

กรณีที่ลดโทษ ถ้ามีการลดโทษเป็นตัดเงินเดือน หรือลดอัตราโทษของโทษตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือน ให้คิดคำนวณจำนวนเงินที่จะตัดหรือลดตามอัตราโทษใหม่จากเงินเดือนเดิม ในขณะที่มีคำสั่งลงโทษเดิม

กรณีที่เพิ่มโทษ สำหรับในกรณีที่คำสั่งลงโทษเดิมเป็นคำสั่งลงโทษในความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้ามีการเพิ่มโทษเป็นตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือน หรือเพิ่มอัตราโทษ ให้คำนวณจำนวนเงินที่จะตัดหรือลดตามอัตราโทษใหม่จากเงินเดือนเดิมในขณะที่มีคำสั่งลงโทษเดิม ถ้าเป็นการเพิ่มโทษจากตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือน เป็นปลดออกหรือไล่ออก ให้คืนเงินที่ได้ตัดหรือลดไปแล้วให้ผู้นั้นด้วย

กรณีที่ยกโทษ การยกโทษมีผลเสมือนว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับโทษทางวินัยมาก่อน และให้ผู้นั้นกลับคืนสู่สถานะเดิมก่อนมีการลงโทษ โดยหากเป็นกรณีที่ได้มีการตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนผู้นั้นไปเท่าใด ให้คืนเงินที่ได้ตัดหรือลดไว้ดังกล่าวให้ผู้นั้นทั้งหมด

กรณีที่งดโทษ ในกรณีที่ผลการพิจารณาให้เปลี่ยนแปลงเป็นงดโทษ หากมีการตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนผู้นั้นไปเท่าใด ให้คืนเงินที่ได้ตัดหรือลดไว้ให้ผู้นั้นทั้งหมด

หมวด ๘

การสั่งพักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน

การสั่งพักราชการ คือการสั่งให้ข้าราชการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการระหว่างการสอบสวนพิจารณาทางวินัย หรือระหว่างถูกฟ้องคดีอาญา หรือระหว่างต้องหาว่ากระทำความผิดทางอาญา โดยงดเบิกจ่ายเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ที่จ่ายเป็นรายเดือน ตลอดจนเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ไว้ก่อน ทั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะไม่ให้ผู้นั้นอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อป้องกันมิให้เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือพิจารณา หรือมิให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น หรือเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการในประการอื่น และถ้าสอบสวนพิจารณาแล้วได้ความว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็จะสั่งให้ปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ ตั้งแต่วันพักราชการได้ด้วย

สาระสำคัญ

การสั่งพักราชการมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และหมวด ๘ ของกฎ ก.พ.ฉบับนี้ สรุปได้ดังนี้

๑) กรณีที่จะสั่งพักราชการ กรณีที่อาจสั่งพักราชการได้มีดังต่อไปนี้

(๑) มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือ

(๒) มีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

การถูกตั้งกรรมการสอบสวนที่จะสั่งพักราชการได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ถูกลงตั้งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเท่านั้น ไม่ได้หมายความรวมถึงการถูกลงตั้งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในความผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรงด้วย ซึ่งกรณีที่ถูกลงตั้งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในความผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรงนั้น ยังสั่งพักราชการไม่ได้ คำว่า “ถูกฟ้องคดีอาญา” นั้น แยกได้เป็นสองกรณี

กรณีที่หนึ่ง ในกรณีที่ข้าราชการถูกฟ้องคดีอาญาโดยพนักงานอัยการเป็นโจทก์นั้น ข้าราชการผู้นั้นย่อมตกอยู่ในฐานะจำเลยนับแต่เวลาที่ได้ฟ้อง

กรณีที่สอง ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์นั้น หากศาลยังมิได้ประทับรับฟ้องไว้พิจารณา ผู้ถูกฟ้องยังไม่ตกอยู่ในฐานะจำเลย จะถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกฟ้องคดีอาญายังมิได้จนกว่าศาลจะได้ประทับรับฟ้องคดีไว้พิจารณาแล้ว จึงจะถือว่าผู้นั้นตกเป็นผู้ถูกฟ้องคดี

คำว่า “ต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา” หมายถึง ถูกพนักงานสอบสวนกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญาโดยตกเป็นผู้ต้องหาแล้ว แม้ยังมิได้ถูกฟ้องคดีต่อศาลก็ตาม หลักเกณฑ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกรณีที่จะสั่งพักราชการเพราะถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาได้คือคดีอาญาหรือข้อหาอื่น ๆ ต้องไม่ใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษด้วย

๒) เหตุที่จะสั่งพักราชการ แม้ข้าราชการพลเรือนสามัญจะมีกรณีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาที่ไม่ใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษแล้ว ก็ยังสั่งพักราชการไม่ได้ จนกว่าจะมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๘ (๑) - (๕) ดังต่อไปนี้ ประกอบด้วย

(๑) ผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวน และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ พิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่ราชการ

(๒) ผู้นั้นถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต หรือเกี่ยวกับความประพฤติหรือพฤติกรรมอันไม่น่าไว้วางใจโดยพนักงานอัยการมิได้รับเป็นทนายแก้ต่างให้ และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาเห็นว่าถ้าผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการอาจเกิดการเสียหายแก่ราชการ

(๓) ผู้นั้นมีพฤติกรรมที่แสดงว่าถ้าคงอยู่ในหน้าที่ราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณา หรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น

(๔) ผู้นั้นอยู่ในระหว่างถูกควบคุมหรือขังโดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญา หรือต้องจำคุกโดยคำพิพากษา และได้ถูกควบคุมขัง หรือต้องจำคุกเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวันแล้ว

(๕) ผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวนและต่อมามีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาในเรื่องที่สอบสวนนั้น หรือผู้นั้นถูกตั้งกรรมการสอบสวนภายหลังที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาในเรื่องที่สอบสวนนั้น และผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ได้ความประจักษ์ชัดอยู่แล้วว่าการกระทำความผิดอาญาของผู้นั้นเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง อนึ่ง กรณีข้าราชการถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนในความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือต้องหาคดีอาญา หรือถูกฟ้องคดีอาญาที่ไม่ใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษนี้ ถ้าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เห็นว่า ถึงแม้จะให้ผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการระหว่างถูกสอบสวนพิจารณา ก็ไม่เสียหายแก่ราชการ หรือไม่มีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นผู้สมควรต่อการสอบสวนพิจารณา หรือจะไม่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นแต่ประการใด ก็ไม่จำเป็นต้องสั่งพักราชการทุกรายไป เว้นแต่ผู้นั้นอยู่ในระหว่างถูกควบคุมขัง หรือต้องจำคุกโดยคำพิพากษา และได้ถูกควบคุมขัง หรือต้องจำคุกเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวันแล้ว จึงจะต้องสั่งพักราชการเนื่องจากผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้

๓) ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการ ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๗๘ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ คือ ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติแทน ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่อง หลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ซึ่งออกตามความ ในมาตรา ๙๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ด้วย

๔) ระยะเวลาการสั่งพักราชการ ระยะเวลาการสั่งพักราชการนั้น มาตรา ๑๐๑ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๗๙ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ กำหนดให้สั่งพักตลอดเวลาที่สอบสวนหรือพิจารณา

คำว่า “สอบสวนหรือพิจารณา” มีความหมายดังนี้

- ในกรณีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนในความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หมายถึง การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน และการพิจารณาสั่งการของผู้มีอำนาจในขั้นตอนที่ต่อเนื่องกับการสอบสวน ซึ่งอาจเป็นการพิจารณาของผู้ตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือของ อ.ก.พ.กระทรวง อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.จังหวัด แล้วแต่กรณีและการพิจารณาสั่งการของผู้มีอำนาจต่อเนื่องกับการพิจารณาของ อ.ก.พ. ดังกล่าวด้วย

- ในกรณีต้องหาคดีอาญา หมายถึง การสอบสวนของพนักงานสอบสวนและการพิจารณาของพนักงานอัยการ

- ในกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หมายถึง การพิจารณาของศาลจนถึงที่สุด ซึ่งอาจจะถึงที่สุดโดยโจทก์ถอนฟ้อง หรือโจทก์จำเลยไม่อุทธรณ์ฎีกา หรือศาลฎีกาได้พิพากษาแล้ว อย่างไรก็ตาม แม้มาตรา ๑๐๑ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๗๙ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ จะกำหนดให้สั่งพักตลอดเวลาที่สอบสวนหรือพิจารณาก็ตาม แต่หากผู้ถูกสั่งพักราชการผู้ใดได้ใช้สิทธิร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๒๒ และผู้มีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์แล้วเห็นว่าสมควรสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จสิ้น เนื่องจากพฤติการณ์ของผู้ถูกสั่งพักราชการไม่เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือพิจารณา และไม่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยต่อไป ผู้มีอำนาจพิจารณาก็สามารถสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการได้

หรือในกรณีที่ล่วงพ้นหนึ่งปีนับแต่วันพักราชการแล้วการดำเนินการทางวินัยยังไม่แล้วเสร็จ โดยข้อ ๗๙ ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในสาระสำคัญว่า หากผู้ถูกสั่งพักราชการประสงค์จะกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ ก็ให้ยื่นคำร้องทุกข์เป็นหนังสือตามมาตรา ๑๒๒ และหากผู้มีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้นั้นไม่มีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นผู้สมควรต่อการสอบสวนพิจารณา หรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ผู้มีอำนาจพิจารณาก็สามารถสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จสิ้นได้

๕) การสั่งพักราชการเมื่อมีเรื่องหลายกรณีหรือมีกรณีอื่นเพิ่มขึ้น การสั่งพักราชการเมื่อมีเรื่องหลายกรณีหรือมีกรณีอื่นเพิ่มขึ้น ตามข้อ ๘๐ ของกฎ ก.พ.ฉบับนี้ กำหนดให้สั่งพักราชการเฉพาะในสำนวนหรือคดีที่เข้าเหตุแห่งการสั่งพักราชการเท่านั้น หากไม่เข้าเหตุแห่งการสั่งพักราชการแล้ว ก็ไม่สามารถสั่งให้พักราชการในสำนวนหรือคดีอื่นได้ แต่หากเข้าเหตุแห่งการสั่งพักราชการแล้ว ก็ให้สั่งพักราชการในสำนวนหรือคดีอื่นทุกสำนวนหรือทุกคดีที่เข้าเหตุแห่งการสั่งพักราชการด้วย

๖) วันพักราชการ ข้อ ๘๑ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้กำหนดให้สั่งพักราชการตั้งแต่วันออกคำสั่ง เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งจะถูกสั่งพักราชการอยู่ในระหว่างถูกควบคุมหรือขังโดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญา หรือต้องจำคุก โดยคำพิพากษา การสั่งพักราชการในเรื่องนั้นให้สั่งพักย้อนหลัง ไปถึงวันที่ถูกควบคุมขัง หรือต้องจำคุก หรือ

(๒) ในกรณีที่ได้มีการสั่งพักราชการไว้แล้วถ้าจะต้องสั่งใหม่เพราะคำสั่งเดิมไม่ชอบหรือไม่ถูกต้อง ให้สั่งพักตั้งแต่วันให้พักราชการตามคำสั่งเดิม หรือตามวันที่ควรต้องพักราชการในขณะที่ออกคำสั่งเดิม

๗) คำสั่งพักราชการ ข้อ ๘๒ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ กำหนดให้คำสั่งพักราชการต้องระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกสั่งพักราชการ ตลอดจนกรณีและเหตุที่สั่งพักราชการ และวันที่คำสั่งมีผลใช้บังคับด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามแบบที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด

๘) การแจ้งคำสั่งพักราชการ ข้อ ๘๒ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ กำหนดให้แจ้งคำสั่งพักราชการให้ผู้ถูกสั่งพักราชการทราบโดยเร็ว โดยให้นำข้อ ๗๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ ให้ผู้ถูกสั่งพักราชการลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกสั่งพักราชการไว้หนึ่งฉบับด้วย ถ้าผู้ถูกสั่งพักราชการไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่ง เมื่อได้ทำบันทึกลงวันที่และสถานที่ที่แจ้ง และลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบ ในกรณีที่เมื่อแจ้งให้ทราบได้หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ก็ให้ส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกสั่งพักราชการ ณ ที่อยู่ของผู้ถูกสั่งพักราชการซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ และให้ถือว่าผู้ถูกสั่งพักราชการได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งในประเทศ หรือเมื่อครบสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ

๙) การสั่งให้ผู้ถูกสั่งพักราชการกลับเข้ารับราชการ หมายถึง การสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกครั้งหนึ่งหลังจากพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ไปเป็นการชั่วคราว ข้อ ๙๑ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องการสั่งให้ผู้ถูกสั่งพักราชการกลับเข้ารับราชการไว้เป็นสาระสำคัญว่า ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนหรือพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดไม่ถึงกับจะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีความจำเป็นต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งอื่นในประเภทเดียวกัน และระดับเดียวกันหรือในตำแหน่งประเภทและระดับที่ ก.พ. กำหนด แต่ทั้งนี้ ผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นด้วย

การให้ออกจากราชการไว้ก่อน คือ การให้ข้าราชการผู้มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาออกจากราชการพ้นจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือนไว้ก่อนระหว่างการสอบสวนพิจารณา เพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณา ซึ่งการให้ออกจากราชการไว้ก่อนนี้เป็นผลให้ข้าราชการผู้ถูกสั่งให้ออกนั้น พ้นจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือน ซึ่งเป็นผลให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สามารถตั้งผู้อื่นให้ดำรงตำแหน่งนั้นแทนได้ หลักเกณฑ์และวิธีการการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนนั้น ข้อ ๘๓ และข้อ ๘๔ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ ได้กำหนดให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการของการสั่งพักราชการบางข้อมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่โดยที่การให้ออกจากราชการไว้ก่อนมีผลให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือน ซึ่งอาจบรรจุและแต่งตั้งคนอื่นแทนในตำแหน่งนั้นได้ ดังนั้น การให้ออกจากราชการไว้ก่อน จึงต้องมีหลักเกณฑ์และวิธีการเพิ่มเติมขึ้นจากการพักราชการบางประการ ดังนี้

๑) กรณีและเหตุที่จะสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ข้อ ๘๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ กำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ว่า “ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีเหตุที่อาจถูกสั่งพักราชการและผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาเห็นว่า การสอบสวนหรือพิจารณา หรือการดำเนินคดีนั้นจะไม่แล้วเสร็จโดยเร็ว ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวจะสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อนก็ได้” ดังนั้น ผู้ที่จะถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนจึงต้องเป็นผู้ที่อาจถูกสั่งพักราชการได้ คือ มีกรณีและเหตุที่จะถูกสั่งพักราชการตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว ในเรื่องการสั่งพักราชการและมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือต้องเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ พิจารณาแล้วเห็นว่า การสอบสวนหรือพิจารณา หรือการดำเนินคดีนั้นจะไม่แล้วเสร็จโดยเร็วด้วย

๒) ผู้มีอำนาจสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ผู้มีอำนาจสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนก็เหมือนกับผู้มีอำนาจสั่งพักราชการทุกประการ กล่าวคือ ตามมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อ ๘๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ เป็นผู้สั่งให้ออกจากราชการ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติแทนตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๓๕ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่องหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยซึ่งออกตามความ ในมาตรา ๙๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ด้วย

๓) ระยะเวลาการให้ออกจากราชการไว้ก่อน ข้อ ๘๔ วรรคสอง ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ กำหนดให้นำข้อ ๗๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย ดังนั้น จึงต้องให้ออกจากราชการไว้ก่อนตลอดเวลาที่สอบสวนหรือพิจารณาเช่นเดียวกับการพักราชการ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๐๑ วรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้นำวรรคหกแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับกรณีให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย ดังนั้น ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนจึงสามารถร้องทุกข์ ตามมาตรา ๑๒๒ ได้ ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไว้แล้วในเรื่องการสั่งพักราชการ

๔) การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเมื่อมีหลายกรณีหรือมีกรณีอื่นเพิ่มขึ้น ข้อ ๘๔ วรรคสองของกฎ ก.พ.ฉบับนี้ กำหนดให้นำข้อ ๘๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย ดังนั้น จึงสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้เฉพาะในสำนวนหรือคดีที่เข้าเหตุแห่งการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเท่านั้น หากสำนวนหรือคดีใดไม่เข้าเหตุแห่งการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนแล้วก็ไม่สามารถสั่งให้ออกจากราชการ

ไว้ก่อนในสำนวนหรือคดีนั้น ๆ ได้ แต่หากเข้าเหตุแห่งการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนแล้ว ก็ให้สั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนทุกสำนวนหรือทุกคดีที่เข้าเหตุแห่งการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย

๕) วันออกจากราชการไว้ก่อน ข้อ ๘๔ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้กำหนดให้การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้สั่งให้มีผลตั้งแต่วันออกคำสั่ง แต่ถ้าเป็นกรณีที่ได้สั่งให้พักราชการไว้ก่อนแล้ว ก็ให้สั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตั้งแต่วันสั่งพักราชการเป็นต้นไป นอกจากนี้ข้อ ๘๔ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้กำหนดให้นำข้อ ๘๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ซึ่งจะถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน อยู่ในระหว่างถูกควบคุมหรือซังโดยเป็นผู้ถูกจับในคดีอาญา หรือต้องจำคุกโดยคำพิพากษาการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนในเรื่องนั้น ให้สั่งให้ออกย้อนหลังไปถึงวันที่ถูกควบคุมซัง หรือต้องจำคุก หรือในกรณีที่ได้มีการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนแล้ว ถ้าจะต้องสั่งใหม่เพราะคำสั่งเดิม ไม่ชอบหรือไม่ถูกต้อง ให้สั่งให้ออกตั้งแต่วันให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามคำสั่งเดิม หรือตามวันที่ควรต้องให้ออกจากราชการไว้ก่อน ในขณะที่ออกคำสั่งเดิม

๖) คำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ข้อ ๘๔ วรรคสอง ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้กำหนดให้นำข้อ ๘๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย ดังนั้น คำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนจึงต้องระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ตลอดจนกรณีและเหตุที่สั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และวันที่คำสั่งมีผลใช้บังคับ

๗) การแจ้งคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ข้อ ๘๔ วรรคสอง ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ กำหนดให้นำข้อ ๘๒ วรรคสอง มาบังคับใช้โดยอนุโลมกับการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย ดังนั้น จึงต้องแจ้งคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนให้แก่ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนทราบโดยเร็ว และให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนจำนวนหนึ่งฉบับด้วย ถ้าผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเมื่อได้ทำบันทึกลงวันที่และสถานที่ที่แจ้งและลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันรับทราบ ในกรณีที่ไมอาจแจ้งให้ทราบได้หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ก็ให้ส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ณ ที่อยู่ของผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ และให้ถือว่าผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งในประเทศ หรือเมื่อครบสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ

๘) การสั่งให้ข้าราชการตำแหน่งที่ต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ออกจากราชการไว้ก่อน การสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการไว้ก่อนตามมาตรา ๑๐๑ นี้ เป็นการออกจากราชการอย่างหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ (๔) ซึ่งการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นั้น มาตรา ๑๑๓ บัญญัติให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันออกจากราชการ ดังนั้น ข้อ ๘๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ จึงกำหนดให้การสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง และประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ออกจากราชการไว้ก่อน ต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันออกจากราชการไว้ก่อน การนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่งนี้ ต้องทำควบคู่ไปกับการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน แต่โดยที่การดำเนินการนำความกราบบังคมทูลต้องใช้

เวลามากกว่า ดังนั้น กฎหมายจึงกำหนดให้พ้นจากราชการนับแต่วันที่สั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ส่วนการสั่งให้ออกจากราชการสำหรับผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งต่ำกว่าประเภทบริหารระดับสูงและประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิไม่ต้องนำความกราบบังคมทูล

๙) การสั่งให้ข้าราชการผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการ หมายถึง การสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอีกครั้งหลังจากออกจากราชการไปชั่วคราว

ข้อ ๙๐ ของกฎ ก.พ. ฉบับนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องการสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการไว้เป็นสาระสำคัญว่า ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนหรือพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดไม่ถึงกับจะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีจะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้นั้นมีอำนาจสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งอื่นในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกัน หรือในตำแหน่งประเภทและระดับที่ ก.พ. กำหนด แต่ทั้งนี้ ผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้นด้วย สำหรับการสั่งให้ข้าราชการตำแหน่งที่ต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกลับเข้ารับราชการจะต้องดำเนินการนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งด้วย

หมวด ๙

ระยะเวลา

การดำเนินการทางวินัยจำเป็นต้องมีเรื่องของระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเร่งรัดให้การดำเนินการทางวินัยเป็นไปอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นการให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือการคัดค้านกรรมการสอบสวนต้องยื่นหนังสือคัดค้านภายใน ๗ วัน เป็นต้น กรณีดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ เรื่องการนับระยะเวลาไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับนี้

สาระสำคัญ

ตามข้อ ๙๓ ได้กำหนดการนับระยะเวลาการดำเนินการทางวินัย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) การนับระยะเวลาการดำเนินการทางวินัยตามข้อ ๙๓ วรรคหนึ่ง โดยหลัก ถ้ากำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ หรือเดือน มิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย กล่าวคือ ให้นับวันถัดไปเป็นวันแรก เว้นแต่ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้ซึ่งต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย ก.พ. นี้จะได้เริ่มดำเนินการในวันนั้น ก็ให้นับวันที่เริ่มดำเนินการนั้นเป็นวันแรก

ข้อ ๙๓ วรรคหนึ่งนี้ได้เพิ่มเติมหลักการเดิมของข้อ ๓๘ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ในกรณีข้อยกเว้นที่ให้นับระยะเวลาในวันแรก หากคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้ซึ่งต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย ก.พ. ได้เริ่มดำเนินการในวันนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการนับระยะเวลาของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

คำว่า “ผู้ซึ่งต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย ก.พ. นี้” หมายรวมถึง ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๙๔ ก็ได้

๒) กรณีคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้ซึ่งต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย ก.พ. นี้ ต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ข้อ ๙๓ วรรคสอง กำหนดให้นับวันสิ้นสุดของระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย แม้ว่าวันสุดท้ายจะเป็นวันหยุดราชการ

กรณีบุคคลอื่นนอกจากคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้ซึ่งต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย ก.พ. นี้ ต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าวันสุดท้าย เป็นวันหยุดราชการ ข้อ ๙๓ วรรคสาม กำหนดให้ถือว่าระยะเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น กล่าวคือ ในวันเปิดทำการนั่นเอง

คำว่า“บุคคลอื่นนอกจากคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้ซึ่งต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย ก.พ. นี้” อาจหมายถึงผู้ถูกกล่าวหาก็ได้ กรณีนี้กำหนดไว้แตกต่างจากหลักการเดิมเพราะกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) กำหนดในทุกกรณีว่า หากวันสุดท้ายตรงกับวันหยุดราชการก็ให้นับวันเริ่มเปิดทำการใหม่เป็นวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาโดยมิได้มีการแบ่งแยกว่าผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม หลักการใหม่นี้กำหนดไว้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้ซึ่งต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย ก.พ.ฉบับนี้ยึดเวลากระทำการออกไปโดยไม่จำเป็นอันจะเป็นผลเสียหายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๑๐

บทเปิดเตล็ด

โดยที่ในการร่างกฎหมายย่อมมีข้อจำกัด ไม่อาจร่างให้ครอบคลุมทุกกรณีได้ จึงมีการกำหนดข้อ ๙๔ เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาโดยหากปรากฏกรณีใดที่มีเหตุผลความจำเป็นเป็นพิเศษ ทำให้ไม่อาจนำหลักเกณฑ์วิธีการและระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย ก.พ. ฉบับนี้มาใช้ได้บังคับได้ ก็ให้ ก.พ. มีอำนาจพิจารณา กำหนดการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวได้

สาระสำคัญ

บทเฉพาะกาล แม้ว่า กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖ จะได้กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อล่วงพ้น ๖๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ส่วนราชการมีเวลาเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษาทำความเข้าใจ และเพื่อให้สำนักงาน ก.พ. ได้มีเวลาในการชี้แจงและซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้แก่ส่วนราชการแล้วก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี เมื่อกฎหมาย ก.พ. ฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว อาจมีการดำเนินการทางวินัยบางเรื่องหรือบางขั้นตอนที่ยังไม่แล้วเสร็จ หรือเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่เป็นการดำเนินการตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับเดิมที่อาจขัดหรือไม่สอดคล้องกับข้อกำหนด ในกฎหมาย ก.พ. ฉบับนี้ ดังนั้น กฎ ก.พ. ฉบับนี้จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินการ รวมถึงข้อกำหนดรับรองกระบวนการดำเนินการทางวินัย หรือขั้นตอนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว หรือยังไม่แล้วเสร็จเพื่อให้การดำเนินการทางวินัยในเรื่องนั้น ๆ เป็นอันใช้ได้ หรือสามารถดำเนินการต่อไปได้และไม่ขัดต่อข้อกำหนดในกฎหมาย ก.พ. ฉบับนี้ วิธีการตามข้อ ๙๕-๙๘ ของกฎหมาย ก.พ. ฉบับนี้ ได้กำหนดการดำเนินการตามบทเฉพาะกาลเอาไว้ดังนี้

๑) แนวทางการดำเนินการรวมถึงบทบัญญัติรับรองกระบวนการดำเนินการทางวินัย หรือขั้นตอนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว หรือยังไม่แล้วเสร็จ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ได้มีการสั่งให้สอบสวนข้าราชการพลเรือนสามัญรายใดโดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ก่อนวันที่กฎหมาย ก.พ. นี้ใช้บังคับ ต่อมา เมื่อกฎหมาย ก.พ. ฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว

การสอบสวนนั้นยังไม่แล้วเสร็จ ก็ให้ดำเนินการสอบสวนตามกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือหลักเกณฑ์นั้นต่อไป จนกว่าจะแล้วเสร็จ ส่วนการพิจารณา และดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับนี้

(๒) กรณีที่ได้มีการสอบสวนข้าราชการพลเรือนสามัญรายใดโดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในขณะนั้นเสร็จไปแล้วก่อนวันที่กฎ ก.พ. ฉบับนี้ใช้บังคับ ต่อมาเมื่อกฎ ก.พ. ฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้วยังไม่ได้มีการพิจารณาและดำเนินการต่อไป หรือมีการพิจารณาดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ ก็ให้ถือว่า การสอบสวนนั้น เป็นอันใช้ได้ส่วนการพิจารณาและดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับนี้

(๓) กรณีที่ได้มีการสอบสวนและพิจารณาการดำเนินการทางวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญรายใด โดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ในขณะนั้นเสร็จไปแล้วก่อนวันที่กฎ ก.พ. ฉบับนี้ใช้บังคับ ต่อมาเมื่อกฎ ก.พ. ฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามผลการพิจารณาดังกล่าว ก็ให้ถือว่า การสอบสวนและพิจารณานั้นเป็นอันใช้ได้ส่วนการดำเนินการให้เป็นไปตามผลการพิจารณาดังกล่าว และการดำเนินการอื่น ๆ ต่อจากนั้นให้ดำเนินการตามกฎหมาย ก.พ. นี้

๒) วิธีการเกี่ยวกับการส่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือน ในกรณีที่จะต้องส่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก่อนวันที่กฎ ก.พ. ฉบับนี้มีผลใช้บังคับแต่ยังไม่ได้ส่งลงโทษ ให้ลงโทษตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับนี้กล่าวคือ

(๑) การลงโทษตัดเงินเดือน ให้ลงโทษตัดเงินเดือนได้ครั้งหนึ่งในอัตราโทษร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษเป็นเวลา ๑ เดือน ๒ เดือน หรือ ๓ เดือน

(๒) การลงโทษลดเงินเดือน ให้ลงโทษลดเงินเดือนได้ครั้งหนึ่งในอัตราโทษ ร้อยละ ๒ หรือร้อยละ ๔ ของเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับในวันที่มีคำสั่งลงโทษ

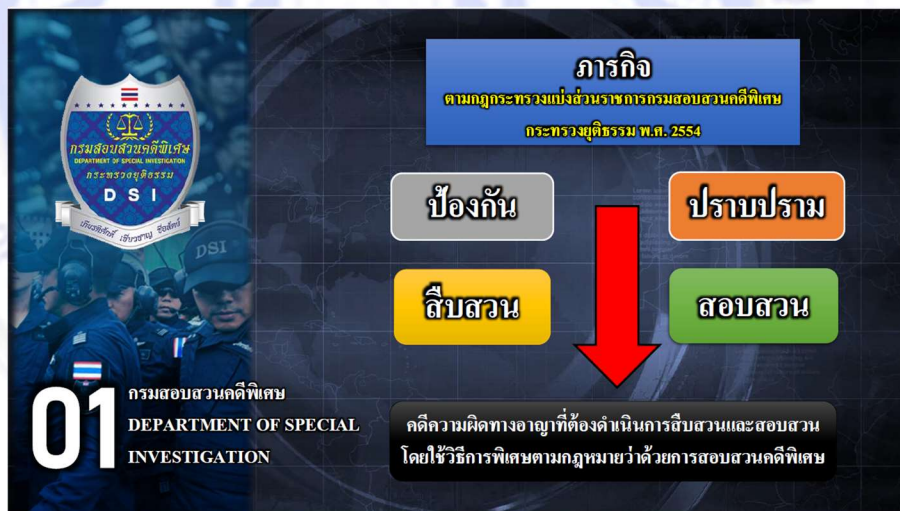
๓) กรณีมีการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ในกรณีที่ได้มีการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน โดยถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ก่อนวันที่กฎ ก.พ. นี้ใช้บังคับ และการสอบสวนหรือการพิจารณานั้นยังไม่แล้วเสร็จ ก็ให้การสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนนั้น มีผลต่อไปตามกฎหมาย ก.พ. นี้จนกว่าจะมีการสั่งการเป็นอย่างอื่น ตามกฎ ก.พ. นี้

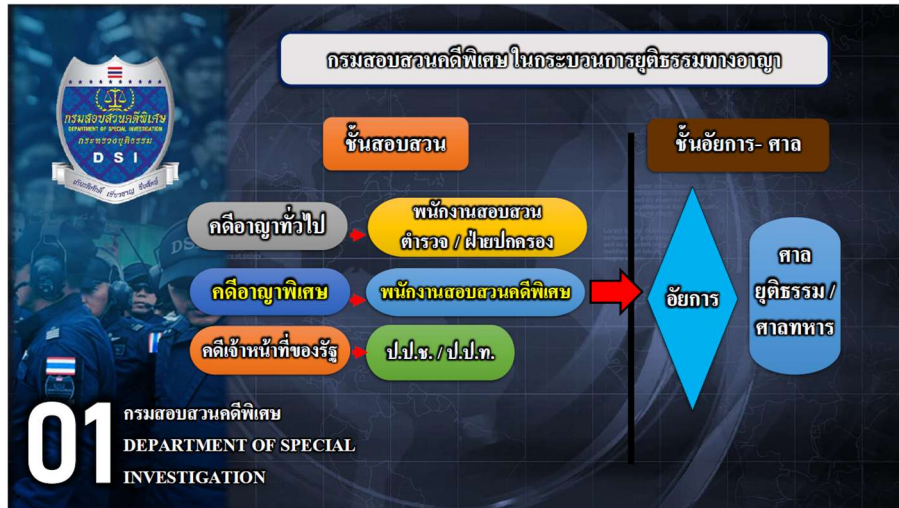
หัวข้อบรรยาย : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการแสวงหาข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐาน

วิทยากร : ๑. พ.ต.ต.ณัฐพล ดิษยธรรม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)
๒. ว่าที่ ร.ต. ชนมพัฒน์ แสงครุฑ นักวิชาการแผนที่ภาพถ่าย กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)
วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.
ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวชุตติกาญจน์ อรรถศิริปัญญา เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน (สธธ.)

ประกอบด้วยสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

อำนาจในการสอบสวนคดีพิเศษ : พ.ร.บ. การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
กระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

การรับเรื่องเป็นคดีพิเศษ

ลักษณะของคดีพิเศษ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ กำหนด คำนิยามของคดีพิเศษ ไว้ว่า “คดีพิเศษ” หมายถึง คดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๑ ซึ่งตามมาตรา ๒๑ กำหนดให้คดีพิเศษ จะต้องสืบสวนและสอบสวน ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยสามารถจำแนกคดีพิเศษออกเป็น ประเภทต่างๆ ดังนี้

ประเภทที่ ๑ คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) คือ คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมาย ที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ และที่กำหนด ในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการคดีพิเศษ โดยคดีความผิดทางอาญา ตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมียุทธวิธีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวน และรวบรวม พยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบ เรียบร้อยและศีลธรรม อันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลัง ของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดซ้ำซากสำคัญ หรือเป็นการกระทำ ขององค์กรอาชญากรรม

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

(จ) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีใช้ พนักงานสอบสวนคดี พิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควร ว่าจะได้กระทำความผิดอาญา หรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา

เครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญในการสืบสวนคดีพิเศษ

มาตรา ๒๒ และ มาตรา ๒๒/๑ : ให้องค์การของรัฐ/เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ร่วมปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๒๗ : จัดทำเอกสารหลักฐาน - แฝงตัว ตัวอย่างเช่น จัดตั้งบริษัทแฝงตัวสืบสวนการฉ้อราษฎร์

มาตรา ๒๕ : เข้าถึงข้อมูล ตัวอย่างเช่น ดักฟัง เข้าถึงข้อมูลทาง Internet ทั้งนี้ ต้องขออนุญาตศาลก่อน ศาลจะอนุญาตครั้งละ ๙๐ วัน

มาตรา ๒๔ : เรียก ค้น ยึด โดยไม่ต้องมีหมายศาล แต่ผู้ค้นต้องแจ้งอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษก่อน เมื่อค้นแล้วต้องมีการคุ้มครองสถานที่ค้นและรายงานศาลว่าใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ ค้น โดยไม่มีหมายค้น

มาตรา ๓๓ : เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมาปฏิบัติหน้าที่ใน DSI เพื่อช่วยเหลือสืบสวนสอบสวน โดยให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานคดีพิเศษ

มาตรา ๓๒ : อัยการร่วมทำงานในส่วนพิจารณาพยานหลักฐานว่าเพียงพอหรือไม่ แต่ไม่รวมถึง การพิจารณาสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง

มาตรา ๓๐ : ตั้งที่ปรึกษาคดี แต่ไม่มีอำนาจในการให้ความเห็นทางคดี

มาตรา ๒๘ : ยึด - ใช้ประโยชน์จากของกลาง (เอาของโจรมาใช้ประโยชน์)

ปัจจุบัน DSI มีส่วนภูมิภาค ๑๐ หน่วย แบ่งเป็นภาค ๑ - ๙ และ ๓ จขต.

แนวคิดที่กำหนดแนวทางสืบสวนสอบสวน

Knowledge ความรู้ที่หลากหลาย ศาสตร์บริสุทธิ์ (กฎหมายทฤษฎี) + ศาสตร์ประยุกต์ (ชี้แนวโน้มที่เกิด)

Experience ประสบการณ์หลายด้าน ความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงแนวทางหรือวิธีปฏิบัติ เรื่องที่รู้มาก่อนหน้านี้ให้ดียิ่งขึ้น

Good Heart จิตใจที่ดีงาม ความยึดมั่นในความยุติธรรม ถูกเป็นถูก ผิดเป็นผิด ปราศจากอคติ

Idea ความคิดริเริ่ม มีวิธีการใหม่ๆ ในการสืบสวนสอบสวนเพิ่มขึ้น

สายงานไหนสามารถสืบสวนสอบสวนได้บ้าง

ทุกสายงานสามารถเข้ามามีส่วนรวมในการสืบสวนสอบสวนได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นงานพัสดุภัณฑ์ งานการเงินและบัญชี งานชีวเคมี

การจัดทีมทำงานสืบสวนสอบสวนอย่างเป็นระบบ

ระบบภูมิสารสนเทศ (เทคโนโลยี + ภูมิสารสนเทศ)

เทคโนโลยี คือ วิทยาการที่นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ
ภูมิสารสนเทศ คือ เป็นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาและใช้โครงสร้างทางวิทยาการสารสนเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาทางภูมิศาสตร์

สรุปเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ คือ วิทยาการเกี่ยวกับการนำวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสังคม ซึ่งประกอบด้วย 3S คือ

RS การรับรู้จากระยะไกลติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติในพื้นที่

GIS ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ วางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

GPS/GNSS ระบบดาวเทียมนำทางโลก กำหนดตำแหน่งเชิงพื้นที่ ติดตามความเคลื่อนไหวอย่างแม่นยำ

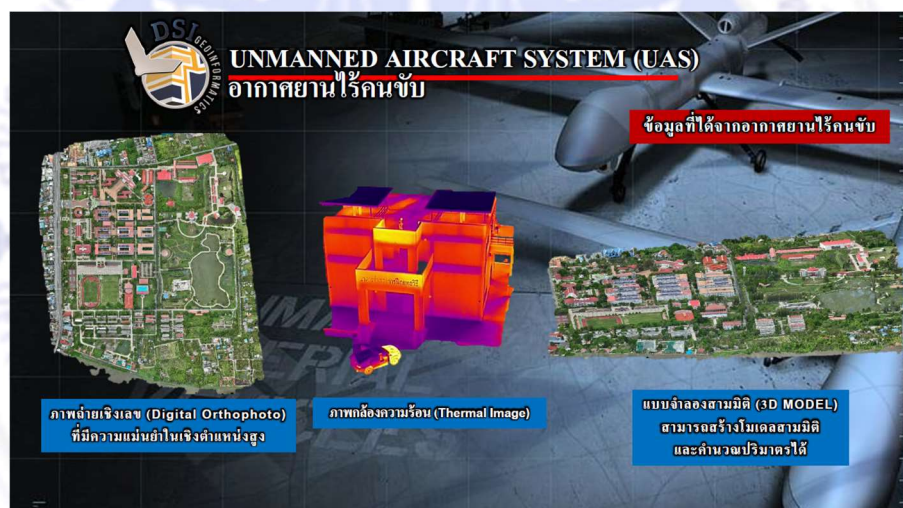
การนำอากาศยานไร้คนขับ (Unmanned Aerial System) มาใช้ในการกิจสนับสนุนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

ประมาณปี พ.ศ.2558 DSI ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นจำนวนมาก โดยในแต่ละคดีต้องใช้จำนวนบุคลากร งบประมาณ ใช้เวลาระยะเวลาปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก จึงมีแนวคิดในการนำอากาศยานไร้คนขับมาใช้ในงานตรวจที่เกิดเหตุ จัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ที่มีความถูกต้องเชิงตำแหน่งสูง และมีความเป็นปัจจุบันมากกว่าภาพถ่ายจากเครื่องบินหรือภาพถ่ายจากดาวเทียม

ตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับ

- แผนที่ตรวจสอบการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- การใช้แผนที่ในการวางแผนป้องกันการเกิดเหตุ
- การใช้กล้องตรวจการณ์ระยะไกลในการเฝ้าระวังการเกิดเหตุ
- วิเคราะห์ความสูง ต่ำ พื้นที่และคำนวณปริมาตรพื้นที่ที่มีการขุด
- การนำระบบ GIS/GPS TRACKING ในการติดตาม เฝ้าระวัง
- การเกิดเหตุอาชญากรรมและรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

ข้อมูลที่ได้จากอากาศยานไร้คนขับ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบและได้ส่วนข้อเท็จจริงในการบริหารคดี

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบและได้ส่วนข้อเท็จจริง ข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ สามารถตรวจสอบได้จากกระบวนของหน่วยงานที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ เช่น กรมการปกครอง กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมการขนส่งทางบก เป็นต้น อีกทั้งข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ ยังปรากฏอยู่ในสื่อ Social Media ปัจจุบันจึงมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปค้นหาในอินเทอร์เน็ต

กรณีตัวอย่าง

๓.๑) บัตร easy pass เพื่อวิเคราะห์และจำกัดขอบเขตในการหาพื้นที่สืบสวน สามารถใช้ติดตาม Time line การเดินทางจากบัตรผ่านทางด่วน โดยประยุกต์ใช้กับการไล่ติดตามกล้องวงจรปิดเพื่อวิเคราะห์หาเส้นทางการเดินทาง คำนวณระยะเวลาเดินทาง ฯลฯ

๓.๒) บิลค่าน้ำ บิลค่าไฟ สามารถใช้ประกอบการสืบสวนเกี่ยวกับการลักลอบเปิดโรงงานผลิตน้ำปลาปลอม โดยภายนอกของสถานที่ประกอบกิจการมีลักษณะเหมือนบ้านพักอาศัยแบบทาวน์เฮ้าส์โดยทั่วไป แต่ประวัติการใช้น้ำ และใช้ไฟ มีมูลค่าหน่วยสูงกว่าบ้านพักอาศัยโดยทั่วไป โดยในบิลจะปรากฏข้อมูลของผู้เสียค่าน้ำค่าไฟ จึงนำไปค้นหาในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อหาความเชื่อมโยงในคดี

๓ สิ่งที่เราขอโพสลงใน SOCIAL MEDIA

๑. ชื่อ - นามสกุลจริง, วันเกิด, อายุ, ที่อยู่, เบอร์โทรศัพท์ หรือ สิ่ง que แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวตน
๒. การถ่ายภาพหรือ Live ในบ้านโชว์คนในโซเซียลว่า จัดบ้านใหม่ รีโนเวทบ้าน ทำให้รู้ตำแหน่งสถานที่ตั้งของบ้าน
๓. การ Check in ว่าตอนนี้อยู่ที่ไหนทำอะไร

การแสดงออกทางอัตลักษณ์ เพื่อให้ตนเองและสังคมได้รับรู้

“โซเซียลมีเดีย จึงถือเป็นพื้นที่เสมือนจริงอันกว้างใหญ่มหาศาลที่เปิดโอกาส ให้ผู้ใช้สื่อได้แสดงออกทางอัตลักษณ์ของตนเอง”

การโพสรูปตนเองในแบบและอริยาบถต่างๆ ลงบนโซเชียลถือเป็น การแสดงออกซึ่งตัวตน และอัตลักษณ์ของผู้ใช้ ผู้ใช้มักจะเปลี่ยนรูปโปรไฟล์ของตนเองเรื่อยๆ เพื่อสะท้อนถึงตัวตนและอัตลักษณ์ที่เปลี่ยนไปตามช่วงชีวิตในเวลาต่างๆ นอกจากนี้แล้ว การเปลี่ยน รูปโปรไฟล์ และการโพสรูปภาพต่าง ๆ บนโซเชียลในโซเซียลมีเดีย ยังถือเป็นความเคลื่อนไหวที่บ่งบอกว่าผู้ใช้โซเซียลมีเดีย นั้น ยังมีตัวตนอยู่ในโลกเสมือนจริง

หัวข้อบรรยาย : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการแสวงหาข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐาน

วิทยากร : นายปรัชโชติ สงวนวงศ์ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ สังกัด ส่วนตรวจพิสูจน์หลักฐานดิจิทัล ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.)

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาววารี แสงคำ นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ กองบริหารคดี (กบค.)

๑. การตรวจพิสูจน์หลักฐานดิจิทัลเบื้องต้น

๑.๑ คำนิยามของหลักฐานดิจิทัล

หลักฐานดิจิทัล คือ ข้อมูลหรือเอกสารที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล เป็นพยานหลักฐานที่จับต้องไม่ได้ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรมได้ ข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรืออุปกรณ์เก็บข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญเป็นหลักฐานที่สามารถระบุการกระทำ ความตั้งใจ หรือสถานะของบุคคลหรือเหตุการณ์ได้ โดยมีลักษณะพิเศษ เช่น ความสามารถในการคงสถานะเดิม (integrity) ความสามารถในการติดตามแหล่งที่มา (traceability) และความโปร่งใสในการพิสูจน์ความถูกต้อง (verifiability)

๑.๒ ประเภทของหลักฐานดิจิทัล

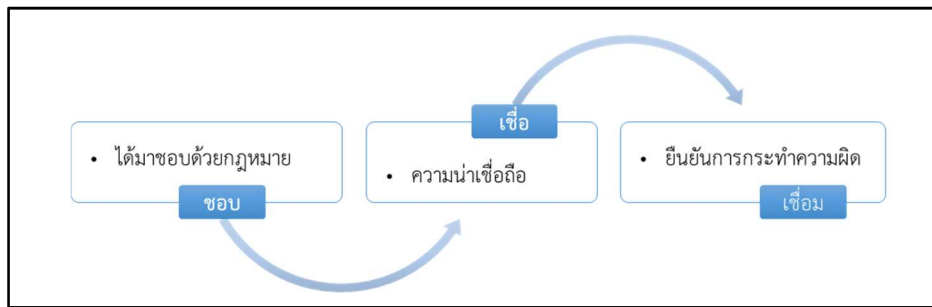
๑.๒.๑ ข้อมูลจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรืออุปกรณ์สื่อสารอื่น ๆ เช่น ข้อความ รูปภาพ ประวัติการโทร กว้างวงจรปิด กล้องติดรถยนต์ เป็นต้น

๑.๒.๒ ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บในระบบคลาวด์ รวมถึงไฟล์และข้อมูลที่ถูกเก็บในบริการต่าง ๆ เช่น Google Drive, iCloud เป็นต้น

๑.๒.๓ อีเมลและข้อความสนทนา ข้อมูลอีเมลสามารถใช้เป็นหลักฐานในการยืนยันการสื่อสารระหว่างบุคคล รวมถึงข้อมูลการส่งข้อความผ่านแอปพลิเคชัน

๑.๒.๔ ข้อมูลจากเว็บไซต์และโซเชียลมีเดีย เช่น ประวัติการโพสต์ การแสดงความคิดเห็น รวมถึงกิจกรรมในโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Twitter

๑.๓ หลักการดำเนินการกับพยานหลักฐานดิจิทัล

๑.๓.๑ ชอบ (Acceptance) การดำเนินการกับพยานหลักฐานดิจิทัลจะต้องเป็นไปตามกระบวนการและวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายและมาตรฐานที่ยอมรับ ข้อมูลและพยานหลักฐานดิจิทัลที่ได้มาจะต้องได้รับการตรวจสอบว่ามาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ และดำเนินการเก็บรักษาไม่ให้เกิดการดัดแปลง

๑.๓.๒ เชื่อ (Reliability) พยานหลักฐานดิจิทัลต้องเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ สามารถพิสูจน์แหล่งที่มาได้ และตรวจสอบความถูกต้องได้ ต้องสามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อมูลไม่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงในระหว่างกระบวนการเก็บ และการตรวจสอบ การนำเสนอพยานหลักฐานดิจิทัลต้องมีความชัดเจน และสามารถอธิบายได้อย่างตรงไปตรงมา

๑.๓.๓ เชื่อม (Correlation) พยานหลักฐานดิจิทัลต้องมีการเชื่อมโยงกับเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่ต้องการพิสูจน์ได้ชัดเจน ต้องมีการจัดเตรียมข้อมูลที่สามารถแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงกับเหตุการณ์หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ กระบวนการตรวจพิสูจน์หลักฐานดิจิทัล

๑.๔.๑ ขั้นตอนการเก็บหลักฐาน

๑) การรวบรวมหลักฐาน (Evidence Collection) ต้องทำการเก็บข้อมูลจากอุปกรณ์ต่าง ๆ โดยไม่มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ เพื่อรักษาความครบถ้วนของหลักฐาน เช่น การเก็บข้อมูลจากฮาร์ดดิสก์แบบครบทุกบิต (bit by bit image) เพื่อให้แน่ใจว่าหลักฐานจะไม่ถูกเปลี่ยนแปลง

๒) การรักษาความปลอดภัยของหลักฐาน (Evidence Preservation) หลักฐานที่ได้มาจะต้องถูกจัดเก็บในสภาพที่เหมาะสมป้องกันการเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งอาจใช้การเข้ารหัสข้อมูลหรือการกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึง

๓) การตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐาน (Verification) โดยการใช้ค่า Hash เช่น MD ๕ , SHA ๑ เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่เก็บมาไม่มีการเปลี่ยนแปลง

๑.๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อหาข้อเท็จจริง

๑) การระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยการคัดกรองข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องและเน้นข้อมูลที่เชื่อมโยงกับกรณี เช่น การค้นหาไฟล์หรือข้อความที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมที่อาจผิดกฎหมาย

๒) การติดตามเส้นทางของข้อมูล (Data Tracing) ใช้การวิเคราะห์การเชื่อมโยงของข้อมูล เช่น ประวัติการใช้เบราว์เซอร์ การเข้าถึงไฟล์ และการสื่อสารระหว่างอุปกรณ์ต่าง ๆ

๓) การประมวลผลข้อมูล (Data Processing) ใช้เครื่องมือช่วยในการแยกแยะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เช่น ข้อความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่ต้องการตรวจสอบ

๑.๕ เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานดิจิทัล

๑.๕.๑ Autopsy เป็นโปรแกรมโอเพนซอร์สที่ช่วยในการวิเคราะห์หลักฐานดิจิทัล สามารถใช้ตรวจสอบไฟล์ ประวัติการใช้เว็บ และไฟล์ระบบในคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ โดย Autopsy มีเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์อัตโนมัติ เช่น การค้นหาไฟล์ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ภาพจากกล้อง

๑.๕.๒ FTK Imager เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการทำสำเนา (imaging) ของอุปกรณ์ เช่น ฮาร์ดดิสก์ หรือหน่วยความจำ USB โดยสามารถทำการสร้างไฟล์ Image ของฮาร์ดดิสก์ในแบบ bit by bit และสามารถใช้ในการเข้าถึงไฟล์ได้อย่างปลอดภัย โดยไม่เสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในอุปกรณ์ต้นฉบับ

๑.๕.๓ โปรแกรมเชิงพาณิชย์ เช่น Encase ที่มีฟีเจอร์ขั้นสูงสำหรับการเก็บและวิเคราะห์หลักฐานดิจิทัล ซึ่งเหมาะกับการใช้งานในระดับสืบสวนเชิงลึก

๒. การใช้งาน OSINT เบื้องต้น

๒.๑ คำนิยามของ OSINT (Open Source Intelligence)

OSINT หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เปิดเผยหรือเข้าถึงได้โดยสาธารณะ อย่างถูกกฎหมาย ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจาก OSINT นั้น มีทั้งจากเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย ฐานข้อมูลสาธารณะ และเอกสารที่ถูกเผยแพร่ต่อสาธารณะ การใช้ OSINT ช่วยในการสืบค้นหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานทางดิจิทัลโดยไม่ต้องเข้าถึงระบบที่เป็นความลับหรือจำเป็นต้องมีสิทธิ์พิเศษ OSINT ใช้เพื่อสนับสนุนกระบวนการสืบสวนและรวบรวมข้อมูล เช่น การตรวจสอบประวัติ การค้นหาและตรวจสอบข้อมูลของบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือเหตุการณ์บางอย่าง OSINT เป็นที่นิยมในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น การบังคับใช้กฎหมาย การทหาร และการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านธุรกิจ

๒.๒ ประเภทของแหล่งข้อมูล OSINT

๒.๒.๑ โซเชียลมีเดีย (Social Media) เช่น Facebook Twitter Instagram และ LinkedIn เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญของ OSINT ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม การสื่อสาร ความเชื่อมโยงทางสังคม ตำแหน่งที่อยู่ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยข้อมูลบนโซเชียลมีเดียสามารถใช้สร้างความเชื่อมโยงและติดตามพฤติกรรมได้

๒.๒.๒ เว็บไซต์สาธารณะ (Public Websites) เป็นข้อมูลที่ถูกเผยแพร่บนเว็บไซต์ เช่น บทความข่าว ประกาศทั่วไป บล็อกส่วนตัว และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ จะมีข้อมูลที่สามารถใช้สืบค้นเกี่ยวกับบุคคล องค์กร หรือเหตุการณ์เฉพาะได้

๒.๒.๓ ฐานข้อมูลสาธารณะ (Public Databases) เป็นฐานข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้อย่างถูกกฎหมาย เช่น ฐานข้อมูลทะเบียนบริษัท (Company Registers) ฐานข้อมูลทางการเงิน และฐานข้อมูลทางกฎหมาย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้ผู้สืบสวนได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเป็นทางการ

๒.๒.๔ เอกสารทางการและรายงานสาธารณะ (Public Documents and Reports) เป็นรายงานขององค์กร หน่วยงานราชการ เอกสารวิจัย เอกสารทางกฎหมาย (เช่น บันทึกการประชุม การแถลงข่าว) จะมีข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือบุคคลที่ต้องการตรวจสอบ

๒.๓ เครื่องมือที่ใช้ใน OSINT

๒.๓.๑ Google Dorks เป็นเทคนิคในการใช้เครื่องมือค้นหา Google ให้เจาะลึกถึงข้อมูลเฉพาะที่ต้องการค้นหาโดยใช้คำค้นหรือชุดคำสั่งที่เรียกว่า "dork" เช่น การใช้ "filetype:pdf" เพื่อค้นหาเฉพาะไฟล์ PDF หรือ "intitle:index of" เพื่อตรวจสอบการเข้าถึงไฟล์บนเซิร์ฟเวอร์เครื่องมือ Google Dorks สามารถช่วยให้ค้นหาข้อมูลที่ซ่อนอยู่ในเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

๒.๓.๒ Maltego เป็นโปรแกรมที่ช่วยในการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น โซเชียลมีเดีย โดเมนเว็บไซต์ และที่อยู่ IP โดยจะแสดงผลเป็นแผนภูมิที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถมองเห็นเครือข่ายหรือโครงสร้างของข้อมูลได้ชัดเจน

๒.๓.๓ Shodan เป็นเครื่องมือค้นหาที่ใช้ในการค้นหาอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เช่น กล้องวงจรปิด อุปกรณ์ IOT และเซิร์ฟเวอร์ช่วยให้ผู้สืบสวนสามารถตรวจสอบสถานะของอุปกรณ์และค้นหาจุดอ่อนทางความปลอดภัย หรือค้นหาตำแหน่งของอุปกรณ์ตาม IP Address ได้

๒.๓.๔ Other Tools เช่น Spider Foot, Recon ng, the Harvester the Harvester ซึ่งแต่ละเครื่องมือมีจุดเด่นเฉพาะในการค้นหาข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง

๒.๔ Google search operators

Search operator	What it does	Example
" "	Search for results that mention a word or phrase.	"steve jobs"
OR	Search for results related to X or Y.	jobs OR gates
AND	Search for results related to X and Y.	jobs AND gates
()	Group multiple searches.	(ipad OR iphone) apple
filetype:	Search for particular types of files (e.g., PDF).	apple filetype:pdf
ext:	Same as filetype:	apple ext:pdf
site:	Search for results from a particular website.	site:apple.com

๒.๕ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับ OSINT

๒.๕.๑ วิเคราะห์และตีความข้อมูล สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งโอเพนซอร์สเพื่อระบุรูปแบบ แนวโน้ม และความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลต่างๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนและมีความหมาย

๒.๕.๒ สร้างเครือข่ายผู้ติดต่อและทรัพยากร มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายกับผู้ติดต่อหรือ แหล่งข้อมูลต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มข้อมูลเชิงลึกและความรู้ให้กับการวิเคราะห์

๒.๕.๓ นำเสนอผลการวิเคราะห์อย่างชัดเจน นำเสนอผลการค้นพบและข้อสรุปจากการวิเคราะห์ ได้อย่างชัดเจน กระชับ และน่าเชื่อถือ

๒.๖ การประยุกต์ใช้ OSINT

ตัวอย่างที่ ๑ การสืบค้นบุคคลจากโซเชียลมีเดีย กรณีนี้อาจมีการใช้ Maltego เพื่อค้นหาโปรไฟล์ โซเชียลมีเดียต่าง ๆ ของบุคคล เช่น Facebook Twitter และ LinkedIn เพื่อตรวจสอบความเชื่อมโยง และกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตรวจสอบประวัติการโพสต์และความเชื่อมโยงของบุคคลกับบุคคลอื่น ๆ ผ่านการ ติดตามเพื่อนร่วมงานหรือกลุ่มต่าง ๆ

ตัวอย่างที่ ๒ การตรวจสอบองค์กรหรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง โดยการใช้ Google Dorks ผู้สืบสวนสามารถ ค้นหาข้อมูลที่อยู่ภายในเว็บไซต์เฉพาะหรือข้อมูลที่ซ่อนอยู่ในเซิร์ฟเวอร์ เช่น ข้อมูลที่ถูกลิ้งก์ไว้บนเว็บไซต์หรือไฟล์ ที่ไม่ควรเผยแพร่ การใช้ Google Dorks สามารถเจาะลึกไปยังข้อมูลในเว็บไซต์ที่อาจถูกซ่อน เช่น ข้อมูลติดต่อ ของบุคคลภายในองค์กร รายการไฟล์ที่อยู่บนเซิร์ฟเวอร์หรือข้อมูลที่อาจถูกลิ้งก์ไว้ในเว็บไซต์ขององค์กร

๓. การใช้งานโปรแกรม IBM i๒ เบื้องต้น

๓.๑ คำนิยามของ IBM i๒

IBM i๒ เป็นโปรแกรมที่ออกแบบมาเพื่อช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน โดยเน้นที่การเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล (link analysis) เพื่อค้นหาความเชื่อมโยงหรือแพตเทิร์นที่มีความหมายในข้อมูล ขนาดใหญ่ โปรแกรมนี้ถูกใช้งานอย่างกว้างขวางในวงการข่าวกรอง ความปลอดภัยการบังคับใช้กฎหมาย และการวิเคราะห์เชิงธุรกิจ

๓.๒ คุณสมบัติของ IBM i๒

๓.๒.๑ การเชื่อมโยงข้อมูล (Link Analysis) ช่วยให้ผู้ใช้สามารถสร้างกราฟหรือแผนภูมิที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล เหตุการณ์ ที่ตั้ง และวัตถุ

๓.๒.๒ การวิเคราะห์เชิงลึก (Deep Analysis) มีฟังก์ชันการวิเคราะห์ที่ซับซ้อน เช่น การติดตาม แพตเทิร์น การวิเคราะห์การเชื่อมโยงของข้อมูล และการทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น

๓.๓.๓ การจัดการข้อมูลจากหลายแหล่ง IBM i๒ สามารถนำเข้าข้อมูลจากหลายประเภท เช่น ไฟล์ CSV ฐานข้อมูล หรือแม้แต่ข้อมูลที่มาจาก OSINT เพื่อให้ผู้ใช้สามารถวิเคราะห์และสร้างโครงสร้างเครือข่ายได้สะดวก

๓.๓ การเริ่มต้นใช้งาน IBM i๒

๓.๓.๑ การนำเข้าข้อมูล (Data Import) นำเข้าข้อมูลจากไฟล์ CSV เป็นไฟล์ที่ใช้บันทึกข้อมูลในรูปแบบของคอมม่า (Comma Separated Values) ซึ่งเหมาะสำหรับการจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่ เช่น รายชื่อบุคคล เบอร์ติดต่อ หรือข้อมูลความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล ใน IBM i๒ ผู้ใช้สามารถนำเข้าข้อมูลจากไฟล์ CSV ได้ โดยการใช้ฟังก์ชันนำเข้าข้อมูล จากนั้นกำหนดการแมปฟิลด์ข้อมูล เช่น ชื่อ นามสกุล ความสัมพันธ์ หรือวันที่ เพื่อให้โปรแกรมสามารถเข้าใจโครงสร้างของข้อมูลได้ การนำเข้าข้อมูลจากฐานข้อมูล IBM i๒ สามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล SQL หรือฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่เก็บข้อมูลไว้ และนำข้อมูลมาใช้สร้างแผนภูมิหรือกราฟการเชื่อมโยงได้ โดยต้องตั้งค่าการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล เช่น ระบุชื่อฐานข้อมูล ชื่อผู้ใช้ และรหัสผ่าน ข้อมูลจาก OSINT หรือแหล่งอื่น ๆ ผู้ใช้ยังสามารถนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ เช่น OSINT เข้าไปประยุกต์ใช้ได้ เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับข้อมูลที่มีอยู่เพื่อการวิเคราะห์เพิ่มเติม

๓.๓.๒ การสร้างโหนด (Node) และความสัมพันธ์ (Link) ระหว่างข้อมูล

๑) การสร้างโหนด (Node) ใน IBM i๒ คือ จุดข้อมูลแต่ละจุดที่ใช้แทนองค์ประกอบ เช่น บุคคล องค์กร ที่ตั้ง หรือวัตถุ โดยแต่ละโหนดจะเป็นตัวแทนของข้อมูลหนึ่งหน่วย ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและสีเพื่อช่วยในการแยกประเภทของข้อมูลได้อย่างชัดเจน เช่น โหนดสีฟ้าอาจใช้แทนบุคคล ส่วนโหนดสีเขียวใช้แทนองค์กร ทำให้สามารถแยกประเภทข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

๒) การสร้างความสัมพันธ์ (Link) เป็นการสร้างเส้นเชื่อมโยงระหว่างโหนดต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงการเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องกัน เช่น ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ความเป็นเพื่อน หรือความเกี่ยวข้องในเหตุการณ์บางอย่าง เช่น ในกรณีที่บุคคล A และบุคคล B มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกัน ก็สามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโหนดของบุคคลทั้งสองเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ ผู้ใช้สามารถกำหนดคุณลักษณะของความสัมพันธ์ เช่น ความหนาของเส้น ความถี่ของการติดต่อ หรือทิศทางการเชื่อมโยง

๓.๓.๓ ขั้นตอนการสร้างแผนภูมิการเชื่อมโยง

๑) นำเข้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลบุคคลองค์กร หรือที่อยู่

๒) สร้างโหนด (Node) แต่ละโหนดแทนบุคคลหรือองค์กรตามประเภทที่กำหนด เช่น บุคคลสำคัญในการสืบสวน และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น ๆ

๓) สร้างความสัมพันธ์ (Link) ระหว่างโหนดต่าง ๆ ตามข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ความเชื่อมโยงทางธุรกิจ ระยะเวลาการติดต่อ

๔) ทำการปรับแต่งแผนภูมิให้ดูชัดเจน โดยปรับขนาด สี รูปร่าง เพื่อให้แผนภูมิดูเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย

๓.๔ การประยุกต์ใช้โปรแกรม IBM i๒

๓.๔.๑ การวิเคราะห์เครือข่ายข้อมูลในคดีสืบสวน IBM i๒ ช่วยให้ผู้สืบสวนสามารถเข้าใจโครงสร้างเครือข่ายของผู้ต้องสงสัย เช่น การติดต่อระหว่างบุคคล ข้อมูลทางการเงิน และการทำธุรกรรมต่าง ๆ เช่น ในกรณีสืบสวนคดีฟอกเงิน IBM i๒ จะช่วยในการสร้างแผนภูมิแสดงการโอนเงินระหว่างบัญชีธนาคาร และแสดงโหนดที่เกี่ยวข้องกับองค์กรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๓.๔.๒ การวิเคราะห์การทุจริตทางธุรกิจ IBM i๒ สามารถใช้ในการติดตามกิจกรรมที่น่าสงสัยในองค์กร เช่น การติดตามการติดต่อของพนักงาน การวิเคราะห์เครือข่ายข้อมูลเพื่อระบุการทุจริตทางธุรกิจ การติดตามเครือข่ายของลูกค้า หรือพันธมิตรทางธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับการทุจริต

๓.๔.๓ การสนับสนุนการตัดสินใจ IBM i๒ ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถมองเห็นความเชื่อมโยงของข้อมูลที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น ทำให้สามารถตัดสินใจและวางแผนการดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การระบุตัวบุคคลที่สำคัญในเครือข่ายหรือการเลือกใช้วิธีการในการสืบสวนต่อไป

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ

วิทยากร : นางสาวภัทรอาภา จินดาวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาระบบราชการ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๐.๓๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวกนกพร บุตรรักษ์ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ กองป้องกันการทุจริตในภาครัฐ (กปก.)

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
ประกอบด้วยสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สะดวกต่าง ๆ ของการอนุมัติ อนุญาต ที่ปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยเรื่องดังกล่าวอยู่เป็นจำนวนมาก รวมถึงความไม่ชัดเจนในรายละเอียดของขั้นตอนการอนุมัติ อนุญาต ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญของการให้บริการภาครัฐภายใต้แนวคิด เร็วขึ้น (Faster) ง่ายขึ้น/สะดวกขึ้น (Easier) ค่าใช้จ่ายที่ถูกลง (Cheaper) โปร่งใส และทันสมัย (Smarter)

๑. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และขอบเขตการบังคับใช้

๑.๑ ขอบเขตของการใช้บังคับ

ด้านระยะเวลา

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เล่มที่ ๑๓๒ ตอนที่ ๔ ก เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ด้านกฎหมาย

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับบรรดาการอนุญาต การจดทะเบียนหรือการแจ้งที่มีกฎหมายหรือกฎหมายกำหนดให้ต้องขออนุญาต จดทะเบียน ก่อนจะดำเนินการใด บทบัญญัติของกฎหมายหรือกฎใดที่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ “อนุญาต” หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนการกระทำนั้น และให้หมายความรวมถึงการออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การรับแจ้ง การให้ประทานบัตรและการให้อาชญาบัตรด้วย

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

- (๒) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์
- (๓) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- (๔) การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๕) การอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารด้านยุทธการรวมทั้งตามกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมยุทธภัณฑ์ และกฎหมายว่าด้วยโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน

ด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงาน

มาตรา ๔ “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

ด้านการให้บริการ

๑.๒ **คู่มือสำหรับประชาชน** (มาตรา ๗ และมาตรา ๑๐) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ผู้อนุญาตต้องจัดทำ “คู่มือสำหรับประชาชน” โดยคู่มือสำหรับประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบ

- (๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอ
- (๒) ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต
- (๓) รายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ
- (๔) หน่วยงานของรัฐอาจจะกำหนดให้ประชาชนสามารถยื่นคำขออนุญาตผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองก็ได้

ทั้งนี้ เมื่อส่วนราชการได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเรียบร้อยแล้ว หากมีกฎหมาย กฎระเบียบ หรือ ข้อบังคับที่มีผลทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏในคู่มือสำหรับประชาชน การเปลี่ยนแปลงนั้นย่อมไม่กระทบถึงการยื่นคำขอที่ได้ยื่นไว้โดยชอบก่อนวันที่กฎหมาย กฎระเบียบ หรือข้อบังคับใหม่มีผลบังคับใช้ หากแต่กฎระเบียบหรือข้อบังคับใหม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำขอ ก็ขอให้การเปลี่ยนแปลงนั้นมาใช้บังคับกับการยื่นคำขอที่ได้ยื่นไว้โดยชอบก่อนวันที่กฎหมาย กฎระเบียบหรือข้อบังคับ มีผลใช้บังคับได้ สำหรับการเผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชนให้ผู้ที่จะมายื่น

คำขออนุญาตทราบนั้น เมื่อหน่วยงานของรัฐใดได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเสร็จเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานของรัฐนั้นจะต้องปิดประกาศคู่มือสำหรับประชาชนไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขออนุญาตในเรื่องนั้น ๆ และเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ทั้งนี้ หากประชาชนต้องการที่จะได้สำเนาคู่มือดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำสำเนาให้โดยอาจจะคิดค่าใช้จ่ายหรือไม่ก็ได้ เมื่อส่วนราชการได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนในแต่ละกระบวนการให้อนุญาตแล้ว คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตในคู่มือสำหรับประชาชนว่ามีระยะเวลาที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ซึ่งหากเห็นว่าขั้นตอนและระยะเวลาดังกล่าวนั้นมีความล่าช้าเกินสมควรให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ผู้อนุญาตดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็วด้วย

๑.๓ การรับคำขอ (มาตรา ๘)

หน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอ

(๑) ตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

(๒) กรณีคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหลักฐานใดให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันทีเพื่อดำเนินการดังนี้

- กรณีที่ผู้ยื่นคำขอสามารถแก้ไขหรือยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วนได้ในขณะนั้นก็ให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการทันที

- กรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่สามารถแก้ไขหรือยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วนได้ในขณะนั้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติมและกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ พร้อมทั้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอลงนามในบันทึกนั้น โดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมอบสำเนาทันทีดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอเพื่อผู้ยื่นคำขอเก็บไว้เป็นหลักฐาน

(๓) กรณีคำขอถูกต้องและแนบเอกสารหรือหลักฐานครบถ้วน หรือผู้ยื่นคำขอได้มีการแก้ไขตามข้อ (๑) เรียบร้อยแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้อนุญาตดำเนินการตามคำขอให้แล้วเสร็จตามขั้นตอนและระยะเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนโดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมอื่นมิได้หรือจะปฏิเสธการพิจารณาคำขอโดยเหตุแห่งความไม่สมบูรณ์ของคำขอหรือความไม่ครบถ้วนของเอกสารหรือหลักฐานไม่ได้

(๔) กรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติม พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการคืนคำขอ พร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอให้ผู้ขออนุญาตทราบ ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิ์ที่จะยื่นอุทธรณ์การแจ้งของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้แต่ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำขอใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นคำขอนั้นใหม่ภายในระยะเวลาดังกล่าว

ความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอ

กรณีกรณีความไม่สมบูรณ์ของคำขอ หรือความไม่ครบถ้วนของเอกสาร หรือหลักฐานเกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเป็นผลทำให้ไม่อาจอนุญาตได้ ในกรณีนี้ให้ผู้อนุญาตสั่งการตามที่เห็นสมควรและให้ผู้อนุญาตดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

๑.๔ การพิจารณาคำขอ (มาตรา ๑๐)

(๑) ผู้อนุญาตพิจารณาแล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน โดยจะต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

(๒) ผู้อนุญาตยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุก ๗ วัน จนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งให้ส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้ ก.พ.ร. ทราบทุกครั้ง

(๓) กรณี ก.พ.ร. เห็นว่าความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุหรือเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของผู้อนุญาต ให้ ก.พ.ร. รายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานนั้น

(๔) กรณีไม่แจ้งตาม (๑) และ (๒) ถือว่าผู้อนุญาตกระทำการ หรือละเว้นกระทำการ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นเพราะมีเหตุสุดวิสัย

๑.๕ การชำระค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุ (มาตรา ๑๒)

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้นมีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่ต่อเนื่องกัน คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ เมื่อหน่วยงานซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตได้รับค่าธรรมเนียมแล้ว หน่วยงานดังกล่าวต้องออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับใบอนุญาตโดยเร็ว และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้รับการต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมายนั้นแล้ว เป็นหน้าที่ของ ก.พ.ร. ที่จะหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตเพื่อจะเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี

๑.๖ การกำหนดหลักเกณฑ์และตรวจสอบการดำเนินการที่ได้รับอนุญาต (มาตรา ๑๓)

ผู้อนุญาตมีหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้ได้รับอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กฎหมายหมายว่าด้วยการอนุญาตในเรื่องนั้น ๆ กำหนด ผู้อนุญาตและพนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนด

พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางกำหนด ในกรณีที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญหรือเสียหายจากการประกอบกิจการหรือการดำเนินการของผู้ได้รับอนุญาต พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องรีบดำเนินการตรวจสอบและสั่งการตามอำนาจหน้าที่โดยเร็วไม่ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่พบเห็นเองหรือมีผู้ร้องเรียน

๑.๗ ศูนย์บริการร่วม และ ศูนย์รับคำขออนุญาต

(๑) ศูนย์บริการร่วม (มาตรา ๗ วรรคสี่) โดยให้ส่วนราชการต่าง ๆ จัดให้มีศูนย์บริการร่วมขึ้นภายในส่วนราชการนั้น ๆ ทำหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนเกี่ยวกับงานรับคำขอและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตไว้ ณ ที่เดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ ประชาชนสามารถดำเนินการได้

หลายเรื่องพร้อมกันในคราวเดียว โดย ก.พ.ร. กำหนดแนวทางการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมรับคำขอและชี้แจงรายละเอียดที่เกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาตไว้ ณ ที่เดียวกัน

(๒) ศูนย์รับคำขออนุญาต (มาตรา ๑๔ - ๑๖) ในกรณีจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้คณะรัฐมนตรีมีมติจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต โดยให้ศูนย์รับคำขออนุญาตเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (มาตรา ๑๘ วรรคสี่ ในกระทรวงตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการเพื่อรับผิดชอบภาระหน้าที่ใดโดยเฉพาะซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมแต่มีผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการดังกล่าวเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นอธิบดีก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่สำหรับส่วนราชการนั้น) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีและจะให้มีสาขาของศูนย์ประจำกระทรวงหรือประจำจังหวัดด้วยก็ได้ ทั้งนี้การจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและกำหนดรายละเอียดที่จะอยู่ภายใต้การดำเนินการของศูนย์รับคำขอไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย

๑.๘ การทบทวนกฎหมาย

ทุกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้อนุญาตมีหน้าที่ในการพิจารณากฎหมายที่ให้อำนาจในการอนุญาตว่าสมควรจะปรับปรุงกฎหมายเพื่อยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาตหรือไม่ ในกรณีจำเป็นผู้อนุญาตจะพิจารณาปรับปรุงกฎหมายหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนในการกำหนดระยะเวลาที่เร็วกว่านั้นก็ได้ กรณีเห็นว่าสมควรปรับปรุงกฎหมาย ให้ผู้อนุญาตเสนอผลการพิจารณาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณายกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต

๒. การขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พ.ศ. ๒๕๕๘ จัดทำและเผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ศูนย์รวมคู่มือฯ www.info.go.th และปัจจุบันมีคู่มือกลาง จำนวน ๔,๒๘๕ คู่มือ

พ.ศ. ๒๕๕๙ พัฒนาระบบ Biz Portal เป็นแพลตฟอร์มในการขอเอกสารประกอบการทำธุรกิจ ซึ่งในกรุงเทพฯ เปิดให้บริการ ๓๓๔ ใบอนุญาต ใน ๒๕ ธุรกิจ และทั่วประเทศเปิดให้บริการ ๑๘ ใบอนุญาต ใน ๑๐ ธุรกิจ

พ.ศ. ๒๕๖๐ ปรับลดขั้นตอนระยะเวลาในคู่มือ ร้อยละ ๓๐ - ๕๐ ได้ลดขั้นตอนระยะเวลา ๖๓ หน่วยงาน ๕๓๒ ใบอนุญาต เวลาลดลงเฉลี่ย ๔๑.๗๑% (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐)

พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรการไม่เรียกสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชน รายการเอกสารที่เรียกจากประชาชนลดลง ๑,๒๑๒ รายการ จาก ๕๘ หน่วยงาน ๕๓๐ ใบอนุญาต (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑)

พ.ศ. ๒๕๖๒ การออกเอกสารของทางราชการผ่านระบบดิจิทัล e-Document ประกอบด้วย ๕๐ หน่วยงาน ๑๔๘ เอกสาร เช่น ใบเสร็จอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือรับรองนิติบุคคล (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒)

พ.ศ. ๒๕๖๓ การทบทวนอัตราค่าธรรมเนียมในการอนุมัติอนุญาตของทางราชการ โดยยกเลิกจัดเก็บ ๑๑๓ ใบอนุญาต ลดอัตรา ๗ ใบอนุญาต ประหยัดค่าใช้จ่ายประชาชน ๔๑๖,๙๘๗,๙๙๐ บาทต่อปี (มติคณะรัฐมนตรี ๒ มกราคม ๒๕๖๓) และมีการแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการให้บริการ e-Service และทบทวนกฎหมายรองรับ e-Service ๒๒ หน่วยงาน ๕๖ ใบอนุญาต (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๓)

พ.ศ. ๒๕๖๔ พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผู้รับอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมแทนการต่ออายุใบอนุญาต พ.ศ. ๒๕๖๔

พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับปรุงระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตและการทบทวนกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต โดยยกเลิก การอนุญาต ๒๕ งาน ปรับปรุงการอนุญาต ๑๙๑ งาน ปรับลดระยะเวลา ๑๐๐ งาน เวลาดลดลงเฉลี่ย ร้อยละ ๔๔ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕) และเสนอหลักการปรับปรุงพระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก (มติคณะรัฐมนตรี ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕)

พ.ศ. ๒๕๖๖ ศึกษาเพื่อเตรียมนำร่องหลักการปรับปรุง พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก เปลี่ยนการอนุญาต เป็นการจดทะเบียนยกเลิกพิจารณาโดยคณะกรรมการ และระบบ Super License

พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรี อนุมัติร่างพระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗)

ผลการสำรวจความพึงพอใจของประชาชน ผ่านช่องทางออนไลน์และ ณ พื้นที่ให้บริการ ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ที่ ๘๓.๐๓% การรับรู้เกี่ยวกับคู่มือสำหรับประชาชน เพิ่มขึ้นจาก ๗๒.๓๙% ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็น ๗๖.๑๙% ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ และความพึงพอใจรายด้าน ประกอบด้วย ขั้นตอนระยะเวลา เจ้าหน้าที่ สถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก บริการออนไลน์ เพิ่มขึ้นในทุกด้าน ความเชื่อมั่นต่อการให้บริการ ของหน่วยงานภาครัฐปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อยู่ที่ ๘๐.๖๓% ประกอบด้วย การให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ๘๑.๘๑% ให้บริการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ๘๑.๒๑% ให้บริการอย่างเท่าเทียม ๘๐.๒๗% ให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของ ประชาชน ๗๙.๙๙% เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ๗๙.๘๙%

ปัญหาอุปสรรค ตามผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

(๑) การพิจารณาอนุญาตที่ไม่เป็นตามคู่มือสำหรับประชาชน เช่น ระยะเวลาการพิจารณาเอกสารหลักฐานที่ใช้ เกินกว่าที่กำหนด

(๒) การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ที่จะทำให้ระยะเวลาการอนุญาตรวดเร็วและไม่เป็นเหตุแห่งการ ประวิงเวลาเพื่อรอข้อมูลจากหน่วยงานอื่น

(๓) การใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุญาตเกินกว่าขอบเขตของกฎหมาย และขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการใช้ ดุลยพินิจ ในเงื่อนไขของการอนุญาตยังมีถ้อยคำซึ่งอาจเป็นการเปิดช่องว่างให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลยพินิจได้ เช่น ปรากฏคำว่า “ การพิจารณาพิจารณาตามความเหมาะสม ” “การพิจารณาตามที่เห็นสมควร”

(๔) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการประชาชนไม่ครอบคลุมงานบริการและให้บริการแบบ fully digital

(๕) การปรับกระบวนการทำงาน (Reprocess) ให้ตอบโจทย์ประชาชน ปัจจุบันใช้ข้อกำหนดของกฎหมาย ในการอนุมัติอนุญาตซึ่งมีหลายขั้นตอน

๓. การยกระดับการอำนวยความสะดวกในระยะต่อไป

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เห็นชอบในหลักการให้ปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก และให้ความเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของหน่วยงานไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการตามขั้นตอนกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยมีการแก้ไข ๑๒ หลักการดังนี้

- (๑) ขยายขอบเขตของกฎหมายให้ครอบคลุมงานบริการ
- (๒) การปรับเปลี่ยนการอนุญาตเป็นจดแจ้ง/ยกเลิกการพิจารณาโดยคณะกรรมการ
- (๓) ระบบอนุญาตหลัก (Super License)
- (๔) ขยายขอบเขตทุกใบอนุญาตสามารถชำระค่าธรรมเนียมแทนการต่ออายุได้
- (๕) การทดลองประกอบกิจการชั่วคราว
- (๖) การยกเลิกอายุใบอนุญาต
- (๗) การอนุญาตโดยปริยาย
- (๘) ใบอนุญาตชั่วคราวเสียหาย ไม่ต้องแจ้งความ
- (๙) จัดให้มีแบบฟอร์มภาษาอังกฤษตามที่ร้องขอ
- (๑๐) จัดให้มีช่องทาง Fast Track
- (๑๑) จัดตั้งศูนย์รับคำขอลากลางทางอิเล็กทรอนิกส์
- (๑๒) ปรับปรุงให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

(ร่าง) พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการฯ

ร่างมาตรา ๕ การขยายขอบเขตของกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมงานบริการโดยขยายขอบเขตการบังคับใช้ให้ครอบคลุมการให้บริการต่าง ๆ แก่ประชาชน นอกเหนือจากงานบริการที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต ใช้ขอบเขตคำนิยามเดียวกับ “ ขออนุญาต ” ตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕

ร่างมาตรา ๗ การปรับเปลี่ยนการอนุญาตเป็นจดแจ้ง จดทะเบียน/ยกเลิก การพิจารณาโดยคณะกรรมการ โดยผู้อนุญาตทบทวนกฎหมายทุก ๕ ปี เพื่อการพิจารณาความจำเป็นหรือมีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต อาทิ การอนุญาตเปลี่ยนเป็นจดแจ้ง เปลี่ยนการพิจารณาโดยคณะกรรมการเป็นหัวหน้าหน่วยงาน

ร่างมาตรา ๑๑ การจัดให้มีช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วน (Fast Track) จะมีการกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษ หรือค่าบริการพิเศษหรือยกระดับการบริการตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยไม่มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษหรือค่าบริการพิเศษก็ได้

ร่างมาตรา ๑๓ การอนุญาตโดยปริยาย (Auto Approve) ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้การพิจารณาเรื่องใด หากไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนให้ถือเป็นการอนุญาตโดยปริยาย

ร่างมาตรา ๑๖ จัดให้มีแบบฟอร์มภาษาอังกฤษ หน่วยงานภาครัฐต้องจัดให้มีแบบฟอร์มคำขอใบอนุญาต หลักฐานการต่ออายุใบอนุญาต และใบแทนใบอนุญาต เป็นภาษาอังกฤษให้แก่ผู้ยื่นคำขอหรือผู้รับใบอนุญาต เฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับต่างด้าวและเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสูง

ร่างมาตรา ๑๗ การขยายขอบเขตให้ทุกใบอนุญาตสามารถชำระค่าธรรมเนียมแทนการต่ออายุใบอนุญาตได้ กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ให้ออกเป็นกฎกระทรวง ในกรณีที่เห็นว่าไม่มีลักษณะที่ผู้รับใบอนุญาตจะประกอบกิจการหรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกันหรือกรณีที่มีความเสี่ยงสูง

ร่างมาตรา ๑๘ ระบบการอนุญาตหลัก (Super License) เรื่องใดต้องขออนุญาตจากผู้อนุญาตมากกว่าหนึ่งราย ให้มีการรวมศูนย์อำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายหลายฉบับให้เป็นระบบการอนุญาตหลัก คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ประชาชนที่ได้รับใบอนุญาตหลักของเรื่องนั้นถือว่าได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้วก็ได้

ร่างมาตรา ๑๙ การทดลองประกอบกิจการเป็นการชั่วคราว (Pre-approve) คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ประชาชนอาจทดลองประกอบกิจการนั้นเป็นการชั่วคราวก่อนได้รับใบอนุญาตก็ได้ในกรณีที่ไม่มีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง

ร่างมาตรา ๒๐ การยกเลิกอายุใบอนุญาต อายุใบอนุญาตที่กำหนดในกฎหมายไม่สอดคล้องกับ สภาพการที่เปลี่ยนแปลงไป/ใบอนุญาตใดไม่มีความจำเป็นต้องมีอายุใบอนุญาตอีกต่อไปคณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ใบอนุญาตนั้นมีอายุไม่น้อยกว่าห้าปีหรือมีอายุใบอนุญาตเลยก็ได้

ร่างมาตรา ๒๔ การดำเนินการกรณีใบอนุญาตชำรุดเสียหายโดยไม่ต้องแจ้งความใบอนุญาตหรือหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตชำรุดในสาระสำคัญสูญหาย หรือถูกทำลาย ไม่ต้องยื่นหลักฐานที่แสดงการแจ้งความต่อพนักงานตำรวจ รวมถึงใบอนุญาตที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

ร่างมาตรา ๒๖-๒๘ การจัดตั้งศูนย์รับคำขอลางทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้สำนักงาน ก.พ.ร. จัดให้มีศูนย์รับคำขอลางซึ่งดำเนินการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับคำขอตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต ทั้งนี้ จะมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการศูนย์ดังกล่าวโดยสำนักงาน ก.พ.ร. เป็นผู้กำกับดูแลก็ได้

ร่างมาตรา ๕, ๘, ๙, ๒๔ การปรับปรุง พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้กฎหมายความสอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกันในการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารและแนวทางปฏิบัติ

ในการขอข้อมูลข่าวสารของสำนักงาน ป.ป.ท.

วิทยากร : ๑. นางสาวอรรพรรณ ทุลมณี นิติกรชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มงานความเห็นแย้ง กองกฎหมาย
๒. นายอานนท์ ชนประชา นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานความเห็นแย้ง กองกฎหมาย

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวกนกพร บุตรรักษ์ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ กองป้องกันการทุจริตในภาครัฐ (กปก.)

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบด้วยสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

เจตนารมณ์ของกฎหมาย

๑. ให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ
๒. กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องเปิดเผยหรือไม่อาจเปิดเผย
๓. คัดกรองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

หลักการของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามมาตรา ๑๕

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้

๑. การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ
๒. การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม
๓. ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว
๔. การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด
๕. รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร
๖. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น
๗. กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยก่อนที่จะมีการดำเนินการคัดถ่ายหรือเปิดเผยให้คู่กรณีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าถึงเอกสารภายในครอบครองของสำนักงาน ป.ป.ท. จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. ก่อน เนื่องจากการเปิดเผยเอกสารอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้กล่าวหา พยาน หรือกระทบต่อสำนวนที่จะนำไปฟ้องคดี ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๖๔ ที่บัญญัติว่า

ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. และมีใช้การกระทำตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ หรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

๒. การเปิดเผยข้อมูลผู้กล่าวหา ในกรณีที่ผู้กล่าวหาไม่ประสงค์จะเปิดเผยตัวตน ห้ามไม่ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ รวมทั้งหลักฐานอื่นใดที่เป็นการสำแดงตัวผู้กล่าวหา (มาตรา ๒๔ วรรคสอง)

๓. สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการขอตรวจพยานหลักฐาน โดยขั้นตอนการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการไต่สวนหรือพนักงาน ป.ป.ท. ไต่สวน สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาจะยังไม่เกิดขึ้นในขั้นของการตรวจสอบข้อเท็จจริง จะไม่มีกระบวนการเรียกผู้กล่าวหามาชี้แจงหรือรับทราบข้อกล่าวหาแต่อย่างใด โดยหลักแล้ว หากผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว ก่อนการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาสามารถขอตรวจหรือคัดสำเนาของการไต่สวนเรื่องนั้น ๆ ได้ แต่จะไม่เปิดเผยเอกสารได้ หากการเปิดเผยนั้นกระทบต่อความปลอดภัยของพยานบุคคล หรือกระทบต่อสาระสำคัญของพยานหลักฐาน ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๒๕/๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งบัญญัติว่า

“ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว โดยก่อนการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาอาจยื่นคำร้องขอเป็นหนังสือพร้อมด้วยเหตุผลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อขอตรวจพยานหลักฐานในสำนวนเพื่อประกอบการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะอนุญาตให้ผู้ถูกกล่าวหาตรวจพยานหลักฐานตามที่ร้องขอก็ได้ เว้นแต่เป็นพยานหลักฐานที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยของพยานบุคคล ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่กล่าวหา หรือกระทบต่อสาระสำคัญของพยานหลักฐานในคดี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจที่จะปฏิเสธไม่อนุญาตให้มีการตรวจสอบพยานหลักฐานตามที่ผู้ถูกกล่าวหาขอทั้งหมดหรือแค่บางส่วนก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. อนุญาตให้ผู้ถูกกล่าวหาตรวจพยานหลักฐานได้ตามวรรคสอง ผู้ถูกกล่าวหาสามารถขอจดบันทึกหรือคัดลอกเอกสารได้ตามสมควรเท่าที่จะไม่กระทบต่อรูปคดี หรือการคุ้มครองบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ถูกกล่าวหาอาจนำทนายความหรือบุคคลที่ไว้วางใจไม่เกินสามคนเข้าช่วยเหลือในการตรวจพยานหลักฐานด้วยก็ได้”

๔. คณะอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

คำขอคัดเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสำนวนคดีในความคุ้มครองของสำนักงาน ป.ป.ท. จะต้องผ่านการพิจารณาอนุญาตจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. ทำให้มีปริมาณคำร้องที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. จะต้องพิจารณาเป็นจำนวนมาก เดิมทีคณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายให้สำนักงาน ป.ป.ท. โดยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาอนุญาตในสำนวนคดีที่มีการยุติเรื่องแล้ว หรือคดีที่มีการส่งฟ้องคดีแล้ว แต่ก็ยังมีปรากฏว่ามีคำร้องขอที่ต้องนำเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาในปริมาณมากเช่นเดิม เนื่องจากมีการร้องขอมาใหม่ในระหว่างมีการไต่สวนคดี หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของอัยการ คณะกรรมการ ป.ป.ท. จึงให้มีคณะอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ทำหน้าที่ในการพิจารณากลั่นกรองในเบื้องต้น พร้อมทั้งจัดทำความเห็นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. และเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในกรณีที่มีการร้องขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคดีตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยคณะอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยมีรองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นประธานคณะอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามในส่วนกลาง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ๒ และเขตพื้นที่ ๔ รวมถึงที่ปรึกษาคณะกรรมการ ป.ป.ท. ร่วมเป็นคณะอนุกรรมการด้วย และมีนิติกรจากกองกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นเลขานุการของคณะอนุกรรมการฯ

๕. การดำเนินการเมื่อได้รับการร้องขอข้อมูลข่าวสาร เมื่อได้รับการร้องขอเป็นหนังสือเข้ามาให้ทำหนังสือไปยังผู้ร้องขอก่อนว่าได้รับหนังสือร้องขอแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการนำเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อป้องกันการถูกร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารว่ามีการละเลยการพิจารณาคำขอหรือดำเนินการล่าช้า

หลังจากได้รับคำร้องขอมาแล้ว ก่อนที่คำร้องขอจะถูกส่งต่อไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือเลขาธิการ ป.ป.ท. ไม่ว่าสำนวนนั้นจะอยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรืออยู่ในอำนาจการให้ความเห็นชอบจากเลขาธิการ ป.ป.ท. คณะอนุกรรมการกลั่นกรองฯ จะเป็นผู้พิจารณากลั่นกรองให้ทุกสำนวน

ในการพิจารณาคำร้องขอจะต้องมีการตรวจสอบคำร้องขอในเบื้องต้น ว่ามีข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญครบถ้วนหรือไม่ ก่อนรายงานให้สำนักงานทราบ เช่น ชื่อผู้ร้องขอหรือหน่วยงานว่าผู้ขอเป็นใคร ข้อมูลที่ร้องขอ (ทั่วไป/เกี่ยวกับคดี) เหตุผลในการขอ ความเกี่ยวข้องของข้อมูลกับผู้ร้องขอ โดยต้องระบุรายละเอียดของเอกสารที่จะขอว่าต้องการขอสิ่งใด เช่น ขอรายงานการตรวจสอบ ขอทราบมติ ขอทราบรายชื่อผู้จัดทำสำนวน และต้องระบุว่า เป็นสำนวนคดีเรื่องใด เลขที่สำนวนอะไร เป็นกรรการกล่าวหาใคร สำนวนอยู่ในระหว่างขั้นตอนใด เพื่อที่ฝ่ายเลขานุการฯ คณะอนุกรรมการฯ จะได้ทราบว่าเรื่องที่ร้องขอจะต้องเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือขอความเห็นชอบต่อเลขาธิการ ป.ป.ท.

กรณีที่เจ้าของสำนวนเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยเอกสารต่อผู้ร้องขอ ให้ระบุความเห็นดังกล่าวพร้อมทั้งรายละเอียดเหตุผลประกอบความเห็นด้วย

ทั้งนี้ เอกสารที่มักจะมีผู้ยื่นคำร้องขอให้มีการเปิดเผย เช่น รายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง รายงานการแสวงหาข้อเท็จจริง (แบบรายงาน ๒๑๓) รายงานไต่สวน คำให้การของผู้กล่าวหาและพยาน คำให้การของตนเอง หนังสือชี้แจงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มติของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในแต่ละเรื่อง รายงานการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ท.

แนวทางและหลักเกณฑ์ในการในการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับคดี

๑. กรณีผู้ถูกกล่าวหา ขอดตรวจพยานหลักฐานในสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง (ในชั้นการแจ้งข้อกล่าวหา)

เป็นอำนาจของคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงเป็นผู้พิจารณา (หนังสือเวียนกองกฎหมาย ที่ ปป ๐๐๐๒/ว๑๗ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔) แต่หากเป็นการขอคัดถ่ายจะต้องนำเสนอคำร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๕/๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการไต่สวนข้อเท็จจริง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

๒. กรณีที่สำนักงาน ป.ป.ง. ขอเอกสารหลักฐานสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง

ได้แก่ รายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการไต่สวนฯ ที่นำเสนอโดยคณะกรรมการที่ทำการไต่สวน รายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะเป็นรายงานที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ลงนาม ไม่มีรายละเอียดของพยาน มีแต่การระบุว่าเป็นการชี้มูลจากฐานความผิดตามกฎหมายใด มาตราไหน แต่จะมีรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง โดยให้ปกปิดรายชื่อบุคคลและข้อมูลของพยานผู้กล่าวหา (มาตรา ๒๔ วรรคสอง) ทั้งนี้ เนื่องจากการให้ข้อมูลแก่สำนักงาน ป.ป.ง. ถือว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ (หนังสือเวียนกองกฎหมาย ที่ ปป ๐๐๐๒/ว๒๑๑ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕)

ข้อสังเกต ในสำนวนที่มีการยุติเรื่องแล้ว จะไม่มีรายงานการชี้มูลของ ป.ป.ท. หากมีการร้องขอให้เปิดเผยรายงานการชี้มูลของสำนวนที่มีการยุติเรื่องเข้ามา ให้แจ้งต่อผู้ร้องขอว่าไม่มีรายงานการชี้มูลเนื่องจากสำนวนที่ยุติจะไม่มีการลงนามของคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะมีเพียงมติที่ปรากฏอยู่ในรายงานการประชุม

๓. กรณีหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกกล่าวหา มีความประสงค์ขอเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา

หลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดทางวินัยและทางอาญาแล้ว เจ้าของสำนวนจะต้องส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ (มาตรา ๔๕) และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกกล่าวหา (มาตรา ๔๔) โดยแนวทางการส่งสำนวนไปยังหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงาน ป.ป.ท. จะจัดส่งรายงานการชี้มูลความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. ลงนาม พร้อมทั้งแจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดลงโทษตามวินัยต่อไป สำนักงาน ป.ป.ท. จะไม่จัดส่งรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงไปด้วย ซึ่งบางหน่วยงานก็ดำเนินการลงโทษทางวินัยตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ทำการชี้มูลเลย บางหน่วยงานจะยังไม่ลงโทษทางวินัย แต่จะทำหนังสือมายังสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อขอคัดถ่ายสำนวนก่อนที่จะดำเนินการลงโทษทางวินัย ทำให้มีคำร้องขอในเรื่องดังกล่าวเข้ามาเป็นจำนวนมาก คณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง พิจารณาแล้วเห็นว่าควรกำหนดแนวทางเพื่อเป็นบรรทัดฐาน โดยพิจารณาจากความจำเป็นและการเปิดเผยข้อมูลจะต้องไม่กระทบกับพยาน อันได้แก่ การเปิดเผยบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา และบันทึกคำให้การทั้งหมดของผู้ถูกกล่าวหา

การเปิดเผยรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงและของพนักงาน ป.ป.ท. ให้ปกปิดชื่อของผู้กล่าวหาและพยานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อความและถ้อยคำใด ๆ ในรายงานการไต่สวน ข้อเท็จจริงที่อาจทำให้ทราบว่าผู้กล่าวหาและพยานเป็นใคร เช่น อาชีพ ตำแหน่ง หรือหน่วยงานต้นสังกัด เป็นต้น (หนังสือเวียนกองกฎหมาย ที่ ปป ๐๐๐๒/ว๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔)

๔. กรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ มีคำสั่งเรียกเอกสารหลักฐานเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ จะเรียกให้สำนักงาน ป.ป.ท. ชี้แจงพร้อมจัดส่งเอกสารที่ปฏิเสธการเปิดเผยให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาด้วย

ข้อสังเกต

(๑) กรณีที่มีการตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริงเสร็จสิ้นแล้ว หรือกรณีที่อัยการฟ้องแล้ว สามารถจัดส่งเอกสารคำชี้แจง พร้อมเหตุผลการปฏิเสธไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารได้ โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปชี้แจงด้วยตนเอง

(๒) กรณีอยู่ระหว่างการตรวจสอบ ไต่สวนข้อเท็จจริง หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการ สามารถขอเนาเอกสารชี้แจงเหตุผลการปฏิเสธไปแสดงต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารและขอเนาเอกสารกลับได้

การเปิดเผยข้อมูลที่อยู่ระหว่างแสวงหาข้อเท็จจริง/ไต่สวนข้อเท็จจริง

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ “ในกรณีการดำเนินการเรื่องร้องเรียน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมที่ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการ ยังไม่มีผลการพิจารณา หรือคำวินิจฉัยถึงที่สุดที่จะมีผลโดยตรงต่อผู้อุทธรณ์และยังไม่กระทบสิทธิของผู้อุทธรณ์โดยตรง การเปิดเผยข้อมูล การร้องเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการร้องเรียนที่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ โดยยังอยู่ระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานอาจเป็นอุปสรรคต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงของสำนักงาน ป.ป.ท. อันอาจจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว การที่สำนักงาน ป.ป.ท. ปฏิเสธการเปิดเผยเอกสารเกี่ยวกับการร้องเรียนจึงชอบแล้ว” (คำวินิจฉัยที่ สค ๓๘๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒)

จะเห็นได้ว่า หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือไต่สวนข้อเท็จจริง สามารถอ้าง มาตรา ๑๕ (๒) ได้

๕. กรณีที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) หรือองค์การคลังสินค้า (อคส.) ขอเอกสารหลักฐานสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงคดีโครงการรับจำนำข้าว

เอกสารหลักฐานสำหรับสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงมีปริมาณสำนวนอยู่เป็นจำนวนมาก คณะกรรมการฯ จึงนำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อกำหนดแนวทางว่า ในกรณีนี้เอกสารดังต่อไปนี้สามารถเปิดเผยได้

(๑) รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพของข้าวและบันทึกผลการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน

(๒) คำให้การของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหา

(๓) รายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยข้อมูลของคณะกรรมการ ป.ป.ท. และรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง โดยให้ปกปิดรายชื่อพยานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อความหรือถ้อยคำใด ๆ ที่อาจทำให้ทราบว่าเป็นบุคคลใด

(๔) มติคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยให้ปกปิดข้อมูลของพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี รวมถึงข้อความหรือข้อมูลใดที่ทำให้ทราบว่าเป็นใคร

(หนังสือเวียนกองกฎหมาย ที่ ปป ๐๐๐๒/ว๑๓๙ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๖)

๖. กรณีสำนักงาน ป.ป.ช. ขอทราบข้อเท็จจริงและขอเอกสารหลักฐานเพื่อนำไปประกอบพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้พิจารณาในคราวการประชุมครั้งที่ ๗๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๖ มีมติเป็นเอกฉันท์ อนุญาตให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบสำนวนดำเนินการเปิดเผยข้อเท็จจริงและคัดถ่ายเอกสารหลักฐานให้กับสำนักงาน ป.ป.ช. ได้โดยไม่ต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา (หนังสือเวียนกองกฎหมาย ที่ ปป ๐๐๐๒/ว๓๘๔ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๖)

ข้อสังเกต

กรณีหน่วยงานอื่นเรียกให้สำนักงาน ป.ป.ท. ไปให้ถ้อยคำ ไม่ถือเป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไม่ต้องทำเรื่องเสนอขออนุญาตไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพียงแค่ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาเท่านั้น

๗. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติส่งสำนวนคดีไปให้พนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

คณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้พิจารณาในคราวการประชุมครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสำนวนคดี ดำเนินการคัดถ่ายสำนวนการตรวจสอบหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง พร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ไปให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือพนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ปกปิดชื่อและข้อมูลของผู้กล่าวหา ตามมาตรา ๒๔ วรรคสองของพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ระบุข้อความท้ายหนังสือการจัดส่งข้อมูลและเอกสารหลักฐานให้กับหน่วยงานต้นสังกัดและพนักงานสอบสวนด้วยว่า “ห้ามมิให้เปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลสำนวนการตรวจสอบและสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ทั้งนี้ อาจเป็นความผิดตามมาตรา ๕๔ แห่ง พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑” (หนังสือเวียนกองกฎหมาย ที่ ปป ๐๐๐๒/ว๗๐๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗)

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขอข้อมูลข่าวสาร

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ รายละเอียดปรากฏตามภาพ

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือ
ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจสอบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด ซึ่งบุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตามย่อมมีสิทธิตรวจสอบ ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ดังนั้น เพื่อให้การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีความเหมาะสม ถูกต้อง และเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดค่าธรรมเนียม ดังนี้

๑. ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสาร ตามอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ขนาดกระดาษ เอ ๔	หน้าละ ๑ บาท
(๒) ขนาดกระดาษ เอ ๕	หน้าละ ๑.๕๐ บาท
(๓) ขนาดกระดาษ บี ๔	หน้าละ ๒ บาท
(๔) ขนาดกระดาษ เอ ๓	หน้าละ ๓ บาท
(๕) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๒	หน้าละ ๘ บาท
(๖) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๑	หน้าละ ๑๕ บาท
(๗) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ ๐	หน้าละ ๓๐ บาท

๒. ให้เก็บค่าธรรมเนียมการรับรองสำเนาข้อมูลข่าวสาร หน้าละ ๕ บาท

๓. ในกรณีที่ผู้ขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง เป็นผู้มิมีรายได้น้อยจะพิจารณายกเว้นค่าธรรมเนียม หรือลดอัตราค่าธรรมเนียมให้ตามควรแก่กรณีได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานในสังกัด แล้วแต่กรณี

๔. รายได้จากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามประกาศนี้ ให้แต่ละหน่วยงานในสังกัดนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

พันตำรวจโท

จ.

(วันพ สมจินตนากุล)

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อบรรยาย : การตีความกฎหมายและการให้เหตุผลทางกฎหมาย

วิทยากร : นายยงยุทธ ภูประดับกฤต ตำแหน่ง นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวรทอง เนียนเขียน นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ สังกัด ปปท.เขต ๖

๑. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

๑.๑ ข้อความคิดพื้นฐาน

(๑) ที่ใดมีมนุษย์ ที่นั่นมีสังคม ที่ใดมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย

(๒) ยุคกฎหมายชาวบ้าน กฎหมายปรากฏออกมาในรูปแบบของขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี

(๓) ยุคกฎหมายของนักกฎหมาย สังคมมีการพัฒนาที่ซับซ้อนขึ้น มีเหตุผลในการวินิจฉัยชี้ขาด เช่น การครอบครองทรัพย์สิน เป็นต้น

(๔) ยุคกฎหมายเทคนิค เป็นยุคที่กฎหมายเกิดขึ้นโดยกระบวนการนิติบัญญัติ เช่น กฎหมายจราจร เป็นต้น

๑.๒ ลักษณะของกฎหมาย

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ให้ความหมายของกฎหมายแบ่งเป็น

- กฎหมายตามเนื้อความ เป็นข้อบังคับของรัฐซึ่งกำหนดความประพฤติของมนุษย์ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ

- กฎหมายตามแบบพิธี คือ กฎหมายที่ออกมาโดยวิธีบัญญัติกฎหมาย

๑.๓ ระบบกฎหมาย

(๑) ระบบกฎหมาย CIVIL LAW หรือกฎหมายลายลักษณ์อักษรมีรากฐานมาจากกฎหมายโรมัน มักจะมีการจัดทำประมวลกฎหมายโดยการรวบรวมกฎหมายประเภทเดียวกันให้เป็นหมวดหมู่และมีข้อความเกี่ยวเนื่องกันอย่างมีระบบ และไม่ยึดถือคำพิพากษาในคดีก่อนเป็นข้อผูกมัดที่ศาลในคดีหลังจะต้องตัดสินตามกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบนี้ เช่น ไทย สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี ญี่ปุ่น ประเทศไทยใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil law System) โดยมีฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา เป็นผู้ร่างกฎหมายและจะประกาศใช้โดยราชกิจจานุเบกษา เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง

(๒) ระบบกฎหมาย COMMON LAW หรือกฎหมายจารีตประเพณีมีที่มาจากประเทศอังกฤษ ซึ่งอาศัยคำพิพากษาของศาลในคดีก่อนมาเป็นหลักในการพิพากษาในคดีหลังจนเกิดเป็นหลักกฎหมายกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบนี้ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

๑.๔ ประเภทของกฎหมาย

(๑) แบ่งตามรูปแบบของกฎหมาย

- กฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายที่บัญญัติขึ้นโดยผ่านกระบวนการตรากฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด

- กฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น จารีตประเพณี หลักกฎหมายทั่วไป

(๒) แบ่งตามความสัมพันธ์ของคู่กรณีกฎหมายเอกชน

- กฎหมายที่บัญญัติความสัมพันธ์ของเอกชนกับเอกชน หรือรัฐกับเอกชน โดยทั้งสองฝ่ายอยู่ในฐานะเท่าเทียมกัน กฎหมายมหาชน

- กฎหมายที่บัญญัติความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน ในฐานะที่รัฐอยู่เหนือเอกชน หรือความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง หรือระหว่างรัฐกับรัฐ

(๓) แบ่งตามหน้าที่ของกฎหมาย

- กฎหมายสารบัญญัติ ทำหน้าที่กำหนดสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคคล เป็นกฎหมายที่ควบคุมความประพฤติของคนในสังคมโดยตรง เช่น ประมวลกฎหมายอาญา

- กฎหมายกฎหมายวิธีสบัญญัติ ทำหน้าที่กำหนดวิธีการบังคับ วิธีพิจารณาความ การฟ้องร้องดำเนินคดีให้เป็นไปตามกฎหมายสารบัญญัติ เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘

(๔) แบ่งตามแหล่งกำเนิดของกฎหมาย

- กฎหมายภายในประเทศ กฎหมายที่ออกโดยองค์กรที่มีอำนาจตรากฎหมายภายในประเทศ

- กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายที่ใช้บังคับระหว่างรัฐ องค์การระหว่างประเทศ และปัจเจกชนในบางกรณี

(๕) แบ่งตามสภาพบังคับของกฎหมาย

- กฎหมายแพ่ง กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของบุคคลตามกฎหมาย มีสภาพบังคับ เช่น การชดเชยค่าสินไหมทดแทน

- กฎหมายอาญา กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน ในฐานะที่รัฐเป็นผู้ดูแลความสงบเรียบร้อยของสังคม มีสภาพบังคับ ได้แก่ ริบทรัพย์สิน ปรับ กักขัง จำคุก ประหารชีวิต

๑.๕ ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

- ขอบเขตในด้านเวลา

- ขอบเขตในด้านบุคคล

- ขอบเขตในด้านดินแดน

๑.๖ ที่มาของกฎหมายไทย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔ มีใจความสำคัญว่า

“ กฎหมายนั้น ต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้วินิจฉัยคดีนั้นตามจารีตประเพณี

แห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป”

การอุดช่องว่างของกฎหมาย กรณีที่ไม่มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่จะนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงได้

จารีตประเพณี คือ จารีตประเพณีนิยมกันทั่วไปของประเทศ หรือจารีตประเพณีที่นิยมกันเฉพาะท้องถิ่นจะเป็นกฎหมายเมื่อเป็นสิ่งที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมานานจนเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไปไม่ขัดต่อกฎหมายลายลักษณ์อักษร ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

บทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ก็ต้องพิจารณาโดยอาศัยกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นกรณีที่ยกบทกฎหมายที่บัญญัติไว้ในเรื่องอื่น แต่เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่สามารถใช้สำหรับข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกันอย่างยิ่งก็สามารถนำเอาบทกฎหมายที่บัญญัติไว้มาปรับกับคดีที่มีข้อเท็จจริงใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกันได้ เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๓/๒๕๓๒ ในเรื่องการรับขนของทางทะเล ในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการรับขนของทางทะเลใช้บังคับและไม่ปรากฏว่ามีจารีตประเพณีการขนส่งทางทะเลที่ถือปฏิบัติอยู่ จึงนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในหมวดรับขนของ อันเป็นกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง มาปรับแก้คดี

หลักกฎหมายทั่วไป ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติใกล้เคียงอย่างยิงมาอุดช่องว่างของกฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔ วรรค ๒ ให้นำหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้อุดช่องว่างของกฎหมายหลักกฎหมายทั่วไปมีลักษณะกว้างกว่าหลักกฎหมายธรรมดา โดยหลักกฎหมายทั่วไปมักจะได้แก่สุภาษิตกฎหมาย ดังนี้

- ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน
- ถ้อยคำแห่งกฎหมายทุกคำ ต้องไม่ล่งข้ามทิ้งเสีย
- หากบทกฎหมายใดมีข้อความสงสัย พึงตีความไปในทางที่เป็นธรรมหรือเป็นผลบังคับได้
- กฎหมายพิเศษยกเว้นกฎหมายทั่วไป
- ข้อความทั่วไปที่อยู่ท้าย ต้องหมายความว่าความหมายเดียวกับข้อความที่ระบุไว้ก่อนนั้น
- ถ้อยคำในกฎหมายเดียวกันย่อมมีความหมายเหมือนกัน

๑.๗ ลำดับชั้นของกฎหมายไทย

๒ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย

๒.๑ โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒.๒ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกฤษฎีกา

- ร่างกฎหมาย
- ให้ความเห็นทางกฎหมาย
- แปรกฎหมาย
- ปฏิรูปพัฒนากฎหมาย
- ศูนย์ข้อมูลกฎหมายกลาง

๒.๓ ความสำคัญของร่างกฎหมาย

ร่างกฎหมายที่ดี ต้องประกอบด้วย เศรษฐกิจเติบโต สังคมมีความเรียบร้อย และการบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ขั้นตอนการร่างกฎหมาย

- (๑) ทำความเข้าใจนโยบาย
- (๒) วิเคราะห์สภาพปัญหา
- (๓) ตรวจสอบกฎหมาย
- (๔) จัดทำเค้าโครงยกร่าง
- (๕) ตรวจสอบพิจารณาแก้ไข

โดยผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ คณะรัฐมนตรี, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่น้อยกว่า ๒๐ คน, ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน

๓ เทคนิคการตีความและการให้เหตุผลทางกฎหมาย

๓.๑ ความหมายของการตีความและการให้ความเห็นทางกฎหมาย

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย : การค้นหาความหมายของกฎหมายที่มีถ้อยคำไม่ชัดเจนแน่นอน คือ กำถามหรือมีความหมายได้หลายทาง เพื่อหยั่งทราบว่าถ้อยคำของบทบัญญัติกฎหมายว่ามีความหมายอย่างไร

ศาสตราจารย์ ชานินทร์ กรัยวิเชียร : การค้นหาหรืออธิบายความหมายของถ้อยคำที่ปรากฏในตัวบทกฎหมาย โดยอาศัยการใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยาและสามัญสำนึก ให้มีความหมายที่ชัดเจนขึ้น เพื่อที่จะนำกฎหมายนั้นไปใช้บังคับแก่กรณีที่มีปัญหาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม การตีความกฎหมายไม่ใช่การสร้างหรือบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่แต่เป็นเพียงการให้ความหมายที่ชัดแจ้งแก่บทบัญญัติของกฎหมาย เท่านั้น

๓.๒ ผู้ตีความกฎหมาย

- พระมหากษัตริย์
- ศาล
- รัฐสภา
- คณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- สำนักงานอัยการสูงสุด
- ผู้รักษากฎหมาย คณะกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมาย
- พระมหากษัตริย์

๓.๓ หลักการตีความกฎหมาย

การตีความในระบบ Civil Law

- การตีความตามตัวอักษร (Grammatical Interpretation)
- การตีความตามเจตนารมณ์ (Logical Interpretation)

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย : โดยปกติจะต้องตีความทั้งตามตัวอักษรและตามเจตนารมณ์ประกอบกันเสียก่อน เพื่อหยั่งทราบความมุ่งหมายอันแท้จริงของกฎหมาย ต่อเมื่อมีการตีความทั้งสองนั้นขัดแย้งกัน จึงต้องถือเอาการตีความตามเจตนารมณ์เป็นใหญ่ เพราะเป็นการตีความไปในทางได้ผลสมความมุ่งหมายของกฎหมาย

การตีความในระบบ Common Law

- การตีความตามตัวอักษร (Literal Rule)
- การตีความโดยเล็งผลเลิศ (Golden Rule)
- การตีความโดยอาศัยเหตุที่มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ก่อน (Mischief Rule)

การตีความกฎหมายพิเศษ

- กฎหมายอาญา
- กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร
- กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ

๓.๔ เครื่องมือช่วยตีความกฎหมาย

(๑) คำปรารภ บทนิยาม หลักการและเหตุผล

(๒) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๔๙/๒๕๑๓ คำว่า “ลุแก่โทษ” ตามพจนานุกรม แปลว่า “บอกความผิดของตนเพื่อขอความกรุณา” จำเลยขับรถไปมอตัวกับตำรวจ พร้อมมอปืนที่ชี้ยังผู้ตาย โดยไม่แจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ถือได้ว่าเป็นการลุแก่โทษ

(๓) หลักกฎหมายทั่วไป

- ถ้อยคำแห่งกฎหมายทุกคำ ต้องไม่ล่งข้ามทั้งเสีย
- หากบทกฎหมายใดมีข้อความสงสัย พึงตีความไปในทางที่เป็นธรรมหรือเป็นผลบังคับได้
- กฎหมายพิเศษยกเว้นกฎหมายทั่วไป

(๔) ตัวบทในภาษาต่างประเทศ

- บทกฎหมายนั้นเริ่มร่างเป็นภาษาอังกฤษก่อนแล้วแปลเป็นภาษาไทย ใช้ตัวบทภาษาอังกฤษช่วยตีความได้ แต่หากขัดแย้งกันต้องถือเอาตัวบทภาษาไทยเป็นสำคัญ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๗/ร.ศ.๑๒๘ มีหมายเหตุโดยเสด็จในกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖/๒๔๘๖ “การปลอมดวงตราของสาธารณสถาน” คือ ดวงตราของสถานองค์การสาธารณะ (Public Institution) เช่น สภาเกษตรกรไทย ไม่ใช่สาธารณสถาน (Public Place)

(๕) กฎหมายต่างประเทศ

- หากกฎหมายให้อำนาจกฎหมายต่างประเทศได้ ก็อาจใช้กฎหมายต่างประเทศช่วยตีความได้

หัวข้อบรรยาย : เทคนิคการรวบรวมและวิเคราะห์พยานหลักฐาน

วิทยากร : ๑.พันตำรวจเอก ธงชัย กิริติธรรมมากร ตำแหน่งอัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

๒.นายอรินทัต ศรีขจรลาภ ตำแหน่งอัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

สังกัดสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๓

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวจุฑามาศ เกิดหนู ตำแหน่ง นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ สังกัด กองปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๕ (กปท.๕)

เทคนิคการรวบรวมและวิเคราะห์พยานหลักฐาน

การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือการพิสูจน์ความผิดของบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดวินัย ให้ได้ความจริงและยุติธรรม เพื่อที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดตามความเหมาะสมแห่ง พฤติการณ์ในการกระทำความผิด

การวางแผนทางประเด็นการประกอบความผิดในการทำสำนวนคดี แบ่งเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเป็นเจ้าพนักงานหรือไม่
๒. มีอำนาจหน้าที่อย่างไร
๓. การกระทำใช้อำนาจหน้าที่อย่างไร

ประเภทของพยาน แบ่งได้ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. พยานบุคคล คือ บุคคลที่มาเบิกความต่อศาลในข้อเท็จจริงที่ตนเองได้พบเห็นมา โดยตรงหรือรู้มา แบ่งเป็น ๒ ประเภท

- ๑.๑. ประจักษ์พยาน หมายถึง พยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ ด้วยตนเอง
- ๑.๒. พยานบอกเล่า หมายถึง พยานที่รับฟังข้อเท็จจริงจากบุคคลอื่นแล้วมาเบิกความในศาล นอกจากนั้นยังมีพยานแวดล้อมกรณี เป็นพยานที่ไม่ได้แสดงถึงข้อเท็จจริงที่พิสูจน์โดยตรง แต่อาจทำให้ศาลอนุมานได้ว่าข้อเท็จจริงที่คู่ความประสงค์จะพิสูจน์มีอยู่จริงหรือไม่

๒. พยานเอกสาร คือ สิ่งซึ่งมีการบันทึกตัวอักษร ตัวเลข หรือเครื่องหมายไว้ สิ่งนั้นจะเป็นอะไรก็ได้ จะบันทึกด้วยวิธีใด ๆ ก็ได้ สิ่งที่ยานเอกสารพิสูจน์ คือ ข้อความที่เอกสาร แสดงออก ไม่ใช่ตัววัตถุเอกสาร พยานเอกสารนั้นเป็นพยาน

๓. **พยานวัตถุ** คือ วัตถุหรือสิ่งอื่นใดที่อาจจะพิสูจน์ความจริงต่อศาลได้โดยการตรวจดู มีใช้โดยการอ่านหรือพิจารณาข้อความที่บันทึกไว้

การชั่งน้ำหนักพยาน

พยานที่มีน้ำหนักมาก คือ

- พยานที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวข้องหรือซึ่งน่าจะเป็นกลาง
- พยานที่มีเหตุผลเชื่อมโยงกัน
- พยานที่มีพยานกรณีแวดล้อมประกอบ
- พยานคู่ คือ พยานที่ให้การตรงกันตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป
- พยานเอกสาร
- วัตถุพยาน

พยานที่มีน้ำหนักน้อย คือ

- พยานที่ไม่อยู่กับร่องกับรอย คือให้การแต่ละครั้งไม่เหมือนกัน
- พยานที่มีสาเหตุโกรธเคืองกับคู่กรณี
- พยานที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับฝ่ายที่ได้รับประโยชน์จากคำ พยานนั้น เช่น พ่อ - ลูก, แม่ - ลูก, สามี - ภรรยา
- พยานที่ให้การแตกต่างกัน ตามหลักธรรมดาแล้วคนที่อยู่คนเดียวกันมองเห็นในขณะเดียวกันหรือได้ยินด้วยกัน ควรจะเห็นหรือได้ยินเหมือนกัน หากให้การในสาระสำคัญไม่เหมือนกันแล้วก็ไม่น่ารับฟัง
- คำพยานที่ไม่สมเหตุสมผล เช่น ขัดต่อเหตุผลธรรมดา น้ำหนักคำพยานนั้นก็น้อย
- พยานบอกเล่า คือ พยานมิได้รู้มิได้เห็นหรือได้ยินด้วยตนเอง โดยตรง แต่ได้ยินคนอื่นมาเล่าให้ฟังอีกชั้นหนึ่ง

การสอบสวนพยานและรวบรวมข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐาน

- ควรศึกษาข้อมูลของพยานก่อนที่จะสอบสวนข้อเท็จจริง เช่น วุฒิการศึกษา ว่าเข้าใจภาษาไทยหรือไม่ อ่านภาษาไทยออกหรือไม่ กรณีไม่เข้าใจภาษาไทย ควรมีล่ามแปลในการร่วมสอบสวนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับสำนวนคดี
- การดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ต้องสอบสวนตามประเด็นฐานความผิดเบื้องต้น ต้องควบคุมประเด็นให้อยู่ในกรอบ และสอบสวนให้ครบทุกประเด็น
- กรณีการสอบสวนเพิ่มเติม ต้องสอบสวนเฉพาะประเด็นที่เพิ่มเติมเท่านั้น

หัวข้อบรรยาย : หลักพื้นฐานในการซักถามและบันทึกถ้อยคำ

วิทยากร : ๑. พ.ต.อ. ธวัช ประสพพระ

๒. พ.ต.ท. พงศ์อินทร์ อินทรขาว

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวสุทธาภา โพธิ์เกา นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ (ปปท. เขต ๗) และนายกริษา พิทักษ์วงศ์ นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ (กปท. ๔)

เทคนิคการซักถาม “พยาน”

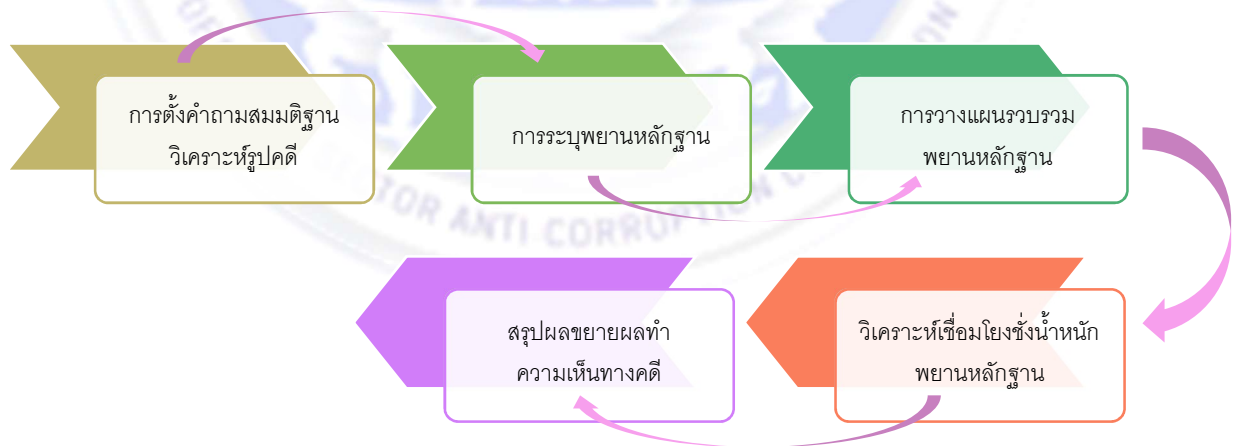
- ❖ ให้พยานเล่ารายละเอียดข้อมูลให้ฟังตั้งแต่ต้นจนจบก่อน
- ❖ จัดข้อสงสัยและคำถามไว้ก่อน
- ❖ ลำดับสุดท้ายให้ยังคำถามที่เราได้จดไว้ในเบื้องต้น

ลำดับขั้นตอนดังกล่าวจะช่วยทำให้พยานบอกเล่าข้อมูลได้อย่างชัดเจน และมีความต่อเนื่องไม่เสียจังหวะ

เทคนิคการซักถาม “ผู้กล่าวหา”

- ❖ ให้ยังคำถามใส่ผู้กล่าวหาตั้งแต่เริ่มต้นของการสนทนาไปเลย

ขั้นตอนกระบวนการสืบหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำสำนวนคดี

แผนผังที่ ๑ แสดงลำดับขั้นตอนการสืบหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำสำนวนคดี

Burden of Proof ภาระการพิสูจน์

ห่วงโซ่ของพยานหลักฐาน (Chain of Custody) ต้องมีความต่อเนื่อง
เชื่อมโยงเสมอ (Evidence)

การตรวจสอบข้อมูล

ประเภทของการตรวจสอบ ประกอบด้วย

- ❖ การตรวจสอบทรัพย์สิน → สามารถตรวจสอบได้ที่ตลาดหลักทรัพย์

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการถามคำถามกับผู้ให้ถ้อยคำ

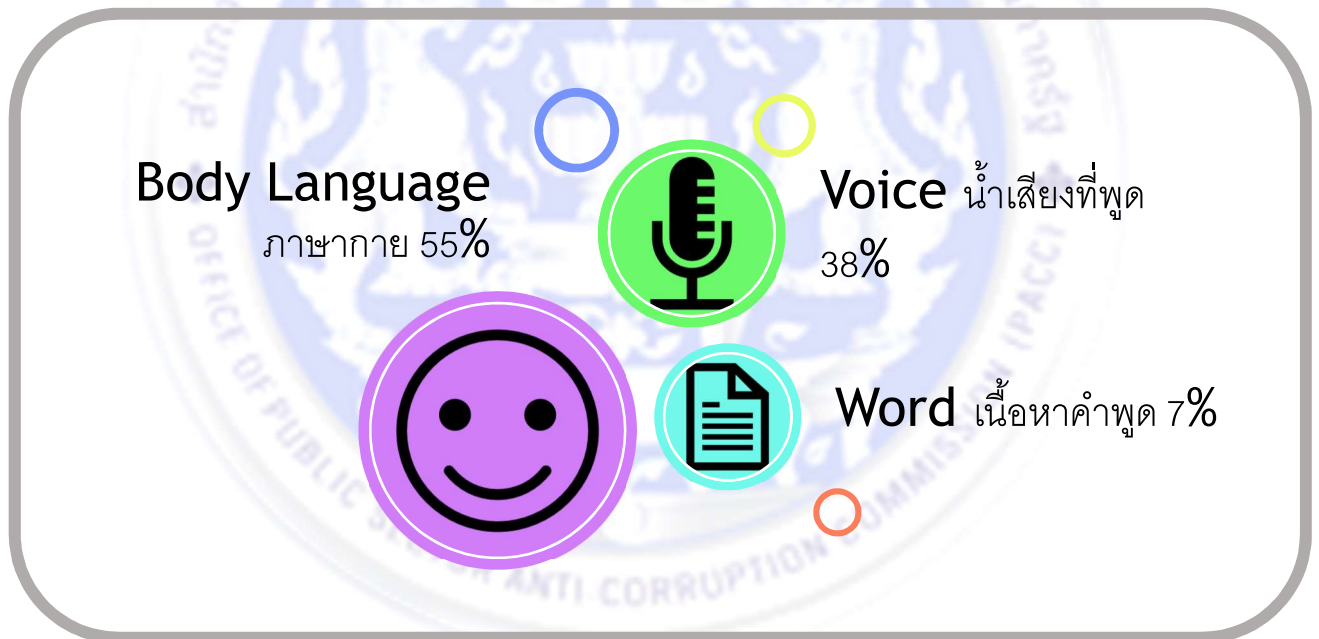
- ❖ รู้จักคน → ต้องไม่มีอคติ ๔ ไม่ชอบ ไม่ชัง ไม่หลง ไม่กลัว
- ❖ รู้จักฟัง → ฟังก่อนถาม
- ❖ รู้จักสังเกต → ระวังการ Error ของแต่ละบุคคล

ประเภทของคำถาม (Question Format)

Smal Talk	คำถามปลายเปิด	คำถามที่เตรียมไว้	คำถามปลายปิด
ชวนพูดคุยกับผู้ถูกถามเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์และช่วยลดความเครียด	เปิดโอกาสให้เล่าเรื่องไม่ขัดจังหวะรวมถึงการแสดงอารมณ์ที่คล้อยตาม	เตรียมคำถามล่วงหน้าให้มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์	รวมคำถามตั้งแต่ต้นหรือตามบทกฎหมายที่กำหนด

แผนผังที่ ๒ แสดงลักษณะประเภทของคำถาม

องค์ประกอบหลักของการพูด

แผนผังที่ ๓ แสดงองค์ประกอบหลักของการพูด

การเคลื่อนไหวของร่างกาย

ผู้กระทำความผิดมักจะเลื่อนเก้าอี้ถอยห่าง นั่งพิงพนัก นั่งหันตัวออกจากผู้สนทนา หันหน้าไปทางประตูหน้าต่าง นั่งไม่เป็นสุข ศรีษะตก ห่อตัว แขนหนีบเข้าหาตัว ซุกแขนขาใต้เก้าอี้ ผู้บริสุทธิ์ทำตัวตามสบาย หันเผชิญหน้ากับผู้สนทนาเอนตัวไปข้างหน้า รับฟังอย่างสนใจ

ทำนัง

นังบนเก้าอี้แล้วเอนหลังพิงในท่าปกติ เป็นท่าที่ดูสุขุมระมัดระวังแบบนี้เป็นการพยายามแสดงความเหนือกว่าและแสดงว่าตัวเองพิเศษ นอกจากนั้นยังเป็นการปกป้องตัวเองและป้องกันการจู่โจมด้วย เอาขาข้างหนึ่งพาดไว้บนพนักเก้าอี้ แสดงว่าเขาสบายดีและผ่อนคลาย สามารถควบคุมทุกอย่างไว้ในกำมือได้ คำถามคือเขาผ่อนคลายจริง ๆ หรือว่ากำลังสร้างเกราะป้องกันความไม่มั่นคงที่อยู่ภายใน

นังในท่าเอาขาไขว้กันแล้วเอามือไว้หลังศีรษะ คือท่าที่แสดงถึงความสบายใจหรือความมั่นใจในตัวเองสุด ๆ

เอนตัวมาข้างหน้านิด ๆ แขนและขาผ่อนคลาย แสดงว่าเขากำลังวางเบ็ดล่อเหยื่อ เขาจะยอมรับเราและปฏิบัติกับเราอย่างเท่าเทียม หากเราปฏิบัติกับเขาเช่นเดียวกัน

ทำนังที่โต๊ะ

นังทำตัวคางด้วยแขนข้างเดียว ทำนังจะแสดงว่าเขากำลังเบื่อและไม่ได้ใส่ใจกับสิ่งที่อยู่ตรงหน้าจริง ๆ นำปลายนิ้วมือไปสัมผัสใบหน้าในช่วงเวลาที่รับฟัง แสดงถึงกำลังสนใจในสิ่งที่รับฟัง/มอง อยู่

เอนตัวมาข้างหน้าเล็กน้อย แล้ววางมือไว้บนโต๊ะทั้งสองข้าง แสดงว่าเขากำลังมีความรู้สึกร่วมกับเราเต็มที่ ต้องการฟังเราพูดและพร้อมตอบสนองเต็มที่

วางข้อศอกตั้งไว้บนโต๊ะ แล้วประสานมือไว้ข้างหน้า แสดงว่าเขากำลังตื่นตัวและสนใจสิ่งที่เราพูด มีความอยากรู้อยากเห็น

ทำยืน

ยืนเท้าสะเอว ทำนังแสดงถึงความมีอำนาจเหนือกว่า นอกจากนั้นยังแสดงถึงความมั่นใจสุดๆ การเตรียมพร้อมตั้งรับ หรือความโกรธที่แฝงอยู่ข้างใน

ยืนกอดอก ท่าที่ดูปกป้องตัวเองนี้แสดงถึงความไม่ไว้วางใจ เขาจะไม่เปิดรับจนกว่าจะแน่ใจว่าเราควรค่าแก่การที่เขาจะทุ่มเทพลังงานและความสนใจให้

วางมือทั้งสองข้างไว้ข้างหลัง เป็นท่าที่แสดงว่าคน ๆ นั้นแสดงอำนาจที่เหนือกว่า/สามารถควบคุมสถานการณ์เอาไว้ได้

ยืนปล่อยแขนไว้ข้างตัวตามสบาย นี่คือการสงบสุขุมและความมั่นใจ ทำนังแสดงถึงคนที่มั่นคง พร้อมที่จะเปิดรับ และพูดจาอย่างจริงใจ

จิตวิทยาการถามปากคำ

เทคนิคการทวนความ

- แนวทางการทวนความ เรามักจะจับประโยคสุดท้าย ของคำพูด แล้วถามกลับไป
- การทวนความเป็นสื่อในการให้ผู้ถูกถามปากคาทราบว่าเราเข้าใจสิ่งที่เขาพูดว่าอย่างไร
- เป็นการบอกให้เขารู้ว่าเราตามฟังเขาอยู่ และเพื่อเปิดประเด็นไปสู่การเล่าเรื่องเขาต่อไป
- เป็นการใช้ทักษะเพื่อให้ขยายความต่อ

เทคนิคการสรุปความ

- ถ้าเขาพูดเพื่อเจ้อไม่หยุด เมื่อเขาหยุดพูดให้เราสรุปความตั้งแต่ต้น แล้วถามด้วยการสะท้อนความรู้สึกเขา เพื่อตรวจสอบว่าเรากับเขาพูดเข้าใจตรงกันหรือไม่
- ควรสรุปประเด็นความเป็นช่วงๆ เพื่อไม่ให้เขาพูดมาก ไร้สาระตั้งแต่ต้นจนจบ

เทคนิคการเจียบ

- เวลาเราเจียบหรืออีกฝ่ายเจียบ อีกคนจะคิดว่าเขาไม่เข้าใจสิ่งที่พูด หรือ เขาคิดอะไรในใจอยู่
- ถ้าเขาเจียบ เราก้เจียบ เพื่อให้เขาสำรวจความคิดเขา ถ้าเขาเจียบไปนาน ๆ เราก้เจียบสักครู่ ถามต่อไปว่า ที่คุณเจียบไปคุณคิดอะไรอยู่ ถ้าเขายังเจียบอยู่ อย่าเร่งรัดให้รับพูดทันที

หัวข้อบรรยาย : การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

: ตรวจพิสูจน์พยานอิเล็กทรอนิกส์

วิทยากร : นางสาวภัทรรัตน์ หอมกระจ่าง นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวเกศรารัตน์ บุณนธ์ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ (กปค.)

การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์

องค์ประกอบในการกระทำความผิด ประกอบด้วย

๑. แรงจูงใจ (Motivation) เช่น เงิน ความพึงพอใจ การแก้แค้น ตอบแทนบุญคุณ
๒. ทักษะ (Skill) เช่น มีความรู้ ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์พรางตัวได้
๓. โอกาส (Opportunity) เช่น ไม่สามารถระบุตัวผู้กระทำความผิดได้ ยากต่อการสืบสวนหาผู้กระทำความผิด

ประเภทหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งตามชนิดของสื่อที่ใช้เก็บข้อมูล ได้ดังนี้

๑. อุปกรณ์จัดเก็บภายใน (Internal storage) เช่น hard disk ในคอมพิวเตอร์ หรือ หน่วยความจำภายในโทรศัพท์ เป็นต้น
๒. อุปกรณ์จัดเก็บภายนอก (External storage) เช่น External Hard Disk, MicroSD Card
๓. อุปกรณ์จัดเก็บรูปแบบเน็ตเวิร์ค (Network Storage) เป็นอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลภายในเครือข่ายที่มีการรวมข้อมูลไว้ส่วนกลางผ่านเครือข่ายภายใน (Intranet) โดยมีพื้นที่จัดเก็บข้อมูลเป็นจำนวนมาก เช่น การบริการเว็บไซต์, การเก็บข้อมูลภายในองค์กร, การให้บริการระบบต่าง ๆ เป็นต้น
๔. อุปกรณ์จัดเก็บรูปแบบก้อนเมฆ (Cloud Storage) เป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยมีการฝากข้อมูลไว้กับผู้ให้บริการเป็นการจัดเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการให้บริการแม่ข่ายจัดเก็บข้อมูล (Server) เช่น Google Drive, 4Shared, SkyDrive เป็นต้น

ประเภทข้อมูลหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งประเภทดังนี้

๑. แบ่งตามการสร้างข้อมูล

- ๑) ข้อมูลที่สร้างโดยระบบคอมพิวเตอร์ (System Created Data)
- ๒) ข้อมูลที่สร้างโดยผู้ใช้งาน (User Created Data)

๒. แบ่งตามการเข้ารหัส

- ๑) ข้อมูลการเข้ารหัส (Encrypted Data)
- ๒) ข้อมูลไม่เข้ารหัส (Non-Encrypted Data)

๓. แบ่งตามชนิดอุปกรณ์

- ๑) Computer เช่น Desktop Pc Laptop Tablet All in one PC และ Server
- ๒) Mobile Device เช่น โทรศัพท์มือถือ อีเมล ซิมการ์ด เป็นต้น

๓) Other Device เช่น Floppy A, Flash Drive, CD R, Hard disk, external, disk, ram, Micro SD Card กล้อง CCTV โดรน สมาร์ทวอช เป็นต้น

Computer Forensic การตรวจสอบหลักฐานทางคอมพิวเตอร์ คือ การเก็บหลักฐานการค้นหา วิเคราะห์ และการนำเสนอหลักฐานทางดิจิทัลที่อยู่ในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ไฟล์ที่อยู่ในคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์มือถือ รวมถึงหลักฐานดิจิทัลที่ถูกสร้างจากระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ระบุผู้กระทำผิดจนเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ใช้กระบวนการที่ได้จัดสร้างไว้แล้วและเป็นที่ยอมรับในการที่จะระบุ บ่งชี้ เก็บรักษา และดึงข้อมูลแบบดิจิทัลกลับมา ซึ่งจะมีความสำคัญต่อการสืบสวน

Computer Forensic Procedure แบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอน

๑. การเก็บหลักฐาน (Evidence Collection)
๒. การพิสูจน์ความถูกต้องของหลักฐาน (Verification)
๓. การวิเคราะห์หลักฐาน (Analysis)
๔. จัดทำรายงานผลการตรวจพิสูจน์ (Report)

สถานที่เกิดเหตุ หมายถึง สถานที่ที่เกิดการกระทำต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินครอบคลุมถึงพื้นที่บริเวณรอบ ๆ นั้นด้วย และสถานที่ที่สามารถจะค้นพบวัตถุพยานไปเก็บหลักฐานจากการกระทำ ความผิดนั้นได้

กฎหมายการเข้าสถานที่เกิดเหตุ ในการเข้าในสถานที่เกิดเหตุจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ โดยอำนาจเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหรือกฎหมายเฉพาะ

หลักการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

- การตั้งประเด็นจากข้อมูล
- การเข้าสถานที่เกิดเหตุอย่างเป็นระบบ
- การรวบรวมพยานหลักฐานอย่างถูกต้อง เหมาะสม

ทีมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ประกอบด้วย

๑. หัวหน้าทีม
๒. ช่างภาพ
๓. เจ้าหน้าที่ร่างภาพ
๔. เจ้าหน้าที่ค้นหาวัตถุพยาน
๕. เจ้าหน้าที่รักษาวัตถุพยาน

๖. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

เครื่องมือและอุปกรณ์ทั่วไป ประกอบด้วย

๑. กล้องถ่ายภาพ (ดิจิทัล)
๒. ถุงมือ
๓. ป้ายหมายเลขพยานหลักฐาน
๔. ชุดเครื่องมือ เช่น ไขควงแฉก ไขควงแบน ไขควงหกเหลี่ยม มีดคัทเตอร์
๕. ไฟฉาย
๖. เทปกา
๗. เทปปิดผนึก

- ๘. บรรจุภัณฑ์สำหรับพยานหลักฐาน เช่น ถุงกระดาษ ถุงพลาสติก ถุงกันไฟฟ้าสถิต
 - ๙. แบบฟอร์ม เช่น แบบฟอร์มยินยอมให้เก็บหลักฐาน และ Chain of custody เป็นต้น
- เครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจพิสูจน์ ประกอบด้วย**

- ๑. นาฬิกาเทียบเวลา
- ๒. ซอฟต์แวร์ สำหรับเก็บ Volatile Data เช่น FTK Imager และ Duplet เป็นต้น
- ๓. เครื่องมือสำหรับคัดกรองพยานหลักฐาน
- ๔. Write Blocker
- ๕. สื่อบันทึกข้อมูลที่พร้อมใช้งานสำหรับเก็บสำเนาพยานหลักฐาน เช่น ฮาร์ดดิสก์แบบเชื่อมต่อภายนอกฮาร์ดดิสก์แบบเชื่อมต่อภายใน และ Flash Drive เป็นต้น
- ๖. อุปกรณ์ป้องกันคลื่นสัญญาณสื่อสาร เช่น Faraday bag กล่องโลหะปิดสนิทอลูมิเนียมพอยล์ หรืออุปกรณ์อื่นที่ผ่านการทดสอบแล้วว่าป้องกันคลื่นสัญญาณสื่อสารได้

ขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

- ๑. การเตรียมการก่อนเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
 - ๒. การรักษาและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ
 - ๓. การสำรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น
 - ๔. การประชุมทีมก่อนการเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
 - ๕. การตรวจค้นวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุพร้อมกับสัญลักษณ์วัตถุพยาน
 - ๖. การบันทึกรายละเอียดสถานที่เกิดเหตุ
 - ๗. การเก็บรวบรวมวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ
 - ๘. การดำเนินการลารักษาวัตถุพยาน
 - ๙. การสำรวจครั้งสุดท้ายและส่งมอบสถานที่เกิดเหตุ
- การรักษาและป้องกันสถานที่เกิดเหตุ เป็นการจัดแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจนการมีทิวทัศน์ตาม Level โดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่จะเกิดกับวัตถุ พยาน เป็นต้น

การบันทึกรายละเอียดสถานที่เกิดเหตุ

- ๑. การบันทึก เป็นการบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับคดี
- ๒. ร่างภาพ เป็นการบอกตำแหน่งและระยะ
- ๓. บันทึกภาพ ๓ ระยะ เป็นการบันทึกภาพระยะไกล ระยะกลาง ระยะใกล้
- ๔. บันทึกภาพเคลื่อนไหว เป็นการยืนยันกระบวนการการเข้าตรวจของเจ้าหน้าที่

เทคนิคการถ่ายภาพ (Overlapping Technique)

- ๑. ถ่ายภาพให้ได้ทุกมุม บริเวณจุดเกิดเหตุ
- ๒. วางหมายเลขหรือตัวอักษรทำให้วัตถุพยานเห็นเด่นชัด
- ๓. มีการเทียบเวลาการถ่ายภาพจากอุปกรณ์
- ๔. ถ่ายภาพหน้าจอทุก tap ที่เปิดอยู่ ณ ขณะเกิดเหตุ (กรณีเป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์)
- ๕. ถ่ายภาพการเปรียบเทียบเวลา (time zone) กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นชาวต่างชาติ
- ๖. ถ่ายหมายเลขประจำเครื่อง รุ่น ยี่ห้อ หรือรายละเอียดของวัตถุพยานที่เก็บมาเป็นหลักฐาน

หลักการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทั่วไป

๑. การยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานที่แท้จริง (Authentication of Evidence)
๒. การรักษาห่วงโซ่ของพยานหลักฐาน (Chain of Custody)
๓. การยืนยันในความถูกต้องของพยานหลักฐาน (Evidence Validation)

หลัก ๓ A

๑. Acquire สำเนาข้อมูลโดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไข
๒. Authenticate ยืนยันให้ได้ว่าพยานหลักฐานชิ้นเดียวกัน
๓. Analysis วิเคราะห์โดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

กฎ ๔ ประการในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์

๑. ต้องไม่กระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในพยานหลักฐาน
๒. กรณีที่มีความจำเป็น ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงของพยานหลักฐานได้ ต้องสามารถอธิบายได้ และพยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น
๓. บันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ทุกขั้นตอนที่กระทำกับพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์และหากใช้เครื่องมืออื่นที่ได้รับมาตรฐานเช่นเดียวกัน จะต้องได้รับผลลัพธ์แบบเดียวกัน
๔. ผู้ที่เป็นเจ้าของคดี ต้องทำให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎในการรักษาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน

ข้อมูลการใช้งานจากโทรศัพท์เคลื่อนที่

หัวข้อบรรยาย : การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ : ตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร

วิทยากร : นายวิสิฐ ศรีสะอาด นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นายจิราวัฒน์ ตูมัวป่า นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน (กยผ.)

๑. กลุ่มตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

มีภารกิจในการตรวจพิสูจน์พยานเอกสาร วัตถุ ร่องรอย และเงินตราปลอมแปลงที่จัดส่งตรวจพิสูจน์มาจากหน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจ และภาคประชาชน(ที่ยังไม่เป็นคดี) เช่น ศาลทั่วประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. ธนาคารและสถาบันการเงินในกำกับของรัฐ และบุคคลทั่วไป เป็นต้น เพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนกระบวนการยุติธรรม โดยมีขอบเขตการให้บริการตรวจพยานเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ตรวจพิสูจน์ลายมือเขียน/ลายมือชื่อ ตรวจตัวอักษรพิมพ์ดีด ตรวจหาร่องรอยการขูดลบ ลบล้าง แกะไข และหาข้อความเดิม ตรวจหาชนิดของกระดาษและหมึก ตรวจเงินตราปลอมแปลง ตรวจรอยตราประทับ ตรวจเครื่องหมายการค้า ตรวจแม่พิมพ์ ระบบการพิมพ์ เอกสารสำคัญ ตรวจรูปรอยตราไม้ ทั้งนี้ การตรวจพยานเอกสารดังกล่าวได้ผ่านการรับรองมาตรฐานการตรวจสอบและรับรอง ISO/IEC 17020:2012 จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

๒. เอกสารปัญหา เอกสารของกลาง หรือเอกสารพิพาท

๒.๑ ความหมายของเอกสาร ประมวลกฎหมายอาญา หมวด ๑ (บทนิยาม) มาตรา ๑ (๗) หมายถึง กระดาษ หรือวัตถุอื่นใด ซึ่งได้ทำให้ปรากฏ ความหมายด้วยตัวอักษร ผัง หรือแผ่นแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น

๒.๒ ความหมายของเอกสารปัญหา เอกสารของกลาง หรือเอกสารพิพาท คือ เอกสารที่สงสัย หรือมีผู้แจ้งว่ามีการถูกปลอมแปลง หรือเป็นเรื่องที่มีการพิพาทกัน

๒.๓ เอกสารตัวอย่าง โดยทั่วไปมี ๒ ประเภท คือ

๑) ตัวอย่างที่เคยเขียนไว้เดิม (Incidental Standard) ได้มาจากการเขียนอยู่เป็นประจำตามปกติ ในธุรกิจต่าง ๆ ที่ทำงาน ธนาคาร หรือเอกสารทางราชการ ซึ่งมีข้อดี คือ ได้ตัวอย่างที่เป็นลายมือเขียนปกติ ไม่มีการดัดแปลงแต่อย่างใด เพราะเจ้าตัวไม่รู้ตัวมาก่อนการเกิดพิพาท หรือก่อนเกิดเหตุ ส่วนข้อเสียคือ เป็นลายมือเขียนตัวเลขตัวอักษรที่มีจำนวนตรงกันน้อยตัวในการใช้เปรียบเทียบ และอาจไม่ได้ในปีที่ใกล้เคียง

๒) ตัวอย่างที่เขียนต่อหน้าเจ้าพนักงาน (Request Standard) ได้มาจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ขอให้เขียนต่อหน้า เช่น พนักงานสอบสวน หรือศาล ซึ่งมีข้อดี คือ ได้ตัวอย่างในสภาพหรือข้อความเดียวกัน สะดวกต่อการ

ใช้ตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบได้ ส่วนข้อเสียอาจได้ตัวอย่างที่ไม่สมบูรณ์ เช่น ผู้เขียนรู้ตัวในขณะที่มีการพิพาท จึงมีการดัดแปลงลายมือให้ผิดไปหรือเกล้งเขียนที่ไม่ปกติ ซึ่งยากต่อการตรวจพิสูจน์

๒.๔ วิธีการตรวจเอกสารปัญหา

๑) ลายมือเขียน และ ลายมือชื่อ / ตัวอักษรพิมพ์ดีด / รอยตราประทับ ดำเนินการทำบัญชีเอกสารประเภท จำนวน ซึ่งระบุฉบับของเอกสาร/เขียนหัวกระดาษ/ทำลิ้น ซึ่งระบุตำแหน่งของปัญหา/ดอกจัน/ตัวเลข/ขีดเส้นใต้/วงล้อมรอบ/อธิบาย/ตำแหน่ง และจัดแยกกลุ่ม จำนวน ประเภท/คน/กลุ่ม/จำนวน

๒) ตรวจพิสูจน์หมึก กระดาษ ร่องรอยการแก้ไข ดำเนินการทำบัญชีเอกสาร ซึ่งระบุฉบับของเอกสาร/เขียนหัวกระดาษ/ทำลิ้น ซึ่งระบุตำแหน่งของปัญหา/หลักเกี่ยวกับการเขียน พับ กด และบริเวณที่เป็นปัญหา และจัดแยกกลุ่ม จำนวน ประเภท/คน/กลุ่ม/จำนวน

๓) ตรวจพิสูจน์หาข้อความจากรอยกด และเอกสารที่ถูกทำลาย ดำเนินการทำบัญชีเอกสารไม่ควรจับที่ตัวเอกสารโดยตรง อาจใช้คีมคีบ หรือช้อนยกโดยแผ่นกระดาษ หากเอกสารเปียกน้ำควรผึ่งให้แห้งในที่ร่มก่อน บรรจุส่งต่อ บรรจุเอกสารใส่ซองพลาสติกแข็ง หรือ กล่องกระดาษแข็งขนส่งอย่างระมัดระวัง ห้ามพลิก หัก เขย่า และเขียนบ่งชี้ตำแหน่งบริเวณกล่อง

๒.๕ วิธีการตรวจเอกสารตัวอย่าง

- ๑) ลายมือเขียน และ ลายมือชื่อ มีแนวทางในการตรวจพิสูจน์ ได้แก่
- ตัวอย่างที่เคยเขียนไว้เดิม ตามสถานที่ต่างๆ /สถานที่ราชการ/อำเภอ/สถานที่ทำงาน/ธนาคาร / (แบบ บ.ป.1) ซึ่งมี ระยะเวลาใกล้เคียงกันกับเอกสารปัญหา
 - ลายมือชื่อที่ลงในคำให้การ / บันทึกการจับกุม / การสอบปากคำ เป็นตัวอย่างลายมือชื่อที่เกิดหลังเกิดเหตุ หรือ เทียบเท่าลายมือชื่อที่เขียนต่อหน้าเจ้าพนักงาน
 - ระยะเวลา อุปกรณ์การเขียนใกล้เคียงกับเอกสารปัญหา
 - ตัวอย่างต่อหน้าเจ้าพนักงาน /ลงลายมือชื่อและวันที่กำกับทั้ง ผู้เขียน และลงลายมือชื่อรับรองของเจ้าพนักงานทุกแผ่น
 - ใช้วัสดุการเขียนและกระดาษให้เหมือนกับเอกสารปัญหา
 - เขียนซ้ำจนเต็มบรรทัด ขึ้นอยู่กับขนาดของลายมือ/ลายมือชื่อ โดยไม่ให้ผู้เขียนเห็นเอกสารปัญหา โดยเด็ดขาด
 - ให้เขียนจำนวน ๕ แผ่นขึ้นไปขึ้นอยู่กับสภาพผู้เขียน และ พิจารณา เจตนาการเขียนจากลายมือที่ออกมา
 - เขียนตัวเลขหรือตัวอักษรข้อความเดียวกับปัญหา ทั้งหมดไม่เขียนแยกเป็น เลข พยัญชนะ สระ หรือคำ
- ๒) ตัวอักษรพิมพ์ดีด / รอยตราประทับ / อุปกรณ์สำนักงาน มีแนวทางในการตรวจพิสูจน์ ได้แก่
- ไม่ต้องส่ง เครื่องพิมพ์ดีด / ตราประทับ / อุปกรณ์การพิมพ์มาตรวจพิสูจน์

- พิมพ์ข้อความเดียวกันกับเอกสารปัญหา / ประทับตรา มาตรวพิสุจน์
- ตัวอย่างต่อหน้าเจ้าพนักงาน ต้องลงลายมือชื่อรับรองของเจ้าพนักงานทุกแผ่น
- ใช้กระดาษให้เหมือนกับเอกสารปัญหา และใช้จำนวน ๕ แผ่นขึ้นไป
- พิมพ์ตัวเลขหรือตัวอักษรข้อความเดียวกับปัญหา ทั้งหมดไม่พิมพ์แยกเป็น เลข พยัญชนะ สระ หรือคำ

๓. หลักของการตรวจลายมือเขียนและลายมือชื่อ

๓.๑ ลักษณะของลายมือเขียน ที่ใช้สำหรับตรวจว่าเป็นของบุคคลใด เรียกว่า Characteristic มี 2 ประเภท คือ

๑) Style Characteristic or Class Characteristic เป็นประเภทที่ได้มาจากแบบของการเขียนเป็นวัตรธรรมดาทั่วไป

๒) Personal Characteristic or Individual Characteristic เป็นประเภทที่ได้เขียนจนเป็นแบบลักษณะของแต่ละบุคคล

๓.๒ หลักการพื้นฐานของการตรวจสอบลายมือชื่อ

๑) บุคคล ๒ คน จะเขียนลายมือเหมือนกันที่เดียวไม่ได้ โดยที่ตัวอักษรที่ให้ตรวจเปรียบเทียบต้องมีจำนวนมากพอ

๒) ความผิดเพี้ยนตามธรรมชาติของการเขียน เป็นคุณสมบัติที่สำคัญของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นไปอย่างธรรมชาติ และจะอยู่ในขอบเขตของแต่ละบุคคล

๓) ผู้เขียนไม่สามารถเขียนได้ดีกว่าขีดความสามารถของตนเอง

๓.๓ องค์ประกอบของการตรวจลายมือเขียนและลายมือชื่อ

๑) คุณลักษณะเฉพาะตัวและความเคยชินของการเขียน เช่น ลีลาของการเขียน สัดส่วนของตัวอักษร ลายเส้นที่สั้น การกดปากกา ระดับแนวของการเขียน การยกหรือหยุดของปากกา เส้นต่อเนื่อง เป็นต้น

๒) ความผิดเพี้ยนตามธรรมชาติ (Natural Writing Variation)

๓) คุณลักษณะพิเศษของการเขียน (Significant)

๔) ตัวอย่างที่ถูกจัดมาอย่างถูกต้องสมบูรณ์จำนวนมากเพียงพอ (Sufficient)

๓.๔ การปลอมแปลงลายมือ (Forgery)

๑) วิธีการเลียนแบบ (Simulation) เป็นการพยายามเขียน หรือปลอมเพื่อให้เหมือนกับลายมือชื่อของบุคคลที่จะถูกปลอมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

๒) วิธีการลากทาบแบบ (Tracing) มี ๒ แบบ คือ (๑) การลากทาบแบบโดยตรง ซึ่งเกิดจากการลากตามเส้นรอยของแบบลายมือนั้นโดยการใช้แสงไฟส่องผ่านใต้กระดาษ ที่ทำการปลอม (๒) การลากทาบแบบโดยอ้อม เกิดจากการใช้วัสดุอุปกรณ์เขียนเส้นร่าง รอยกด เส้นดินสอหรือกระดาษคาร์บอน ก่อนการจะปลอมแบบของลายมือนั้น

๓) การเขียนขึ้นเอง (Free Hand) ซึ่งเขียนขึ้นโดยไม่มีแบบของลายมือนั้นเลย

๔) การจับมือให้เขียน (Inert and Force Hand) ได้แก่ ผู้เขียนถูกจับบังคับให้เขียน เช่น จับเรียกค่าไถ่ หรือคนใกล้ตาย หรือเป็นอัมพาต ซึ่งลายมือประเภทนี้จะคล้ายกับลายมือของผู้จับเขียน

๕) เขียนขึ้นโดยหลายบุคคล เช่น การเขียนใบโพย เป็นต้น

๖) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์พิมพ์ลายมือชื่อ

๔. ระดับการลงความเห็นในรายงานการตรวจพิสูจน์ มี ๗ ระดับ คือ

- ๑) เป็นลายมือเขียน/ชื่อ ของบุคคลคนเดียว
- ๒) น่าจะเป็นลายมือเขียน/ชื่อ ของบุคคลคนเดียว
- ๓) คล้ายคลึงกัน แต่ไม่สามารถลงความเห็นให้เป็นหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดได้
- ๔) ไม่สามารถลงความเห็นให้เป็นหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดได้
- ๕) แตกต่างกัน แต่ไม่สามารถลงความเห็นให้เป็นหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดได้
- ๖) น่าจะไม่ใช่ลายมือเขียน/ชื่อ ของบุคคลคนเดียว
- ๗) ไม่ใช่ลายมือเขียน/ชื่อ ของบุคคลคนเดียว

ข้อแนะนำ

- ระดับการลงความเห็นในรายงานการตรวจพิสูจน์นั้น เป็นไปตามทฤษฎีการตรวจพิสูจน์พยานเอกสารในระดับสากล และไม่สามารถแปลผลระดับการลงความเห็นระดับต่างๆ เป็น % ทางคณิตศาสตร์ได้

- ผู้ใช้บริการจะต้องอ่านและแปลผลการตรวจพิสูจน์จากข้อความทั้งหมด มิใช่แปลผลเพียงประโยคสรุปสุดท้ายเท่านั้น เพื่อความถูกต้องครบถ้วน

๕. ปัญหาที่ผู้ตรวจพิสูจน์พบ

- ๑) ไม่ได้ยื่นเอกสาร ผ่านระบบ E-Service ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
- ๒) ไม่สามารถ ติดต่อผู้ส่ง ตรวจพิสูจน์ได้อย่างสะดวก

- ๓) ไม่ได้ระบุข้อจำกัดของการส่งเอกสาร เช่น ไม่มีต้นฉบับเหลืออยู่อย่างแท้จริง/ตาย/ความเจ็บป่วยของผู้เขียน
- ๔) การระบุเอกสารไม่ชัดเจน/คลาดเคลื่อน/ผิดพลาด/จุดประสงค์ในการตรวจพิสูจน์ มากเกินไปจนจำเป็น
- ๕) เอกสารไม่ตรงตามระบุ/คลาดเคลื่อน/เกิน/ขาดหาย
- ๖) เอกสารในคดีมีจำนวนรายบุคคลมากเกินไปกว่าตรวจพิสูจน์ได้จากผู้ตรวจพิสูจน์เพียงรายเดียว และไม่ได้ใช้เอกสารร่วมกัน ให้แบ่งปริมาณการส่งเป็นจำนวนประมาณ ๕ – ๑๐ ราย ต่อ ๑ เรื่องหนังสือนำการส่งตรวจ
- ๗) เรงรัดการตรวจพิสูจน์จากสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มากเกินไปทำให้ผลการตรวจพิสูจน์ไม่ดีเท่าที่ควร
- ๘) เอกสารตัวอย่างไม่ครบถ้วนตามหลักวิชา และมีจำนวนน้อยเกินไป เนื่องจากจำนวนและประเภทของเอกสารตัวอย่างมักจะมีผลต่อระดับความเห็นในการตรวจพิสูจน์
- ๙) บริเวณที่ต้องการตรวจพิสูจน์ถูกกระทบกระเทือน การพับ หรือใช้ซองบรรจุเอกสารที่จะส่งตรวจขนาดเล็กเกินไป

หัวข้อบรรยาย : กฎหมายว่าด้วยการกระทำผิดฐานทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่

(๑) ความผิดอาญาต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

(๒) กฎหมายว่าด้วยความรับผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ

วิทยากร : รศ.ดร. ปกป้อง ศรีสนิท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นายเกริกเกียรติ กอบผื่น นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานวินัย กองบริหารทรัพยากรบุคคล (กบท.)

ความผิดอาญาต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

๑. หลักคิดของความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงาน ประกอบไปด้วย

๑.๑ รัฐ

๑.๒ เจ้าพนักงาน

๑.๓ ประชาชน

รัฐ การบริการสาธารณะ เช่น การจดทะเบียน ฯลฯ จึงกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานขึ้นมาเพื่อให้ทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐ เพราะรัฐไม่สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง โดยต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกอันได้แก่ (๑) การแสวงหาผลประโยชน์ และ (๒) การใช้อำนาจบาตรใหญ่ ในการเกลี้ยประชาชน ทำให้เดือดร้อน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๖ – ๑๔๖ คຸ່ມครองการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั่วไป และ มาตรา ๑๖๗ – ๑๙๙ คຸ່ມครองการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการยุติธรรม (ลงโทษประชาชนผู้กระทำความผิด)

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ – ๑๖๖ ลงโทษผู้มีหน้าที่ทางการปกครอง (ทั่วไป) ในหน้าที่ และ มาตรา ๒๐๐ – ๒๐๕ ลงโทษการกระทำผิดต่อหน้าที่ในการยุติธรรม อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ปปท. และ ป.ป.ช.

๒. ความหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ

ชื่อเรียกตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายไทยปัจจุบันมี ๖ ชื่อเรียก

๒.๑ “เจ้าพนักงาน” คือ บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย (ฎ.๑๗๘๗/๒๕๒๔) ไม่ว่าจะมิใช่ประโยชน์ตอบแทนจากรัฐหรือไม่ (ฎ.๑๓๙๗-๘/๒๕๐๐) ไม่ว่าจะมิใช่หน้าที่ประจำหรือชั่วคราวหรือไม่ (ฎ.๕๓๓/๒๔๘๕) ตามประมวลกฎหมายอาญา ม.๑ (๑๖)

๒.๒ “พนักงานเจ้าหน้าที่” มีระบุไว้ใน พ.ร.บ. ต่าง ๆ ในหมวดพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งไม่แตกต่างกัน เพราะพนักงานเจ้าหน้าที่ก็เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาเช่นกัน

๒.๓ “พนักงาน” คือคำที่เรียกชื่อผู้ทำงานในหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีลักษณะเป็นบริษัท โดยรัฐถือหุ้นมากกว่าครึ่งหนึ่ง (๕๑%) และรัฐเป็นผู้กำหนดความผิด เช่น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒

๒.๔ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หมายความว่า “ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

๒.๕ “เจ้าพนักงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หมายความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

๒.๖ “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีอำนาจในการจับ คั่น รักษาความสงบ

- ตำรวจและนายอำเภอถือเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๓. องค์การตามกฎหมายในประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท

๓.๑ องค์การภาครัฐ

- ประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑

๓.๒ องค์กรกึ่งรัฐกึ่งเอกชน

- ประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑
- พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒

๓.๓ องค์กรเอกชน

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓
- พ.ร.บ. กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๙๙
- พ.ร.บ. บริษัทมหาชน ๒๕๓๕
- พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ๒๕๓๕
- พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน ๒๕๕๑

๔. มาตรา ๑๕๗

ส่วนแรก

- องค์ประกอบภายนอก
- ๑) เจ้าพนักงาน
- ๒) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
- องค์ประกอบภายใน
- ๑) เจตนาธรรมดา
- ๒) เจตนาพิเศษ “เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด”

ส่วนที่สอง

- องค์ประกอบภายนอก
- ๑) เจ้าพนักงาน
- ๒) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

- องค์ประกอบภายใน

๑) เจตนาธรรมดา

๒) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต”

ตัวอย่าง กฎหมายลักษณะอาญา รศ.๑๒๗ อธิบายที่มาของประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๔๕ “เจ้าพนักงานคนใด คิดร้ายต่อผู้อื่น แลมันกระทำการอันมิควรกระทำ หรือละเว้นการอันมิควรเว้น ในตำแหน่งหน้าที่ของมัน โดยเจตนาจะให้เกิดความเสียหายแก่เขาไซ้ร้ ท่านว่ามันมีความผิด ถ้าแลความผิด ของมันที่กระทำนั้น ไม่ต้องด้วยกฎหมายบทอื่น ท่านให้ลงโทษ จำคุกมันไม่เกินกว่าสองปี และให้ปรับไม่เกินกว่า พันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง”

ประเด็นที่ ๑ เจ้าพนักงานจะผิดมาตรา ๑๕๗ เมื่อใด

- มีมูลเหตุจูงใจในการทุจริตและแก่งให้เกิดความเสียหาย

ประเด็นที่ ๒ เหตุใดจึงตัดคำว่า “คิดร้ายต่อผู้อื่น” ออกไปจากมาตรา ๑๕๗

- รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ ๒๙, ๙๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๒ หม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ กรรมการ เสนอในที่ประชุมตัดคำว่า “คิดร้าย ต่อผู้อื่น” ออกเพราะมีคำว่า “โดยเจตนาจะให้เกิดความเสียหายแก่เขาไซ้ร้” อยู่แล้ว

ประเด็น ๓ หากเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และเกิดความเสียหาย กับบุคคลอื่นหรือแก่รัฐ จะดำเนินการอย่างไร

- เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและมีผู้ได้รับความเสียหาย เจ้าพนักงานไม่ผิด ม.๑๕๗ หากไม่มีเรื่องส่วนตัวทุจริต คิดร้ายกลับแก่ง

- การที่เจ้าพนักงานออกคำสั่งโดยใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ แต่ไม่มีมูลเรื่องทุจริตหรือคิดร้าย กลับแก่งแต่ต่อมาศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงาน เจ้าพนักงานไม่ผิดม. ๑๕๗

- ความรับผิดชอบทางปกครอง ความรับผิดชอบละเมิดเจ้าหน้าที่ และความรับผิดชอบวินัยยังคงมีอยู่ มาตรา ๑๕๗ เฉพาะทุจริตหรือคิดร้ายกลับแก่ง

พ.ร.บ. ป.ป.ช. มาตรา ๑๗๒ มีบทบัญญัติคล้ายกับมาตรา ๑๕๗ ซึ่งต้องมี “มูลเหตุจูงใจ” หรือ “เจตนาพิเศษ” แบบเดียวกับมาตรา ๑๕๗ จึงควรตีความแบบเดียวกัน

ความผิดตามมาตรา ๑๕๗ เกิดจากเจตนาเล็งเห็นผลได้หรือไม่

ตอบ เจตนามี ๒ ระดับ ๑.เจตนาธรรมดา ประสงค์ต่อผล+เล็งเห็นผล โดยไม่สนใจ
๒. เจตนาพิเศษจูงใจ ประสงค์ต่อผลเพื่ออะไร+กลับแก่ง เพราะอะไร

เจ้าพนักงานประมาท ปล่อยปละละเลยทำให้เกิดความเสียหาย จะเป็นความผิดมาตรา ๑๕๗

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๗๖/๒๕๔๐ เจ้าพนักงานมีหน้าที่ตรวจรับงานจ้างถนนลาดยาง แต่ไม่ได้มีความรู้ด้านการช่าง ในการตรวจงานสร้างถนนและไม่ได้ตรวจรับตามสัญญาจ้าง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามมาตรา ๑๕๗ เพราะละเว้นจากการปฏิบัติหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหาย

- กรณีมีความรู้ด้านช่างและไม่ได้ไปดูการลาดยาง ละเว้นจากการปฏิบัติหน้าที่อาจไม่เข้า

เจ้าพนักงานมีเจตนาตีมูลค่าจะบรรเทาความเดือดร้อนประชาชน แต่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่าฝืนกฎหมาย จะเป็นความผิดมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๖๓/๒๕๖๑ กรณีเกิดภัยพิบัติจากฤดูหนาวหากจัดซื้อผ้าห่มล่าช้า จะช่วยประชาชนไม่ทัน เจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างผิดวิธีที่กฎหมายกำหนด ศาลฎีกาพิพากษาว่า เจ้าพนักงานจงใจ ฝ่าฝืนกฎหมายย่อมมีผลกระทบกระเทือนและก่อให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารราชการแผ่นดิน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเป็นความผิดมาตรา ๑๕๗ แม้ไม่มีหลักฐานว่าทุจริต

- แต่ในคำพิพากษานี้ ดูเหมือนศาลจะเห็นใจ ศาลจึงลงโทษสถานเบา โดยให้เหตุผล ในตอนท้ายของคำพิพากษาว่า "การกระทำของจำเลยที่มุ่งบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเร่งด่วน เป็นสำคัญแม้เป็นการผิดกฎหมาย แต่มีเหตุสมควรที่จะลงโทษจำเลยแต่เพียงสถานเบา"

๕. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ และต่อความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการ ยุติธรรม มาตรา ๒๐๐ - ๒๐๕

๕.๑ ความผิดเกี่ยวกับการรับสินบน มาตรา ๑๔๙ (๒๐๑)

องค์ประกอบภายนอก

(๑) เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล (กรณี มาตรา ๒๐๑ คือเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน)

(๒) เรียก รับ ยอมจะรับ สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

(๓) ซึ่งทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด

องค์ประกอบภายใน

(๑) เจตนาธรรมดา

(๒) เจตนาพิเศษ "เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบ หรือมิชอบด้วยหน้าที่"

๕.๒ ความผิดฐานเจ้าพนักงานกรรโกชกทรัพย์ มาตรา ๑๔๘

องค์ประกอบภายนอก

- ๑) เจ้าพนักงาน
- ๒) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ
- ๓) ช่มชู้ใจ หรือจูงใจ

องค์ประกอบภายใน

- ๑) เจตนาธรรมดา
- ๒) เจตนาพิเศษ "เพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ ซึ่งทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด"

๕.๓ ให้สินบนในหน้าที่และนอกหน้าที่

- ๑) ให้สินบนเพื่อให้พนักงานปฏิบัติมิชอบด้วยหน้าที่

ตัวอย่าง ก.ถูกจับ ก.ให้เงินตำรวจเพื่อให้ปล่อยตัว ก.ผิด มาตรา ๑๔๔, ตำรวจผิด มาตรา ๑๔๔

- ๒) ให้สินบนเพื่อให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยหน้าที่

ตัวอย่าง ก.ถูกวิ่งราวทรัพย์ ก.ให้เงินตำรวจเพื่อจับผู้ร้าย ก.ไม่ผิด ม.๑๔๔ เพราะไม่ได้จูงใจให้กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ ตำรวจผิด ม.๑๔๔ เพราะแม้กระทำชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ แต่มีการรับเงินเพื่อกระทำหน้าที่ ถือว่าผิดทุกกรณี

๓) ให้สินบนเจ้าพนักงานโดยที่เจ้าพนักงานไม่มีหน้าที่เลย คนให้ไม่ผิด ม. ๑๔๔ เจ้าพนักงานไม่ผิด ม. ๑๔๔ แต่ ผิด พ.ร.บ. ป.ป.ช. มาตรา ๑๗๑

ตัวอย่าง ก.ทำผิดฐานมีอาวุธปืน พนักงานสรรพสามิตมีหน้าที่จับสุรา เข้าไปจับกุม ก. ในคดีอาวุธปืน ก. ให้สินบนเพื่อปล่อยตัว ก.ไม่ผิด ม.๑๔๔ ผู้รับไม่ผิด ม.๑๔๔ เพราะนอกหน้าที่ (ฎ๑๑๕/๘๙, ๑๑๔๒/๘๒) แต่ปัจจุบัน ผิด พ.ร.บ. ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๗๑

พ.ร.บ. ป.ป.ช. มาตรา ๑๗๑ "เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาท ถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

๕.๔ ความต่างของ มาตรา ๑๔๙ กับมาตรา ๑๔๘

(๑) มาตรา ๑๔๙ เริ่มใช้อำนาจโดยชอบ ต่อมาเรียกเงิน เช่น ตำรวจจับผู้กระทำความผิด ต่อมาเรียกเอาเงินเพื่อให้ปล่อยตัว จะผิดมาตรา ๑๔๙

(๒) มาตรา ๑๔๘ เริ่มใช้อำนาจโดยมิชอบ ต่อมาเรียกเอาเงิน เช่น ตำรวจแก้มจับ (ไม่ได้กระทำความผิด) แต่เรียกเอาเงินเพื่อแลกกับการปล่อยตัว จะผิดมาตรา ๑๔๘

๕.๕ สินบน กับ ของขวัญ

(๑) สินบน ให้เพื่อให้เขาทำประโยชน์ให้ ซึ่งการเรียกรับสินบนจะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๙ เช่น เจ้าพนักงานเรียกเงินจากผู้รับเหมาเพื่อจะอนุมัติโครงการให้

(๒) ของขวัญ ให้โดยไม่ได้รับประโยชน์ การให้ตามน้ำ หรือให้หลังจากที่ได้รับประโยชน์ไปแล้ว จะไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๙ แต่อาจเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ (หากเข้าข้อกำหนดของการรับของขวัญตามที่ ป.ป.ช. ได้กำหนดไว้) เช่น เจ้าหน้าที่อนุมัติโครงการไปแล้ว ต่อมาไปรับเงินจากผู้รับเหมา

ตัวอย่างการรับสินบนกับของขวัญ

(๑) เจ้าพนักงานเรียกเงินไว้ นาย ก. ให้เงินเจ้าพนักงาน ต่อมาเจ้าพนักงานอนุมัติโครงการให้ นาย ก. เจ้าพนักงานผิด ม.๑๔๙ นาย ก. ผิด ม.๑๔๔

(๒) เจ้าพนักงานอนุมัติโครงการให้นาย ก โดยชอบ ต่อมาเรียกเงินจากนาย ก. นาย ก. ให้เงินเจ้าพนักงาน เจ้าพนักงานไม่ผิด ม.๑๔๙ นาย ก. ไม่ผิด ม.๑๔๔

พ.ร.บ. ป.ป.ช. มาตรา ๑๒๘ “ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมายหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด” ประกอบกับมาตรา ๑๖๙ “เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๘ ต้องระวางโทษ...”

๕.๖ ความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานทุจริต

(๑) มาตรา ๑๔๗

องค์ประกอบภายนอก

- ๑) เจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด
- ๒) เปียดบังเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่น หรือยอมให้ผู้อื่นเอา
- ๓) ซึ่งทรัพย์สินที่ตนมีหน้าที่ตาม ๑)

องค์ประกอบภายใน

- ๑) เจตนาธรรมดา
- ๒) เจตนาพิเศษ "โดยทุจริต"

(๒) มาตรา ๑๕๘

องค์ประกอบภายนอก

๑) เจ้าพนักงาน

๒) ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสียหรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์

๓) ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดอันเป็นหน้าที่ ที่ตนจะปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่น
กระทำเช่นนั้น

องค์ประกอบภายใน

- เจตนาภายใน

(๓) มาตรา ๑๕๑

องค์ประกอบภายนอก

๑) เจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด

๒)ใช้อำนาจในตำแหน่งอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล หรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น

องค์ประกอบภายใน

๑) เจตนาธรรมดา

๒) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต”

(๔) มาตรา ๑๕๒

องค์ประกอบภายนอก

๑) เจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการ หรือดูแลกิจการใด

๒) เข้ามามีส่วนได้เสีย เนื่องด้วยกิจการนั้น

องค์ประกอบภายใน

๑) เจตนาธรรมดา

๒) เจตนาพิเศษ “เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

(๕) มาตรา ๑๔๗ กับ มาตรา ๑๕๘

๑) ม.๑๔๗ ต้องทุจริต ส่วน ม.๑๕๘ ไม่จำเป็นต้องทุจริต

๒) ม.๑๔๗ ต้องเอาไปในลักษณะที่ตัดกรรมสิทธิ์ ส่วนม.๑๕๘ เอาไปแล้วเอามาคืน

ตัวอย่าง ฎ.๒๔๒๖/๑๘ นายตรวจทางของการรถไฟ เอารางรถไฟที่เบิกเงินไปซ่อนเพื่อไม่ให้ผู้บังคับบัญชาตรวจพบ ผิด ม.๑๕๘ แม้ไม่ทุจริต

(๖) มาตรา ๑๔๗ กับ มาตรา ๑๕๑

๑) ม.๑๔๗ และ ม.๑๕๑ พนักงานหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ รักษาทรัพย์เหมือนกัน

๒) ม.๑๔๗ และ ม.๑๕๑ ต้องทุจริตเหมือนกัน

๓) ม.๑๔๗ ต้องเบียดบังถึงขนาดลักทรัพย์หรือยักยอกทรัพย์ ส่วน ม.๑๕๑ เป็นเพียงการกระทำความเสียหายแก่ทรัพย์โดยทุจริตที่เป็นความผิดในมาตรา ๓๕๓

ตัวอย่าง ฎ.๔๘๒๘/๓๓ ไร่ที่ติดว่า “ใช้ในราชการเท่านั้น” ไปใช้ในกิจการส่วนตัว เป็น ม.๑๕๑ และ ม.๓๕๓

(๗) มาตรา ๑๔๗ กับ มาตรา ๑๕๒

๑) เป็นมาตราที่กำจัด Conflict of interest ในวงราชการ

๒) นายก อบจ. เข้าทำสัญญารับเหมาก่อสร้างกับ อบจ. เอง โดยเสนอราคาแพงที่สุด ผิด ม.๑๕๒

ตัวอย่าง ฎ.๑๗๐๖/๓๕ นายกเทศมนตรีทำสัญญาในนามเทศบาลกับห้างหุ้นส่วนที่นายกเทศมนตรีเป็นหุ้นส่วนด้วย โดยห้างดังกล่าวลดราคาให้และเสนอราคาต่ำกว่าราคาประเมินในตอนแรก เทศบาลไม่เสียหาย นายกเทศมนตรีไม่ผิด ม.๑๕๒ (ดูพ.ร.บ. ป.ป.ช. มาตรา ๑๒๖)

(๘) มาตรา ๑๕๓ เจ้าพนักงานจ่ายทรัพย์เกิน

(๙) มาตรา ๑๕๔ เจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินขาด

(๑๐) มาตรา ๑๕๕ เจ้าพนักงานประเมินราคาต่ำ

(๑๑) มาตรา ๑๕๖ เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีผู้มีชอบ

๕.๗ เจ้าพนักงานกับเอกสาร

(๑) มาตรา ๑๖๑

องค์ประกอบภายนอก

๑) เจ้าพนักงาน มีหน้าที่ "ทำเอกสาร" "กรอกข้อความลงในเอกสาร" หรือ "ดูแลรักษาเอกสาร"

๒) กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น

องค์ประกอบภายใน

- เจตนาธรรมดา

(๒) มาตรา ๑๖๒

องค์ประกอบภายนอก

๑) เจ้าพนักงาน มีหน้าที่ "ทำเอกสาร" "รับเอกสาร" หรือ "กรอกข้อความลงในเอกสาร"

๒) กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติหน้าที่

- รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการกระทำการใดได้กระทำต่อหน้าตน
อันเป็นความเท็จ

- รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

- ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่นนั้น

- รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

องค์ประกอบภายใน

- เจตนาธรรมดา

๕.๘ ความผิดของเจ้าพนักงานเกี่ยวกับเอกสาร

(๑) เจ้าพนักงานปลอมเอกสารผิด มาตรา ๑๖๑

(๒) เจ้าพนักงานทำเอกสารเท็จผิด มาตรา ๑๖๒

(๓) บุคคลธรรมดาปลอมเอกสารผิด มาตรา ๒๖๔

(๔) บุคคลธรรมดาทำเอกสารเท็จไม่ผิด

เว้นแต่บุคคลธรรมดาแจ้งให้พนักงานจดข้อความเท็จตาม ๒๖๗ หรือ บุคคลธรรมดาผู้มีวิชาชีพ
ทำเอกสารเท็จตามมาตรา ๒๖๙

๕.๙ ทำเอกสารปลอม กับทำเอกสารเท็จ ต่างกันอย่างไร

ตัวอย่าง พนักงานรับเงินค่าปรับ ๕๐๐ บาท ออกใบเสร็จต้นฉบับ ลงชื่อพนักงาน ต่อมาแก้ไข
ตัวเลขในสำเนาจาก ๕๐ เป็น ๑๐๐ หรือมาเขียนสำเนาภายหลังว่ารับเงินเพียง ๑๐๐ ส่วนเงิน ๔๐๐ บาท เอาไป
โดยทุจริต ผิด ม.๑๖๑ และ ม.๑๔๗ กระมเดียวลง ม.๑๔๗ บทหนัก (ฎ.๓๕/๖๑)

ตัวอย่างที่ ๒ ตำรวจจับกุมนาย ก. ตำรวจกรอกข้อความในบันทึกการจับกุมให้ นาย ก. ลงชื่อ
พร้อมกับตำรวจ ต่อมาตำรวจไปเขียนเพิ่มในบันทึกจับกุมว่า "นาย ก. รับสารภาพตลอดข้อหา" เป็นความผิด
ม.๑๖๑ (ฎ.๑๗๙๗/๓๖)

๕.๑๐ ความผิดเกี่ยวกับดวงตรา รอยตราเจ้าพนักงาน

(๑) มาตรา ๑๔๑ คนธรรมดาทำลายตราหรือเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน

(๒) มาตรา ๑๕๙ เจ้าพนักงานทำลายตราหรือเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน

(๓) มาตรา ๑๖๐ เจ้าพนักงานใช้ตราโดยมิชอบ

ตัวอย่าง พนักงานบำรุงป่าได้รับมอบหมายให้รักษาและใช้ดวงตรายอมให้ผู้อื่นใช้ดวงตรานั้นประทับ
ไม้เคลื่อนที่เกินใบอนุญาต ผิด ม.๑๖๐ (.๑๗๓๖/๒๕๒๓)

๕.๑๑ เจ้าพนักงานเปิดเผยความลับ

(๑) มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ในการไปรษณีย์ โทรเลขหรือโทรศัพท์กระทำการ
อันมิชอบด้วยหน้าที่ต่อไปนี้

๑) เปิด หรือยอมให้ผู้อื่นเปิด จดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทร

๒) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้สูญหาย
ซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

๓) กัก ส่งให้ผิดทาง หรือส่งให้แก่บุคคลซึ่งผู้ว่ามิใช่เป็นผู้ควรรับซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่ง
ทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือ

๔) เปิดเผยข้อความที่ส่งทางไปรษณีย์ ทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ กระทำโดยประการใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๕.๑๒) เจ้าพนักงานขัดขวางกฎหมาย คำสั่ง หรือ คำพิพากษา

(๑) มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่งซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย หรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) มาตรา ๒๐๓ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ป้องกันหรือขัดขวางมิให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ เพื่อให้งานหยุดชะงักหรือเสียหาย โดยร่วมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๕.๑๓) เจ้าพนักงานในการยุติธรรมช่วยหรือแก้งผู้ถูกกล่าวหา

(๑) มาตรา ๒๐๐ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือจัดการให้เป็นไปตามหมายอาญา กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

(๒) ถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะแก้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษหนักขึ้นหรือต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

๕.๑๔) เจ้าพนักงานปล่อยผู้ต้องคุมขัง

(๑) โดยเจตนา โดยตั้งใจปล่อยนักโทษผิด ม. ๒๐๔ ถ้าจับนักโทษกลับมาได้ ยังมีความผิดอยู่

(๒) โดยประมาท ถ้าผู้กระทำผิด จัดให้ได้ตัวผู้ที่หลุดพ้นจากการคุมขังคืนมาภายใน ๓ เดือน ให้งดการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้น มาตรา ๒๐๕

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐได้ลงทุนจัดตั้งองค์การและหน่วยงานอื่น และในบางกรณีได้เข้าถือหุ้นในบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ที่ลงทุนได้ลงไป หรือหุ้นที่รัฐได้ถือไว้เป็นทรัพย์สินของชาติ และเนื่องด้วยองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลและหน่วยงานดังกล่าวไม่ต้องถูกผูกมัดให้ปฏิบัติตามระเบียบราชการโดยเคร่งครัด หากผู้ปฏิบัติงานไม่อยู่ในข่ายการควบคุมหรือถูกลงโทษอย่างหนักเมื่อกระทำความผิดแล้ว อาจทำให้การดำเนินงานขององค์การบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลและหน่วยงานประสบความล้มเหลว และเกิดความเสียหายแก่รัฐอย่างร้ายแรง จึงสมควร มีกฎหมายกำหนดโทษสำหรับพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพิ่มเติม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ จะนำมาใช้เฉพาะมาตรา ๑๔๗ - ๑๕๓ และมาตรา ๑๕๗

เพิ่มเติม มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ "พนักงาน" หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธาน กรรมการ กรรมการหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงาน ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละห้าสิบเป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้ นอกจากผู้เป็นเจ้าของพนักงานอยู่แล้วตามกฎหมาย

ซึ่งรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รัฐถือหุ้นทั้งสิ้นและจัดตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รัฐถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ ๕๐ รวมทั้งจัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชน จำกัด ซึ่งมีอยู่จำนวน ๑๓ แห่ง ได้แก่

๑. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕
๒. บริษัท ขนส่ง จำกัด จัดตั้งโดยหนังสือบริคณห์สนธิบริษัท ขนส่ง จำกัด
๓. บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด จัดตั้งโดยหนังสือบริคณห์สนธิบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด
๔. บริษัท อู่กรุงเทพ จำกัด จัดตั้งโดยหนังสือบริคณห์สนธิบริษัท อู่กรุงเทพ จำกัด
๕. บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕
๖. บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕
๗. บริษัท วิสาหกิจการบินแห่งประเทศไทย จัดตั้งโดยหนังสือบริคณห์สนธิบริษัท วิสาหกิจการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
๘. บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

๙. บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

๑๐. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด จัดตั้งโดยหนังสือบริคณห์สนธิบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด

๑๑. บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

๑๒. บริษัท สหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด จัดตั้งโดยหนังสือบริคณห์สนธิบริษัทสหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว จำกัด

๑๓. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

เพิ่มเติม ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ จะมียศประกอบความผิดเช่นเดียวกับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้ ดังนี้

มาตรา ๔ ผู้ใดเป็นพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใดเป็นของตนเองหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท (เทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๗)

มาตรา ๕ ผู้ใดเป็นพนักงาน ใช้อำนาจในหน้าที่โดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต (เทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๘)

มาตรา ๖ ผู้ใดเป็นพนักงานเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต (เทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙)

มาตรา ๗ ผู้ใดเป็นพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียกรับหรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานในหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท (เทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๐)

มาตรา ๘ ผู้ใดเป็นพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่องค์การ บริษัทจำกัดห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท (เทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑)

มาตรา ๙ ผู้ใดเป็นพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสีย เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท (เทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒)

มาตรา ๑๐ ผู้ใดเป็นพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่าย เพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท (เทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญา ม.๑๕๓)

มาตรา ๑๑ ผู้ใดเป็นพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (เทียบได้กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗)

หัวข้อบรรยาย : การคุ้มครองพยานบุคคลและการข่าว

วิทยากร : พ.ต.ต.จักรกฤษณ์ ประจันพล ผู้อำนวยการกลุ่มงานอำนวยการด้านคุ้มครองพยาน
กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นายประดับ วาหมงคล นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ศทส.)

๑) การสืบสวน

๑.๑) ความหมายของการสืบสวน

(๑) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. ๒๕๕๔ : สืบสวน หมายถึง แสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ : การสืบสวน หมายถึง แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(๓) พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓ : ใ้สวนข้อเท็จจริง หมายถึง แสวงหารวบรวมและการดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการที่จะทราบรายละเอียดและพิสูจน์เกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑.๒) คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่สืบสวน

(๑) ความรู้ความเข้าใจ (ข้อมูลงานข่าว)

เจ้าหน้าที่สืบสวนต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำไปสู่แผนการสอบสวน ได้แก่ รู้อำนาจหน้าที่ ตัวบทกฎหมาย ที่มาของอำนาจในการปฏิบัติ รู้เข้าใจในแผนหรือแนวทางการสืบสวน รู้เกี่ยวกับบุคคลหรือเป้าหมายที่ทำการสืบสวน รู้เกี่ยวกับพื้นที่ที่จะไปสืบสวน รู้ถึงแหล่งที่จะได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร

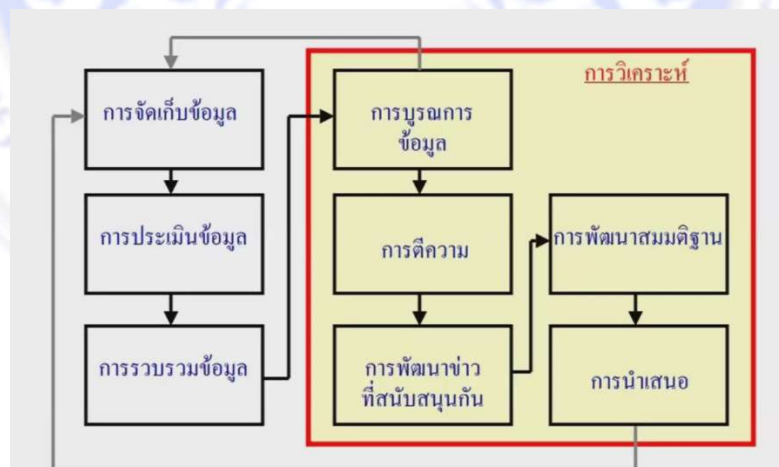
ข่าว (information) คือ สิ่งื่อบอรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการสังเกต สะกดรอย รายงาน ข่าวลือ และแหล่งต่าง ๆ ข้อมูลในตัวเอง อาจเป็นจริง หรือเท็จ ยืนยัน หรือไม่ยืนยัน เปิดเผย หรือไม่เปิดเผย

ข่าวกรอง (intelligence) เป็นผลมาจากการรวบรวมข้อมูล การประเมินค่า การแปลความข่าว ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์ สามารถอธิบายความหมายของข่าว หรือเหตุการณ์ของข่าวได้

วงรอบข่าวกรอง (intelligence cycle)

กระบวนการวิเคราะห์ข่าวกรอง

การวิเคราะห์ข่าวกรองเป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากหลายแหล่ง แต่ละส่วนมารวมกันและตีความถึงความน่าเชื่อถือของข่าว การให้ค่าของข่าว และนำข้อมูลมาสนับสนุนกัน และนำข้อมูลมาตั้งสมมุติฐาน พัฒนาสมมุติฐานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญโดยใช้หลักการ ๕W๑H เพื่อนำไปสู่การสืบสวน ดังนี้

การพัฒนาสมมุติฐาน

-
• คุญแะระบุถึงตัวบุคคล	ใคร who ?
• กิจกรรมอาชญากรรม	ทำอะไร what ?
• วิธีการปฏิบัติ	อย่างไร how ?
• ขอบเขตพื้นที่	ที่ไหน where ?
• แรงจูงใจ	ทำไม why ?
• เวลา – ห้วงเวลา	เมื่อไร when ?

(๒) รังงานสืบสวน

เนื่องจกงานสืบสวนมีความยุ่งยาก ต้องใช้ความอดทน ใช้ระยะเวลานาน เพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ที่สุดในรายงานการสืบสวน

(๓) ร่างการแข็งแรงสมบูรณ์ พร้อมในการทำงาน

บางกรณีที่ทำเป้าหมายต้องมีการกำหนดคนในการเฝ้าจุด เป้าหมาย ติดตามความเคลื่อนไหวของเป้าหมายเพื่อนำมาวิเคราะห์ ความสมบูรณ์ของร่างกายจึงจำเป็นต่อภารกิจ

(๔) รอบคอบ ช่างสังเกต มีปฏิพานไหวพริบ

ศึกษาข้อมูลของเป้าหมายอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อนำมากำหนดวิธีกำหนดแผนในการสืบสวนให้สอดคล้องกับข้อมูลข่าวสารของเป้าหมายที่จะทำการสืบสวน ช่างสังเกต การแต่งกาย โครงสร้างร่างกาย เช่น อ้วน ผอม ลักษณะพิการอย่างอื่น ปฏิภาณไหวพริบจะได้มาจากประสบการณ์ เช่น การโต้ตอบโดยฉับพลันโดยอาจกำหนดข้อมูลคำตอบไว้ก่อนในแผนการสืบสวน

๑.๓) วิธีการได้มาซึ่งข้อมูลการสอบสวน

- (๑) การเฝ้าจุด ทำให้เห็นสภาพจริงของพื้นที่
- (๒) การสะกดรอย การเดินสะกดรอย การขับรถสะกดรอย ใช้รถก็คันใช้ช่องว่างเท่าใด
- (๓) การซักถาม เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลของเป้าหมาย ซักถามจากเพื่อนบ้าน คนใกล้ชิด เพื่อนร่วมงาน ตามตรง ๆ หลอกลถาม ลวงถา
- (๔) แหล่งข่าว
 - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไปรษณีย์ เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง
 - สายข่าว ได้แก่ บุคคลที่เจ้าหน้าที่สืบสวนมีความสัมพันธ์หรือรู้จักเป็นการส่วนตัว นักสืบที่ดีต้องมีเครือข่ายที่กว้างขวาง เป็นสายข่าวของหน่วยงานอื่น ข้อควรระวังสายข่าวที่เลือกต้องไม่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องหรือมีข้อพิพาทกับเป้าหมาย
 - สื่อ social network สำนักข่าว เพจต่าง ๆ การค้นหาโดยใช้ชื่อ สกุล ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

๑.๔) เครื่องมือในการสืบสวน

เครื่องมือในการสืบสวน ได้แก่ รถยนต์รถ จักรยานยนต์ เครื่องมือสื่อสาร วิทยุ กล้องส่องทางไกล กล้องซ่อนพลัง กล้องสอดแนม กล้องช่วยมองกลางคืน โดรน

๑.๕) โครงสร้างแผนการสืบสวน

- (๑) ข้อมูลข่าวสารของเป้าหมาย เช่น ชื่อ ที่อยู่ รูปพรรณสัณฐาน อาชีพ ลักษณะนิสัย ผู้ใกล้ชิด กิจกรรมที่ชอบ กิจกรรมประจำวัน ศาสนา ฯลฯ
- (๒) วิธีการ อาจใช้วิธีการ เฝ้าจุด สะกดรอย ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น
- (๓) เจ้าจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในการสืบสวน
- (๔) ระยะเวลาที่ใช้ในการสืบสวนสอบสวน
- (๕) อุปกรณ์ที่ใช้ในการกิจ
- (๖) การมอบหมายหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนแต่ละขั้นตอน
- (๗) แนวทางการโต้ตอบกรณีตกเป็นจุดสังเกต
- (๘) พื้นที่ทำการสืบสวน

๒) การคุ้มครองพยาน

๒.๑) ที่มาและหลักการคุ้มครองพยานเบื้องต้น

- (๑) คติทฤษฎีในภาครัฐมีลักษณะเป็นอาชญากรรมซ่อนเร้นรู้เห็นกันเฉพาะผู้ให้และผู้รับ
- (๒) ไม่มีการเปิดเผย เกรงว่าตนเองจะได้รับความเดือดร้อน

(๓) พยานบุคคลที่มีความสำคัญในคดี มีโอกาสถูกข่มขู่คุกคามหรือประทุษร้ายมากขึ้น

(๔) ผู้กระทำความผิดต้องการขจัดผู้รู้เห็นเหตุการณ์ทำให้พยานเกรงกลัวจนกลับคำให้การ

๒.๒) ความสำคัญของการคุ้มครองพยาน : ระดับโลก

การคุ้มครองพยานเป็นภารกิจที่สำคัญที่เป็นที่ยอมรับและถือปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรมทั้งในระดับสากลและระดับชาติ

ระดับสากล อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC ๒๐๐๓) ข้อ ๓๒ การคุ้มครองพยาน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เสียหาย รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมโดยเป็นไปตามระบบกฎหมายภายในของตนและภายใต้วิธีการของตนในการจัดให้มีการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพแก่พยานและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งให้คำเบิกความเกี่ยวกับความผิดที่กำหนดตามอนุสัญญานี้และเท่าที่เหมาะสมแก่ญาติและบุคคลที่เป็นผู้ใกล้ชิดของบุคคลนั้น ๆ ให้พ้นจากการแค้นเคืองหรือข่มขู่ที่อาจเกิดขึ้นได้

๒.๓) ความสำคัญของการคุ้มครองพยาน : ระดับชาติ

การรับรองสิทธิของบุคคลที่เป็นพยาน บัญญัติเป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔๔ บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองการปฏิบัติที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พ.ร.บ. คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักคุ้มครองพยานในกระทรวงยุติธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ (๕) ได้บัญญัติว่า “ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐส่วนค่าทดแทนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๒.๔) การคุ้มครองพยานตามพรบคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖

(๑) มาตรการทั่วไป

ในทางปฏิบัติจะนำมาใช้ในการคุ้มครองพยานมากที่สุด กล่าวคือกรณีเกิดข้อเท็จจริงขึ้นว่าพยานบุคคลซึ่งจะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานสืบสวนหรือพนักงานสอบสวนในคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาหรือศาลในการดำเนินคดีอาญา รวมทั้งผู้ชำนาญการพิเศษอาจไม่ได้รับความปลอดภัยหรือถูกคุกคามในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างอื่นอย่างใดของพยานทั้งก่อน ขณะ หรือหลังการมาเป็นพยานบุคคลดังที่กล่าวมานี้ อาจจัดให้พยานอยู่ในความคุ้มครองตามที่เหมาะสมสมควรได้

(๒) มาตรการพิเศษ

หน่วยงานที่มีภารกิจในการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ คือ

(๒.๑) สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ อำนาจอนุมัติสั่งการให้ใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองความปลอดภัย

(๒.๒) เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ฉะนั้นพยานที่ร้องขอรับการคุ้มครองความปลอดภัยตามมาตรการนี้นอกจากจะต้องเป็นพยานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คดีเกี่ยวกับการปราบปรามการฟอกเงิน คดีเกี่ยวกับการปราบปราม

การทุจริต คดีความผิดตามกฎหมายศุลกากร คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ คดีเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม คดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุก ๑๐ ปีขึ้นไป หรือคดีที่สำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรแล้วจะต้องปรากฏแน่ชัดถึงพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัยว่าพยานจะไม่ได้รับความปลอดภัยด้วย

๒.๕) กฎหมายที่เกี่ยวข้องการคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา (คดีทุจริต)

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๓

(๒) พรบ. คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖

(๓) พรบ. มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗

(๔) ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วย มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๔

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๑ ๑๓๓ ๑๖๒

โดยในที่นี้จะกล่าวถึง พรบ. มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ และ ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๔

พรบ. มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑

“พยาน” หมายความว่า ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแส ซึ่งจะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริง เบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือ ข้อมูลอื่นๆ อันเป็นประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และให้หมายความรวมถึงบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้รับการการไว้เป็นพยานด้วย

“การรักษาความลับ” การดำเนินการอันเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานและที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการคุ้มครองพยาน เช่น การรับและส่งคำร้องการตรวจสอบคำร้อง การดำเนินการคุ้มครองพยาน การเบิกจ่ายงบประมาณค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน ให้ดำเนินการเป็นการรับทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของพยาน ข้อมูล และรายละเอียดเกี่ยวกับตัวพยาน บุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน พฤติการณ์แห่งคดี ความไม่ปลอดภัยที่พยานจะได้รับ และข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ และให้พยานหรือผู้เกี่ยวข้องรู้ข้อเท็จจริงได้แต่เพียงเท่าที่จำเป็น

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วย มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๔

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐกระทรวงยุติธรรม

๒.๖) กระบวนการคุ้มครองพยาน

กระบวนการคุ้มครองพยานเบื้องต้นที่สำคัญสรุปได้ ๕ ขั้นตอน ได้แก่

- ๑) การร้องขอให้มีการคุ้มครองพยาน
- ๒) การพิจารณาคำร้องให้มีการคุ้มครองพยานและเอกสารหลักฐานประกอบ
- ๓) การรายงานผลการพิจารณาคำร้องพร้อมความเห็นเสนอเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.
- ๔) เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีคำสั่งจัดให้มีวิธีการคุ้มครองพยาน
- ๕) การประสานช่วยงานอื่นในการคุ้มครองพยานและความปลอดภัยแก่พยาน

ขั้นตอนที่ ๑ การร้องขอให้มีการคุ้มครองพยาน

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย หรือถูกข่มขู่คุกคาม เนื่องจากการกล่าวหา ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต ในภาครัฐ เมื่อเจ้าพนักงานเห็นเองหรือพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องมีคำร้อง สำนักงาน อาจจัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในการคุ้มครองได้ ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ได้รับการคุ้มครอง หรือผู้มีอำนาจให้ความยินยอมแทนด้วย

การร้องขอให้มีการคุ้มครองพยาน

บุคคลผู้มีสิทธิร้องขอให้มีการคุ้มครองพยานตามมาตราคุ้มครองเบื้องต้นต้องมีลักษณะตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๖ คือ

- เป็นพยานที่สามารถให้ข้อมูลหรือจะมาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- มีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัยหรือถูกข่มขู่คุกคามก่อนขณะหรือหลังจากที่ให้ถ้อยคำแจ้งเบาะแสดโดยให้ข้อมูล

การยื่นคำร้องขอให้มีการคุ้มครองพยาน แบ่งออกเป็น ๑) การร้องขอทั่วไป สามารถทำเป็นหนังสือ ร้องขอด้วยวาจา หรือเจ้าพนักงานพบเห็นเอง ๒) การร้องขอเร่งด่วน/ผู้ร้องขอไม่อาจยื่นคำร้องด้วยตนเอง (ระเบียบข้อที่ ๙ วรรค ๒) ซึ่งทำเป็นหนังสือหรือจดหมายเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรืออ่านมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๘ ในกรณีมีคำร้องขอเป็นหนังสือ ให้พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องยื่น ต่อเจ้าพนักงาน โดยหนังสือดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- ชื่อเท็จจริงและหลักฐานแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับพยาน ได้แก่ ชื่อตัว ชื่อสกุล ชื่อเล่น รูปถ่าย ตำหนิรูปพรรณ อายุ ที่อยู่ อาชีพ นิสัย ความประพฤติ การศึกษา ศาสนา ญาติ เพื่อนฝูง ศัตรู ชื่อเสียง ฐานะ ทรัพย์สิน กิจกรรม ประวัติการกระทำผิด ประวัติการรักษาพยาบาล ตลอดจน ข้อมูลอื่นอันอาจเป็นประโยชน์ในการคุ้มครอง โดยเฉพาะความเกี่ยวพันและความสำคัญของพยานที่มีต่อรูปคดี
- ชื่อเท็จจริงและหลักฐานที่แสดงว่าพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย

- บันทึกความยินยอมของพยานที่จะรับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจให้ความยินยอมแทนกรณีมีคำร้องขอด้วยวาจา ให้เจ้าพนักงานบันทึกใจความตามวรรคหนึ่ง แล้วให้ผู้ร้องขอลงลายมือชื่อไว้

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๐ ให้ผู้อำนวยการตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องตลอดจนเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งอาจสอบถามข้อมูลและขอรายละเอียดเพิ่มเติมที่จำเป็นจากเจ้าพนักงานหรือผู้ยื่นคำร้อง หรือบุคคลใด ๆ ตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแสวงหาข้อเท็จจริงใด ๆ ที่จำเป็นแก่การพิจารณาเกี่ยวกับ การคุ้มครอง

การรับฟังข้อเท็จจริง

เมื่อผู้ร้องขอมายื่นคำร้องขอให้มีการคุ้มครองพยาน ให้เจ้าพนักงานรับฟังข้อเท็จจริงทั้งหมดพร้อมจัดประเด็นและความประสงค์ของพยาน ซึ่งข้อเท็จจริงนั้น ๆ ควรปรากฏประเด็นสำคัญ ๓ ประการคือ

- พิจารณาว่าผู้ร้องขออยู่ในฐานะอะไร ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสซึ่งจะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงเบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐหรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีทุจริตในภาครัฐ ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ตำแหน่งสังกัดของผู้ถูกกล่าวหา ข้อกล่าวหา การกระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และพฤติการณ์ในการทำความผิด ได้แก่ การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อใด มีขั้นตอนหรือรายละเอียดการกระทำความผิดอย่างไร มีพยานบุคคลรายอื่นรู้เห็นเหตุการณ์หรือไม่ ได้มีการร้องเรียนและหรือร้องขอให้มีการคุ้มครองพยานต่อหน่วยงานใดมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด และผลเป็นประการใด

- ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัยมีลักษณะเช่นไร และ/หรือพฤติกรรมการข่มขู่คุกคามมีลักษณะอย่างไร ผู้กระทำเป็นใครสามารถระบุได้หรือไม่ ความเสียหายที่ได้รับเป็นอย่างไร หลังเหตุการณ์ข่มขู่คุกคามได้มีการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องแล้วหรือไม่ อย่างไร

สาระสำคัญที่บันทึกในแบบคำร้องขอคุ้มครองพยานเบื้องต้น

- ข้อมูลส่วนบุคคล
- ข้อมูลเกี่ยวกับคดีทุจริตในภาครัฐ
- ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย
- กรณีพยานถูกคุกคามให้สอบถามต่อไปว่าผู้ใกล้ชิดถูกคุกคามหรือไม่และพยานประสงค์ให้คุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใกล้ชิดด้วยหรือไม่อย่างไร ให้บันทึกรายละเอียด
- รูปแบบวิธีการดำเนินการคุ้มครองพยาน มีความประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการอย่างไร
- เอกสารประกอบการยื่นคำร้องอย่างน้อยต้องมีสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหลักฐานแสดงตนที่ทางราชการออกให้ (รับรองสำเนาถูกต้อง) สำเนาทะเบียนบ้าน (รับรองสำเนาถูกต้อง) สำเนาเอกสารแสดงถึงเรื่องกล่าวหาหรือร้องเรียนเช่นหมายเรียก

เมื่อบันทึกปากคำและตรวจสอบเอกสารหลักฐานเสร็จแล้ว ให้พยานอ่านข้อความและเงื่อนไขในการคุ้มครองพยาน ตามที่ปรากฏในแบบบันทึกคำร้องขอในการคุ้มครองพยานจนเข้าใจก่อนลงลายมือชื่อในแบบดังกล่าวทุกฉบับ

การแจ้งสิทธิของพยาน

- สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองความปลอดภัย
- สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม
- สิทธิที่จะได้รับเงินค่าตอบแทนและค่าใช้จ่าย รวมทั้งการยินยอมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่สำนักงาน ป.ป.ท. กำหนดและแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ. ๒๕๕๔ หมวด ๔ การสิ้นสุดการคุ้มครอง และ หมวด ๕ อุทธรณ์ เมื่อเจ้าพนักงานได้แจ้งสิทธิของพยานแล้วให้บันทึกการรักษาสิทธิและเงื่อนไขการปกครองพยานเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ ๒ การพิจารณาคำร้องขอให้มีการคุ้มครองพยานและเอกสารหลักฐานประกอบและแนวทางการคุ้มครองชั่วคราวไปพลางก่อนในกรณีจำเป็นเร่งด่วน

กรณีคำร้องขอทั่วไป ให้ตรวจสอบคำร้องขอตลอดจนเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ หรือคำนิ่งถึงเรื่องดังต่อไปนี้ คือ เหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย ความจำเป็นและสมควรในการคุ้มครองพยาน เงื่อนไขและระยะเวลาที่สมควรให้ความคุ้มครองแก่พยาน ความเห็นของพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) หรือศาลแล้วแต่กรณี ความยินยอมเข้ารับการคุ้มครองโดยชัดแจ้งและงบประมาณค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน โดยถ้าข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอให้แสวงหาข้อเท็จจริงใดๆ ที่จำเป็นแก่การพิจารณาเกี่ยวกับการคุ้มครองเพิ่มเติมแล้วบันทึกลงใน คบ.๓ และเมื่อข้อเท็จจริงเพียงพอแล้วให้ผู้อำนวยการจัดทำรายงานพร้อมเสนอความเห็นต่อเลขาธิการคณะกรรมการป.ป.ท. โดยเร็ว

กรณีคำร้องขอจำเป็นเร่งด่วน เป็นกรณีมีเหตุแห่งพฤติการณ์ที่พยานจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครอง ผู้อำนวยการอาจดำเนินการตามความเหมาะสมเพื่อให้พยานได้รับการคุ้มครองชั่วคราวไปพลางก่อนได้ (ระเบียบข้อ ๙ วรรค ๒) โดยคำนึงถึง

- ภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย อันเป็นผลสืบเนื่องจากการที่มาให้ข้อมูลหรือจะมาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- ผู้ร้องขอมีพฤติการณ์หวาดกลัวอย่างเห็นได้ชัดจากภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย เช่น ไม่อาจเป็นอยู่ในเคหสถานได้ การที่ผู้ร้องขอหลบหนีจากภัยอันตรายมาพบเจ้าพนักงานและไม่กล้าเดินทางกลับเคหสถาน เป็นต้น
- มีความเห็นจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ มีความเห็นจากพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานฟ้องคดีอาญาเจ้าหน้าที่หน่วยงาน พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา เป็นต้น

แนวทางการคุ้มครองชั่วคราวไปทางก่อน ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเมื่อผู้อำนวยการได้รับฟังข้อเท็จจริงครบถ้วนในเบื้องต้นแล้ว ให้พิจารณาใช้ดุลพินิจอนุมัติให้ใช้วิธีคุ้มครองชั่วคราวไปทางก่อน โดยมอบหมายให้เจ้าพนักงานไปดำเนินการคุ้มครอง เจ้าพนักงานเมื่อได้รับการมอบหมายแล้วให้วางแผนกำหนดรูปแบบ วิธีการ และมาตรการในการคุ้มครองพยานตามที่ได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการ ก่อนเจ้าพนักงานดำเนินการคุ้มครองพยานให้แจ้งคำสั่งของผู้อำนวยการรวมทั้งชี้แจงวิธีการคุ้มครองให้พยานทราบพร้อมกับให้พยานลงนามยินยอมให้คุ้มครอง ให้เจ้าพนักงานจัดทำรายงานพร้อมคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครองชั่วคราวตามแบบ คบ.๕ เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นพร้อมเสนอความเห็นพยานควรได้รับการคุ้มครองเบื้องต้น ทั้งให้พยานและผู้ได้รับการคุ้มครองชั่วคราวลงนามยินยอมรับการคุ้มครองก่อนเริ่มการคุ้มครองด้วย

หากกรณีมีการสิ้นสุดการคุ้มครองชั่วคราวให้ดำเนินการดังนี้

- กรณียุติการคุ้มครองชั่วคราวไม่ตัดสิทธิพยานในการร้องขอการคุ้มครองพยานเบื้องต้น
- กรณีจำเป็นต้องดำเนินการคุ้มครองพยานตามมาตรการคุ้มครองพยานเบื้องต้น ให้เจ้าพนักงานแจ้งวิธีการคุ้มครองชั่วคราวแก่พยานพร้อมนำพยานเข้าสู่การคุ้มครองเบื้องต้นตามที่ได้รับอนุมัติ
- กรณีพยานขอยุติการคุ้มครองชั่วคราวให้ทำเป็นหนังสือตามและเจ้าพนักงานจะทำบันทึกการรายงานการปฏิบัติเสนอผู้อำนวยการโดยให้พยายาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

หากกรณีผู้อำนวยการนำวิธีการประสานหน่วยงานอื่นในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยาน ให้สำนัก กอง ศูนย์และหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่คุ้มครองพยาน ทำบันทึกการรับส่งมอบพยานตามแบบฟอร์ม คบ.๗ และแจ้งกองอำนาจการต่อต้านการทุจริต เพื่อบันทึกข้อมูลในทะเบียนกลางการคุ้มครองพยานตามมาตรฐานเบื้องต้นไว้ด้วย เมื่อเจ้าพนักงานตามคำสั่งชุดคุ้มครองชั่วคราวได้ดำเนินการคุ้มครองพยานแล้วจึงจะมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เมื่อการคุ้มครองชั่วคราวสิ้นสุดลงให้เจ้าพนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้พยานทราบว่าสิ้นสุดการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองชั่วคราวพร้อมระบุเหตุแห่งการนั้น โดยเจ้าพนักงานจะต้องนำพยานไปอยู่ในสถานที่ปลอดภัย และให้ผู้อำนวยการจัดการรายงานเสนอเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๑ การเสนอความเห็น

ข้อ ๑๑ ให้ผู้อำนวยการจัดทำรายงานพร้อมความเห็นเสนอต่อเลขาธิการโดยเร็ว รายงานดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) ความเกี่ยวพันและความสำคัญของพยานที่มีต่อรูปคดี พฤติการณ์แห่งความไม่ปลอดภัย และความจำเป็นในการคุ้มครอง (๒) วิธีการคุ้มครองที่เหมาะสมพร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่แผนที่สังเขป ระยะเวลา งบประมาณและค่าใช้จ่าย เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบ ยานพาหนะ อาวุธ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการคุ้มครองพยาน

ขั้นตอนที่ ๓ การรายงานการพิจารณาคำร้องขอพร้อมความเห็นเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.

แนวทางการรายงานผลการพิจารณาคำร้องขอพร้อมความเห็น (ระเบียบข้อ ๑๑)

กรณีทั่วไป เพื่อการคุ้มครองพยาน เมื่อผู้อำนวยการเห็นว่าข้อเท็จจริงครบถ้วน ให้จัดทำรายงานผลการพิจารณาคำร้องขอพร้อมความเห็น และเอกสารประกอบ เสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. โดยเร็วพร้อมสำเนาให้ กอท. ทราบ (ระเบียบข้อ ๑๐)

กรณีจำเป็นเร่งด่วน เพื่อการคุ้มครองพยาน เมื่อดำเนินการคุ้มครองพยานชั่วคราวไปแล้ว ให้ผู้อำนวยการจัดทำรายงานการพิจารณาคำร้องขอ พร้อมความเห็นและเอกสารประกอบ เสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. พร้อมสำเนาให้ กอท. ทราบ (ระเบียบข้อ ๙ วรรค ๒)

สาระสำคัญของรายงานผลการพิจารณาคำร้องขอพร้อมความเห็น

รายงานผลการพิจารณาคำร้องขอพร้อมความเห็นและเอกสารประกอบ ต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความเกี่ยวพันและความสำคัญของพยานที่มีต่อรูปคดีพฤติการณ์แห่งความไม่ปลอดภัย และความจำเป็นในการคุ้มครอง รวมทั้งวิธีการคุ้มครองที่เหมาะสม พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ แผนที่ตั้งเขตระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดการให้ความคุ้มครอง งบประมาณ และค่าใช้จ่าย เจ้าพนักงาน ผู้รับผิดชอบ ยานพาหนะ อาวุธ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการคุ้มครองพยาน (ระเบียบข้อ ๑๑)

การสรุปความเห็นประกอบการพิจารณา องค์ประกอบ ดังนี้

- ข้อมูล สถานะของผู้ขอรับการคุ้มครองฯ ข้อมูลทางคดี เป็นผู้ร้องเรียน ร้องทุกข์ กล่าวหาความสำคัญต่อการพิจารณาคดี
- พฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย มีหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีเกิดจากใคร มีสาเหตุจากการเป็นพยานหรือไม่
- ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ข้อเสนอ คุ้มครองหรือไม่คุ้มครอง วิธีการคุ้มครอง ระยะเวลาคุ้มครอง งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ยุทธภัณฑ์ที่ใช้ในการคุ้มครอง หน่วยที่ทำหน้าที่คุ้มครอง

ขั้นตอนที่ ๔ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีคำสั่งจัดให้มีการคุ้มครองพยาน

เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้รับรายงานผลการพิจารณาคำร้องขอพร้อมความเห็นและเอกสารประกอบแล้ว จะพิจารณามีคำสั่งตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ ๓ ลักษณะ คือ

- มีคำสั่งจัดให้มีวิธีการคุ้มครองพยาน
- มีคำสั่งให้ไม่ให้พยานได้รับการคุ้มครองหรือการคุ้มครองยุติลง
- มีคำสั่งจัดให้มีวิวัฒนาการคุ้มครองช่วยเหลือแก่พยาน

ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๓ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัยเนื่องจากการที่พยานจะมา หรือได้มาให้ข้อเท็จจริง เบาะแส หรือข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดในภาครัฐ ให้เลขาธิการมีคำสั่ง จัดให้มีวิธีการคุ้มครองตามที่กำหนดในหมวด ๓ โดยกำหนดระยะเวลาการคุ้มครองตามที่เห็นควร คราวละไม่เกิน ๓ เดือน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน ๖ เดือน

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๒ เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เลขาธิการจะสั่งให้อำนาจการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ได้รับการคุ้มครอง วิธีการคุ้มครอง รวมทั้งให้มีการประเมินการคุ้มครองในเวลาใด ๆ ก็ได้

กรณีมีคำสั่งจัดให้มีวิธีการคุ้มครองพยาน ระเบียบข้อ ๑๓ กำหนดระยะเวลาการคุ้มครองพยานตามที่เห็นสมควรคราวละไม่เกิน ๓ เดือนและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน ๖ เดือนโดยให้เจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติดังนี้

การออกคำสั่งแต่งตั้งชุดคุ้มครองความปลอดภัยให้กับพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน แจกคำสั่งให้ผู้ร้องขอทราบ/จัดให้พยานและผู้ที่มีความคุ้มครองลงนามในหนังสือยินยอมรับการคุ้มครองก่อนเริ่มการคุ้มครองดำเนินการคุ้มครองพยานตามมาตรการเบื้องต้นอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบ ข้อ ๑๕ /การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพยาน/เมื่อได้ดำเนินการคุ้มครองพยานแล้วจึงจะมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง/ผู้อำนวยการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ได้รับการคุ้มครอง รวมทั้งให้มีการประเมินความคุ้มครอง

หากพฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป หรือมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดดังต่อไปนี้ คือ พยานยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรให้ยุติการคุ้มครอง เมื่อกำหนดระยะเวลาในการคุ้มครองพยานสิ้นสุดลงหรือเมื่อพยานได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ให้เจ้าพนักงานเสนอเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกวิธีการคุ้มครองพยานทั้งหมดหรือบางส่วนต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ผ่านผู้อำนวยการเพื่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะได้พิจารณาสั่งให้ยุติการคุ้มครองพยานและเมื่อการคุ้มครองพยานสิ้นสุดลงให้เจ้าพนักงานแจ้งเป็นหนังสือให้พยานทราบว่าสิ้นสุดการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองเบื้องต้นพร้อมระบุเหตุแห่งการนั้น โดยเจ้าพนักงานจะต้องนำพยานไปอยู่ในสถานที่ปลอดภัยและให้เจ้าพนักงานจัดทำรายงานการคุ้มครองพยานหรือสรุปผลการดำเนินการคุ้มครองพยานเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ผู้อำนวยการ และสำเนาให้ กอท. ทราบ

มาตรการในการคุ้มครองพยานในคดีความผิดด้วย พ.ร.บ. มาตรการฯ พ.ศ ๒๕๕๑

การคุ้มครองพยานตามมาตรการเบื้องต้น ตามระเบียบข้อ ๑๕

- จัดเจ้าพนักงานเป็นคุ้มครองความปลอดภัยให้กับพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน

- จัดให้พยานอยู่ในสถานที่เหมาะสมอันเป็นที่อยู่อาศัยประจำของพยานหรือของบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจ หรือที่ศูนย์ราชการของสำนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานกำหนด

- ปกปิดและรักษาความลับที่เกี่ยวข้องกับชื่อตัวชื่อสกุลที่อยู่ภาพหรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานในการคุ้มครองความปลอดภัยพยาน
- ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้พยานได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับการคุ้มครองตามที่เห็นสมควรโดยอาจประสานงานกับหน่วยงานอื่นให้การคุ้มครองพยาน

มาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่พยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

(ตามระเบียบข้อ ๑๔) เลขานุการจะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองพยานโดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ ให้เสนอความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรฐานพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาสำหรับบุคคลดังกล่าวด้วย

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๘ การคุ้มครองพยานตามระเบียบนี้สิ้นสุดลง เมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) พยานยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรหยุดการคุ้มครอง (๒) เมื่อกำหนดระยะเวลาในการคุ้มครองพยานสิ้นสุดลง (๓) เมื่อพยานได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา (๔) เมื่อเลขานุการสั่งให้ยุติการคุ้มครองตามข้อ ๑๔

ข้อ ๒๒ กรณีเลขานุการมีคำสั่งไม่ให้พยานได้รับการคุ้มครองหรือการคุ้มครองยุติลงตามระเบียบนี้ ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่ง

การอุทธรณ์คำสั่งจะทำด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้ ในกรณีที่อุทธรณ์ด้วยวาจาให้เจ้าพนักงานบันทึกใจความไว้เป็นหลักฐานและให้ผู้อุทธรณ์ลงชื่อไว้

กรณีมีคำสั่งให้พยานได้รับการคุ้มครองหรือการคุ้มครองยุติลงตามระเบียบข้อ ๒๒ ให้เจ้าพนักงานแจ้งคำสั่งไม่ให้ทำงานได้รับการคุ้มครองหรือการคุ้มครองยุติลงเป็นหนังสือซึ่งมีรายละเอียดชื่อตัวชื่อสกุลของผู้รอคอยและผู้รับการคุ้มครองวันเดือนปีที่มีคำสั่งและวันเดือนปีที่มีผลบังคับ เหตุที่มีคำสั่งและสิทธิและเงื่อนไขการอุทธรณ์คำสั่งผู้ยื่นคำร้องขอมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ภายใน ๓๐ วันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งการอุทธรณ์คำสั่งจะทำด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้ ในกรณีที่อุทธรณ์ด้วยวาจาให้เจ้าพนักงานบันทึกรายละเอียดไว้เป็นหลักฐานและให้ผู้อุทธรณ์ลงลายมือชื่อไว้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เมื่อได้รับอุทธรณ์แล้ว ให้พิจารณาและมีคำสั่งโดยเร็ว คำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้เป็นที่สิ้นสุด

ระเบียบคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นฯ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๔ กรณีที่เลขานุการเห็นว่าเรื่องกล่าวหาใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่พยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองพยานโดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ ให้เสนอความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาสำหรับบุคคลดังกล่าวด้วย

พรบ. มาตรการฯ มาตรา ๕๔ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่า คดีใดสมควรให้จัดให้มีมาตรการ คุ้มครองช่วยเหลือแก่บุคคลตามมาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้มีมาตรการในการ คุ้มครองบุคคลดังกล่าว โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มี

สิทธิ ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เสนอความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไป หรือมาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาสำหรับบุคคลดังกล่าวด้วย

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือสามี่ ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มี ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำความผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็น และสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

ขั้นตอนที่ ๕ การประสานหน่วยงานอื่นในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยาน (ตามระเบียบข้อ ๑๕ (๔))

- สำนักงาน ป.ป.ท. โดย กอท. มีหนังสือประสานขอความร่วมมือ พร้อมแจ้งการสนับสนุนงบประมาณไปยังหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน เพื่อดำเนินการให้มีการคุ้มครองพยานตามมาตรการคุ้มครองเบื้องต้น หากมีกรณีความจำเป็นเร่งด่วนให้เจ้าหน้าที่ทำการประสานอย่างไม่เป็นทางการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน

- สำหรับระยะเวลาการคุ้มครอง การกำหนดเจ้าพนักงานคุ้มครอง และวิธีการคุ้มครอง ให้หน่วยงานที่ได้รับการประสานส่งต่อพยานพิจารณาดำเนินการตามระเบียบของหน่วยงานนั้น ๆ หากหน่วยงานดังนั้นไม่รับดำเนินการคุ้มครองพยานให้กอท.เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณา

- กอท. และหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่คุ้มครองพยาน จะทำบันทึกการรับ - ส่งมอบพยานตามแบบ คบ. ๑๒ และร่วมกันประจักษ์พยานให้กับพยาน โดยเป็นการทำความเข้าใจและให้ข้อมูลเกี่ยวกับพยานเพื่อให้มาตรการคุ้มครองมีประสิทธิภาพ รวมทั้งแจ้งให้พยานทราบถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับข้อจำกัดด้านสิทธิของพยานเมื่อเข้าสู่มาตรการคุ้มครอง และวิธีปฏิบัติตนของพยานเมื่ออยู่ในมาตรการคุ้มครอง และให้พยานลงนามยินยอมรับการคุ้มครองตามวิธีการที่ได้รับอนุมัติ

- ระหว่างการคุ้มครองความปลอดภัยพยาน หน่วยงานที่ดำเนินการคุ้มครองพยานจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานรวมทั้งปัญหาอุปสรรคให้สำนักงาน ป.ป.ท. ทราบผ่าน กอท. เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เดือนละ ๑ ครั้ง จนกว่าจะปฏิบัติภารกิจแล้วเสร็จ ทั้งนี้ หากเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนให้ดำเนินการดังกล่าวข้างต้นทันที

- ในระหว่างการคุ้มครองพยาน หากมีความจำเป็น สำนักงาน ป.ป.ท. อาจมอบหมายให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เป็นผู้ร่วมปฏิบัติงานหรือทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติงานกับเจ้าพนักงานของหน่วยงานที่ดำเนินการคุ้มครองพยานอย่างใกล้ชิด จนกว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจ

- ในกรณีที่สำนักงาน ป.ป.ท. พิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. แจ้งให้หน่วยงานที่ดำเนินการคุ้มครองพยานทราบเพื่อประกอบการพิจารณายกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการหรือเงื่อนไขในการคุ้มครองพยานทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมี คำสั่งประการใดตามความเหมาะสมได้แล้วแจ้งเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานอื่นตามข้อ ๑๕ (๔) ทราบ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งนั้น โดยประสานให้หน่วยงานนั้น ๆ ทราบในเบื้องต้นก่อนมีคำสั่ง ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

หัวข้อบรรยาย : เทคนิคการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยากร : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ มหาวิทยาลัยรังสิต

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวลลิตา พานิชผล นักวิชาการยุทธธรรมปฏิบัติการ กองบริหารคดี (กบค.)

๑) การนำเสนอผลงานทางวิชาการ มีรูปแบบดังนี้

๑.๑) งานวิจัย

เป็นงานเต็มรูปแบบ มีประสิทธิภาพ ทำอย่างละเอียดและเสนอแนะได้อย่างถูกต้อง ตรงตามวิชาการ หลักคิด ทฤษฎี จากในและต่างประเทศ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะเป็นแนวทางและสามารถนำเสนอในระดับชาติและระดับนานาชาติได้ สำหรับสำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานที่น่าสนใจในการทำวิจัย เนื่องจากมีประเด็นในระดับชาติ ทั้งนโยบาย กฎหมาย วิถีปฏิบัติ อำนาจหน้าที่ หากนำข้อเท็จจริงสู่งานวิจัยและเสนอแนะสิ่งใหม่ น่าจะสามารถพัฒนางานของสำนักงาน ป.ป.ท.ได้

๑.๒) บทความวิชาการ

สามารถเขียนได้เลยจากการวิเคราะห์ปัญหาที่มีอยู่ ไม่ยุ่งยาก เนื่องจากตอนตีพิมพ์เสนอแนะใช้เนื้อหาไม่เกิน ๑๕ หน้า สิ่งที่เสนอแนะร่วมเข้าไปในบทความนำสู่ธารณะ ทำให้สร้างการรับรู้ โดย สำนักงาน ป.ป.ท. สามารถเขียนบทความวิชาการจากงานเล็ก ๆ ได้ เช่น ประเด็นอำนาจหน้าที่ การบริหารงาน ปัญหาในการทำงานสู่การปฏิบัติ หากนำมาสังเคราะห์ และนำทฤษฎีมาใช้ ก็จะเป็นงานที่น่าสนใจ บทความวิชาการไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูล แต่สามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาวิเคราะห์สังเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบวิชาการ

๑.๓) Issue Book

สามารถทำได้เลย อาจทำในส่วนงานได้ รวบรวมข้อมูล จะสร้างกระบวนการทำงานของส่วนงาน รวบรวมข้อมูลร่วมกันนำเสนอข้อมูลและจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานร่วมกัน จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงาน โดยตรง ผู้ปฏิบัติงานคนใหม่สามารถนำมาใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานทันที

๑.๔) โปสเตอร์ Infographic

หากมีหน่วยงานเชิญร่วมนำเสนอในงานวิชาการ สามารถนำเสนอในรูปแบบ โปสเตอร์ Infographic ได้ โดยเมื่อนำเสนอจะมีผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการในหรือต่างประเทศแลกเปลี่ยนข้อมูล

๑.๕) คลิปวิดีโอ

งานวิชาการบางงานสามารถนำเสนอในรูปแบบคลิปวิดีโอ หนังสือ แอนิเมชัน ทำให้สะดวก แต่ต้องมีหลักวิชาการ มีแนวคิด ทฤษฎี หลักวิชาการหรือการวิเคราะห์ต่าง ๆ นำเสนออยู่ในคลิป

๒) การเริ่มต้น วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ

การเริ่มต้นการดำเนินงานประจำ/การปฏิบัติงาน จัดทำเป็นผลงานทางวิชาการ อยู่ภายใต้หลักคิด “ทำอะไรให้เป็นรูปธรรม” คือ

การงานประจำ/การปฏิบัติงานมาจัดทำเป็นผลงานทางวิชาการ นั้นเริ่มจากข้อมูลที่มีอยู่ อาจเกิดจากการบันทึก ประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติ ดูว่าเรามีข้อมูลอยู่เท่าใด อย่างไร โดยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการประสานงาน วิเคราะห์รูปแบบของการประสานงาน และรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ระบบการประสานงานอย่างไรจึงรวดเร็ว นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเปรียบเทียบและปรับใช้ เป็นต้น

การนำองค์ความรู้ที่ตรงและเหมาะสมกับงานและกระบวนการนำไปสู่ผลงานวิชาการ โดยองค์ความรู้ อาจเกิดจากองค์ความรู้ของผู้ปฏิบัติงานมานาน นำมารวมกัน หรือองค์ความรู้ทางทฤษฎี ผลงานจากต่างประเทศที่ศึกษาเรื่องที่คล้ายกัน ต้องนำองค์ความรู้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดให้เป็นงานวิชาการ นำเสนอสิ่งใหม่ที่ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนา หากองค์ความรู้มีอยู่มากอาจนำไปสู่การทำผลงานวิชาการในรูปแบบวิจัยได้

๓) แนวคิดในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ

๓.๑) ประเด็นที่ต้องการนำเสนอ เนื้อหาที่นำเสนอมีอะไรบ้าง สำคัญที่สุดที่ต้องการถ่ายทอด (เป้าหมายของการนำเสนอ) ไม่จำเป็นต้องทำทุกเรื่อง เลือกประเด็นที่สำคัญ กระชับ ชัดเจน

๓.๒) เนื้อหาควรเข้าใจง่าย กระชับอ้างอิงตามหลักวิชาการ และแสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์อย่างเป็นรูปธรรม

๓.๓) รูปแบบในการนำเสนอที่เหมาะสมตรงตามหลักวิชาการ โดยการใช้สื่ออย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ

๓.๔) การนำเสนอควรออกแบบอย่างสร้างสรรค์ น่าสนใจ สามารถนำเสนอในเวทีใหญ่ เป็นเวทีสาธารณะ ทำให้มีผู้ฟัง ผู้เกี่ยวข้อง ผู้แลกเปลี่ยนจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการสะท้อนของงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาได้ และสามารถนำไปใช้ในเชิงวิชาการได้อย่างถูกต้อง โดยนำเสนอในเชิงบวก เชิงแนะนำ ไม่นำเสนอในเชิงตำหนิหรือเชิงลบ อาทิเช่น ในความเห็นของผู้วิจัยขอเสนอวิธีการดำเนินงานว่าจะเป็นอย่างใด ประสิทธิภาพอย่างไร

๔) การจัดการองค์ความรู้

การจัดการองค์ความรู้ เป็นกระบวนการหนึ่งในการรวบรวมองค์ความรู้ในส่วนงาน หรือจากการทำงาน เป็นองค์ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล หรือจากเอกสารการทำงานสำนวนคดี มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการบริหารจัดการเพื่อให้ “คน” ที่ต้องการใช้ความรู้ ได้รับ “ความรู้” ที่ต้องการใช้ใน “เวลา” ที่ต้องการ

๕) การได้มาขององค์ความรู้ สู่ผลงานวิชาการ

องค์ความรู้อาจได้มาจาก การถอดบทเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการวิเคราะห์เอกสาร เป็นต้น

๕.๑) การถอดบทเรียน

เป็นวิธีการหนึ่งของการจัดการความรู้ โดยเป็นกระบวนการดึงเอาความรู้ของบุคคลจากการทำงานออกมาใช้เป็นทุนในการทำงานเพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้น (ความรู้ที่ฝังในตัวบุคคล) ควรมีคนกลางที่มีประสบการณ์ในการถอดบทเรียน หากได้ข้อมูลจากตัวบุคคลมาเท่าไร สิ่งที่จะนำมาสู่งานวิชาการก็จะมากขึ้นเท่านั้น ประสบการณ์ ประสบการณ์ของคนมีความต่าง ทำให้พัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการ เช่น อัดเทป การโพกัสกรุป ทั้งนี้การโพกัสกรุป ต้องระดับเดียวกัน เพื่อข้อมูลจำนวนมาก

การถอดบทเรียนเป็นการสกัดความรู้ที่มีอยู่ในตัวคนออกมาเป็นบทเรียน หรือ ความรู้ที่ชัดแจ้ง (เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร / ความรู้แบบรูปธรรม)

ผลที่ได้จากการถอดบทเรียน ทำให้ได้บทเรียนในรูปแบบชุดความรู้(ที่เป็นรูปธรรม) และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมกระบวนการ (ผลงานทางวิชาการ / การเผยแพร่ผลงาน) และในการเขียนผลงานวิชาการ ควรมีบุคคลภายนอกมาร่วมด้วย

องค์ความรู้จากการปฏิบัติงาน (ความรู้ที่ทุกคนมี)

	รูปแบบการทุจริต ประเภทต่างๆ	วิธีการ / กระบวนการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดขึ้นได้อย่างไร (สาเหตุ)
	ปัญหาที่เกี่ยวข้อง	กฎหมาย / ระเบียบปฏิบัติ การบริหารงาน / ตัวบุคคล
	แนวทางในการป้องกัน และปราบปราม	มาตรการต่างๆ / การควบคุม บทลงโทษที่เหมาะสม

๕.๒) การถอดบทเรียน สู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การถอดบทเรียนสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ต้องดูว่าเรามีองค์ความรู้ในงานที่เรื่องที่เราจะถอดออกมา และจะนำประเด็นใดมาแลกเปลี่ยนกัน องค์ความรู้ที่มีอยู่เพียงพอหรือไม่ ซึ่งการกำหนดการให้ความรู้ในหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญมาก หากองค์ความรู้ที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ เราจะแสวงหาองค์ความรู้จากแหล่งใดหรือจากใครได้บ้าง มีวิธีการใช้ทฤษฎีสุนทรียสามก๊ก ในการช่วยในการถอดความรู้ ปัญหา แต่ห้ามเอาบทเรียนหรือ swot มาลงโทษผู้ให้ความคิดเห็น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

๑. เครื่องอัดเสียง
๒. คอมพิวเตอร์
๓. เทคนิคความร่วมมือ
๔. การแบ่งหน้าที่เข้าสู่กระบวนการวิชาการ เช่น คนถอดเทป คนจับประเด็น คนค้นคว้าข้อมูล ตัวอย่าง ประเทศสิงคโปร์ป้องกันและปราบปรามได้ดี และสุดท้ายมาสู่การบูรณาการร่วมกัน
๕. ให้นักวิชาการมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

๖) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๖.๑) การแสวงหาองค์ความรู้จากผู้รู้ / ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน โดยต้องมีเทคนิคในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เนื่องจากวัฒนธรรมของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน

๖.๒) การจัดประชุม สัมมนา การสนทนากลุ่ม เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน โดยให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมขององค์กร ควรจะมีบุคลากรภายนอก เพื่อองค์ความรู้ใหม่ๆ จากบุคคลภายนอก

๖.๓) ข้อมูลนี้สามารถนำมาวิเคราะห์ สร้างชุดความรู้ใหม่ๆ ในเชิงวิชาการจากมุมมองที่หลากหลาย และการตกลงหลักทางความคิดร่วมกัน ควรแลกเปลี่ยนให้มีการสม่ำเสมอ มีการบันทึก คนนำเสนอที่เหมาะสม

๗) องค์ความรู้จากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีของสำนักงาน ป.ป.ท. ตัวอย่างเช่น สำนวนคดี การประเมินผลโครงการต่างๆ จะต้องนำไปสู่การยอมรับในระดับนโยบาย การมีศูนย์วิจัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อการวิจัยวิชาการสามารถเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ให้แก่องค์กร เมื่อระดับนโยบายมีการยอมรับ ก็จะสามารถนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไขกฎหมายให้มีความเหมาะสมต่อไป

๘) การนำองค์ความรู้สู่ผลงานทางวิชาการ : ผู้ที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

การวิจัยขนาดใหญ่ เช่น การแก้ไขระเบียบ ข้อกำหนดขององค์กร หรืออาจเปลี่ยนคู่มือ และระเบียบขององค์กร ต้องมีการทำวิจัย เก็บข้อมูลทั้งองค์กร จะต้องมีการวิชาการภายนอกมาร่วมวิจัยกับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร โดยดำเนินการวิจัยร่วมกัน ซึ่งจะสร้างความน่าเชื่อถือมากกว่าการวิจัยที่จัดทำโดยคนในองค์กรเท่านั้น

๙) ข้อพึงระวังในการจัดทำข้อเสนอทางวิชาการ

- อย่าศึกษาความรู้อย่างผิวเผิน
- อย่ารีบเขียนภายในเวลาอันสั้น
- ยื่อนำผลงานของผู้อื่นมาโดยไม่อ้างอิง (การอ้างอิงต้องสรุปเป็นคำพูดของตนเองสั้นๆ)
- อย่าเพียงแต่นำข้อมูลมาต่อๆ กัน (ควรแสดงส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ของตนเอง)
- อย่าข้ามส่วนที่ไม่แน่ใจ (ต้องศึกษาอย่างละเอียด)
- อย่าให้ข้อมูลพาไป (โดยไม่ไตร่ตรอง)
- ยื่อนำเสนอเพียงความรู้และความคิดเห็นของตนเอง (โดยไม่คำนึงถึงเป้าหมาย)
- อย่าเขียนโดยขาดจิตสำนึกและจรรยาบรรณทางวิชาการ

๑๐) การจัดทำข้อเสนอทางวิชาการเพื่อพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑๐.๑) กระบวนการในการเรียนรู้ และการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย

- (๑) วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง
- (๒) ปัญหาและสาเหตุของการเกิดปัญหา
- (๓) วิจัยเพื่อการป้องกันและการพัฒนาระบบงาน

๑๐.๒) หลักคิดการวิจัยสู่การพัฒนางานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“เรื่อง / ประเด็นที่ต้องการศึกษา – เราจะศึกษาเรื่องอะไร” ต้องพิจารณาดังนี้

- ความสำคัญของปัญหา (เรื่องนี้มีความสำคัญอย่างไร มีปัญหาอะไรและทำไมต้องศึกษา) เป็นการวิจัยระดับใด เสี่ยงมากหรือเสี่ยงน้อย ใช้งบประมาณมากหรือน้อย
- วัตถุประสงค์ (ต้องการศึกษาในประเด็นใด) มีวัตถุประสงค์ใดบ้างที่เราต้องศึกษา (๒ - ๓ วัตถุประสงค์)
- ประโยชน์ที่ได้รับ (ผลการศึกษาสามารถนำไปพัฒนางาน หรือนำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย / ปฏิบัติได้อย่างไรบ้าง) (กรอบงานวิจัย)
- ระเบียบวิธีวิจัย (แนวทางในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล) เป็นเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ มีระเบียบชัดเจน ต้องระบุให้ชัด เชิงคุณภาพ หรือปริมาณ ใช้เครื่องมืออะไรในงานวิจัย

- การนำเสนอผลการวิจัย (ข้อค้นพบ สู่ข้อเสนอทางวิชาการ) เป็นสิ่งใหม่ที่เป็นของเราเอง

๑๐.๓) ความน่าเชื่อถือทางวิชาการ ประกอบด้วย

๑. ทฤษฎี จำเป็นต้องมีเพื่อความน่าเชื่อถือ และระยะเวลาของทฤษฎีเกิดขึ้นที่ไหน

๒. แนวคิด มีความสอดคล้องกับสังคมไทยหรือไม่

๓. เอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อเท็จจริง นำมารวบรวม วิเคราะห์ จึงจะมีความน่าเชื่อถือ ขาดส่วนหนึ่ง
ส่วนใดไม่ได้ และต้องอยู่ในแนวทางเดียวกันเพื่อความสนับสนุนของงานวิจัยให้น่าเชื่อถือ

๑๑) กรณีศึกษา : ประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาและนำเสนอทางวิชาการ

๑๑.๑) โครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย คลองด่าน

- การทุจริตเงินนโยบายของโครงการฯ
- การกำหนดรายละเอียดของโครงการฯ
- ปัญหาการบริหารสัญญาและการบอกเลิกสัญญา
- ปัญหาการบริหารจัดการและการต่อสู้คดี

๑๑.๒) โครงการโฮปเวลล์

- การกำหนดรูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน
- ปัญหาการจัดทำรายงานการศึกษา และวิเคราะห์ก่อนเสนอโครงการฯ
- ปัญหาในขั้นตอนการคัดเลือกเอกชน
- ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำสัมปทาน
- ปัญหาการบริหารสัญญาและการดำเนินโครงการฯ
- ปัญหาการบอกเลิกสัญญา

๑๑.๓) โครงการทางด่วนโทลเวย์ ช่วงอนุสรณ์สถานแห่งชาติ – รังสิต

- การเปลี่ยนแปลงมติของคณะ รมต.
- ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำสัญญาสัมปทาน
- ปัญหาการประเมินค่าชดเชย

- ปัญหาการเสนอโครงการใหม่ที่ขัดต่อสัญญาอีกฉบับที่รัฐได้ทำไว้
- ปัญหาการขาดหน่วยงานในการตรวจสอบการทำสัญญา

๑๑.๔) สัมปทานเหมืองทองอัครา จ.พิจิตร

- ปัญหาการอนุมัติสัญญาสัมปทาน
- ปัญหาเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
- ปัญหาผลกระทบต่อสังคม และความเป็นอยู่ของประชาชน
- ปัญหาการบอกละสัญญา (กฎหมาย)

หัวข้อบรรยาย : วัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต : การปลูกฝังค่านิยมในองค์กร

วิทยากร : นายกัลณวิชญ์ นวลจันทร์ นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้น

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวลินจง ดาวเรือง นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ กองบริหารทรัพยากรบุคคล (กบท.)
และนางสาวปภาวี พิงพิณิจ นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต (กอท.)

การสร้างวัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่เป็นรากฐานและจะเป็นตัวกำหนดทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรก็เช่นกัน เพียงแต่วัฒนธรรมองค์กรจะมีขอบเขตที่เล็กลงมา คือ มีผลแค่ในองค์กรเท่านั้น วัฒนธรรมองค์กร คือ พฤติกรรมที่สร้างขึ้นจากคนในองค์กรโดยมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยึดถือปฏิบัติกันมาจนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในองค์กรนั้น ๆ ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรที่ดีย่อมเกิดจากการที่คนในองค์กรมีทัศนคติที่ดีเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ถึงแม้จะไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดแต่สามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นไปตามวัฒนธรรมองค์กรได้อย่างลงตัวนั้นย่อมได้ เนื่องจากในแต่ละปัจเจกบุคคลมีการเติบโตกันมาในคนละรูปแบบต่างสังคม ต่างสภาพแวดล้อม และได้มาอยู่ร่วมกันภายในองค์กรเดียวกัน ดังนั้น การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับการทำงานในองค์กรจึงเป็นด่านแรกในการนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี โดยความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์จะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน บ่อยครั้งที่การทำงานในองค์กรเกิดปัญหาของการขาดมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ซึ่งเราไม่สามารถอยู่คนเดียวได้เราต้องมีเพื่อนร่วมองค์กร ไม่ว่าจะเป็นเจ้านาย หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงานลูกน้อง ลูกค้า หรือบุคคล องค์กรภายนอกที่ต้องปฏิสัมพันธ์ด้วยไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เป็นเรื่องสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตในสังคม และพื้นฐานเราต้องเข้าใจความแตกต่างของคน คือ ความเหมือนกันของมนุษย์เพราะไม่มีใครจะเหมือนกันได้บางครั้งตัวเราเองยังขัดแย้ง หรือมีการตั้งคำถามกับตนเองว่าจะทำอะไรดี ดี ไม่ดี อย่างไร แล้วเราจะให้ผู้อื่นมาเหมือนเราได้อย่างไร เราจึงต้องเข้าใจตัวเอง เข้าใจวัตถุประสงค์ และที่สำคัญคือเข้าใจผู้อื่น ในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเมื่อเรารวมกลุ่มกันแล้วจงพึงคิดเสมอว่า ไม่มีคน ๒ คน ที่เหมือนกัน “No two persons are alike” พื้นฐานสังคมที่แตกต่างกันทุกคนจึงต้องพยายามเข้าใจถึงธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขทั้งชีวิตการทำงาน หรือแม้กระทั่งเรื่องส่วนตัวก็ตาม ซึ่งอยู่บนพื้นฐานสำคัญดังต่อไปนี้

๑. การเข้าใจตนเองก่อน เพราะหากเรายอมรับตนเอง และเข้าใจตนเองได้ เราจะสามารถปรับปรุงตัวเองเพื่อเข้ากับผู้อื่นได้ ทั้งเรา และเขาก็จะมีความสุขในการติดต่อประสานงานร่วมกัน

๒. มนุษย์เรามีความเหมือนกันและแตกต่างกัน ในการมองตัวเองก่อนเสมอ และสิ่งที่แตกต่างกัน คือ อารมณ์ บุคลิกภาพ ความสามารถนิสัยใจคอการต้องการการยอมรับจากสังคม เริ่มแสวงหาความต้องการ

ทั้งนี้ เมื่อเราเข้าใจก็ต้องรู้จักการปรับตัวในการทำงานร่วมกัน และนำข้อดีของเพื่อนร่วมงานมาปรับใช้เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารสามารถทำได้ด้วยการพูด การฟัง การใช้ภาษากาย กริยาท่าทางการเขียน การที่เรามีทักษะการสื่อสารที่ดีก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานที่ดี และเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีด้วย และเราต้องเข้าใจมารยาทในสังคมในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

การยิ้มทักทาย เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่เรควรทำก่อนการเริ่มงานในทุก ๆ วัน นอกจากสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นแล้ว ยังเป็นการเริ่มต้นการทำงานที่สดใสอีกด้วยสำหรับเจ้าของรอยยิ้ม

การช่วยเหลือ หรือการเอื้อเฟื้อต่อกัน การที่เรามีจิตอาสา แบ่งปันช่วยเหลือ เสียสละเป็นสิ่งหนึ่งที่เรควรลงมือทำ สังคมในองค์กร หรือสังคมนรอบข้างจะน่าอยู่ขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ทั้งนี้ ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้การมีวัฒนธรรมองค์กรมีความเหนียวแน่นและยืดหยุ่นเป็นไปตามสถานการณ์นั้นคือการละลายพฤติกรรม (Ice breaking) ซึ่งหมายถึง การทำกิจกรรมเพื่อเพิ่มความผ่อนคลาย ลดอคติ สบายใจหยุดการยึดติดในภาพลักษณ์หรือการแบ่งแยกปิดกัน กล้าเปิดใจ กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น แสดงตัวตน ให้กับสมาชิกกลุ่มในการทำกิจกรรมหรือทำงานได้รู้จักกันมากขึ้น และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันพร้อมที่จะดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไปด้วยกัน ซึ่งการละลายพฤติกรรม สามารถทำให้เกิดความสบายใจในการเรียนรู้ หรือแม้แต่ในที่ทำงาน สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน หรือการอยู่ร่วมกันได้โดยไม่เกิดภาวะความกดดัน ลดช่องว่างระหว่างกัน และช่วยลดความตึงเครียดในที่ทำงานได้ ซึ่งเมื่อบุคลากรรู้สึกมีความสบายใจในการทำงานย่อมจะส่งผลในเรื่องการสื่อสารภายในหน่วยงานหรือองค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจในการที่จะเรียนรู้หรือทำงานสุดท้ายกิจกรรมเล็ก ๆ นี จะเป็นส่วนที่ทำให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน หรือองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อบรรยาย : การพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะการสื่อสาร

วิทยากร : รศ.ดร.ปรัชญา ปิยะมโนธรรม ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการศึกษา

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวลินจง ดาวเรือง นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ กองบริหารทรัพยากรบุคคล (กบท.) และนางสาวปภาวี พิงพิณิจ นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต (กอท.)

๑) ความสำเร็จของมืออาชีพ ประกอบด้วย

- ๑.๑) ความรู้ ร้อยละ ๒๐
- ๑.๒) ประสบการณ์ ร้อยละ ๒๙
- ๑.๒) บุคลิกภาพ ร้อยละ ๕๑

๒) First Impression ของมนุษย์ จะถูกตัดสินภายใน ๙๐ วินาทีแรก จากภาพลักษณ์ภายนอก และ ๓ นาทีถัดมา จะถูกตัดสินจากบุคลิกภาพภายใน ดังนั้น มนุษย์จะต้องพัฒนาภาพลักษณ์ภายนอก และบุคลิกภาพภายในไปพร้อม ๆ กันซึ่งบุคลิกภาพภายในสามารถปรับปรุงและแก้ไขได้ ดังนี้

- ๒.๑) คนดีดียา
- ๒.๒) การเกิดวิกฤติที่รุนแรง
- ๒.๓) การปรับให้อยู่ในรูปแบบของทักษะ

๓) ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ผู้คิดค้นทฤษฎีบุคลิกภาพคนแรกของโลก โดยกล่าวว่า บุคลิกภาพประกอบด้วย จิตของมนุษย์มีโครงสร้างของจิตเป็น ๓ ส่วน Id, Ego and Super Ego เป็นพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมต่าง ๆ กัน จนกลายเป็นลักษณะของบุคคลจะทำงานสัมพันธ์กันไม่แยกจากกันอย่างเด็ดขาดอธิบายได้ดังนี้

๓.๑) อิด (Id) หมายความว่า ความปรารถนาเป็นต้นกำลัง และแหล่งรวมพลังงาน ที่มีพลังต่อบุคลิกภาพ Id ประกอบด้วยทุกสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากพันธุกรรมดั้งเดิม แรงกระตุ้นที่มีมาตั้งแต่แรกเกิดจัดเป็นสัญชาตญาณขั้นพื้นฐานของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้รวมถึงความต้องการของร่างกาย ความปรารถนาทางเพศและแรงกระตุ้นความก้าวร้าว ตามทฤษฎีของฟรอยด์

๓.๒) อีโก้ (Ego) เป็นระดับจิตสำนึกบางส่วน ทำหน้าที่ตามหลักการแห่งความจริง และเชื่อว่า มีวัตถุอย่างหนึ่งที่มีความเหมาะสมหรือเป็นสภาพการณ์ที่มีความเป็นไปได้ เพื่อทำให้เกิดความพอใจต่อความต้องการของ Id ถ้าบุคคลหนึ่งมีความหิว Ego จะช่วยทำให้แต่ละบุคคลรู้จักแสวงหาอาหารมาได้อย่างเหมาะสม

๓.๓) ซูเปอร์อีโก้ (Super ego) เป็นระดับจิตที่อยู่ในจิตสำนึกเป็นบางส่วน มีหน้าที่ควบคุมการแสวงหาความสุขของ Id จากแรงกระตุ้น Super ego ยอมให้ Id แสวงหาความสุขภายใต้เงื่อนไขที่แน่นอน Super ego เป็นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม มโนธรรม สามารถจะบอกได้ว่า การกระทำใดถูกหรือผิด

๔) พื้นฐานบุคลิกภาพ โดยบุคลิกภาพเกิดขึ้นได้อย่างไร ?

๔.๑) อายุ แรกเกิด ถึง ๖ ปี (Basic Personality) เช่น ความกล้า ความกลัว ความสุภาพ ความขยัน

๔.๒) อายุ ๖ ถึง ๑๔ ปี (Social Personality) เช่น ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ

๕) เอกลักษณ์ของคนกับแบรนด์ ผู้คนจะจดจำลักษณะเฉพาะของคุณเหมือนจำยี่ห้อสินค้า เอกลักษณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คุณแตกต่างจากคนอื่น ความประทับใจมิใช่เกิดขึ้นจากเพียงคุณดูดีเท่านั้น แต่มันเกิดจากเอกลักษณ์ของคุณที่น่าจดจำด้วย

๖) เอกลักษณ์ของบุคคลกับองค์กร บุคลิกที่มีเอกลักษณ์ของคุณนั้น จำต้องสอดคล้องกับ เอกลักษณ์ขององค์กรที่คุณสังกัดอยู่ด้วย เพราะคุณอยู่ในฐานะเป็นสื่อบุคคลที่ช่วยสื่อสารแบรนด์ขององค์กร ซึ่งจะสะท้อนภาพแบรนด์ตัวคุณให้แข็งแกร่งขึ้นด้วย

๗) ทำยี่ห้อที่ส่งงาน ควรปฏิบัติ ดังนี้

๗.๑) ยืนลำตัวตรง

๗.๒) ยืดอกให้สูง

๗.๓) หลังตั้งตรง

๗.๔) ยืดไหล่ออกไปด้านหลัง ในลักษณะที่ผ่อนคลาย

๗.๕) ปลดปล่อยแขนตามสบาย

๘) การวางเท้าและมือสุภาพสตรี ควรปฏิบัติดังนี้

๘.๑) เท้าวางในรูป ๑๐ นาฬิกา หรือเท้าวางในรูป ๑๔ นาฬิกา

๘.๒) มือวางด้านข้าง ๔๕ องศา หรือเอาด้านซ้ายอยู่ด้านบนวางประกบมือขวาที่อยู่ด้านล่าง

๙) การวางเท้าและมือสุภาพบุรุษ ควรปฏิบัติดังนี้

๙.๑) เท้าวางขนานกับไหล่

๙.๒) มือปล่อยข้างลำตัวหรือกุมมืออยู่ที่ช่วงท้อง ไม่ใช่เป้า

๑๐) แนวทางการโน้มน้าวเพื่อการจูงใจ ประกอบด้วย

๑๐.๑) Pre Frame คือ การจัดเตรียมความหมายที่พึงปรารถนา

๑๐.๒) De Frame คือ การทำลายความหมายที่ไม่พึงปรารถนา

๑๐.๓) Re Frame คือ การเปลี่ยนความหมาย

๑๑) หลักของการสื่อสารเพื่อการจูงใจ (Reframing the Words)

๑๑.๑) แสดงออกซึ่งการรับรู้สถานการณ์ (ความคิด ความรู้สึกของผู้อื่น)

๑๑.๒) แสดงออกซึ่งความรู้สึกของตนเอง

๑๑.๓) แสดงออกซึ่งความต้องการที่แท้จริง (Interest) หรือ ความปรารถนา

๑๑.๔) เปลี่ยนจากเผชิญหน้า หรือการหาคนผิด มาเป็นความร่วมมือในการแก้ปัญหา

หัวข้อบรรยาย : วัฒนธรรมองค์กรของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต

: การสร้างสุขในองค์กร Happy Workplace

วิทยากร : นายณรงค์วิทย์ สุวรรณสิทธิ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวสุตาภรณ์ จิตต์ถวิล ตำแหน่ง นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ ป.ป.ท. เขต ๓

การสร้างความสุขในองค์กร

สิ่งที่ท่านคาดหวังว่าจะได้รับในด้านการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ท.

ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท.

ข้าราชการพลเรือนสามัญ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔๕ กำหนดให้ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ มี ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ตำแหน่งประเภทบริหาร
๒. ตำแหน่งประเภทอำนวยการ
๓. ตำแหน่งประเภทวิชาการ
๔. ตำแหน่งประเภททั่วไป

มาตรา ๔๖ ระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ

๑. ตำแหน่งประเภทบริหาร

(ก) ระดับต้น	(ค ๙ เดิม)
(ข) ระดับสูง	(ค ๑๐ - ๑๑ เดิม)

๒. ตำแหน่งประเภทอำนวยการ

(ก) ระดับต้น	(ค ๘ เดิม)
(ข) ระดับสูง	(ค ๙ เดิม)

๓. ตำแหน่งประเภทวิชาการ

(ก) ระดับปฏิบัติการ	(ค ๓ - ๕ เดิม)
(ข) ระดับชำนาญการ	(ค ๖ - ๗ เดิม)
(ค) ระดับชำนาญการพิเศษ	(ค ๘ เดิม)
(ง) ระดับเชี่ยวชาญ	(ค ๙ เดิม)
(จ) ระดับทรงคุณวุฒิ	(ค ๑๐ - ๑๑ เดิม)

๔. ตำแหน่งประเภททั่วไป

(ก) ระดับปฏิบัติงาน	(ค ๑ - ๔ เดิม)
(ข) ระดับชำนาญงาน	(ค ๕ - ๖ เดิม)
(ค) ระดับอาวุโส	(ค ๗ - ๘ เดิม)
(ง) ระดับทักษะพิเศษ	(ค ๙ เดิม)

กรอบตำแหน่งข้าราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท. จำแนกตามประเภท และระดับตำแหน่ง

ตำแหน่ง	อัตรา	คิดเป็นร้อยละ
ประเภทบริหาร ระดับสูง	๓	๐.๕๒
ประเภทบริหาร ระดับต้น	๑	๐.๑๗
ประเภทอำนวยการ ระดับสูง	๑๕	๒.๕๙
ประเภทอำนวยการ ระดับต้น	๗	๑.๒๑
ประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ	๘๑	๑๓.๙๙
ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ/ชำนาญการ	๔๕๘	๗๙.๑๐
ประเภททั่วไป ระดับอาวุโส	๑	๐.๑๗
ประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน/ชำนาญงาน	๑๓	๒.๒๕
รวมทั้งสิ้น	๕๗๙	๑๐๐

หนังสือสำนักงานก.พ. ที่ นร. ๑๐๐๘/ว๑๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง
สายงานในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท. จำนวน ๑๗ สายงาน

ประเภท	ชื่อสายงาน	ชื่อตำแหน่งในสายงาน	ระดับ
บริหาร	บริหาร	นักบริหาร	ต้น-สูง
อำนวยการ	อำนวยการ	ผู้อำนวยการ	ต้น-สูง
วิชาการ	จัดการงานทั่วไป	นักจัดการงานทั่วไป	ปฏิบัติการ-ชำนาญการพิเศษ
วิชาการ	ทรัพยากรบุคคล	นักทรัพยากรบุคคล	ปฏิบัติการ-ทรงคุณวุฒิ
วิชาการ	นิติการ	นิติกร	ปฏิบัติการ-ทรงคุณวุฒิ
วิชาการ	วิเคราะห์นโยบายและแผน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	ปฏิบัติการ-ทรงคุณวุฒิ
วิชาการ	วิชาการคอมพิวเตอร์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์	ปฏิบัติการ-ทรงคุณวุฒิ
วิชาการ	วิชาการพัสดุ	นักวิชาการพัสดุ	ปฏิบัติการ-ชำนาญการพิเศษ
วิชาการ	วิชาการยุติธรรม	นักวิชาการยุติธรรม	ปฏิบัติการ-เชี่ยวชาญ
วิชาการ	วิเทศสัมพันธ์	นักวิเทศสัมพันธ์	ปฏิบัติการ-เชี่ยวชาญ
วิชาการ	วิชาการเงินและบัญชี	นักวิชาการเงินและบัญชี	ปฏิบัติการ-เชี่ยวชาญ
วิชาการ	วิชาการตรวจสอบภายใน	นักวิชาการตรวจสอบภายใน	ปฏิบัติการ-เชี่ยวชาญ
วิชาการ	ประชาสัมพันธ์	นักประชาสัมพันธ์	ปฏิบัติการ-เชี่ยวชาญ
ทั่วไป	ปฏิบัติงานธุรการ	เจ้าพนักงานธุรการ	ปฏิบัติงาน-อาวุโส
ทั่วไป	ปฏิบัติงานพัสดุ	เจ้าพนักงานพัสดุ	ปฏิบัติงาน-อาวุโส
ทั่วไป	ปฏิบัติงานการเงินและบัญชี	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	ปฏิบัติงาน-อาวุโส

โครงสร้างสำนักงาน ป.ป.ท.

ผู้บริหารระดับสูง

- เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. (บ.สูง) ๑ ตำแหน่ง
- รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. (บ.สูง) ๒ ตำแหน่ง
- ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. (บ.ต้น) ๑ ตำแหน่ง

หน่วยงานขึ้นตรง

- (๑) กลุ่มตรวจสอบภายใน (กตน.)
- (๒) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.)
- (๓) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.)

กอง สังกัดส่วนกลาง

- (๑) สำนักงานเลขาธิการ
- (๒) กองกฎหมาย
- (๓) กองการต่างประเทศ
- (๔) กองบริหารคดี
- (๕) กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต
- (๖) กองป้องกันการทุจริตในภาครัฐ
- (๗) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
- (๘) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๙-๑๓) กองปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๑-๕

กอง สังกัดส่วนกลางปฏิบัติส่วนภูมิภาค

- (๑-๙) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ๑-๙

หน่วยงานจัดตั้งขึ้นภายใน

- (๑) ศูนย์ขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ (ศบช.)
- (๒) กองนวัตกรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ (กนป.)
- (๓) กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ (กบส.)
- (๔) กองกำกับและขับเคลื่อนการดำเนินงานนโยบายภาครัฐ (กนร.)
- (๕) กองบริหารทรัพยากรบุคคล (กบท.)

อัตรากำลัง

- ข้าราชการ จำนวน ๕๗๙ อัตรา
- พนักงานราชการ จำนวน ๒๕ อัตรา
- รวม จำนวน ๖๐๔ อัตรา

ประเภทและจำนวนของข้าราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท.

- ประเภทบริหาร จำนวน ๔ อัตรา
- ประเภทอำนวยการ จำนวน ๒๒ อัตรา
- ประเภทวิชาการ จำนวน ๕๓๙ อัตรา
- ประเภททั่วไป จำนวน ๑๔ อัตรา

ประเภทบริหาร

- ระดับสูง

(๑) เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. จำนวน ๑ อัตรา

(๒) รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. จำนวน ๒ อัตรา

- ระดับต้น

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. จำนวน ๑ อัตรา

ประเภทอำนวยการ

- ระดับสูง จำนวน ๑๕ อัตรา
ผอ. กปท. ๑-๕ / ปปท. เขต ๑-๙ / กยผ.
- ระดับต้น จำนวน ๗ อัตรา
ผอ. สลธ. / กกม. / กตท. / ศทส. / กบค. / กอท. / กปก.

ประเภทวิชาการ

- กลุ่มที่ ๑ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน / นักทรัพยากรบุคคล / นักวิชาการยุติธรรม / นักวิเทศสัมพันธ์ / นักสืบสวนสอบสวน / นักจัดการงานทั่วไป / นักประชาสัมพันธ์
- กลุ่มที่ ๒ นักวิชาการตรวจสอบภายใน / นักวิชาการเงินและบัญชี / นักวิชาการพัสดุ
- กลุ่มที่ ๓ นิติกร
- กลุ่มที่ ๔ นักวิชาการคอมพิวเตอร์

ประเภททั่วไป

- ระดับอาวุโส จำนวน ๑ อัตรา
- ระดับปฏิบัติงาน / ชำนาญงาน จำนวน ๑๓ อัตรา

กลุ่มงานและจำนวนของพนักงานราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท.

- กลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ จำนวน ๑ อัตรา
- กลุ่มงานบริหารทั่วไป จำนวน ๒๔ อัตรา

กองบริหารทรัพยากรบุคคล (กบท.) สำนักงาน ป.ป.ท.

➤ โครงสร้าง กบท.

ข้าราชการ ๒๐ อัตรา พนักงานราชการ ๓ อัตรา

กลุ่มงานบริหารงานบุคคล ผู้อำนวยการกลุ่มงาน (นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ)

ข้าราชการ ๑๐ คน พนักงานราชการ ๒ คน

กลุ่มงานวินัย ผู้อำนวยการกลุ่มงาน (นิติกรชำนาญการพิเศษ)

ข้าราชการ ๕ คน พนักงานราชการ ๑ คน

กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร ผู้อำนวยการกลุ่มงาน (นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ)

ข้าราชการ ๕ คน

➤ การกำหนดตำแหน่ง ในระดับที่สูงขึ้น (ชำนาญการพิเศษ)

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกำหนดตำแหน่ง ประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ

- ตำแหน่งสำหรับหัวหน้างาน
- ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์
- ตำแหน่งประเภทวิชาการสำหรับผู้ที่อยู่ในระบบราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง

๑. ตำแหน่งสำหรับหัวหน้างาน

๑.๑. ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานที่ต่ำกว่าส่วนราชการ ที่มีฐานะเป็นกองหรือเทียบเท่ากอง

๑.๒. ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานที่ไม่มีฐานะเป็นกอง หรือเทียบเท่ากอง ที่รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม

๑.๓. ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานตรวจสอบภายใน ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงานที่ไม่มีฐานะเป็นกอง ที่รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม

เงื่อนไขในการกำหนดตำแหน่ง

เงื่อนไข	หัวหน้างาน	กพร.	กตน.
๑. หัวหน้ากลุ่มงานที่ต่ำกว่าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกองหรือเทียบเท่ากอง ๑ ระดับและรายงานตรงต่อผู้มีอำนาจกอง	✓		
๒. หน้าที่ความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ของตำแหน่ง		✓	✓
๓. ต้องกำกับและแนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา	ไม่น้อยกว่า ๔ ตำแหน่ง (วิชาการไม่น้อยกว่า ๒ พนักงานราชการ แทน ๒ : ๑)	ไม่ระบุจำนวน ผู้ใต้บังคับบัญชา	ไม่ระบุจำนวน ผู้ใต้บังคับบัญชา
๔. ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญสูงมากในงานวิชาการและต้องตัดสินใจแก้ปัญหาที่ยากมาก	✓	✓	✓
๕. แบ่งกลุ่มงานที่เกิดจากการจัดแบ่งงานภายใต้ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกองหรือเทียบกองออกเป็นกลุ่มงานต่างๆ	✓		
๖. ผ่านการประเมินคุณภาพงานของตำแหน่งตามหลักเกณฑ์การประเมินค่าที่ ก.พ.กำหนด	✓	✓	✓

๒. ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์

๒.๑ ตำแหน่งนักวิชาการตรวจสอบภายใน

๒.๒ ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ในกลุ่มงานที่ต่ำกว่าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกองหรือเทียบเท่ากอง ๑ ระดับ

๒.๓ ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ในกลุ่มงานที่รายงานตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการ ที่มีฐานะเป็นกรมหรือเทียบเท่า

เงื่อนไขการกำหนดตำแหน่ง

	ตำแหน่ง	ต่ำกว่ากอง ๑ ระดับ	กลุ่มงานขึ้นตรง
๑. จำนวนที่จะสามารถขอกำหนดได้	ทุกตำแหน่ง (ปก. – ชพ.)	๑	๑
๒. หน้าที่ความรับผิดชอบ ๒.๑ กำหนดให้สอดคล้องกับภารกิจของส่วนราชการ ๒.๒ ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์พัฒนาระบบ รูปแบบวิธีการมาตรฐาน หรือหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน	✓	✓	✓
๓. ความยุ่งยากของงาน ๓.๑ ต้องเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้นในสาระสำคัญจากระดับปฏิบัติการ และระดับชำนาญการตามลำดับ ๓.๒ ต้องเพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญถึงขนาดที่ต้องปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นระดับที่สูงขึ้น	✓	✓	✓
๔. ปฏิบัติงานซึ่งต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในวิชาการ และต้องตัดสินใจ แก้ปัญหาที่ยากมาก		✓	✓
๕. เป็นงานที่เกิดจากการแบ่งงานภายในกองหรือเทียบเท่ากอง ออกเป็นกลุ่มต่างๆ		✓	
๖. เป็นกลุ่มงานที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ			✓
๗. ฝ่ายการประเมินคุณภาพงานของตำแหน่งตามหลักเกณฑ์การ ประเมินค่างานที่ ก.พ. กำหนด	✓	✓	✓

ขั้นตอนการดำเนินการกำหนดตำแหน่ง

๑. ศึกษาวิเคราะห์บทบาท ภารกิจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดโครงสร้างและการแบ่งงานภายในของส่วนราชการ เหตุผล และความจำเป็นในการกำหนดตำแหน่ง (ประเภท สายงาน ระดับ จำนวน) เพื่อปฏิบัติการกิจให้บรรลุ ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของส่วนราชการ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความไม่ซ้ำซ้อน และประหยัดเป็นหลัก

๒. ศึกษา วิเคราะห์การกำหนดตำแหน่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขกำหนดตำแหน่งตามที่ ก.พ. กำหนด

๓. ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินคุณภาพงานของตำแหน่ง ตามหลักเกณฑ์การประเมินค่างานที่ ก.พ. กำหนด กรณีตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษ ก็จะต้องดำเนินการประเมินค่างานตามแบบที่ ก.พ.กำหนด

๔. จัดส่งคำขอการกำหนดตำแหน่งพร้อมรายละเอียดและแบบประเมินค่างาน ต่อ อ.ก.พ. กระทรวงต่อไป โดยต้องแจ้งตำแหน่งว่างมีเงินที่จะนำมาอุปเลิกรณที่มีกำหนดตำแหน่งมีผลทำให้ค่าใช้จ่ายด้านบุคคล เพิ่มขึ้น

หลักเกณฑ์การประเมินค่างาน

● ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ

การประเมินคุณภาพงานของตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ให้ใช้หลักเกณฑ์การประเมินค่างาน เพื่อวัดคุณภาพงานของตำแหน่งตามลักษณะงาน หน้าที่และความรับผิดชอบ คุณภาพและความยุ่งยากของงาน ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่ต้องการในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดองค์ประกอบ การประเมินค่างาน ๔ ด้าน คือ

๑. หน้าที่และความรับผิดชอบ

๒. ความยุ่งยากของงาน

๓. การกำกับตรวจสอบ

๔. การตัดสินใจ

● ตำแหน่งประเภทวิชาการ

องค์ประกอบการประเมินค่างาน

๑. หน้าที่และความรับผิดชอบ (๓๐ คะแนน)

๑.๑ ปฏิบัติงานระดับต้น โดยต้องใช้ความคิดริเริ่มประกอบกับวิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติที่มีอยู่ (๑๐-๑๕ คะแนน)

๑.๒ ปฏิบัติงานที่ค่อนข้างยาก หรืองานที่มีขอบเขต เนื้อหาค่อนข้างหลากหลายโดยต้องใช้ความคิดริเริ่มในงานที่มีแนวทางปฏิบัติอยู่น้อยมาก (๑๖-๒๐ คะแนน)

๑.๓ ปฏิบัติงานที่ยาก หรืองานที่มีขอบเขตเนื้อหาหลากหลายโดยต้องใช้ความคิดริเริ่มในการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ (๒๑-๒๕ คะแนน)

๑.๔ ปฏิบัติงานที่ยากมาก หรืองานที่มีขอบเขตเนื้อหาหลากหลาย โดยใช้ความคิดริเริ่มในการกำหนดหรือปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ (๒๖ – ๓๐ คะแนน)

๒. ความยุ่งยากของงาน (๓๐ คะแนน)

๒.๑ เป็นงานที่ไม่ยุ่งยาก มีแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจน (๑๐ – ๑๕ คะแนน)

๒.๒ เป็นงานที่ค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน และมีขั้นตอนวิธีการค่อนข้างหลากหลาย (๑๖ – ๒๐ คะแนน)

๒.๓ เป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อน ต้องประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ในการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ (๒๑-๒๕ คะแนน)

๒.๔ เป็นงานที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมาก ต้องประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ในการกำหนดหรือปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ (๒๖ – ๓๐ คะแนน)

๓. การกำกับตรวจสอบ (๒๐ คะแนน)

๓.๑ ได้รับการกำกับ แนะนำ ตรวจสอบอย่างใกล้ชิด (๑ – ๕ คะแนน)

๓.๒ ได้รับการกำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานบ้าง (๖ – ๑๐ คะแนน)

๓.๓ ได้รับการตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานเป็นระยะตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติงาน (๑๑ – ๑๕ คะแนน)

๓.๔ ได้รับการตรวจสอบ ติดตามผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ (๑๖ – ๒๐ คะแนน)

๔. การตัดสินใจ (๒๐ คะแนน)

๔.๑ ในการปฏิบัติงานมีการตัดสินใจบ้าง (๑ – ๕ คะแนน)

๔.๒ ในการปฏิบัติงานที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองค่อนข้างมาก วางแผนและกำหนดแนวทางแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ (๖ – ๑๐ คะแนน)

๔.๓ ในการปฏิบัติงานมีการตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ (๑๑ – ๑๕ คะแนน)

๔.๔ ในการปฏิบัติงานที่มีการตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระในการริเริ่มพัฒนาแนวทางและวิธีการปฏิบัติงาน (๑๖ -๒๐ คะแนน)

เกณฑ์การตัดสิน

ต้องได้รับคะแนน ๘๐ คะแนน ขึ้นไป

แบบประเมินค่างานตำแหน่งประเภทวิชาการ (ระดับชำนาญการและชำนาญการพิเศษ)

๑. ตำแหน่งเลขที่

ชื่อตำแหน่ง ระดับ..... ขอปรับเป็นระดับ.....

งาน/ฝ่าย/กลุ่ม กอง/สำนัก

2.หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง (เดิม)

.....

3.หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง (ใหม่)

.....

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบหน้าที่และความรับผิดชอบ คุณภาพ และความยุ่งยากของงานที่เปลี่ยนแปลงไป

.....

ข้าราชการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท. ค่าตอบแทนเฉลี่ยของตำแหน่งจำแนกตามมาตรฐานและระดับตำแหน่ง

	ค่ากึ่งกลางเงินเดือน		เงินประจำตำแหน่ง	ค่าตอบแทน	ค่ารักษาพยาบาล	เงินสมทบ/ชดเชย กบข.	บำเหน็จบำนาญ	สวัสดิการอื่นๆ	รวม (พิเศษ)	เงินเพิ่ม	รวมทั้งสิ้น
สืบสวน/นิติกร	ชำนาญการ	๒๗,๓๔๐			๑,๑๕๐	๑,๓๖๗	๒,๗๓๔	๑,๓๖๗	๓๓,๙๖๐	๒๔,๐๐๐	๕๗,๙๖๐
	ชำนาญการพิเศษ	๓๗,๖๑๐		๓,๕๐๐	๑,๑๕๐	๑,๘๘๑	๓,๗๖๑	๑,๘๘๑	๔๙,๗๙๐	๒๘,๐๐๐	๗๗,๗๙๐
ส่วนต่างของระดับ ๗๗,๗๙๐ - ๕๗,๙๖๐ = ๑๙,๘๓๐ บาท/ตำแหน่ง											
คอมพิวเตอร์	ชำนาญการ	๒๗,๓๔๐	๓,๕๐๐		๑,๑๕๐	๑,๓๖๗	๒,๗๓๔	๑,๓๖๗	๓๗,๔๖๐	๙,๓๐๐	๔๖,๗๖๐
	ชำนาญการพิเศษ	๓๗,๖๑๐	๕,๖๐๐	๕,๖๐๐	๑,๑๕๐	๑,๘๘๑	๓,๗๖๑	๑,๘๘๑	๕๗,๔๙๐	๑๐,๖๐๐	๖๘,๐๙๐
ส่วนต่างของระดับ ๖๘,๐๙๐ - ๔๖,๗๖๐ = ๒๑,๓๓๐ บาท/ตำแหน่ง											
สายงานอื่นๆ	ชำนาญการ	๒๗,๓๔๐			๑,๑๕๐	๑,๓๖๗	๒,๗๓๔	๑,๓๖๗	๓๓,๙๖๐	๙,๓๐๐	๔๓,๒๖๐
	ชำนาญการพิเศษ	๓๗,๖๑๐		๓,๕๐๐	๑,๑๕๐	๑,๘๘๑	๓,๗๖๑	๑,๘๘๑	๔๙,๗๙๐	๑๐,๖๐๐	๖๐,๓๙๐
ส่วนต่างของระดับ ๖๐,๓๙๐ - ๔๓,๒๖๐ = ๑๗,๑๓๐ บาท/ตำแหน่ง											
เจ้าพนักงานธุรการ	ชำนาญงาน	๒๒,๗๐๕			๑,๑๕๐	๑,๓๓๕	๒,๒๗๑	๑,๑๗๕	๒๘,๕๐๐	๘,๐๐๐	๓๖,๕๐๐
	อาวุโส	๒๖,๖๒๐			๑,๑๕๐	๑,๓๓๕	๒,๖๖๒	๑,๓๓๕	๓๓,๑๐๐	๙,๓๐๐	๔๒,๔๐๐
ส่วนต่างของระดับ ๔๒,๔๐๐ - ๓๖,๕๐๐ = ๖,๐๐๐ บาท/ตำแหน่ง											

การย้าย การโอน การเลื่อน

หลักเกณฑ์และวิธีการย้าย การโอน การเลื่อน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ/ชำนาญการพิเศษ

ดำเนินการตาม

- หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๕ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗
- ประกาศ อ.ก.พ. สำนักงาน ป.ป.ท. ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

๑. กรณีการย้าย หรือการโอน

(สายงานเดียวกัน หรือ ต่างสายงานที่จัดอยู่ในกลุ่มตำแหน่งเดียวกัน) ทั้ง ปฏิบัติการ ชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ

อำนาจของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดกลุ่มตำแหน่งประเภทวิชาการ ในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท.

๒. กรณีการย้าย หรือการโอน (ต่างกลุ่มงาน)

๒.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินบุคคล

(๑) องค์ประกอบในการพิจารณา

(๑.๑) ข้อมูลบุคคล ได้แก่ การศึกษา การรับราชการ การฝึกอบรม ประสบการณ์ ผลการปฏิบัติงาน และประวัติทางวินัย

(๑.๒) ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ ที่จำเป็นต่อตำแหน่ง

(๒) วิธีการในการประเมินบุคคล พิจารณาจาก (๑) ประกอบการสัมภาษณ์

(๓) น้ำหนักคะแนน (๑.๑) = ๔๐ คะแนน (๑.๒) = ๖๐ คะแนน

(๔) เกณฑ์การตัดสิน แต่ละองค์ประกอบตามข้อ ๑ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ จึงจะถือว่าผ่าน

(๕) การตรวจสอบการประเมินบุคคล กรณีมีผู้ทักท้วง และได้ตรวจสอบแล้ว พบว่าผู้ขอประเมินแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ให้รายงานผลการตรวจสอบต่อเลขาธิการฯ ทราบ เพื่อยกเลิกหรือยกเลิกการประเมิน พร้อมพิจารณาดำเนินการทางวินัย แต่ถ้าพบว่าผู้ทักท้วงมีเจตนากลั่นแกล้งหรือมีเจตนาแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้รายงานต่อเลขาธิการฯ เพื่อดำเนินการทางวินัยต่อผู้ทักท้วงต่อไป

(๖) การวินิจฉัยปัญหาในการประเมินบุคคล ให้ถือคำวินิจฉัยของ อ.ก.พ. สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นที่สิ้นสุด

๒.๒ การประเมินผลงาน

จะกระทำได้อีกเมื่อผู้นั้นผ่านการประเมินบุคคลแล้ว โดยจะพิจารณาจากผลงานที่ผ่านมาซึ่งเป็นการสรุปสาระสำคัญ ขั้นตอน ความรู้ ความสามารถ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานที่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งที่จะย้ายหรือโอนได้

๓. กรณีการเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการและชำนาญการพิเศษ

๓.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินบุคคล

(๑) มีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งที่จะแต่งตั้งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง คือ

ระดับชำนาญการ เป็น ปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ๖ ปี ลดเหลือ ๔ ปี (ป.โท) ๒ ปี (ป.เอก)

ระดับชำนาญการพิเศษ เป็น ชำนาญการ ไม่น้อยกว่า ๔ ปี และเงื่อนไขอื่นๆ ของแต่ละตำแหน่ง

(๒) มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะแต่งตั้งตามคุณวุฒิ ดังนี้

- ปริญญาตรี	ชก. ๖ ปี	ชพ. ๑๐ ปี
- ปริญญาโท	ชก. ๔ ปี	ชพ. ๘ ปี
- ปริญญาเอก	ชก. ๒ ปี	ชพ. ๖ ปี

การนับระยะเวลาเกื้อกูล

กรณีที่ดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะแต่งตั้งไม่ครบตามระยะเวลา ให้คณะกรรมการประเมินบุคคลพิจารณานับระยะเวลาเกื้อกูลได้ โดยจะนับจากงานที่ปฏิบัติจริง ดังนี้

- กรณีสายงานของตำแหน่งประเภทวิชาการ นับได้ตามลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่จริง
- กรณีสายงานของตำแหน่งประเภททั่วไป นับได้ตามลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่จริงโดยให้นับได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของระยะเวลานับมานับ

(๓) องค์ประกอบในการพิจารณา

(๓.๑) ข้อมูลบุคคล เช่น การศึกษา/การรับราชการ/การฝึกอบรม/วินัย

(๓.๒) ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นกับตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

(๓.๓) เค้าโครง ผลงาน จำนวน ๒ เรื่อง (อย่างน้อย ๑ เรื่อง ต้องเกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง) / ข้อเสนอแนวความคิด โดยต้องระบุรายชื่อผู้ร่วมจัดทำ และสัดส่วนผลงานและบทบาท ด้วย

(๓.๔) ข้อเสนอแนวคิดในการปรับปรุงหรือพัฒนางาน จำนวน ๑ เรื่อง

(๔) วิธีการในการประเมินบุคคล

(๔.๑) ชำนาญการ มีผู้ครองตำแหน่ง โดยเลขาธิการฯ

(๔.๒) ชำนาญการ ตำแหน่งว่าง โดยคณะกรรมการฯ ที่ อ.ก.พ. กรม แต่งตั้ง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์

(๔.๓) ชำนาญการพิเศษ โดยคณะกรรมการฯ ที่ อ.ก.พ. กรม แต่งตั้ง ด้วยวิธีการสอบข้อเขียน และสัมภาษณ์

(๕) เกณฑ์การตัดสิน

กรณีเลื่อนชั้นแต่งตั้งระดับชำนาญการ ต้องได้คะแนนประเมินในแต่ละองค์ประกอบ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

กรณีเลื่อนชั้นแต่งตั้งระดับชำนาญการพิเศษ ต้องได้คะแนนประเมินในแต่ละองค์ประกอบ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

(๖) การประกาศรายชื่อ

เลขาธิการฯ จะเป็นผู้ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกตำแหน่งละ ๑ คน โดยระบุ ชื่อ คำโครงการผลงาน ข้อเสนอแนวคิด และสัดส่วนผลงาน (ถ้ามี)

(๗) การตรวจสอบ

กรณีข้อมูลในการขอรับการประเมินเป็นเท็จ จะถูกระงับหรือยกเลิกการประเมินพร้อมพิจารณาดำเนินการทางวินัย / กรณีผู้ทักท้วง หากเป็นเท็จ ก็จะถูกดำเนินการทางวินัย

(๘) การวินิจฉัยปัญหาที่เกี่ยวกับการประเมินบุคคลคำวินิจฉัยของ อ.ก.พ. สำนักงาน ป.ป.ท. ถือเป็นที่สุด

(๙) ระยะเวลาในการประเมินบุคคล ปีละ ๔ ครั้ง โดยคุณสมบัติครบถ้วนในไตรมาสใด จะมีสิทธิเข้ารับการประเมินตั้งแต่ไตรมาสถัดไป

ทั้งนี้ กบท. จะประกาศรายชื่อผู้มีคุณสมบัติด้านระยะเวลาครองระดับครบถ้วนให้ทราบเป็นการทั่วไป

๓.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงาน

กระทำได้ต่อเมื่อผ่านการประเมินบุคคลแล้ว และลักษณะของผลงานต้องสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานในแต่ละระดับ

(๑) ผลงานที่จะนำมาประเมิน

(๑.๑) ผลงาน ต้องสามารถวิเคราะห์ โดยแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถ และความชำนาญงาน รวมทั้งผลสำเร็จของงานหรือประโยชน์ที่เกิดจากงานนั้น มิใช่เป็นเพียงการรวบรวมผลงานย้อนหลัง

(๑.๒) ข้อเสนอแนวคิด เป็นเรื่องที่ทำเพื่อพัฒนา/ปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หรือนโยบายของส่วนราชการ

(๒) เงื่อนไขผลงาน

(๒.๑) เรื่องเดียวกันกับเรื่องที่เสนอในขั้นตอนการประเมินบุคคล

(๒.๒) จัดทำขึ้นในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งในระดับต่ำกว่าระดับที่ขอประเมิน ๑ ระดับ และต้องเป็นผลงานที่ไม่เกิน ๕ ปี

(๒.๓) ไม่ใช่ผลงานวิจัย หรือ วิทยานิพนธ์ ที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหรือการฝึกอบรม

(๒.๔) กรณีมีผู้ร่วมจัดทำ ต้องระบุรายละเอียด สัดส่วน รวมถึงคำรับรองของผู้ร่วมในผลงาน และผู้บังคับบัญชา

(๒.๕) ผลงานที่นำมาใช้แล้วในการประเมินทางวิชาการระดับใดแล้วไม่สามารถนำมาใช้ได้อีก

(๓) หัวข้อประเมิน/น้ำหนักคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ

(๓.๑) ประโยชน์ของผลงาน ๔๐ คะแนน

(๓.๒) ความรู้ ความชำนาญงาน ประสบการณ์ ๓๐ คะแนน

(๓.๓) คุณภาพของผลงาน ๓๐ คะแนน

(๔) เกณฑ์การตัดสิน

ต้องได้รับการพิจารณาให้ ผ่าน จากคณะกรรมการประเมินเกินกึ่งหนึ่ง โดยจะต้องได้รับคะแนนในแต่ละองค์ประกอบและคะแนนรวมเฉลี่ย

* ระดับชำนาญการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐

* ระดับชำนาญการพิเศษ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

(๕) การตรวจสอบการประเมินผลงาน

หากมีการตรวจสอบ หรือมีผู้ทักท้วงและได้ตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ขอรับการประเมินแจ้งข้อมูลผลงาน อันเป็นเท็จ หรือมีการลอกเลียนผลงาน นำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตน จะถูกดำเนินการ ดังนี้

(๕.๑) หากอยู่ระหว่างการประเมินผลงาน ให้ระงับการประเมินผลงาน

(๕.๒) หากผ่านการประเมินผลงานแล้ว ให้ยกเลิกผลการประเมิน

(๕.๓) หากมีคำสั่งเลื่อนระดับแล้ว ให้ยกเลิกคำสั่งเลื่อนระดับ

(๖) การแต่งตั้ง

● ระดับชำนาญการ

แต่งตั้งได้ไม่ก่อนวันที่ได้รับคำขอประเมินผลงานที่มีเอกสารครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำไปประกอบการพิจารณาได้ทันทีโดยไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของผลงาน

● ระดับชำนาญการพิเศษ

เหมือนระดับชำนาญการ แต่ต้อง ไม่ก่อนวันที่รายงานตัวเข้ารับราชการในตำแหน่ง

แนวทางในการพิจารณาประสบการณ์ในงานที่หลากหลายสำหรับตำแหน่งประเภทอำนวยการในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ท.

- หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๘/ ว ๑๕ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้น และระดับสูง ว่าต้องมีประสบการณ์ในงานที่หลากหลาย

- หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๘/ ว ๑๗ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ กำหนดแนวทางในการพิจารณาประสบการณ์ในงานที่หลากหลายสำหรับตำแหน่งประเภทอำนวยการ (ระดับต้น / ระดับสูง)

- อ.ก.พ. สำนักงาน ป.ป.ท. ปฏิบัติหน้าที่ อ.ก.พ. กระทรวง ได้กำหนดแนวทางในการพิจารณา ไว้ดังนี้

๑. ในการกำหนดประสบการณ์

“ประสบการณ์ในงานที่หลากหลาย” หมายถึง ประสบการณ์ต่างสายงาน ต่างหน่วยงาน ต่างพื้นที่ หรือต่างลักษณะงาน ไม่น้อยกว่า ๓ อย่าง อย่างละไม่น้อยกว่า ๒ ปี (ในเวลาเดียวกัน ให้นับเพียงอย่างเดียว)

“ต่างสายงาน” หมายถึง ชื่อของสายงานตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดไว้ต่างกัน และหน้าที่รับผิดชอบต้องต่างกันด้วย

“ต่างหน่วยงาน” หมายถึง ต่างกระทรวง ต่างกรม หรือต่างกอง (ที่ปรากฏตามกฎหมายกระทรวงฯ)

“ต่างลักษณะงาน” หมายถึง

- กองเดิม Job ต่าง (คำสั่งกรมมอบหมาย)
 - กองเดิม ต่างกลุ่มงาน Job ต่าง (คำสั่งย้าย)
 - รักษาการในตำแหน่งกรณีตำแหน่งว่าง
 - กองเดิม กลุ่มเดิม ต่างฝ่าย Job ต่าง (เช่น กงค. , กบบ.)
 - กองที่จัดตั้งขึ้นภายใน Job ต่าง
 - ปฏิบัติหน้าที่สายงานใหม่ไม่ขาดจากสายงานเดิม (อีกหน้าที่หนึ่ง)
- “ต่างพื้นที่” ให้พิจารณาจาก อำเภอหรือเขต จังหวัด หรือประเทศ

๒. แนวทางการนับ

- (๑) ในช่วงเวลาเดียวกัน นับได้เพียงอย่างเดียว
- (๒) นับได้ตั้งแต่บรรจุเข้ารับราชการ
- (๓) สามารถนับระยะเวลาแต่ละช่วงได้
- (๔) ปฏิบัติราชการเกิน ๒ ปี ไม่เปลี่ยนสาย / หน่วย / งาน / พื้นที่นับได้อย่างเดียว
- (๕) นับระยะ ๓๐ วัน เป็น ๑ เดือน
- (๖) ลาตามระเบียบการลา นับต่อเนื่องได้ไม่ต้องหักวันลา
- (๗) โอนมา ป.ป.ท. นับเป็น ๑ ประสบการณ์

๓. บังคับใช้ตามประกาศ อ.ก.พ. ฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เงินเดือน

เงินเดือนขั้นสูงของข้าราชการแต่ละประเภท

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญ ท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

บัญชีเงินเดือนขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งประเภทต่างๆ มีดังนี้

<u>ประเภทบริหารระดับสูง</u>	๗๖,๘๐๐
ระดับต้น	๗๔,๓๒๐
<u>ประเภทอำนวยการระดับสูง</u>	๗๐,๓๖๐
ระดับต้น	๕๙,๕๐๐
<u>ประเภทวิชาการทรงคุณวุฒิ</u>	๗๖,๘๐๐
เชี่ยวชาญ	๖๙,๐๔๐
ชำนาญการพิเศษ	๕๘,๓๙๐
ชำนาญการ	๔๓,๖๐๐
ปฏิบัติการ	๒๖,๙๐๐
<u>ประเภททั่วไปทักษะพิเศษ</u>	๖๙,๐๔๐
อาวุโส	๕๔,๘๒๐
ชำนาญงาน	๓๘,๗๕๐
ปฏิบัติงาน	๒๑,๐๑๐

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร. ๐๕๐๕ / ว๓๔๗ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙
กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นสูงของตำแหน่งที่ได้รับ
แต่งตั้ง

เหตุผล : เพื่อเป็นการเยียวยาให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนที่เหมาะสมและเป็นธรรมรวมทั้ง
เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของอัตราเงินเดือนระหว่างข้าราชการพลเรือนสามัญกับข้าราชการประเภทอื่น
โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙

เงินเดือนขั้นสูงที่ตำแหน่งแต่ละประเภทจะได้รับ	
บริหารระดับสูง	๗๖,๘๐๐
บริหารระดับต้น	๗๖,๘๐๐
อำนวยการระดับสูง	๗๔,๓๒๐
อำนวยการระดับต้น	๗๐,๓๖๐
ชำนาญการพิเศษ	๖๙,๐๔๐
ชำนาญการ	๕๘,๓๙๐
ปฏิบัติการ	๔๓,๖๐๐
อาวุโส	๖๙,๐๔๐
ชำนาญงาน	๕๔,๘๒๐
ปฏิบัติงาน	๓๘,๗๕๐

ตัวอย่าง วิธีคิดร้อยละที่ได้เลื่อนจริง

* นาย ก ดำรงตำแหน่ง นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ อัตราเงินเดือน ๒๙,๓๓๐ บาท ได้รับการเลื่อนเงินเดือนในอัตรา ร้อยละ ๓.๐๐ ของฐานคำนวณ ๒๔,๔๑๐ บาท คิดเป็นเงิน ๗๓๒.๓๐ บาท ปัดเศษเป็น ๗๔๐ บาท ร้อยละที่ได้เลื่อนจริง $740 \times 100 / 29,330 = 2.52$

* นาย ข ดำรงตำแหน่ง นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ อัตราเงินเดือน ๒๙,๓๔๐ บาท ได้รับการเลื่อนเงินเดือนในอัตรา ร้อยละ ๓.๐๐ ของฐานคำนวณ ๓๖,๔๗๐ บาท คิดเป็นเงิน ๑,๐๙๔.๑๐ บาท ปัดเศษเป็น ๑,๑๐๐ บาท ร้อยละที่ได้เลื่อนจริง $1,100 \times 100 / 29,340 = 3.74$

บำเหน็จ บำนาญ

สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อออกจากราชการ

* เกษียณอายุราชการ / ลาออก (อายุ ๕๐ ปี ขึ้นไป)

อายุราชการ ไม่ถึง ๑ ปี	ไม่มีสิทธิ
อายุราชการ ๑ ปี ขึ้นไป แต่ ไม่ถึง ๑๐ ปี	บำเหน็จ
อายุราชการ ๑๐ ปี ขึ้นไป	บำเหน็จ/บำนาญ
ที่จะได้รับจาก กบข.	
สะสม / สมทบ / ผลประโยชน์	ได้ทุกกรณี
ประเดิม (ถ้ามี) / ขดเซย	เฉพาะเลือกรับบำนาญ

* ลาออก (อายุไม่ถึง ๕๐ ปี)

อายุราชการ ไม่ถึง ๑๐ ปี	ไม่มีสิทธิ
อายุราชการ ๑๐ ปี ขึ้นไป แต่ ไม่ถึง ๒๕ ปี	บำเหน็จ
อายุราชการ ๒๕ ปี ขึ้นไป	บำเหน็จ/บำนาญ
ที่จะได้รับจาก กบข.	
สะสม / สมทบ / ผลประโยชน์	ได้ทุกกรณี
ประเดิม (ถ้ามี) / ขดเซย	เฉพาะเลือกรับบำนาญ

วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญ

กรณีไม่เป็นสมาชิก กบข.	กรณีเป็นสมาชิก กบข.
บำเหน็จ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย x จำนวนปีเวลาราชการ	บำเหน็จ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย x เวลาราชการ
บำนาญ = $\frac{\text{เงินเดือนเดือนสุดท้าย} \times \text{จำนวนปีเวลาราชการ}}{50}$	บำนาญ = $\frac{\text{เงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย} \times \text{เวลาราชการ}}{50}$ *บำนาญที่คำนวณได้ต้องไม่เกิน ๗๐% ของเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย

ความแตกต่างระหว่างบำเหน็จ และ บำนาญ

➤ บำเหน็จ

รับเงินก้อนใหญ่ครั้งเดียว และจะไม่มีความผูกพันกับทางราชการอีกต่อไป

➤ บำนาญ

รับเงินรายเดือนตลอดชีวิต และยังมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์อื่นๆ ดังนี้

๑. เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) กรณีบำนาญรายเดือนไม่ถึงเดือนละ ๑๑,๐๐ บาท ให้ได้รับ ๑๑,๐๐๐ บาท

๒. บำเหน็จดำรงชีพ ๑๕ เท่า ของบำนาญรายเดือน (ไม่รวม ช.ค.บ.)

๓. บำเหน็จตกทอด ๓๐ เท่า ของบำนาญ + ช.ค.บ.

๔. บำเหน็จค่าประกัน (จากบำเหน็จตกทอดคงเหลือ)

๕. เงินช่วยเหลือ (เงินค่าทำศพ) ๓ เท่าของบำนาญ

๖.สวัสดิการอื่นๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าการศึกษาบุตร

➤ บำเหน็จดำรงชีพ

กฎกระทรวงกำหนดอัตราและวิธีการรับบำเหน็จดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑) อายุต่ำกว่า ๖๕ ปี มีสิทธิขอรับไม่เกิน ๒ แสนบาท (ครั้งที่ ๑)

(๒) อายุตั้งแต่ ๖๕ ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๗๐ ปี มีสิทธิขอรับได้ไม่เกิน ๔ แสนบาท แต่ถ้าใช้สิทธิตาม

(๑) แล้ว ให้ขอรับได้ไม่เกินส่วนที่ยังไม่ครบตามสิทธิ แต่ไม่เกิน ๔ แสนบาท (ครั้งที่ ๒)

(๓) อายุตั้งแต่ ๗๐ ปีขึ้นไป มีสิทธิขอรับได้ไม่เกิน ๕ แสนบาท แต่ถ้าใช้สิทธิตาม (๑) หรือ (๒) แล้วให้ขอรับได้ไม่เกินส่วนที่ยังไม่ครบตามสิทธิ แต่ไม่เกิน ๕ แสนบาท (ครั้งที่ ๓)

เงื่อนไข

- นำไปเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้เงิน ให้จ่ายได้ตามสิทธิที่จะได้รับ แต่ไม่เกินจำนวนที่เหลือจากที่นำไปค้ำประกัน
- ออกจากราชการกรณีต้องหาว่ากระทำความผิดทางวินัยหรืออาญาก่อนออกจากราชการ จะขอรับได้เมื่อคดีถึงที่สุดและมีสิทธิรับบำนาญ

➤ บำเหน็จตกทอด

ผู้มีสิทธิรับผลประโยชน์ ได้แก่ ทายาท ประกอบด้วย

๑. บิดา มารดา ๑ ส่วน
๒. คู่สมรส ๑ ส่วน
๓. บุตร ๒ ส่วน (๓ คนขึ้นไป ได้รับ ๓ ส่วน)

หากไม่มีตาม ๑-๓ ให้จ่ายตามที่ผู้รับบำนาญแสดงเจตนา หากไม่ทำไว้เป็นอันยุติ

➤ เงินช่วยเหลือ

ผู้มีสิทธิรับผลประโยชน์ ได้แก่

๑. ให้แก่บุคคลที่ผู้ตายแสดงเจตนาไว้ถูกต้องตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด
๒. ถ้าไม่มีตาม ๑. ให้จ่ายแก่ทายาทตามกฎหมาย ตามลำดับ ลำดับแรก คู่สมรส ลำดับที่สอง บุตร ลำดับที่สาม บิดา มารดา

➤ สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล

บุคคลในครอบครัวที่มีสิทธิเบิก

๑. บุตร ขอบด้วยกฎหมาย (เว้นบุตรบุญธรรม) ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ / เสมือนหรือเป็นคนไร้ความสามารถที่อยู่ในอุปการะของบิดา มารดา ผู้มีสิทธิ
๒. คู่สมรส ขอบด้วยกฎหมาย
๓. บิดา มารดา ขอบด้วยกฎหมาย โดยจะเบิกได้จนผู้รับบำนาญถึงแก่กรรม

➤ สวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร

บุตรที่มีสิทธิเบิก

- ขอบด้วยกฎหมาย ลำดับที่ ๑ - ๓ ยกเว้น แผลด หรือหากมีเสียชีวิต มาเบิกเพิ่มให้ครบสามคนได้ อายุไม่เกิน ๒๕ ปี ในวันที่ ๑ พฤษภาคม ของทุกปี ยกเว้น บุตรบุญธรรม
- บุตรซึ่งบิดา มารดา ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น

การลา

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕

การลา มี ๑๑ ประเภท

๑. การลาป่วย (ตามที่ป่วยจริง) ติดกันเกิน ๓๐ วัน ต้องมีใบรับรองแพทย์ / ไม่ถึงผู้มีอำนาจอนุญาต อาจสั่งให้มีใบรับรองแพทย์ประกอบก็ได้ เสนอใบลาก่อนหรือวันที่ลา กรณีจำเป็นให้เสนอวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ ไม่เกิน ๖๐ วัน มีสิทธิได้รับเงินเดือน*

๒. การลาค่อดบุตร (เพศหญิง) ครั้งหนึ่งได้ ๙๐ วัน ลาในวันคลอด ก่อน หรือหลังคลอดก็ได้ ไม่ต้องมีใบรับรองแพทย์แนบท้ายใบลา ลาคาบเกี่ยวกับการลาประเภทอื่นให้ถือว่าการลาประเภทนั้นสิ้นสุด ให้นับเป็นการลาค่อดแทน

๓. การลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร ต้องเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ลาติดกันได้ไม่เกิน ๑๕ วันทำการ จัดส่งใบลาก่อนหรือในวันที่ลาภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ภริยาคลอด ลาภายใน ๓๐ วัน นับจากคลอด มีสิทธิได้รับเงินเดือน

๔. การลากิจส่วนตัวต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงลาได้ มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาไม่เกิน ๔๕ วันทำการ (ปีเริ่มรับราชการ ๑๕ วันทำการ)ลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรไม่เกิน ๑๕๐ วันทำการ ต้องลาต่อเนื่องจากลาค่อดบุตร ไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลา

๕. การลาพักผ่อน (ปีละ ๑๐ วันทำการ) เว้นบรรจุครั้งแรกไม่ถึง ๖ เดือน หรือลาออกด้วยเหตุส่วนตัว แล้วกลับมารับราชการอีก* รับราชการติดต่อกันไม่ถึง ๑๐ ปี สะสมรวมประจำปีไม่เกิน ๒๐ วันทำการ รับราชการติดต่อกันเกิน ๑๐ ปี สะสมรวมประจำปีไม่เกิน ๓๐ วันทำการ ต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงลาได้

๖. การลาอุปสมบทหรือการลาไปประกอบพิธีฮัจญ์ ต้องอุปสมบทภายใน ๑๐ วันนับแต่เริ่มลา มาปฏิบัติราชการภายใน ๕ วัน นับจากลาสิกขา เสนอหรือจัดส่งใบลาก่อนวันอุปสมบทไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน * ได้รับเงินเดือนเมื่อไม่เคยลาฯ หรือมติ ครม. ไม่นับเป็นวันลา รับราชการเกิน ๑๒ เดือน มีสิทธิรับเงินไม่เกิน ๑๒๐ วัน

๗. การลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเรียกเตรียมพล ต้องเป็นผู้ได้รับหมายเรียกเข้ารับการตรวจเลือก มาปฏิบัติราชการภายใน ๗ วัน ยกเว้นมีเหตุจำเป็นอาจขยายได้ไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่พ้นการเข้ารับการตรวจเลือกฯ ไม่ต้องรอคำสั่งอนุญาตตรวจเลือก รายงานก่อนไม่น้อยกว่า ๔๘ ชั่วโมง รับการเตรียมพล รายงานภายใน ๔๘ ชั่วโมงนับแต่รับหมายฯ

๘. การลาไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงาน

๙. การลาไปปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ

๑๐. การลาติดตามคู่สมรส

๑๑. การลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยพ.ศ. ๒๕๖๔

- รับราชการติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี บริบูรณ์
- มีคุณสมบัติครบก่อน ๖๐ วัน จากวันพระราชพิธีเฉลิมฯ
- กรณีขอเหรียญจักรพรรดิมาลา ต้องรับราชการด้วยดีเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปี นับถึงวันพระราชพิธีเฉลิมฯ
- ต้องคืนเครื่องราชย์ทุกกรณี ยกเว้นเหรียญจักรพรรดิมาลา
- ขอปีติกันไม่ได้
- มีสัญชาติไทย
- เป็นผู้ประพฤติดี และปฏิบัติงานราชการที่เป็นประโยชน์ ด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง
- เป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามบัญชีแนบท้ายระเบียบ
- ไม่เคยมีพระบรมราชโองการหรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- เป็นผู้ที่ไม่อยู่ระหว่างถูกกล่าวหาว่า
 - กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรืออยู่ระหว่างพิจารณาโทษทางวินัย หรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย
 - กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรืออยู่ระหว่างพิจารณาโทษทางวินัย หรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย
 - กระทำความผิดทางอาญาและอยู่ระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรืออยู่ระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล หรือได้มีคำพิพากษาแล้วแต่คดียังไม่ถึงที่สุด เว้นแต่พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีนั้น หรือเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว
 - กระทำความผิดและอยู่ระหว่างการไต่สวนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฯ หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารฯ

โดยต้องรับรองว่าตนเองเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามระเบียบนี้ เพื่อให้หน่วยงานพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชย์ฯ ให้แก่ตนเองต่อไป

สิทธิในการขอพระราชทาน

๑. ประเภททั่วไป

๑.๑ ระดับปฏิบัติงาน (บ.ม. - จ.ช.)

เริ่มขอ บ.ม. / จด.ต่ำกว่าขั้นต่ำ ชง. ดำรงตำแหน่ง ๑๐ ปี ขอ บ.ช. / เงินเดือน
ไม่ต่ำกว่า ชง. ขอ จ.ม. / เงินเดือนไม่ต่ำกว่า ชง. ดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ขอ จ.ช.

๑.๒ ระดับชำนาญงาน (ต.ม. - ต.ช.)

เริ่มขอ ต.ม. / ดำรงตำแหน่ง ๕ ปี ขอ ต.ช.

๑.๓ ระดับอาวุโส (ท.ม. - ท.ช.)

เริ่มขอ ท.ม. / ดำรงตำแหน่ง ๕ ปี ขอ ท.ช.

๒. ประเภทวิชาการ

๒.๑ ระดับปฏิบัติการ (ต.ม.)

๒.๒ ระดับชำนาญการ (ต.ช. - ท.ช.)

เริ่มขอ ต.ช. / จด.ไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำ ชพ. ขอ ท.ม. / จด. ไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำ ชพ. ไม่น้อยกว่า ๕ ปี ขอ ท.ช.

๒.๓ ระดับชำนาญการพิเศษ (ท.ช. - ป.ม.)

เริ่มขอ ท.ช. / จด.ขั้นสูงและได้ ท.ช. มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๕ ปี ขอ ป.ม.

*เงินเดือนขั้นต่ำ ชพ. = ๒๒,๑๔๐ บาท

เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งพนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่ง
พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓

ยกเลิกความในข้อ ๗ พรบ. ป.ป.ท. ปี ๕๙ โดยให้ใช้ความ ดังนี้ ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ซึ่งดำรงตำแหน่ง
ประเภทประเภทวิชาการสายงานนิติการ และสายงานสืบสวนสอบสวน มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มในอัตรา ดังนี้

๑. ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มาแล้วครบ ๔ ปี ให้ได้รับเดือนละ ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. มาแล้วครบ ๒ ปี ให้ได้รับเดือนละ ๙,๘๐๐ บาท

๓. ผ่านการอบรมและได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเดือนละ ๘,๐๐๐ บาท

ยกเลิกความในข้อ ๘ พรบ. ป.ป.ท. ปี ๕๙ โดยให้ใช้ความ ดังนี้ ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ซึ่งดำรงตำแหน่ง
สายงานอื่นๆ นอกเหนือจากข้อ ๗ มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มในอัตรา ดังนี้

ตำแหน่งประเภทวิชาการ

(๑) ระดับทรงคุณวุฒิ เดือนละ ๑๓,๒๐๐ บาท

(๒) ระดับเชี่ยวชาญ เดือนละ ๑๑,๙๐๐ บาท

(๓) ระดับชำนาญการพิเศษ เดือนละ ๑๐,๖๐๐ บาท

(๔) ระดับชำนาญการ (ครบ ๓ ปี) เดือนละ ๙,๓๐๐ บาท

(๕) ระดับชำนาญการ เดือนละ ๘,๐๐๐ บาท

(๖) ระดับปฏิบัติการ เดือนละ ๖,๖๐๐ บาท

(ป.เอก พ้นทดลอง , ป.โท ครบ ๒ ปี , หรือ ป.ตรี ครบ ๔ ปี)

(๗) ระดับปฏิบัติการ เดือนละ ๕,๓๐๐ บาท

(ป.โท พ้นทดลอง หรือ ป.ตรี ครบ ๒ ปี)

(๘) ระดับปฏิบัติการ เดือนละ ๔,๐๐๐ บาท

(ป.ตรี พ้นทดลอง)

ยกเลิกความในข้อ ๑๓ พรบ. ป.ป.ท. ปี ๕๙ โดยให้ใช้ความ ดังนี้ ให้พนักงาน ป.ป.ท. มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มในอัตรา ดังนี้

๑. ขั้นที่ ๓ เดือนละ ๓๒,๐๐๐ บาท

๒. ขั้นที่ ๒ เดือนละ ๒๘,๐๐๐ บาท

๓. ขั้นที่ ๑

(ก) เมื่อได้รับแต่งตั้ง เดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท

(ข) ปฏิบัติหน้าที่ครบ ๓ ปี เดือนละ ๒๔,๐๐๐ บาท

ประกาศคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเพื่อประเมินเข้าสู่ตำแหน่งพนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้ง การเลื่อนระดับชั้น การประเมินผล การเพิกถอน และการงดจ่าย เงินเพิ่มพนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. พ.ศ. ๒๕๖๑

การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.

๑. เป็นผู้ปฏิบัติการกิจในตำแหน่งประเภทอำนวยการ หรือตำแหน่งประเภทวิชาการ หรือตำแหน่งประเภททั่วไป

๒. ผ่านการพัฒนาศักยภาพบุคคลในการปฏิบัติงาน

๓. ผ่านการประเมินคุณลักษณะบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.

๔. ผ่านการทดลองราชการเป็นข้าราชการในสำนักงาน

การแต่งตั้งพนักงาน ป.ป.ท. ขั้นที่ ๑

๑) เป็นข้าราชการในสำนักงาน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ ในการไต่สวน และวินิจฉัยคดีหรือ การให้ความเห็นทางกฎหมาย

ก. ดำรงตำแหน่งประเพณีวิชาการ สายงานสืบสวนสอบสวน หรือสายงานนิติกร ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป หรือหาก

ข. ดำรงตำแหน่งประเพณีวิชาการในสายงานอื่น ต้องได้รับการรับรองจากผู้บังคับบัญชา ที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานในระดับไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการ และเป็นผู้มีสิทธิเข้ารับการพิจารณา ตามแบบรับรองการแต่งตั้ง และรับรองความสามารถและความประพฤติตามที่คณะกรรมการกำหนด

๒) เคยได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท.

๓) ผ่านการพัฒนาศักยภาพบุคคลในการปฏิบัติงาน

๔) เป็นผู้ผ่านการทดลองการปฏิบัติหน้าที่พนักงาน ป.ป.ท. ขั้นที่ ๑ ก่อนแต่งตั้งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน

๕) ผ่านการรับรองความสามารถและความประพฤติโดยผู้บังคับบัญชา ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

การประเมินผลการปฏิบัติงาน

๑. ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี ปีละ ๑ ครั้ง ในเดือนตุลาคมของทุกปี เว้นแต่ ได้รับการแต่งตั้งระหว่างปีงบประมาณให้เริ่มประเมินผลการปฏิบัติงานในปีงบประมาณถัดไป

๒. ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี โดยให้นับผลการปฏิบัติงานที่แล้วเสร็จในปีงบประมาณที่ขอรับการประเมิน ซึ่งต้องไม่เป็นผลการปฏิบัติงานที่เคยยื่นขอรับการประเมินผลการปฏิบัติงานมาก่อน

๓. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ต้องเป็นผู้ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

ดำรงตำแหน่งประเพณีวิชาการ สายงานสืบสวนสอบสวน/สายงาน

๓.๑ นิติการ

ก) ต้องเป็นผู้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานแล้วเสร็จ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒ เรื่องต่อปี

ข) ให้คำปรึกษาและการตอบข้อหารือด้านกฎหมาย หรือการวินิจฉัยคดี หรือดำเนินการทางคดี และทำความเข้าใจเสนอต่อสำนักงานและคณะกรรมการ อันเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของปริมาณที่ได้รับมอบหมาย

ค) กรณีผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตาม ข้อ ก หรือ ข ให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัย

๓.๒ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ซึ่งดำรงตำแหน่งสายงานอื่นๆ ต้องผ่านการประเมินผลตามตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานประจำปี

๓.๓ พนักงาน ป.ป.ท. ขั้นที่ ๑ ต้องเป็นผู้ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

๑) ให้คำปรึกษาและการตอบข้อหารือด้านกฎหมาย หรือการวินิจฉัยคดี หรือดำเนินการทางคดีการทุจริตไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของปริมาณงานดังกล่าว

๒) ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานแล้วเสร็จ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒ เรื่องต่อปี และได้เสนอข้อเท็จจริงในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการ หรือเจ้าของสำนวน ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ หรือเลขาธิการ แล้วเสร็จจำนวนไม่น้อยกว่า ๒ เรื่องต่อปี

๓) กรณีผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามข้อ ๑) หรือ ๒) สามารถนำงานที่ได้รับมอบหมายอื่นมาแก้耦ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่อนุกรรมการกำหนด แต่ทั้งนี้ ต้องมีเรื่องได้เสนอข้อเท็จจริงในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการแล้วเสร็จจำนวน ๑ เรื่อง จึงจะนำผลงานมาแก้耦ได้

การเพิกถอน และการงดจ่ายเงินเพิ่ม

- พนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ที่ได้รับการแต่งตั้งต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุผล ดังนี้

- ๑) ตาย
- ๒) ลาออก หรือโอนย้าย
- ๓) เกษียณอายุราชการ
- ๔) มีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง
- ๕) คณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

- ข้อเสนอของคณะอนุกรรมการ ในกรณี ดังนี้

๑) มีคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่อื่นซึ่งไม่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่ม และได้ปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งให้งดจ่ายเงินเพิ่มระหว่างวันที่มีได้ปฏิบัติหน้าที่หลักดังกล่าว

๒) ผู้ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานให้งดจ่ายเงินเพิ่มในเดือนถัดไป จนกว่าผู้นั้นจะผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

๓) มีคำสั่งว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมพนักงาน ป.ป.ท. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ให้คณะกรรมการมอบหมายเลขาธิการเป็นผู้พิจารณาสั่งงดจ่ายเงินเพิ่ม ตามควรแก่กรณี เป็นเวลาไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่มิคำสั่ง การงดจ่ายเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งเลขาธิการ ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ท. เป็นผู้มิอำนาจสั่งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

๔) ถูกสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ให้งดจ่ายเงินเพิ่มเป็นเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ลงโทษ

๕) ถูกสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนให้งดจ่ายเงินเพิ่มเป็นเวลาสามเดือน นับแต่วันที่ถูกลงโทษ

๖) ถูกสั่งพักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน หรือผู้ที่อยู่ระหว่างการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง ให้งดจ่ายเงินเพิ่มไว้จนกว่าพนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ผู้นั้นจะได้กลับปฏิบัติราชการปกติ

การอุทธรณ์

ข้อ ๒๖ หากมีข้อโต้แย้งในการตีความหรือวินิจฉัยตามประกาศนี้ ให้คู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์ความเห็นของคณะกรรมการต่อคณะกรรมการ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับทราบผลการตีความหรือวินิจฉัย

ข้อ ๒๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และให้การพิจารณาของคณะกรรมการเป็นที่สิ้นสุด

หัวข้อบรรยาย : เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

วิทยากร : ๑. นายมรุต อาภาอดุล นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ

๒. นางสาวณัฐกฤตา วงษ์สายตา นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ

วันที่/เวลา บรรยาย : วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ผู้สรุปการเรียนรู้ : นางสาวภาวิ พึ่งพินิจ นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต (กอท.)

๑. พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

สาระสำคัญของ พ.ร.บ. ฉบับนี้ มี ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑.๑) เจ้าของข้อมูลต้องให้ความยินยอม (Consent) ในการเก็บรวบรวม การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เก็บรวบรวม ผู้ใช้ แจ้งไว้ตั้งแต่แรกแล้วเท่านั้น กล่าวคือ ต้องขออนุมัติจากเจ้าของข้อมูลก่อน เช่น หากแอปพลิเคชันหนึ่งจะเก็บข้อมูลบัตรเครดิตของเราไว้ในระบบ ก็ต้องมีข้อความให้เรากดยินยอมเพื่อยินยอม พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม และการใช้ หากเราไม่ยินยอมให้ใช้ข้อมูลบัตรเครดิต ผู้ให้บริการแอปพลิเคชันนั้นก็ไม่สามารถใช้ข้อมูลบัตรเครดิตของเราได้

๑.๒) ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลต้องรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล ไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือถูกเข้าถึงโดยผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องข้อมูล เช่น สถานพยาบาลจะต้องเก็บข้อมูลของผู้ป่วยให้เป็นความลับ และไม่เปิดเผยให้กับผู้อื่น ธนาคารต้องเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับรายการถอน

๑.๓) เจ้าของข้อมูลมีสิทธิถอนความยินยอม ขอให้ลบหรือทำลายข้อมูลเมื่อใดก็ได้ หากเป็นความประสงค์ของเจ้าของข้อมูล

๒. ระบบงานภายใน ป.ป.ท.

๒.๑) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล(DPIS) : เป็นระบบการจัดการข้อมูลบุคลากร / การลา การลงเวลา / รายงานการมาปฏิบัติงาน เป็นต้น

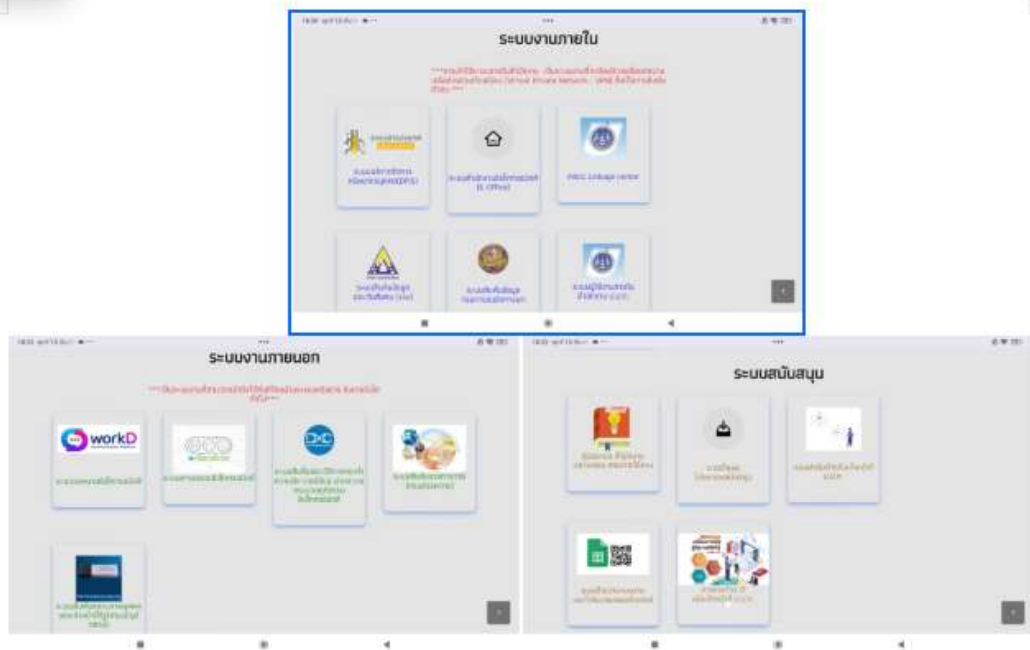
๒.๒) ระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์(E-Office) : ใช้ในการจองรถ / จองห้องประชุม / แจ้งซ่อม เป็นต้น

๒.๓) PACC Linkage center : ระบบบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ

๒.๔) ระบบสืบค้นข้อมูลประกันสังคม (sso) : ข้อมูลด้านประกันสังคม

๒.๕) ระบบสืบค้นข้อมูลกรมการขนส่งทางบก

๒.๖) ระบบผู้ใช้งานภายในสำนักงาน ป.ป.ท.

๓. ความหมายและความสำคัญของ PDPA

PDPA คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.๒๕๖๒ ย่อมาจาก Personal Data Protection Act เป็นกฎหมายว่าด้วยการให้สิทธิกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล สร้างมาตรฐานการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลให้ปลอดภัย และนำไปใช้ให้ถูกต้องประสงค์ตามคำยินยอมที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอนุญาต

สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

๑. สิทธิได้รับการแจ้งให้ทราบ: ทราบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของตนถูกเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยอย่างไร
๒. สิทธิขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล: ขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตน
๓. สิทธิในการขอให้โอนข้อมูลส่วนบุคคล: ขอให้โอนข้อมูลส่วนบุคคลของตนไปยังผู้อื่น
๔. สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล: คัดค้านการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตน
๕. สิทธิขอให้ลบหรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคล: ขอให้ลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลของตน หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคล
๖. สิทธิขอให้ระงับการใช้ข้อมูล: ขอให้ระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของตน
๗. สิทธิในการขอให้แก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล: ขอให้แก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลของตนให้ถูกต้อง

PDPA มาจากหลักการ ๘ ข้อ “Privacy Principle”

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัด (Collection Limitation)
๒. คุณภาพของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Quality)

๓. การระบุวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม (Purpose Specification)
๔. ข้อจำกัดในการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ (Use Limitation)
๕. การรักษาความมั่นคงปลอดภัย (Security Safeguards)
๖. การเปิดเผยเกี่ยวกับการดำเนินการแนวปฏิบัติ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล (Openness)
๗. การมีส่วนร่วมของเจ้าของข้อมูล (Individual Participation)
๘. ความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งทำหน้าที่ควบคุมข้อมูล (Accountability)

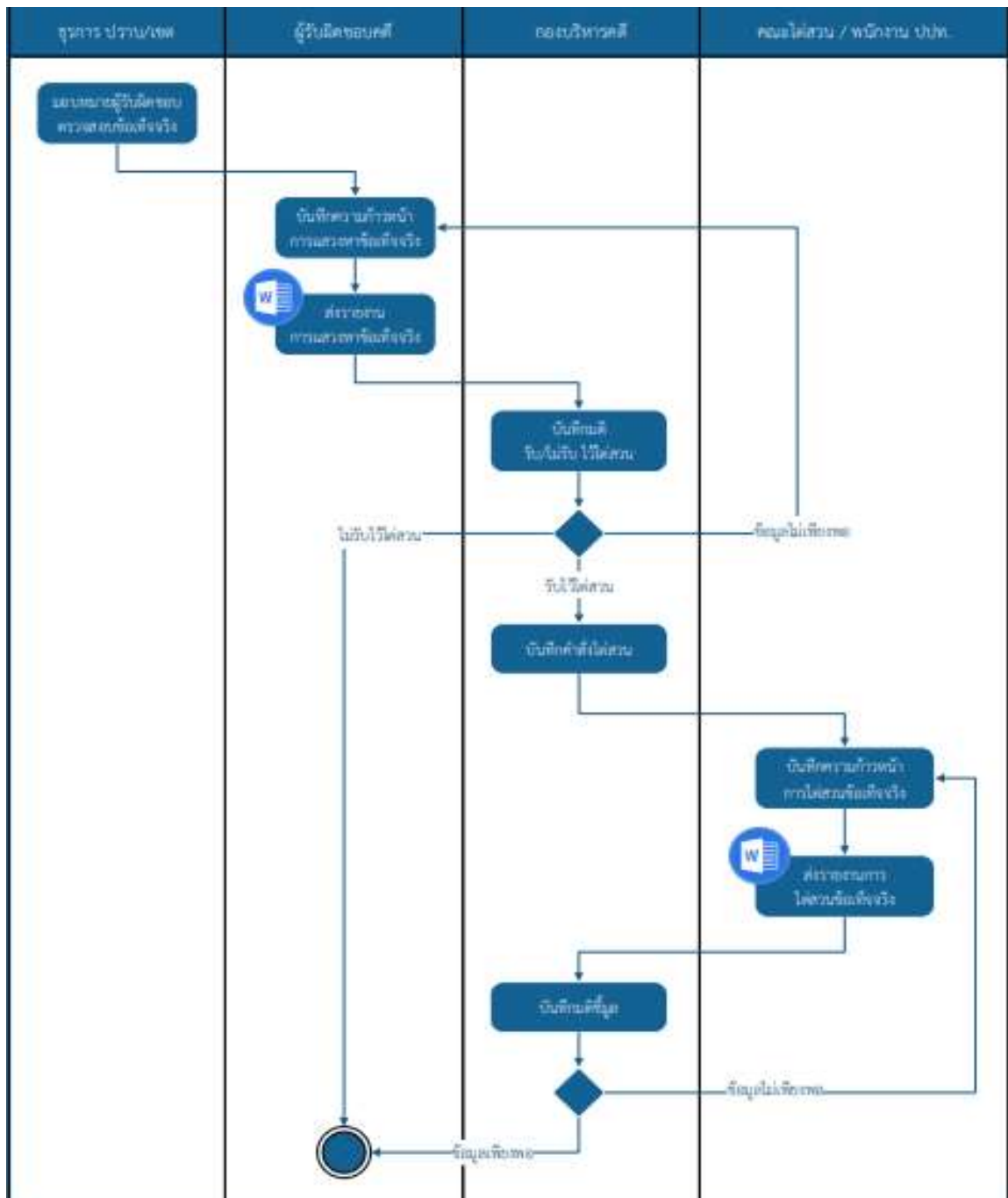
บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล

๑. เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject)
๒. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller)
๓. ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Data Processor)
๔. เจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Officer)

๔. การใช้งานระบบได้ส่วนข้อเท็จจริง

ระบบได้ส่วนข้อเท็จจริง สำนักงาน ป.ป.ท. มีสถานะของเรื่องร้องเรียน เพื่อใช้บ่งบอกว่าในขณะนั้นคดีอยู่ที่ขั้นตอนไหนอย่างไร ใครเป็นผู้รับชอบ และจะดำเนินการอย่างไรต่อไป

ภาพรวมการทำงานของระบบไต่สวนข้อเท็จจริง ระบบไต่สวนข้อเท็จจริง

รายชื่อผู้รับผิดชอบ

ประธานรุ่น

พ.ต.ท. ชวฤทธิ์ คงเหล้าสมบูรณ์

นักสืบสอบสวนสอบสวนชำนาญการ

สังกัด กอท.

ฝ่ายวิชาการ

๑) นางสาวชุติกานจน์ อรรถศิริปัญญา

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

สังกัด สลธ.

๒) นางสาววันวิสาข์ ไชยพันธ์

นิติกรชำนาญการ

สังกัด กกม.

๓) นางสาวจุฑามาศ เกิดหนู

นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ

สังกัด กปท. ๕

เหรียญกษาปณ์

นางสาววารี แสงคำ

นักสืบสอบสวนสอบสวนชำนาญการ

สังกัด กบค.

รายชื่อกลุ่มวิชาการ

กลุ่มที่ ๑

๑)	นางสาวชุตिकाญจน์ อรรถศิริปัญญา	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	สังกัด สลธ.
๒)	นางสาววารี แสงคำ	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ	สังกัด กบค.
๓)	นางสาวเกศรารัตต์ บุณนัท	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด กปก.
๔)	นายจิราวัฒน์ ตูไม้ป่า	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สังกัด กยผ.
๕)	นายรัชพล เอี่ยมนาว	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด กบท

กลุ่มที่ ๒

๑)	นางสาวกฤษฎกร สีหะวงษ์	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ	สังกัด กบค.
๒)	นางสาวกนกพร บุตรรักษ์	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด กปก.
๓)	พ.ต.ท. ชวฤทธิ์ คงเหล้าสมบูรณ์	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ	สังกัด กอท.
๔)	นายเกริกเกียรติ กอบฝัน	นิติกรปฏิบัติการ	สังกัด กบท.
๕)	นางสาวรทอง เนียนเฮียน	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	สังกัด ปปท.

เขต ๖

กลุ่มที่ ๓

๑)	นางสาววันวิสาข์ ไชยพันธ์	นิติกรชำนาญการ	สังกัด กกม.
๒)	นางสาวลลิตตา พานิชผล	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด กบค.
๓)	นายประดับ วาหมงคล	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ	สังกัด ศทส.
๔)	นางสาวศิริวิมล พิมพ์โคตร	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ	สังกัด กบท.
๕)	นางสาวจุฑามาศ เกิดหนู	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	สังกัด กบท. ๕
๖)	นางสาวสุตาภรณ์ จิตต์ถวิล	นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ	สังกัด เขต ๓

กลุ่มที่ ๔

๑)	นางสาวปรัชญาพร บุญทูล	นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ	สังกัด กตท.
๒)	นางสาวภาวิ พึ่งพินิจ	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	สังกัด กอท.
๓)	นายสรพงษ์ กุ้ยบำรุง	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ	สังกัด กนป.
๔)	นางสาวลินจง ดาวเรือง	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ	สังกัด กบท.
๕)	นายกริธา พิทักษ์วงศ์	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ	สังกัด กบท. ๔
๖)	นางสาวสุทพภา โพธิ์เก่า	นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ	สังกัด เขต ๗

**99 หมู่ 4 อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ
ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120**

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ